

**UNIVERSITATEA DE STUDII EUROPENE DIN MOLDOVA  
ȘCOALA DOCTORALĂ ȘTIINȚE JURIDICE ȘI RELAȚII  
INTERNAȚIONALE**

**Cu titlu de manuscris**

**CZU:.....**

**CORSEI Andreea**

**TRAFICUL DE FIINȚE UMANE - TRANSPUNEREA ȘI  
IMPLEMENTAREA STANDARDELOR INTERNAȚIONALE ȘI  
EUROPENE ÎN NORMATIVUL PENAL NAȚIONAL**

Teză de doctorat în drept

554.01 Drept penal și execuțional penal

Autor: \_\_\_\_\_ CORSEI Andreea

Conducător științific: \_\_\_\_\_ SEDLEȚCHI Iurie,  
profesor universitar, doctor în drept

**CHIȘINĂU, 2024**

© Corsei Andrea, 2024

## CUPRINS

<b>ADNOTARE .....</b>	<b>5</b>
<b>LISTA ABREVIERILOR.....</b>	<b>8</b>
<b>INTRODUCERE .....</b>	<b>9</b>
<b>1. ANALIZA MATERIALELOR ȘTIINȚIFICE ȘI A CADRULUI NORMATIV ÎN DOMENIUL REGLEMENTĂRII LA TRAFICUL DE PERSOANE .....</b>	<b>19</b>
1.1. Analiza materialelor științifice referitoare la infracțiunea - trafic de ființe umane .....	19
1.2. Analiza cadrului normativ în domeniul cooperării statelor din domeniul prevenirii și combaterii traficului de ființe umane.....	41
1.3. Concluzii la capitolul 1 .....	62
<b>2. CARACTERIZAREA JURIDICO-PENALĂ A TRAFICULUI DE FIINȚE UMANE...64</b>	<b>64</b>
2.1. Accepțiuni privind traficul de ființe umane.....	64
2.2. Elemente și semne constitutive ale traficului de ființe umane .....	66
2.2.1. Obiectul juridic și obiectul material al infracțiunii traficului de ființe umane .....	68
2.2.2. Latura obiectivă a infracțiunii traficului de ființe umane .....	76
2.2.3. Latura subiectivă a infracțiunii .....	82
2.2.4. Subiectul infracțiunii.....	86
2.2.5. Formele agravante ale infracțiunii traficului de ființe umane.....	92
2.3. Concluzii la capitolul 2.....	99
<b>3. TRAFICUL DE FIINȚE UMANE ȘI INFRAȚIUNI OMOGENE.....101</b>	<b>101</b>
3.1 Infracțiuni omogene traficului de ființe umane. Abordări definitorii.....	101
3.2 Traficul de ființe umane și traficul de migranți (organizarea migrației ilegale) .....	102
3.3 Traficul de ființe umane și prostituția.....	108
3.4. Delimitarea infracțiunilor de trafic de ființe umane de proxenetism.....	112
3.5. Concluzii la Capitolul 3 .....	119

<b>4. COMPATIBILITATEA PREVEDERILOR INTERNAȚIONALE ȘI NAȚIONALE PRIVIND PREVENIREA ȘI COMBATEREA TRAFICULUI DE FIINȚE UMANE .....</b>	<b>120</b>
4.1. Aspecte și referințe ale protocoalelor euro-regionale și internaționale actuale asupra combaterii criminalității de trafic .....	120
4.2. Cooperarea judiciară europeană în materia prevenirii și combaterii traficului de ființe umane .....	136
4.3. Concluzii la Capitolul 4.....	148
<b>CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI GENERALE .....</b>	<b>149</b>
<b>BIBLIOGRAFIE .....</b>	<b>155</b>
<b>ANEXE.....</b>	<b>168</b>
<b>CURRICULUM VITAE .....</b>	<b>235</b>

## ADNOTARE

**CORSEI Andreea** „*Traficul de ființe umane – transpunerea și implementarea standardelor internaționale și europene în normativul penal național*”. Teză de doctor în drept. Școala doctorală Științe Juridice și Relații Internaționale, Universitatea de Studii Europene din Moldova. Chișinău, 2024.

**Structura tezei:** introducere, analiza materialelor științifice referitoare la traficul de ființe umane, 4 capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografia compusă din 204 titluri, 153 pagini text de bază, 6 anexe. Rezultatele obținute sunt publicate în 27 de lucrări științifice în reviste indexate CNADCU, conferințe naționale și internaționale și o carte de specialitate.

**Cuvinte-cheie:** traficul de ființe umane, fenomenul migrației ilegale, instituții regionale internaționale, tratate internaționale, legislație europeană.

**Specialitatea științifică:** 554.01 - Drept penal și execuțional penal.

**Scopul tezei** constă în evaluarea bazei juridice penale în materia traficului de ființe umane, crearea fundamentului științific, corespunzător exigențelor actuale ale normelor ce stabilesc răspunderea pentru infracțiunea de trafic de ființe umane, precum și spre eficientizarea practicii de aplicare a dreptului penal în sfera de combatere a traficului de ființe umane. Pe tot parcursul lucrării se urmărește modul în care standardele universale internaționale și cele regionale în materia combaterii traficului de ființe umane sunt transpuse și realizate în ordinea legislativ juridică a Republicii Moldova.

**Obiectivele lucrării:** examinarea/studierea stadiului actual de conceptualizare a infracțiunii traficului de ființelor umane prin analiza situației actuale în domeniul de referință în Republica Moldova și în România; analiza comparativă și evolutivă a incriminării traficului de ființe umane; analiza juridico-penală a traficului de ființe umane și evaluarea compatibilității prin evidențierea elementelor și subelementelor constitutive ale infracțiunii traficului de ființelor umane; delimitarea componentei infracțiunii traficului de ființe umane de componentele de infracțiuni adiacente/conexe, omogene; evaluarea compatibilității cadrului normativ intern în materia incriminării și combaterii traficului de ființe umane cu standardele universale și regionale în domeniu; determinarea și soluționarea teoretică a problemelor ce vizează combaterea traficului de ființe umane prin mijloacele dreptului penal, ținând cont de specificul perioadei actuale și de situația criminogenă din Republica Moldova; elaborarea, în baza rezultatelor științifice, a recomandărilor privind armonizarea reglementărilor ce țin de calificarea traficului de ființe umane cu standardele Uniunii Europene.

**Noutatea și originalitatea științifică** a tezei de doctor rezidă din modul de abordare a instituției juridice analizate. Lucrarea conține o cercetare multidimensională a traficului de ființe umane, noutatea științifică constă în fundamentarea unor rezultate științifice destinate armonizării și reliefării soluțiilor în vederea asigurării compatibilității legislației penale a Republicii Moldova cu standardele internaționale universale și regionale, în special cele ale Uniunii Europene în domeniul prevenirii penale a traficului de ființe umane.

**Semnificația teoretică și valoarea aplicativă a lucrării.** Teza propune o nouă abordare teoretică a traficului de ființe umane, bazată pe opinii și teze argumentate științific de către autor, care împreună cu alte lucrări științifice sunt susceptibile de a consolida doctrina penală națională existentă în materie. Relevanța teoretică mai rezidă din elaborarea unor soluții teoretico-practice ce pot fi aplicate în procesul prevenirii și combaterii infracțiunilor de trafic de ființe umane. Lucrarea conține soluții teoretico-practice de calificare juridică a infracțiunii de trafic de ființe umane. Totodată, teza scoate în evidență unele probleme curente și de perspectivă care pot apărea în practica de aplicare a legii penale, dar și a căilor de soluționare adecvată ale acestora.

**Valoarea aplicativă.** Concluziile și recomandările prezentate și sintetizate în lucrare ar putea constitui, sub unele aspecte, temeiuri de inițiere în revizuirii a legislației penale din domeniu în lumina angajamentelor asumate prin ratificarea tratatelor internaționale în materia combaterii traficului de ființe umane. Tot astfel, se consideră că studiul sau rezultatele investigației științifice ar putea fi utile și pentru modernizarea/actualizarea curriculumului la disciplina dreptului penal, în elaborarea cursurilor, manualelor universitare sau ale altor studii, articole științifice sau monografii pe tema traficului de ființe umane.

## ANNOTATION

**CORSEI Andreea** "*Human Trafficking – Transposition and Implementation of International and European Standards in the National Criminal Law Framework*". PhD thesis in Law. Doctoral School of Legal Sciences and International Relations, European Studies University of Moldova. Chişinău, 2024.

**The structure of the thesis:** introduction, analysis of scientific materials related to human trafficking, 4 chapters, general conclusions and recommendations, bibliography comprising 204 titles, 153 pages of main text, 6 annexes. The results obtained are published in 27 scientific papers and a specialized book.

**Keywords:** human trafficking, illegal migration phenomenon, international regional institutions, international treaties, European legislation.

**Scientific specialty:** 554.01 - Criminal Law and Penal Execution.

**The purpose of the thesis** is to evaluate the criminal legal basis regarding human trafficking, to create a scientific foundation that meets current requirements of norms establishing liability for the crime of human trafficking, and to enhance the practice of applying criminal law in the field of combating human trafficking. Throughout the work, the focus is on how universal and regional standards in the field of combating human trafficking are transposed and implemented in the legal order of the Republic of Moldova.

**Objectives of the thesis:** examination of the current stage of conceptualization of the crime of human trafficking by analyzing the state of knowledge in the field both in the Republic of Moldova, in Romania; comparative and evolutionary analysis of the criminalization of human trafficking; legal-criminal analysis of human trafficking and evaluation of compatibility by elucidating the constituent elements and sub-elements of the crime of human trafficking; delimitation of the offense of human trafficking from adjacent/related offenses; evaluation of the compatibility of the internal normative framework regarding the criminalization and combating of human trafficking with universal and regional standards in the field; determination and theoretical resolution of issues related to combating human trafficking through criminal law, considering the specificities of the current period and the criminogenic situation in the Republic of Moldova; development, based on scientific results, of recommendations regarding the harmonization of regulations concerning the qualification of human trafficking with European Union standards.

**The novelty and scientific originality of the doctoral thesis** lie in the approach to the analyzed legal institution. The work contains a multidimensional research of human trafficking, whose scientific novelty consists in substantiating scientific results aimed at harmonizing and highlighting solutions to ensure the compatibility of the criminal legislation of the Republic of Moldova with universal and regional international standards, particularly those of the European Union in the field of criminal prevention of human trafficking.

**The theoretical significance and practical value of the work:** The thesis embodies a new theoretical approach to human trafficking, based on scientifically argued opinions and theses by the author, which, together with other scientific works, are likely to consolidate the existing national criminal doctrine in the field. The theoretical relevance also lies in the development of theoretical-practical solutions that can be applied in the process of preventing and combating human trafficking crimes. The work contains theoretical-practical solutions for the legal qualification of the crime of human trafficking. At the same time, the thesis highlights current and future problems that may arise in the practice of applying criminal law, as well as appropriate solutions to these problems.

**The practical value:** The conclusions and recommendations presented and synthesized in the work could, in some respects, form the basis for initiating the revision of criminal legislation in the field in light of the commitments made by ratifying international treaties in the field of combating human trafficking. Likewise, it is considered that the study or the results of the scientific investigation could be useful for modernizing the curriculum in criminal law, in the development of courses, university textbooks, or other studies, scientific articles, or monographs on the subject of human trafficking.

## АННОТАЦИЯ

**Корсей Андрея "Торговля людьми – транспозиция и имплементация международных и европейских стандартов в национальной уголовно-правовой нормативной базе". Диссертация на соискание ученой степени доктора права. Докторальная школа Юридических Наук и Международных Отношений, Европейский Университет Молдовы. Кишинёв, 2024.**

**Структура диссертации:** введение, анализ научных материалов, связанных с торговлей людьми, 4 главы, общие выводы и рекомендации, библиография, включающая 204 наименований, 153 страниц основного текста, 6 приложений. Полученные результаты опубликованы в 27 научных статьях и одной книге.

**Ключевые слова:** торговля людьми, феномен нелегальной миграции, международные региональные институты, международные договоры, европейское законодательство.

**Научная специальность:** 554.01 - Уголовное право и уголовно-исполнительное право.

**Цель диссертации** заключается в оценке уголовно-правовой базы в области торговли людьми, создании научного фундамента, соответствующего современным требованиям норм, устанавливающих ответственность за преступление торговли людьми, а также в повышении эффективности применения уголовного права в сфере борьбы с торговлей людьми. В работе акцентируется внимание на том, как универсальные и региональные стандарты в области борьбы с торговлей людьми транспонируются и реализуются в правовом порядке Республики Молдова.

**Задачи работы:** изучение текущего состояния концептуализации преступления торговли людьми путем анализа состояния знаний в данной области как в Республике Молдова, в Румынии; сравнительный и эволюционный анализ криминализации торговли людьми; юридико-уголовный анализ торговли людьми и оценка совместимости путем разъяснения составных элементов преступления торговли людьми; разграничение состава преступления торговли людьми от смежных преступлений; оценка совместимости внутренней нормативной базы по криминализации и борьбе с торговлей людьми с универсальными и региональными стандартами в этой области; определение и теоретическое решение проблем, касающихся борьбы с торговлей людьми средствами уголовного права, с учетом специфики текущего периода и криминогенной ситуации в Республике Молдова; разработка, на основе научных результатов, рекомендаций по гармонизации регулирования квалификации торговли людьми с стандартами Европейского Союза.

**Новизна и научная оригинальность докторской диссертации** заключаются в подходе к анализируемой правовой институции. Работа содержит многомерное исследование торговли людьми, научная новизна которого состоит в обосновании научных результатов, направленных на гармонизацию и выделение решений для обеспечения совместимости уголовного законодательства Республики Молдова с универсальными и региональными международными стандартами, в частности стандартами Европейского Союза в области уголовной профилактики торговли людьми.

**Теоретическая значимость:** Диссертация воплощает новый теоретический подход к торговле людьми, основанный на научно аргументированных мнениях и тезисах автора, которые, вместе с другими научными работами, способны укрепить существующую национальную уголовную доктрину в данной области. Теоретическая значимость также заключается в разработке теоретико-практических решений, которые могут быть применены в процессе предупреждения и борьбы с преступлениями торговли людьми. Работа содержит теоретико-практические решения для юридической квалификации преступления торговли людьми. В то же время, диссертация подчеркивает текущие и перспективные проблемы, которые могут возникнуть на практике применения уголовного права, а также адекватные пути их решения.

**Практическая ценность:** Выводы и рекомендации, представленные и обобщенные в работе, могут, в некоторых аспектах, послужить основой для инициирования пересмотра уголовного законодательства в данной области в свете обязательств, принятых путем ратификации международных договоров в области борьбы с торговлей людьми. Также считается, что исследование или результаты научного исследования могут быть полезны для модернизации учебных программ по уголовному праву, при разработке курсов, университетских учебников или других исследований, научных статей или монографий по теме торговли людьми.

## LISTA ABREVIERILOR

Alin.	- Alineat
Art.	- Articol
CoE	- Consiliul Europei
C.P.	- Cod penal
CPP	- Cod de procedură penală
CSI	- Comunitatea Statelor Independente
CSJ	- Curtea Supremă de Justiție
Ct.E.D.O.	- Curtea Europeană a Drepturilor Omului
Ed.	- Editură
Etc.	- etcetera
Eurojust	- Agenția Uniunii Europene pentru Cooperare în Materie de Justiție Penală
GRETA	- Grupul de experți independenți privind combaterea traficului de ființe umane din cadrul Consiliului Europei
Ibidem.	- În același loc, în aceeași lucrare
Loc. cit.	- Loc citat
M. Of.	- Monitorul Oficial
Nr.	- Număr
OIM	- Organizația Internațională a Muncii
ONU	- Organizația Națiunilor Unite
O.U.G.	- Ordonanța de urgență a Guvernului
Op. cit.	- Operă citată
OSCE	- Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa
P.	- Pagină
Parag.	- Paragraf
Pct.	- Punct
R.M.	- Republica Moldova
SUA	- Statele Unite ale Americii
TFU	- Traficul de ființe umane
TFUE	- Tratatul de funcționare a Uniunii Europene
UE	- Uniunea Europeană
UNODC	- Oficiul Națiunilor Unite pentru Droguri și Criminalitate
Urm.	- Următoarele
Vs.	- versus
Vol.	- volum



## INTRODUCERE

*Traficul de ființe umane este o tragedie umană.  
Este o insultă împotriva oricărei persoane decente.*

*Mark Shields*

### **Actualitatea și importanța problemei propuse spre cercetare**

În prezenta lucrare ne propunem să analizăm un fenomen ce preocupă gândirea juridică începând cu sfârșitul secolului XIX și anume – traficul de ființe umane, concept care va fi analizat din perspectivă multiaspectuală, în accepțiunea științifică, juridico-penală, transnațională, criminologică.

Traficul de persoane constituie o formă a sclaviei moderne, aduce o gravă atingere demnității ființei umane, dar și drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Prin urmare, materia prevenirii și combaterii traficului de ființe umane este un subiect ce interesează atât instituțiile statului, dar și actorii nestatali ce reușesc împreună cu statul să formeze parteneriate viabile pe toată durata procesului de combatere a acestui fenomen periculos: de la elaborarea normelor juridice naționale/internaționale, realizarea/implementarea conținuturilor normative, până la combaterea eficientă a conduitei neconforme prin instrumente special create în acest sens.

Reieșind din natura juridică specifică, infracțiunea de traficare a ființelor umane este o infracțiune transnațională a cărei incriminare în legislațiile penale ale statelor europene este fundamentată pe o politică penală preventivă comună bazată pe protocoalele euro-regionale și internaționale care definesc standarde incriminatorii unice.

Starea de criză pe care au suportat-o cu precădere țările din spațiul ex-sovietic, au împins societatea în fața unor probleme practic neașteptate, necunoscute, probleme la care soluțiile nu sunt simple. Dintre acestea, traficul de ființe umane se remarcă nu doar prin amploarea și modurile de extindere, ci și prin consecințele care derivă dintr-un fenomen cu largi implicații ale elementelor criminale. În cazul Republicii Moldova, stat apărut acum 33 ani pe harta politică a Europei, urmare a destrămării fostei URSS, problema se acutizează mult peste capacitățile de care dispune o țară pentru a acționa mecanisme proprii de protecție socială.

În acest context este necesar să stabilim că pentru dezvoltarea sa socială, politică și economică independentă Republica Moldova și-a elaborat și realizat politica penală, în special atunci când aceasta vizează aspecte privind drepturile omului, prin armonizarea cu tendințele în codificarea normelor internaționale în domeniu.

Codul penal al Republicii Moldova a stabilit pentru prima dată răspunderea penală pentru traficul de ființe umane prin Legea din 9 aprilie 1997, articolul 113/1- vânzarea și traficul de copii.

În iunie 2001 a fost introdus articolul 113/2, care a stabilit răspunderea pentru traficul de ființe umane.

La 12 iunie 2003 a intrat în vigoare Noul Cod penal al Republicii Moldova adoptat prin Legea nr. 985 din 18.04.2002 la Capitolul III denumit „Infrațiuni contra libertății, cinstei și demnității persoanei” sunt reglementate următoarele infrațiuni: traficul de ființe umane – art. 165, privațiunea ilegală de libertate – art. 166, sclavia și condițiile similare sclaviei - art. 167 și munca forțată – art. 168 iar la Capitolul VII „ Infrațiuni contra familiei și a minorilor” sunt prevăzute traficul de copii – art. 206, scoaterea ilegală a copiilor din țară – art. 207 și proxenetismul în art. 220.

Statisticile arată că în anul 2018, în Republica Moldova, în domeniul pedepsirii traficanților de persoane, în special referindu-ne la urmărirea penală, s-a constatat că au fost înregistrate în total pe țară - 191 infrațiuni ce se referă la categoria TFU, dintre care: trafic de ființe umane – 154 infrațiuni; trafic de copii – 37 infrațiuni. Analizând activitatea de depistare a infrațiunilor ce se referă la fenomenul TFU pentru perioada anului 2018, se atestă o creștere cu cca 20% a cazurilor de TFU (art. 165 din C.p. RM) identificate în perioada de raport față de perioada analogică a anului 2017 și o descreștere cu cca 31% a cazurilor de trafic de copii (art. 206 C.p. RM) fapt determinat de mobilizarea efortului depus de autoritățile din Republica Moldova, de sporirea calității investigațiilor și acțiunilor procesuale. Totodată, au fost terminate cu rechizitoriu și expediate în instanțele de judecată pentru examinare în fond 83 cauze penale (un număr similar anului precedent - 85), dintre care: 60 cauze penale se referă la infrațiunea de trafic de ființe umane și 23 cauze penale se referă la infrațiunea de trafic de copii.

Fiind analizată practica judiciară pentru anul 2018 cu privire la infrațiunile de TFU și trafic de copii, a fost constată următoarea stare de fapt: în perioada de referință instanțele de judecată au pronunțat în total 59 de sentințe pe cazurile din categoria TFU, dintre care:

- 40 sentințe privind cauzele de trafic de ființe umane în privința a 56 inculpați;
- 19 sentințe privind traficul de copii în privința 30 inculpați.

Din numărul total de persoane în privința cărora au fost pronunțate sentințe, 34 persoane au fost condamnate pentru comiterea infrațiunii de trafic de ființe umane, iar 25 persoane au fost condamnate pentru comiterea infrațiunii de trafic de copii. Cu privarea de libertate au fost condamnate 32 de persoane și, respectiv, 24 de persoane.

Cu referire la pedepsele aplicate pentru comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 165 din C.p. RM și art. 206 din C.p. RM, s-a constatat că inculpaților condamnați la pedeapsa închisorii termenul privării de libertate a fost stabilit de la 3 ani și 4 luni până la 20 ani.

De menționat că, în 2 cazuri persoanele învinuite de comiterea infracțiunii de trafic de ființe umane (alin. (1) art. 165 din C.p. RM) și într-un caz de trafic de copii (alin. (1) art. 206 din C.p. RM) au fost condamnate la închisoare cu suspendarea executării pedepsei. Toate aceste sentințe au fost contestate de procuror, fiind solicitat aplicarea în privința inculpaților a unor pedepse mai aspre.

În vederea asigurării continuității investigațiilor financiare paralele, concomitent cu aplicarea pedepsei inculpaților, în perioada de raport, instanțele de judecată au dispus și confiscarea în condițiile art. 106 și art. 1061 din C.p. RM penal a bunurilor rezultate din infracțiuni sau folosite la comiterea infracțiunilor din categoria traficului de persoane. Astfel, pe 8 cauze penale a fost dispusă confiscarea specială a bunurilor cu valoare estimativă de peste 1.350.000 lei (automobile, computere, sume bănești etc.).

Referitor la dinamica și tendințele TFU, în perioada anului 2018, la nivel național au fost identificate 305 victime al traficului de ființe umane (adulte) (201 victime identificate în 2017) și 60 victime ale traficului de copii (48 victime identificate în 2017). Comparativ cu anul 2017, se atestă o creștere a numărului de victime adulte identificate cu 35 % și a numărului victimelor copii cu 20 %, fapt determinat de mobilizarea efortului depus de autoritățile naționale în procesul de prevenire și identificare a victimelor fenomenului, consolidarea capacităților specialiștilor în domeniu, sporirea calității investigațiilor și acțiunilor procesuale. Din numărul total de 365 de victime ale traficului, au fost asistate 79 victime, dintre care 60 adulți și 19 minori, ceea ce reprezintă circa 22 % din totalul victimelor. Principala cauză a numărului redus de victime asistate constă în lipsa interesului din partea victimelor sau chiar refuzul acestora de a primi asistența necesară, luând în considerare și dimensiunea de gen, bărbații reprezentând 55 % din numărul total al victimelor identificate. În ceea ce privește traficul extern, în perioada de raport, fenomenul TFU a suferit unele modificări rezumate la apariția unor destinații noi, precum Slovacia, Spania, Irlanda, Portugalia și dispariția altora. Astfel, nu se mai regăsesc astfel de destinații ca Elveția și Marea Britanie.

Principala formă de exploatare a victimelor adulte este exploatare în scop de muncă (78,7% din total victimele identificate în 2018), dintre care: 80,4% - bărbați, 19,6% - femei. Exploatarea victimelor adulte în scop sexual înregistrează o scădere cu 10% comparativ cu anul precedent. La minori principala formă de exploatare este cea în scop sexual (68,3% din numărul total de victime identificate în 2018), dintre care: 92,7% - fete, 7,3% - băieți. Exploatarea în scop de muncă a

copiilor, de asemenea, a înregistrat o creștere cu 29,4% față de anul precedent, fiind identificați: 58,8% - fete, 41,2% - băieți.

**Analiza datelor statistice prezentate dar și cele actuale din anexe care reprezintă rapoatele oficiale A.N.I.T.P. până în 2023**, fundamentează actualitatea și necesitatea cercetării științifice avansate, pluridisciplinare a obiectului investigației științifice – infracțiunea traficului de ființe umane într-o nouă optică - dimensiunea fenomenului care pune evidențiază transformările normative urmare a implementării normelor juridice regionale și internaționale ce vin în ajutorul legiuitorului național și suplimentar îmbunătățirii cadrului normativ intern, contribuie în cele din urmă la consolidarea capacității statelor în identificarea instrumentarului juridic de eradicare a acestui flagel periculos.

**Scopul tezei de doctorat** constă în evaluarea cadrului juridico-penal privind prevenirea juridico-penală a traficului de ființe umane, crearea fundamentului științific, corespunzător exigențelor actuale ale normelor ce stabilesc răspunderea pentru infracțiunea traficului de ființe umane, precum și eficientizarea practicii de aplicare a dreptului penal în sfera de combatere a traficului de ființe umane. Pe tot parcursul lucrării se urmărește modul în care standardele universale internaționale și cele regionale în materia combaterii traficului de ființe umane sunt transpuse și realizate în ordinea juridică a Republicii Moldova.

Scopul enunțat a determinat direcțiile de cercetare, acestea fiind condiționate suplimentar de următoarele **obiective**:

- examinarea stadiului actual de conceptualizare a infracțiunii traficului de ființelor umane prin analiza situației de cunoaștere în domeniul de referință în Republica Moldova și în România.
- analiza comparativă și evolutivă a incriminării traficului de ființe umane;
- analiza juridico-penală a traficului de ființe umane și evaluarea compatibilității prin evidențierea elementelor și subelementelor constitutive ale infracțiunii traficului ființelor umane;
- delimitarea componenței infracțiunii de trafic de ființe umane de componențele de infracțiuni adiacente/conexe;
- evaluarea compatibilității cadrului normativ intern în materia incriminării și combaterii traficului de ființe umane cu standardele universale și regionale în domeniu;
- determinarea și soluționarea teoretică a problemelor ce vizează combaterea traficului de ființe umane prin mijloacele dreptului penal, ținând cont de specificul perioadei actuale și de situația criminogenă din Republica Moldova;
- elaborarea, în baza rezultatelor științifice, a recomandărilor privind armonizarea reglementărilor ce țin de calificarea traficului de ființe umane cu standardele Uniunii Europene.

Pentru realizarea scopului și a obiectivelor lucrării, ca metode de cercetare au fost folosite metode de cercetare caracteristice investigațiilor științifice în domeniul științelor juridice. Investigațiile efectuate se bazează pe studierea doctrinei, legislației naționale, străine, a tratatelor internaționale și a practicii judiciare în domeniul analizat.

Prin urmare, cercetarea atotcuprinzătoare a obiectului prezentei lucrări de doctorat a fost posibilă prin aplicarea următoarelor metode de cercetare:

- *metoda analizei istorice*, folosită pentru cercetarea evoluției izvoarelor formale de drept, naționale și internaționale în materia incriminării și prevenirii și traficului de ființe umane; și în vederea cercetării evoluției conceptului ”traficul de ființe umane”;
- *metoda analizei logice (analiza deductivă, analiza inductivă)* utilizată constant pe tot parcursul lucrării în vederea formulării propriei viziuni asupra noțiunilor, conceptelor analizate în teză, pentru deducerea raționamentelor juridice care conduc structurile competente în calificarea infracțiunii de trafic de ființe umane;
- *metoda analizei comparative*, folosită cu incidență maximă în vederea stabilirii răspunderii penale pentru traficul de ființe umane în Republica Moldova și în România, dar și în vederea stabilirii compatibilității cadrului normativ al Republicii Moldova cu standardele prevăzute de tratatele internaționale în domeniul combaterii traficului de ființe umane;
- *metoda statistică*, folosită în vederea evidențierii caracterului cantitativ-calitativ al traficului de ființe umane la scară națională și globală;
- *metoda prospectivă* aplicată în vederea proiectării tendințelor în cercetarea fenomenului traficului ființelor umane, utilizată, de asemenea, pentru elaborarea recomandărilor finale.

**Ipoteza de cercetare.** Abordarea dintr-o nouă optică și perspectivă a infracțiunii de traficare a ființelor umane în doctrina autohtonă va oferi posibilitatea:

- aplicării răspunderii penale pentru traficul de ființe umane prin luarea în considerare a noilor forme de traficare a victimelor reieșind din realitățile sociale actuale;
- fundamentării științifice a gradului de compatibilitate a prevederilor legislației Republicii Moldova cu dispozițiile tratatelor internaționale și ale dreptului Uniunii Europene în domeniul investigat.

**Descrierea situației în domeniul de cercetare și identificarea problemelor de cercetare.** Traficul de ființe umane se caracterizează printr-un nivel înalt de gravitate, fiind declarat în prezent ca fiind o formă contemporană, deosebit de periculoasă a „sclaviei moderne”. Caracterul transfrontalier al traficului de ființe umane ridică în mod esențial gradul de dificultate de prevenire al fenomenului, inclusiv prin mijloace juridico-penale, activitate care trebuie să fie în permanență

dezvoltare și perfecționare la realitățile cotidiene, incluziv prin luarea în considerație a metamorfozării acțiunilor de traficare.

Deși pe plan legislativ în Republica Moldova au fost implementate numeroase standarde internaționale și regionale, dezvoltarea măsurilor preventive cu caracter penal a traficului de ființe umane este una dintre prioritățile cheie pe care trebuie să se bazeze politica preventivă a criminalității transnaționale. Implementarea perpetuă a legislației penale, astfel încât incriminările, să fie susceptibile de a acoperi noile activități infracționale de traficare constituie o provocare pentru orice țară europeană, indiferent de gradul de dezvoltare a acesteia.

Este de menționat că de la momentul punerii în aplicare a Codului Penal al Republicii Moldova din 2002 au apărut mai multe lucrări prin care s-a încercat a aborda problematica prevenirii traficului de ființe umane prin mijloace juridico-penale. Din categoria acestor lucrări importante de referință fac parte următoarele: Ștefănoaia M., *Reglementarea răspunderii pentru infracțiunile privind traficul de persoane în dreptul comparat* (teză de doctorat)<sup>1</sup>, Vidacu M., Dolea I., *Combaterea traficului de ființe umane (drept material și drept procesual)*<sup>2</sup>, Ostavciuc D., *Aspecte procesual-penale și tactici criminalistice privind cercetarea traficului de copii* (teză de doctorat),<sup>3</sup> o serie de articole științifice semnate de Brînză S., Tănase A., Stati V., Nastase A. ș.a.

Fiecare lucrare din cele menționate analizează din perspectivă juridico - penală infracțiunea de trafic de persoane, dar și modalitățile de prevenție și stopare a acestei infracțiuni, atingând doar tangențial infracțiunea complexă și infracțiunile conexe cu infracțiunea traficului de persoane la nivel național și internațional, cu mari perspective și posibilități de aprofundare într-o lucrare viitoare, fapt ce constituie o adevărată necesitate și un imbold accentuat în expectativa unui studiu în domeniul de referință.

În pofida numeroaselor lucrări științifice existente pe marginea traficului de ființe umane, considerăm că se face necesară reevaluarea conținutului constitutiv al infracțiunii incriminate la art. 165 CP al Republicii Moldova, în vederea soluționării următoarelor probleme:

1) armonizarea legislației penale în materie la standardele UE, fapt ce se înscrie cu perfecțiune aspirației de integrare europeană a Republicii Moldova;

2) compatibilizarea normei incriminatorii de la art. 165 CP al Republicii Moldova la standardele de constituționale de calitate;

---

<sup>1</sup> Ștefănoaia Mihai, *Reglementarea răspunderii pentru infracțiunile privind traficul de persoane în dreptul comparat* (teză de doctorat), Chișinău, 2013, 206 p.

<sup>2</sup> Vidacu M., Dolea Ig., *Combaterea traficului de ființe umane (drept material și drept procesual)*, Chișinău, 2009, p. 189.

<sup>3</sup> Ostavciuc D., *Aspecte procesual-penale și tactici criminalistice privind cercetarea traficului de copii* (teză de doctorat) etc. Chișinău, 2015, p. 214.

3) soluționarea unor probleme practice privind încadrarea juridică a traficului de ființe umane;

4) identificarea unor propuneri de perfecționare a art. 165 C.P astfel încât să fie eficientizată politica represiv-penală de prevenire a acestui flagel social periculos etc. Mai ales, se pune problema armonizării legislației penale ca răspuns la noile forme de traficare determinate de dezvoltarea mijloacelor informaționale și a stării de război existentă în Ucraina, care a avut un impact substanțial asupra răspândirii fenomenului.

**Noutatea științifică a rezultatelor obținute.** Această lucrare constituie o investigare multidimensională a traficului de ființe umane, noutatea științifică constă în fundamentarea unor rezultate științifice destinate armonizării legislației penale a Republicii Moldova la standardele internaționale universale și regionale, în special cele ale Uniunii Europene în domeniul prevenirii penale a traficului de ființe umane. Printre elementele de noutate științifică menționăm următoarele:

1. Definiția ce reiese din natura juridică specifică, infracțiunea de traficare a ființelor umane este o infracțiune transnațională a cărei incriminare în legislațiile penale ale statelor europene, inclusiv a Republicii Moldova, este fundamentată pe o politică penală preventivă comună bazată pe protocoalele euro-regionale și internaționale care definesc standarde incriminatorii unice.

2. Politica penală punitivă a Republicii Moldova în domeniul prevenirii penale a traficului de persoane este raționalizată pe o diferențiere netă a răspunderii penale și, implicit, a individualizării legale a pedepselor penale aplicabile pentru infracțiunea de traficare a persoanelor adulte.

3. Reieșind din jurisprudența CEDO existentă pe marginea art. 4 a Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale s-a argumentat că obiectul juridic special principal al infracțiunii de traficare a ființelor umane (art. 165 C.pen.) îl formează relațiile sociale a căror existență și desfășurare normală sunt condiționate de protejarea demnității umane și a libertății fizice și psihice a persoanei.

4. Elementul material al infracțiunii de traficare a ființelor umane are un caracter complex, fiind constituit din acțiuni scop și acțiuni mijloc alternative, pentru existența conținutului juridic al infracțiunii și pentru probarea activității infracționale, fiind obligatorie stabilirea faptică a unei acțiuni scop săvârșite prin intermediul unei acțiuni mijloc, acțiuni care în cumul reflectă elementul de exploatare a victimelor supuse traficării.

5. Sub aspect subiectiv infracțiunea de trafic de ființe umane face parte din categoria infracțiunilor cu scopuri speciale alternative, inerente conținutului constitutiv, care nuanțează

exploatarea persoanei și prin aceasta a gradul prejudiciabil al infracțiunii, iar determinarea lor este obligatorie pentru încadrarea juridică a faptei în temeiul art. 165 C.P RM.

6. La baza delimitării infracțiunii de proxenetism de traficul de ființe umane stă elementul de constrângere caracteristic celui din urmă fenomen infracțional. Acest element reiese din două semne inerente traficului de ființe umane: acțiunea mijloc de comitere a faptei și scopul exploatarei sexuale comerciale sau exploatarei în prostituție.

**Problema științifică importantă** care a fost soluționată în cadrul prezentei teze de doctorat, constă în argumentarea științifică a premiselor de armonizare și monitorizare a procesului de implementare a standardelor internaționale și celor europene în materia prevenirii prin mijloace de drept penal a traficului de ființe umane, inclusiv privind cunoașterea și identificarea semnelor constitutive aferente traficului de ființe umane, fapt de natură să contribuie la consolidarea ansamblului anti-trafic ființe umane, precum și la sporirea calității actului de justiție.

**Semnificația teoretică a lucrării.** Prezenta lucrare întruchipează o nouă abordare teoretică a traficului de ființe umane, bazată pe opinii și teze argumentate științific de către autor, care împreună cu alte lucrări științifice sunt susceptibile de a consolida doctrina penală națională existentă în materie. Aspectul teoretic este fundamentat pe o paletă bogată și variată de surse doctrinare existente în domeniul traficului de ființe umane, fapt ce a determinat o examinare critică teoretică multidimensională a subiectului. Relevanța teoretică mai rezidă din elaborarea unor soluții teoretico-practice ce pot fi aplicate în procesul prevenirii și combaterii infracțiunilor de trafic de ființe umane.

Importanța teoretică a studiului constă în faptul că lucrarea prezintă un studiu clar sistematizat și documentat, oferind soluții teoretico-practice de calificare juridică a infracțiunii de trafic de ființe umane. Totodată, teza scoate în evidență unele probleme curente și de perspectivă care pot apărea în practica de aplicare a legii penale, dar și a căilor de soluționare adecvată ale acestora.

#### **Valoarea aplicativă a lucrării**

Rezultatele cercetării și unele concluzii teoretice de care se face uz la perfecționarea cadrului legislativ în materia dreptului penal. Alte concluzii și recomandări prezentate și sintetizate în lucrare ar putea constitui, sub unele aspecte, temeiuri de perfecționare a legislației penale în domeniu. Tot astfel, se consideră că studiul sau rezultatele investigației științifice ar putea fi utile și în procesul de revizuire a curriculumurilor la disciplina dreptului penal, în elaborarea cursurilor, manualelor universitare sau ale altor studii, articole științifice sau monografiile legate de subiectul traficului de ființe umane.



### **Aprobarea și implementarea rezultatelor științifice**

Concepțiile și concluziile de bază ale tezei au fost expuse și diseminate prin conținutul mai multor lucrări științifice, constituind, în același timp, subiectul unor referate prezentate la conferințele științifice naționale și internaționale, precum și la ședințele Catedrei de Drept Public a Universității de Studii Europene din Moldova, în perioada 2020-2023, totalizând un număr de 26 de lucrări științifice dintre care: 1 lucrare didactică: CORSEI Andreea, ȘTEFĂNOAIA Mariana-Alina, *Teste-grilă pentru examene de an, licență și intrare în profesiiile juridice. Drept penal*. Partea generală, Editura Universul Juridic, ISBN 978-606-39-1247-4, București, 2023, 240 pagini; 7 articole publicate în reviste și materialele conferințelor internaționale, agreate de ANACEC; 3 publicații în culegerile manifestărilor științifice incluse în alte baze de date acceptate de către ANACEC; 1 articol în publicație indexată **SCOPUS**, 2 materiale publicate în lucrările manifestărilor științifice incluse în Registrul materialelor publicate în baza manifestărilor științifice organizate din Republica Moldova; 3 în reviste din Registrul Național al revistelor de profil; 12 în reviste internaționale cotate CNADTCU în România. Rezultatele științifice formulate în prezenta lucrare au fost diseminate în cadrul mai multor activități de formare la subiectul reglementării traficului de ființe umane (a se vedea Anexa 5, Anexa 6).

### **Sumarul compartimentelor tezei**

Materialul expus în teză este redat în patru capitole, care la rândul lor sunt structurate pentru a dezvolta toate aspectele temei puse în discuție în cadrul normativ și doctrinar al Republicii Moldova, României, Uniunii Europene. Structura tezei este condiționată de scopul și obiectivele trasate, fiind compusă din: adnotări; lista abrevierilor; introducere; concluzii generale și recomandări; bibliografie; anexele; declarația privind asumarea răspunderii și curriculum vitae al autorului.

Introducerea, cu fundamentări și justificări ale temei alese pentru studiere, cuprinde compartimentele prezentate în următoarea ordine: 1) actualitatea și importanța problemei abordate, 2) scopul și obiectivele tezei, 3) ipoteza cercetării, 4) metodologia cercetării științifice, 5) noutatea științifică a rezultatelor obținute, 6) problema științifică actuală care a fost soluționată, 7) importanța teoretică și valoarea aplicativă a lucrării, 8) aprobarea rezultatelor și rezumatul compartimentelor tezei.

Primul capitol „**Analiza materialelor științifice și a cadrului normativ în reglementarea traficului de persoane**” cuprinde aspecte și noțiuni privind conceptul analizat în lucrare. Fenomenul traficului de ființe umane este analizat în contextul cercetărilor doctrinare semnate de

autori autohtoni, autori români, codificărilor internaționale, dreptului primar și celui derivat al Uniunii Europene, legislația Republicii Moldova și cea a României.

Capitolul 2 **„Caracterizarea juridico-penală a traficului de ființe umane“** este dedicat analizei juridico – penale a infracțiunii, elementele constitutive, obiectul juridic și material al infracțiunii, latura obiectivă și subiectivă și subiecții de drept a infracțiunii de trafic de ființe umane, formele agravante ale infracțiunii de trafic de ființe umane.

Capitolul 3 **„Traficul de ființe umane și infracțiuni omogene“** conține o analiză comparativă infracțiunilor de trafic, traficul de migranți, proxenetismul, prostituția atât din perspectiva prescripțiilor normative naționale, cât și în lumina tratatelor internaționale în materia prevenirii și combaterii traficului de ființe umane. Au fost identificate clar și distinct infracțiunile analizate.

Capitolul 4 **„Compatibilitatea prevederilor de cooperare internațională în prevenirea și combaterea fenomenului traficului de ființe umane“** conține o analiză a atribuțiilor structurilor internaționale universale și regionale având competențe în domeniu. La fel sunt analizate programele și acțiunile realizate în materia combaterii traficului de ființe umane la scară supranațională europeană.

# 1. ANALIZA MATERIALELOR ȘTIINȚIFICE ȘI A CADRULUI NORMATIV ÎN DOMENIUL REGLEMENTĂRII LA TRAFICUL DE PERSOANE

## 1.1. Analiza materialelor științifice referitoare la infracțiunea - trafic de ființe umane

În perioada unei situații economice și sociale atât de precare, tot mai evidentă devine problema respectării drepturilor fundamentale ale omului. Iar încălcarea acestor drepturi de bază începe chiar cu atentarea asupra drepturilor la proprietatea privată până la îngrădirea dreptului la opinia și convingeri morale. Însă cea mai vagă problemă care e tot mai simțită în lumea contemporană este cea a comerțului cu oameni, care e numită și comerțul cu carne vie sau trafic de ființe umane.<sup>4</sup>

Conceptul de trafic nu este unul nou, pentru prima dată fiind utilizat în secolul XVI, în calitate de sinonim pentru comerț. Astfel, acest termen nu avea conotații negative. Totuși, către sec. XVII traficul a început a fi asociat cu vânzarea ilicită și/sau neloială a mărfurilor. Deși, la începuturi, prin trafic se înțelegea, în mare parte, vânzarea de droguri și arme, către sec. XIX această noțiune mai includea și comerțul cu ființe umane tratate ca bunuri și vândute în sclavie. Acest comerț „tradițional” cu sclavi a fost scos în afara legii spre finele sec. XIX. La începutul sec. XX, termenul de trafic se referea, de obicei, la „comerțul de sclavi albi”, care reprezenta circulația peste frontierele internaționale a femeilor și copiilor în scopul practicării prostituției. Doar spre finele anilor '90 traficul a fost asociat cu prostituția și exploatarea sexuală a femeilor și copiilor.<sup>5</sup>

Astăzi, victime ale traficului de persoane poate deveni oricine, indiferent de vârstă, gen, mediul în care se află. De regulă, în traficul de ființe umane sunt implicate o serie de structuri dubioase, platforme consolidate în ademenirea persoanelor prin diverse mijloace.

La momentul de față circa 50 mln. persoane trăiesc în condițiile de trafic uman, o formă a sclaviei moderne ce include munca forțată, mariajele forțate și exploatarea sexuală generând anual 150 mlrd. USD în economia privată și tenebră din toată lumea. După droguri și arme, traficul și munca forțată este a treia cea mai profitabilă activitate criminală pe plan mondial.<sup>6</sup>

---

<sup>4</sup> Corsei, A. *Particularitățile audierii martorilor privind cercetarea traficului de ființe umane*. In: Economic and legal aspects of digitalization in the context of globalization, Ed. 2, 4-5 martie 2022, Chișinău. Chișinău: University of European Studies of Moldova, 2022, Ediția 2, Vol. 1, pp. 190-195. p. 190

<sup>5</sup> Vidaicu M., Dolea I., *Combaterea traficului de ființe umane (Drept material și Drept procesual)*. Nova Imprim. Chișinău, 2009. ISBN 978-9975-9792-4-5 187 p. p. 8

<sup>6</sup> Steinhäuser, I. *Special Report: The hidden links between human trafficking and the insurance sector*. Senior Risk and Fraud Specialist / Thomson Reuters, 10.01.2024 <https://www.thomsonreuters.com/en-us/posts/human-trafficking/special-report-human-trafficking-insurance-sector-2024/>

Fiind un subiect ce se regăsește constant pe agenda structurilor interguvernamentale universale și regionale, subiectul traficului de ființe umane preocupă în mod firesc cercetătorii științifici, care sunt mult mai prompti în generarea soluțiilor de încadrare a noilor tendințe a acestui fenomen periculos. Din aceste reacții ale mediului doctrinar se inspiră, de fapt, autorii textelor normative atunci când urmează să codifice noi instrumente/să adapteze instrumentele juridice existente prin care este consolidată cooperarea internațională în domeniul combaterii traficului de ființe umane.

Este necesar să menționăm, în acest context, constatarea formulată de autorii Tudor Amza și Cosmin Petronel Amza că tendințele traficului de ființe umane sunt legate de schimbările de ordin politic, economic și social ce au loc în statele sursă ale victimelor traficului și cele de destinație. Totodată, o influență semnificativă asupra fenomenului analizat o comportă schimbările produse în contextul relațiilor internaționale la nivel interstatal, regional și global. Sau, în calitate de formă de manifestare a criminalității organizate, cu particularitățile sale specifice, traficul de ființe umane își ajustează firesc condițiile de existență, în funcție de intervenirea schimbărilor sus-menționate.

În acest context, se impune formularea unor politici coerente pentru prevenirea și combaterea traficului de ființe umane, proces care întâmpină însă o serie de dificultăți rezultate, în primul rând, din necunoașterea dimensiunilor reale ale fenomenului, datorată mobilității foarte mari, intensei circulații peste frontiere a persoanelor și bunurilor, iar, în al doilea rând, din obscuritatea fenomenului, asigurată de menținerea manifestărilor sale în contextul unor activități aparent legale.<sup>7</sup>

Cât privește starea de lucruri în Republica Moldova, istoric și evolutiv vorbind, consideră autorii Bejan O. și Butnaru Gh. situația era și este critică și nu poate fi trecută cu vederea într-o situație social-economică nesigură și precară. Pentru a combate traficul de persoane și a migrației ilegale, în republica noastră deja au fost întreprinse unele măsuri efective. Republica Moldova a ratificat un număr colosal de acte internaționale care direct sau indirect abordează traficul de ființe umane.<sup>8</sup> Republica Moldova participă activ la întrunirile internaționale de combatere a traficului de femei, este deschisă pentru dialog și modificări pozitive în direcția respectivă.<sup>9</sup> Deși fenomenul ia amploare în întreaga lume, nu doar în țara noastră, consideră I. Mîțu, el se manifestă cu precădere

---

<sup>7</sup> Spînu (Dumneanu), L., Ștefănoaia, M. *Cazuistica traficului de ființe umane*. In: Integrare prin cercetare și inovare.: Științe juridice, Ed. Vol.1, 28-29 septembrie 2016, Chișinău. Chisinau, Republica Moldova: Centrul Editorial-Poligrafic al USM, 2016, Vol.1, SJ, pp. 80-83. ISBN 978-9975-71-815-8. P. 308

<sup>8</sup> Corsei A., *The Problem of Human Trafficking Continues in the 21st Century*. In: Acta Universitatis Danubius. Vol. 18, No. 1/2022 pp. 160-172 p. 162

<sup>9</sup> Bejan, O., Butnaru, Gh., *Traficul de ființe umane*, Ed. Pontos, Chișinău, 2002, p. 35

în zonele în care lipsește o legislație corespunzătoare și un sistem de cooperare eficient între instituțiile guvernamentale și societatea civilă.<sup>10</sup>

Printre primii doctrinari autohtoni care au cercetat aspecte de drept material și drept procesual în domeniul combaterii traficului de ființe umane au fost Mihaela Vidaicu și Igor Dolea. Savanții au stabilit că fenomenul traficului de ființe umane poate avea mai multe trăsături, după cum urmează:

– Privit din punctul de vedere al drepturilor omului, traficul de persoane include sclavia, munca forțată, violența, abuzul de încredere, agresiunea fizică și psihică a persoanei, fiind pe deplin justificată aprecierea că traficul de ființe umane este o formă a sclaviei la început de mileniu.

– Sub aspect economic, traficul presupune: interese financiare (profituri uriașe), rețele regionale și internaționale, circulația ilicită a banilor (spălarea banilor care provin din trafic și pe baza cărora se realizează activitatea de traficare).

– Din punctul de vedere al originii fenomenului, factorii care generează și susțin traficul sunt sărăcia accentuată a victimelor, nivelul educațional scăzut, neîncrederea în sine, eșecurile în viață, migrația occidentalilor, amatori de experiențe sexuale, către Est, unde piața prostituției este mai tentantă.

– Din perspectiva valorilor sociale lezate, persoanele traficate sunt reduse la condiția de „marfă”, sunt dezumanizate treptat, fiindu-le lezate sentimentele cele mai profunde, trauma suferită marcându-le întreaga evoluție viitoare.

– Din perspectiva implicațiilor sociale, datorită creșterii alarmante din ultimii ani, traficul de persoane devine un fenomen național și transnațional, fiind favorizat de procesul general al globalizării și de utilizarea tehnologiilor moderne.

– Prin prisma scopului vizat, traficul presupune profituri uriașe pentru traficanți, care reinvestesc veniturile obținute în derularea în continuare a activităților ilicite.

Prostituția (în general, exploatarea sexuală a femeilor și copiilor) constituie principalul scop al traficului și modalitatea de obținere a celor mai mari câștiguri. De asemenea, traficul de ființe umane se realizează în scopul folosirii la munci forțate, comiterii de infracțiuni prin constrângere, de către victimele traficului și prelevării de organe (victimele sunt bărbați, femei, copii).<sup>11</sup>

---

<sup>10</sup> Mîțu, I. *Cooperarea internațională în vederea combaterii traficului de femei, prin prisma tratatelor internaționale: origini și cauze*. In: *Criminalitatea în spațiul Uniunii Europene și al Comunității Statelor Independente : evoluție, tendințe, probleme de prevenire și combatere*, 12-13 iunie 2012, Chișinău. Chișinău: Departamentul Editorial-Poligrafic al Academiei „Ștefan cel Mare” al MAI, 2012, pp. 307-313. ISBN 978-9975-4407-2-1. p. 308

<sup>11</sup> Vidaicu M., Dolea I., *Combaterea traficului de ființe umane (Drept material și Drept procesual)*. Nova Imprim. Chișinău, 2009. ISBN 978-9975-9792-4-5 187 p. p. 12

Suportul de curs ”*Combaterea traficului de ființe umane (Drept material și Drept procesual)*” elaborat de Vidaicu M. și Dolea I. destinat în special beneficiarilor Institutului Național al Justiției, este constituit din două părți, care cuprind o analiză juridico-penală, criminologică și procesual-penală a traficului de ființe umane atât ca infracțiune, cât și ca fenomen social. În prima parte se analizează conceptul de trafic de ființe umane, particularitățile infracțiunii de trafic de ființe umane, făcându-se referire la încadrarea juridică a acesteia, la cauzele care generează acest ilicit, dar și la ansamblul de măsuri necesare pentru prevenirea și combaterea acestui tip de criminalitate destul de răspândit în Republica Moldova. În partea a doua au fost abordate aspecte privind investigarea și judecarea cauzelor de trafic de ființe umane, probatoriul în cauzele penale privind traficul de ființe umane, protecția și asistența victimelor și martorilor, precum și aspecte ce vizează cooperarea internațională în investigarea și combaterea acestui flagel.

Un grup de autori din Republica Moldova, Alexei Barbăneagră, Gheorghe Alecu, Viorel Berliba, Vitalie Budeci, Trofim Carpov, Valeriu Cușnir, Radion Cojocar, Alexandru Mariț, Tudor Popovici, Gheorghe Ulianovschi, Nicolae Ursu, Victor Volcinschi prin trafic de persoane înțeleg recrutarea, transportarea, transferul, adăpostirea sau primirea de persoane, prin amenințare cu forța sau prin folosirea forței ori a unor alte mijloace de constrângere, prin răpire, fraudă, înșelăciune, abuz de putere sau de situație de vulnerabilitate ori darea sau primirea de bani ori de beneficii pentru a obține consimțământul unei persoane care deține controlul asupra unei alte persoane, în scopul exploatării.<sup>12</sup> În cadrul lucrării analizei sunt supuse elementele constitutive și elementele circumstanțiale agravante ale infracțiunii de trafic de ființe umane (art. 165 CP RM). De asemenea, sunt interpretate prevederile de la alin.(1)-(4) art. 165 CP RM. Nu în ultimul rând, este examinată jurisprudența instanțelor naționale privind delimitarea infracțiunii de trafic de ființe umane de infracțiunea de proxenetism (art. 220 CP RM), precum și privind concursul infracțiunii de trafic de ființe umane cu alte infracțiuni.

Opinia exprimată de autorii acestei lucrări este aceea potrivit căreia amenințarea cu forța, răpirea, fraudă, înșelăciunea etc. ar constitui mijloacele prin care se realizează infracțiunea prevăzută la art. 165 CP RM.

Autorii lucrării analizate susțin implicit punctul de vedere pe care îl promovează atunci când afirmă că „infracțiunea de trafic de ființe umane se consumă din momentul săvârșirii celor două acțiuni obligatorii descrise în norma penală”.

---

<sup>12</sup> Barbăneagră A., Alecu Gh., Berliba V., Budeci V., Carpov T., Cușnir V., Cojocar R., Mariț Al., Popovici T., Ulianovschi Gh., Ursu N., Volcinschi V. *Codul penal al Republicii Moldova. Comentariu*. Chișinău: Sarmis. 2009. 860 p. p. 320

Respectivii autori au în vedere: 1) mijlocul prin care se realizează infracțiunea sau 2) una din cele două acțiuni (inacțiuni) care alcătuiesc fapta prejudiciabilă specificată la art. 165 CP RM.

Analiza de drept penal a infracțiunii prevăzute la art. 165 CP RM comportă valoare științifică de netăgăduit.

În unison problematicii cercetate este lucrarea autorului V. Cușnir „*Probleme actuale de prevenire și combatere a traficului de ființe umane și migrațiunii ilegale în contextul Programului de Stat de combaterea a criminalității și corupției*”. Autorul în cauză sesizează că traficul de ființe umane, precum și emigrația clandestină constituie forme ale crimei organizate la scară internațională posedând un caracter foarte complex, implicând un cerc larg de participanți la săvârșirea infracțiunii (organizatori, autori, instigatori și alții) și sunt în legătură cu alte fapte penale. Jurisprudența acumulată în acest domeniu, atât la nivel național, cât și internațional, pune în evidență legătura traficului de ființe umane și migrației ilegale cu alte infracțiuni, precum escrocheria, (art.190 C.pen. R.M.) proxenitismul (art.220 C.pen. R.M.), spălarea banilor (art.243 C.pen R.M.), contrabanda (art.248 C.pen. R.M.), falsul în acte publice (art.332 C.pen R.M.), cumpărarea sau vânzarea documentelor oficiale (art. 359 C.pen R.M.), confecționarea, deținerea, vânzarea sau folosirea documentelor oficiale a imprimatelor, ștampilelor sau sigiliilor false trecerea ilegală a frontierei de stat (art.362 C.pen R.M.), după caz și cu alte fapte penale. În raport cu aceste fapte ce se săvârșesc în legătură cu traficul de ființe umane, cu migrația ilegală, un impact simțitor îl are fenomenul corupției, care pe de o parte, el înseși reprezintă o serioasă amenințare pentru societate, iar pe de altă parte se manifestă ca un factor ce facilitează săvârșirea unor infracțiuni, inclusiv a traficului de ființe umane și migrațiunii ilegale<sup>13</sup>.

O publicație științifică la tema lucrării este cea a lui S. Brânză și V. Stati, datând din anul 2011. Autorii propun criterii concludente, care urmează a fi folosite la delimitarea infracțiunii de trafic de ființe umane de infracțiunea de proxenetism (art. 220 CP RM), de infracțiunea de organizare a cerșetoriei (art. 302 CP RM), de infracțiunea de trecere a frontierei de stat (art. 362 C.p. RM), de infracțiunea de organizare a migrației ilegale (art. 362<sup>1</sup> CP RM) etc.<sup>14</sup> În această lucrare sunt menționate criterii clare de delimitare dintre infracțiunea de trafic de copii și infracțiunea de abuz al părinților și altor persoane la adopția copiilor (art. 205 CP RM), de

---

<sup>13</sup> Cușnir V. *Probleme actuale de prevenire și combatere a traficului de ființe umane și migrațiunii ilegale în contextul Programului de Stat de combaterea a criminalității și corupției pentru anii 2003-2004*. In: Probleme de prevenire și combatere a delincvenței juvenile, traficului de ființe umane și migrațiunii ilegale: Materialele Conf. șt. practică intern., 23-24 apr. 2004. Chișinău, 2004, p. 273.

<sup>14</sup> Brânză S., Stati V., *Drept penal. Partea specială*. Vol. I. Chișinău: Firma Editorial-Poligrafică „Tipografia centrală”. 2011. 1062 p. p. 39-58

infracțiunea de scoatere ilegală a copiilor din țară (art. 207 CP RM), de infracțiunea de atragere a minorilor la activitate criminală sau determinare a lor la săvârșirea unor fapte imorale (art. 208 CP RM), de infracțiunea de pornografie infantilă (art. 208<sup>1</sup> CP RM) etc.

De asemenea cei doi autori susțin că nu este obligatoriu ca traficul de ființe umane să aibă un caracter transnațional, aceasta rezultând din prevederile alin.(2) art. 12 CP RM.

În contextul analizei noastre, un interes mai pronunțat îl comportă compartimentele consacrate infracțiunii de trafic de ființe umane - art. 165 CP RM și infracțiunii de trafic de copii - art. 206 CP RM.

Cele două fapte infracționale sunt analizate sub aspectul următoarelor elemente structurale precum: conținutul legal al infracțiunii; gradul de pericol social al faptei incriminate și oportunitatea incriminării respectivei fapte; obiectul juridic special; obiectul material; conținutul faptei prejudiciabile; indicarea tipului componenței de infracțiune în funcție de rezultatul infracțiunii (componență formală); momentul de consumare a infracțiunii; forma și tipul vinovăției; motivul și scopul; condițiile generale (și speciale, în cazul în care există) ale subiectului infracțiunii; circumstanțele agravante.

De asemenea în această lucrare sunt supuse analizei cele cinci modalități ale acțiunii principale din cadrul faptei incriminate la art. 165 CP RM: 1) recrutarea victimei; 2) transportarea victimei; 3) transferul victimei; 4) adăpostirea victimei; 5) primirea victimei.

Sunt enumerate cele cincisprezece modalități ale acțiunii sau inacțiunii adiacente din cadrul aceleiași fapte: 1) amenințarea cu aplicarea violenței fizice sau psihice nepericuloase pentru viața și sănătatea persoanei; 2) aplicarea violenței fizice sau psihice nepericuloase pentru viața și sănătatea persoanei; 3) răpire; 4) confiscarea documentelor; 5) servitute; 6) amenințarea cu divulgarea informațiilor confidentiale familiei victimei sau altor persoane atât fizice, cât și juridice; 7) înșelăciune; 8) abuzul de poziția de vulnerabilitate; 9) abuzul de putere; 10) darea sau primirea unor plăți sau beneficii; 11) aplicarea violenței periculoase pentru viața, sănătatea fizică sau psihică a persoanei; 12) folosirea torturii, a tratamentelor inumane sau degradante; 13) violul; 14) folosirea dependenței fizice; 15) folosirea armei.

Se ilustrează prin competență și cercetarea scopurilor speciale ale traficului de ființe umane: 1) scopul acțiunii principale din cadrul traficului de ființe umane (scopul de exploatare sexuală comercială sau necomercială, prin muncă sau servicii forțate, pentru cerșetorie, în sclavie sau în condiții similare sclaviei, de folosire în conflicte armate sau în activități criminale, de prelevare a organelor sau țesuturilor); 2) scopul acțiunii adiacente din cadrul traficului de ființe umane (scopul de a întoarce o datorie a cărei mărime nu este stabilită în mod rezonabil; scopul de



a obține consimțământul unei persoane care deține controlul asupra unei alte persoane; scopul de a asigura subordonarea victimei).

Academia de Studii Economice a Moldovei a elaborat tot în anul 2009 un *Îndrumător metodic la disciplina Drept penal. Partea specială*, având ca autori Al. Mariț, D. Vasilo, I. Căuș în care au analizat infracțiunea de trafic de ființe umane sub aspectul elementelor constitutive.<sup>15</sup>

Autorii consideră că latura obiectivă a traficului de ființe umane se formează din două categorii de acțiuni de sine stătătoare legate între ele. Se subliniază că aceste acțiuni sunt reglementate de Rec. Adunării Parlamentare a CE a nr. 1325 (1997) cu privire la traficul de femei și prostituția forțată de statele membre ale CE; Rec. nr. R(2000) adoptată de Consiliul de Miniștri al CE la 19.05.2000 și Raportul explicativ; Rec. 1526 (2001) al Adunării Parlamentare a CE privind traficul de minori (cazul Moldovei); Protocolul cu privire la prevenirea, suprimarea și sancționarea traficului de persoane, în special femei și copii, care completează Convenția ONU pentru combaterea crimei organizate transnaționale, ONU, 2000; Rezoluția ONU din 18.01.2000; Convenția ONU contra crimei organizate transfrontaliere.

Analiza juridico-penală a infracțiunii de trafic de ființe umane expusă în prezenta lucrare, fiind relevantă obiectului prezentului studiu a fost inspirată din rezultatele științifice formulate de autorul Alexandru Tănase. Astfel, în articolul științific *"Latura obiectivă a infracțiunii de trafic de ființe umane (art.165 CP RM)"*<sup>16</sup> autorul ajunge la concluzia că structura laturii obiective cuprinde de fapt două acțiuni, una principală și alta adiacentă, fiecare dintre ele fiind exprimată în multiple modalități, în acest sens fiind propusă viziunea proprie a autorului asupra naturii acestora. De asemenea, în acest context A.Tănase oferă interpretarea principalilor termeni și noțiuni întâlnite în legislația națională și formulează repere clare în vederea calificării infracțiunii de trafic de ființe umane.

Într-un alt studiu semnat de A. Tănase *"Latura subiectivă a infracțiunii de trafic de ființe umane"*<sup>17</sup> autorul concluzionează că doar intenția directă, nu și cea indirectă, reflectă atitudinea infractorului față de prejudiciul prevăzut de art. 165 din CP RM. Se afirmă că nu doar motivul material poate fi considerat drept motiv al infracțiunii prevăzute la art. 165 din CP RM. Alte motive ale acestei infracțiuni ar putea fi: dorința de a satisface nevoile sexuale; dorința de a facilita comiterea unor infracțiuni; motive extreme; motivul de a salva viața unei persoane apropiate;

---

<sup>15</sup> Mariț Al., Vasilo D. J., Cauș I. *Îndrumător metodic la disciplina drept penal. Partea specială. (Aspecte generale cu privire la calificarea infracțiunilor. Spețe. Practică judiciară)*, Academia de Studii Economice a Moldovei, Chișinău, 2009, 449 p.

<sup>16</sup> Tănase, A. *Latura obiectivă a infracțiunii de trafic de ființe umane (art.165 C.pen. RM)*. In: Revista Națională de Drept, 2010, nr. 11(122), pp. 18-33. ISSN 1811-0770.

<sup>17</sup> Tănase, A. *Latura subiectivă a infracțiunii de trafic de ființe umane*. In: Revista Națională de Drept, 2011, nr. 2(125), pp. 10-22. ISSN 1811-0770.

dorința de a șantaja victima; motive sadice etc. Se arată că, în sensul art. 165 din Codul Penal al Republicii Moldova, exploatarea sexuală implică supunerea sexuală a victimei, prin cerința de a presta, la dorința infractorului, anumite activități sexuale.

Iar în materialul științific ”*Infracțiunea de trafic de ființe umane (art.165 C.pen. RM): Obiectul juridic, obiectul material, victima*”<sup>18</sup> autorul A. Tănase argumentează că, formal, relațiile sociale legate de libertate, onoare și demnitatea persoanei constituie obiectul juridic generic al infracțiunii specificate la art. 165 din CP RM; de fapt, obiectul juridic generic al acestei infracțiuni constă în relațiile sociale legate de libertatea persoanei. Se arată că relațiile sociale privind libertatea fizică a persoanei configurează obiectul juridic principal al infracțiunii prevăzute de art. 165 din CP RM. De asemenea, se demonstrează că, atunci când este cazul, obiectul juridic secundar al infracțiunii prevăzute la art. 165 din CP RM este format de relațiile sociale legate de: libertatea mentală a persoanei; integritatea corporală a persoanei; libertatea fizică a persoanei; posesia documentelor persoanei; libertatea de manifestare a voinței etc. Tocmai această valoare socială (și relațiile sociale aferente) este lezată întotdeauna în cazul săvârșirii infracțiunii de trafic de ființe umane, indiferent de variantele și modalitățile sub care se prezintă această infracțiune.<sup>19</sup> Se concluzionează că doar corpul victimei poate evolua ca obiect material al infracțiunii specificate la art. 165 din CP RM. Se relevă că, în sens juridic-penal, victima traficului de ființe umane este persoana care, la momentul comiterii infracțiunii, a împlinit vârsta de 18 ani, fiind subiectul pasiv în raportul juridic penal conflictual, raport care a apărut ca rezultat al comiterii infracțiunii prevăzute la art. 165 din CP RM și care este subiectul relațiilor sociale, obiectul constituent al acestei infracțiuni.

Prin cercetarea realizată A. Tănase a contribuit la reliefaarea obiectului juridic general, obiectului juridic generic și obiectului juridic special al infracțiunii de trafic de ființe umane. Autorul absolut justificat punctează că valoarea socială fundamentală lezată prin săvârșirea infracțiunii de trafic de ființe umane, libertatea persoanei constituie vocația persoanei de a adopta o anumită conduită în corespundere cu propriile dorințe, necesități și interese, conduită pe care o realizează în limitele legii și în temeiul posibilităților și condițiilor pe care i le oferă societatea.

În studiul intitulat ”*Delimitarea traficului de ființe umane de unele infracțiuni adiacente*”<sup>20</sup> semnat la fel de autorul A. Tănase autorul opinează că la lit. g) pct. 1 al Hotărârii Plenului nr.

---

<sup>18</sup> Tănase, A. *Infracțiunea de trafic de ființe umane (art.165 C.pen. RM): Obiectul juridic, obiectul material, victima*. In: *Revista Națională de Drept*, 2010, nr. 9-10(120), pp. 42-55. ISSN 1811-0770.

<sup>19</sup> Tănase, A. *Infracțiunea de trafic de ființe umane (art.165 C.pen. RM): obiectul juridic, obiectul material, victima*. In: *Revista Națională de Drept*, Nr. 9-10, 2010 p. 54

<sup>20</sup> Tănase, A. *Delimitarea traficului de ființe umane de unele infracțiuni adiacente*. In: *Revista științifică a Universității de Stat din Moldova*, 2011, nr. 3(43). pp. 221-236.

37/2004 se menționează că traficul de ființe umane se prezumă că poate fi săvârșit atât pe teritoriul Republicii Moldova, cât și peste hotarele ei, iar la alin. (2) art. 30 al Legii nr. 241/2005 se stabilește: „Infrațiunile de trafic de ființe umane au un caracter atât național, cât și transnațional”. În același context conform art. 2 al Convenției Consiliului European din 03.05.2005 privind lupta împotriva traficului de ființe umane, Convenția dată se aplică tuturor formelor de trafic de ființe umane, celor naționale sau transnaționale. Ca și concluzie autorul Al. Tănase consideră că atât traficul de ființe umane, cât și proxenetismul pot avea caracter național sau transnațional și este de acord cu pct. 16 al Hotărârii Plenului nr. 37/2004, anume: dacă traficul de ființe umane este însoțit de trecerea ilegală a frontierei Republicii Moldova, acțiunile traficantului urmează a fi încadrate suplimentar conform art. 362 CP RM. Deci doar în acest caz în opinia autorului se constată concursul ideal dintre infrațiunile prevăzute la art. 165 și 362 CP RM.

Dacă victima traficului de ființe umane este trecută legal peste frontiera de stat, făptuitorului i se aplică doar art. 165 CP RM deci nu poate fi un concurs ideal cu o faptă conformă cu legea.

Se subliniază că este important să nu se confunde transportarea victimei, ca parte a traficului de ființe umane, cu trecerea legală a frontierei de stat. Trecerea frontierei de stat – legală sau ilegală – nu se absoarbe de infrațiunea de trafic de ființe umane, făcând parte dintr-un alt sistem de referință.

Al. Tănase consideră în aceeași lucrare că transnaționalitatea traficului de ființe umane prezintă comparativ mai multe pericole pentru victima infrațiunii decât traficul intern de ființe umane deoarece în condițiile unei țări străine, vulnerabilitatea victimei, care este adesea lipsită de documentele de ieșire din/intrare în țară, este un factor ușor de exploatat de către făptuitor. Acestui fapt subliniază autorul i se poate adăuga: necunoașterea limbii țării în care aceasta a fost traficită, lipsa încrederii în autoritățile locale, dificultatea orientării într-un anturaj necunoscut etc.

Expunerea rezultatelor științifice formulate de A. Tănase cu referire la elementele traficului de ființe umane nu ar fi completă dacă nu indicăm în contextul enunțat mai sus și articolul intitulat ”*Subiectul infrațiunii de trafic de ființe umane*”<sup>21</sup> în care autorul concluzionează că este posibil ca o singură persoană să comită infrațiunea de trafic de ființe umane. Răspunderea conform art. 165 (cu excepția lit. d) alin. (2)) din CP RM poate fi aplicată doar atunci când o singură persoană a realizat recrutarea, transportarea și ascunderea victimei, dacă influențarea victimei necesită una dintre modalitățile adiacente de trafic de ființe umane. Cumulul de către aceeași persoană a două sau mai multe prezențe ca participant la infrațiune poate fi luat în considerare la individualizarea pedepsei. Cu toate acestea, într-un astfel de caz, datorită caracterului unitar al infrațiunii, este

---

<sup>21</sup> Tănase, A. *Subiectul infrațiunii de trafic de ființe umane*. In: *Revista Națională de Drept*, 2011, nr. 3(126), pp. 28-33. ISSN 1811-0770.

discutabil dacă cumulul diferitelor prezențe ca participant la infracțiune are ca efect pluralitatea infracțiunilor. Răspunderea persoanei juridice conform art. 165 din CP RM poate fi aplicată atunci când persoane cu putere de decizie, reprezentând structurile acesteia și apelând la atribuțiile lor, comit traficul de ființe umane. Într-un astfel de caz, persoana juridică va purta răspunderea penală directă, ca pentru propria infracțiune. În alt caz, răspunderea penală a persoanei juridice conform art. 165 din Codul Penal al Republicii Moldova are un caracter substitutiv, ca pentru o infracțiune comisă de altcineva. Acest lucru este atestat atunci când simpli funcționari din cadrul persoanei juridice, prin îndeplinirea atribuțiilor lor, comit o infracțiune.

Gh. Gladchi și I. Oancea într-o investigație realizată în anul 2011 au examinat disocierea infracțiunilor privind traficul de persoane de infracțiunea de proxenetism. Foarte importantă este concluzia autorilor mai sus menționați potrivit căreia infracțiunile specificate la art. 165 și art. 206 C.p. RM presupun recurgerea la acte de constrângere sau la acte asimilate constrângerii. Respectiv în situația în care o persoană îndeamnă sau înlesnește practicarea prostituției ori trage foloase de pe urma practicării prostituției fără a săvârși acte de constrângere sau alte acte asimilate constrângerii ea săvârșește infracțiunea de proxenetism, prevăzută în art. 220 CP RM.<sup>22</sup>

În acest context analitic autorii propun amendarea dispoziției de la art. 220 CP RM astfel:

- eliminarea cuvântului „determinarea” din alineatul 1 al articolului mai sus menționat;
- eliminarea din alineatul 2 a lit. c a expresiei „săvârșite față de două sau mai multe persoane sau mai multe” și înlocuirea agravantei de la lit. d cu expresia „săvârșite cu aplicarea violenței nepericuloase pentru viața sau sănătatea persoanei ori cu amenințarea aplicării ei față de persoana care practică prostituția sau față de rudele sau apropiații acesteia” cu agravanta „constrângerea la practicarea prostituției”;

- introducerea unui nou aliniat având următorul conținut propus: „Aceleași acțiuni:

- a. săvârșite față de două sau mai multe persoane;
- b. săvârșite cu bună-știință în privința unui minor;
- c. săvârșite de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală”.

La această propunere de dezincriminare a determinării la prostituție și de incriminare a constrângerii la prostituție în cadrul normei dedicate proxenetismului au fost exprimate rezerve într-o teză de doctorat al cărei autor M. Ștefănoaia sublinia expresia „constrângerea la prostituție” presupune aplicarea violenței nepericuloase pentru viața sau sănătatea persoanei ori prin amenințarea aplicării ei față de persoana care practică prostituția sau față de rudele sau apropiații

---

<sup>22</sup> Gladchi Gh., Oancea I. *Delimitarea proxenetismului de alte componente de infracțiuni*. În: *Analele științifice ale Academiei „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova. Științe socio-umane*. Chișinău: Academia „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, 2011, p. 27-31.

acesteia nu poate fi echivalată cu determinarea la prostituție prin aplicarea violenței nepericuloase pentru viața sau sănătatea persoanei ori prin amenințarea aplicării ei față de persoana care practică prostituția sau rudele sau apropiații acesteia. Rezultă astfel două premise cu totul diferite prima presupunând constrângerea la prostituție implică lipsirea victimei de posibilitatea de a-și dirija acțiunile, de a-și manifesta autonomia de voință iar cea de-a doua premisă referitoare la determinarea prostituției chiar dacă poate presupune recurgerea la procedee violente, nu poate avea ca efect privarea victimei de posibilitatea de a-și dirija acțiunile ceea ce face ca implementarea inițiativei ar putea duce la apariția unei lacune în legea penală.<sup>23</sup>

La fel, autorul M. Ștefănoaia efectuează studiul comparativ al reglementărilor care stabilesc răspunderea penală pentru faptele privind traficul de persoane în legislația Republicii Moldova, a României și a altor state, precum și în formularea recomandărilor – destinate legiuitorului din Republica Moldova și celui din România – de perfecționare a cadrului reglementar al componentelor de infracțiuni privind traficul de persoane, recomandări care să corespundă aspirațiilor de sincronizare pe plan internațional a eforturilor de eficientizare continuă a prevenirii și combaterii fenomenului trafic de persoane.

Real ajutor este și lucrarea lui P. Apostol ce datează din 2011.<sup>24</sup> În cadrul lucrării sunt prezentate trei cazuri din practica judiciară a Republicii Moldova. Niciunul din aceste cazuri nu este supus unei analize juridice. Autorul se limitează la a face constatări privind natura juridică a infracțiunii prevăzute la art. 165 CP RM precum și privind gradul de pericol social al infracțiunii în cauză, constatări care nu-și găsesc sprijinul în rezultatele obținute de autor.

În principiu, aceeași concluzie face pe marginea unei alte lucrări, cea aparținând M. Grosu, datând din 2011.<sup>25</sup> Tema lucrării este formulată într-o manieră mult prea generală, pretinzând la o analiză atotcuprinzătoare a aspectelor de orice natură a infracțiunii de trafic de ființe umane, analiza care în final nu s-a realizat în opinia noastră. În fapt, se fac observații de sorginte criminologică, referitoare la prevenirea și combaterea fenomenului traficului de ființe umane.

De asemenea, se examinează sumar prevederile Protocolului privind prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane, în special al femeilor și copiilor, adițional la Convenția ONU împotriva criminalității transnaționale organizate din 15.11.2000 (în continuare - Protocolul la Convenția ONU din 15.11.2000).

---

<sup>23</sup> Ștefănoaia M. *Reglementarea răspunderii pentru infracțiunile privind traficul de persoane în dreptul comparat*. Teză de doctor în drept. Chișinău. 2013.

<sup>24</sup> Apostol P. *Sinteze de practică judiciară privind traficul de ființe umane: analiza și caracterizarea*. În: *Revista Națională de Drept*, 2011, nr. 6-7, p. 35-36.

<sup>25</sup> Grosu M. *Traficul de ființe umane*. *Revista Națională de Drept*, 2011, nr. 6-7, p. 61-62.

Importanța implementării standardelor internaționale și europene în normativul penal național este nuanțată în publicația „*Traficul de ființe umane: termeni și definiții de uz*”, autor V. Cușnir. Autorul în cauză argumentează relevanța juridică a termenilor și definițiilor cu care se operează privitor la traficul de ființe umane, or acestea capătă cu adevărat o semnificație majoră, atât pentru adaptarea cadrului legislativ național la standardele internaționale, cât și pentru desfășurarea activităților practice de prevenire și combatere a faptelor infracționale în cauză. Nedefinirea clară a fenomenului de trafic de ființe umane, lipsa unor termeni normativi acceptați nu numai la nivel național, ci și internațional, va avea un impact negativ asupra cooperării penale internaționale și transfrontaliere vizând descoperirea și sancționarea celor vinovați în săvârșirea acestor infracțiuni<sup>26</sup>.

Așa cum am menționat în partea introductivă a prezentei teze de doctorat, al cărui obiect de cercetare condiționează o abordare pluridisciplinară, la elaborarea conținutului capitolelor lucrării am consultat lucrări doctrinare din domeniul altor științe juridice, abordare, dictată, suplimentar, de structura actelor internaționale în domeniu, care reglementează atât dreptul material, cât și dreptul procedural. În contextul prezentei cercetări, o atenție aparte a fost dedicată lucrărilor din domeniul procesului penal.

Astfel, traficul de ființe umane, notează doctrinarul Andrei Nastase, poate fi considerat o infracțiune multidimensională și o afacere ilegală, care poate subminează statul de drept și poate crea instabilitate. Ca fenomen global, este considerată o formă modernă sau contemporană de sclavie, care are implicații sociale și economice profunde, afectând, pe de o parte, securitatea statului, iar pe de altă parte, drepturile fundamentale ale omului și demnitatea victimei. Din acest motiv este numită o formă de comerț inuman, care la rândul său poate fi prezentă în orice țară. Traficul de ființe umane este o infracțiune care distruge vieți, încalcă demnitatea, libertatea și drepturile fundamentale ale victimelor. Este adesea o infracțiune violentă comisă de rețelele criminale organizate, care nu ar trebui să existe în societatea actuală. Cu toate acestea, traficul de persoane este un fenomen global. Există în fiecare țară, în fiecare regiune și încă mai există în UE. Conform celor mai recente date disponibile, în UE au fost înregistrate peste 14.000 de victime în perioada 2017-2018. Numărul real al victimelor este probabil mult mai mare, deoarece multe rămân neidentificate.<sup>27</sup>

---

<sup>26</sup> Cușnir V. *Traficul de ființe umane: termeni și definiții de uz*. În: *Prevenirea și combaterea crimelor transnaționale: Probleme teoretice și practice: (Traficul de ființe umane, terorismul, spălarea banilor, traficul ilicit de droguri și armament)*: Materialele Conf. șt.-practice intern., Chișinău, 6-7 octombrie 2005, p.17.

<sup>27</sup> Nastase, A. *Specifics of Human Trafficking Crime Investigation*. ADJURIS – International Academic Publisher, Bucharest, Paris 2023.104 p. ISBN 13:978-606-95862-4-2 p. 6

Monografia ”*Specifics of Human Trafficking Crime Investigation*”<sup>28</sup> semnată de A. Nastase conține o analiză a dimensiunilor teoretice și practice ale specificului cercetării infracțiunilor de trafic de persoane, și anume: analiza evoluției și tendințelor actuale ale fenomenului traficului de ființe umane; strategii naționale și internaționale de combatere a acestui fenomen; evidențierea actelor normative internaționale și naționale care stabilesc tehnici speciale de investigare a infracțiunilor menționate; descrierea standardelor jurisprudențiale ale CtEDO aplicabile în investigarea infracțiunilor de trafic de ființe umane; determinarea particularităților criminalistice ale anchetei infracțiunilor de trafic de ființe umane; particularităților sesizării organului de urmărire penală și începerea urmăririi penale; competența organului de urmărire penală de a conduce urmărirea penală în cazul infracțiunii în cauză; tehnicile speciale de investigare a infracțiunilor de trafic de ființe umane, analizate sub aspectul efectuării măsurilor speciale de investigație. În acest context, autorul a analizat evoluția și tendințele traficului de ființe umane, reglementările internaționale și naționale care stabilesc tehnicile de investigare a infracțiunilor de trafic de persoane, precum și standardele jurisprudenței CtEDO. La fel, lucrarea conține aspecte particulare a cercetării infracțiunilor de trafic de persoane, relatarea specificului măsurilor speciale de investigație și a acțiunilor de urmărire penală în cercetarea infracțiunilor date, dar și realizarea asistenței juridice internațională în materie penală în domeniu.

„*Aspecte procesual-penale și tactici criminalistice privind cercetarea traficului de copii*” este tema tezei de doctorat elaborată de către Dinu Ostavciuc în anul 2015.<sup>29</sup> Lucrarea presupune o primă încercare de a efectua o investigare temeinică sub aspectul procesual-penal și criminalistic al infracțiunii prevăzute de art. 206 Cod penal al Republicii Moldova unde au fost expuse concluzii și recomandări în vederea modificării și completării unor norme procesual-penale, a Legii nr. 241 din 20.10.2005, precum și alte recomandări de perfecționare a legislației de profil și de investigare eficientă a categoriei date de infracțiuni precum: norma prevăzută de art. 206 Cod penal al Republicii Moldova, nu pedepsește exploatarea fetelor pentru utilizarea lor ca mame-surogat sau în scop de reproducere, pe când acestea sunt specifice traficului; măsurile speciale de protecție a victimelor traficului de copii prevăzute în alin. (3) al art. 28 din Convenția Consiliului Europei privind lupta împotriva traficului de ființe umane nu sunt menționate explicit în legislația națională a țării, precum Legea privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane, Codul de procedură penală sau Legea privind protecția martorilor și altor participanți la procesul penal și nu în ultimul rând constatarea unor contradicții, divergențe și lacune referitoare la drepturile și

---

<sup>28</sup> Ibidem p. 7

<sup>29</sup> Ostavciuc D. *Aspecte procesual-penale și tactici criminalistice privind cercetarea traficului de copii. Teză de doctor.* Chișinău. 2015.

obligațiile victimelor traficului de copii (inclusiv și a traficului de ființe umane) în raport cu drepturile și obligațiile părților vătămate a traficului de copii (inclusiv și a traficului de ființe umane), în acest sens, nu sunt garantate drepturile specifice a acestor două categorii, și, în general, nu sunt clar stipulate drepturile și obligațiile acestor subiecți procesuali.

La redactarea conținutului prezentei teze am apelat la fel la surse științifice din domeniul criminologiei pentru a stabili profilul victimei infracțiunii de trafic de ființe umane.

Studiile criminologice<sup>30</sup> au încercat să răspundă la întrebări de bază (precum: cine sunt victimele, cum sunt ele traficate, care sunt rutele folosite, cine sunt traficanții și ce metode folosesc), prin care să semnaleze principalele aspecte ce se impun a fi urmărite în acțiunile de prevenire și combatere a traficului cu ființe umane. Aceste studii au contribuit la clarificarea unor noțiuni, la definirea cuprinzătoare a fenomenului în cadrul reglementărilor naționale și la nivelul instrumentelor juridice internaționale.

În opinia autorilor Bujor, V., Manole-Țăranu, D., prin victimă a traficului, se înțelege orice persoană care suportă direct sau indirect consecințele fizice, materiale sau morale ale unei acțiuni sau inacțiuni criminale<sup>31</sup>. Din această definiție rezultă că victima înseamnă întotdeauna o ființă umană, deși este necesar să se facă o serie de precizări în acest sens. Astfel, dacă este clar că nu pot fi considerate drept victime obiectele distruse de răufăcători sau instituțiile prejudiciabile de activitățile acestora, în ceea ce privește persoana victimizată (victima propriu zisă), trebuie să o diferențiem de alte persoane, care, de asemenea, pot fi lezate în urma unor acțiuni infracționale. Victima este persoana care, fără să-și fi asumat conștient riscul, deci fără să vrea, ajunge să fie victima unei acțiuni sau inacțiuni criminale. Datorită specificului acestei crime și stigmatizării victimelor în comunitățile acestora, numărul real al victimelor traficului de ființe umane rămâne necunoscut, acesta fiind mult mai mare.

Criminologul Valeriu Bujor consideră: „*traficul de ființe umane constituie o formă particulară de manifestare a criminalității organizate care constă în comerțul cu oameni sau cu organe și țesuturi ale lor, în scopul extragerii de profituri considerabile, speculând o anumită cerere și ofertă existentă în acest sens*”.

Autorul precizează că această definiție are un caracter strict criminologic și că nu trebuie confundată cu cea juridico-penală, nuanțând că din punct de vedere criminologic traficul de ființe umane este privit ca fenomen social în vreme ce știința dreptului penal se axează pe unele manifestări concrete ale fenomenului – fapte separate.

---

<sup>30</sup> Cordero T. și Fario A., *Trafficking in women and children for sex industry*. European Institute for Crime Prevention and Control, Heuni, Helsinki, 2001, p. 84.

<sup>31</sup> Bujor, V., Manole-Țăranu, D., *Victimologie*, Chișinău, 2002, p. 15



Potrivit aceluiași autor definiția criminologică ar avea un caracter natural ce reflectă realitatea și ajută la cunoașterea fenomenului, iar cea juridico-penală are caracter tehnic și servește la înfăptuirea reglementării relațiilor sociale, represiunii penale și a actului de justiție.<sup>32</sup>

Mihai Gh. opinează: „criminalitatea organizată reprezintă un domeniu ce întrunește mai multe forme de activitate, cum ar fi ”mafia”, ”criminalitatea profesionistă” și ”racketul”.<sup>33</sup>

Autoarea Oxana Rotari consideră că: „traficul de persoane a devenit aproape o formă a sclaviei, reprezintă un fenomen social care a depășit cu multe previziunile făcute asupra amplasării și dificultății combaterii și prevenirii sale. Norma penală materială și procedurală este în aceste condiții unul dintre instrumentele esențiale de prevenire și combatere a traficului de ființe umane, incriminat ca infracțiune”.<sup>34</sup>

În cele ce urmează vom analiza cercetările semnate de autorii români la subiectul analizei juridico-penale a infracțiunii traficului de ființe umane. Din start vom remarca că în doctrina penală română o parte din autorii români analizează infracțiunea de trafic de persoane sub aspectul elementelor constitutive ale acesteia, precum și a formele de sancționare acestei infracțiuni.

Astfel o lucrarea deosebit de importantă în acest domeniu este cea a autorilor Ghe. Mateuț, N. Ștefăroi, V. Petrescu, E. Onu, A. Dublea, S. Luca, D. Iovu, R. D. Tărniceriu, B.L. Gafta, C. Luca, R. A. Prună intitulată „*Traficul de ființe umane. Infractor. Victimă. Infracțiune*” apărută în 2005<sup>35</sup> și în care sunt analizate de autoarea Nicoleta Ștefăroi în Capitolul II aspectele comune infracțiunilor privind traficul de persoane dar și obiectul acestora, subiecții, conținutul constitutiv, tratamentul sancționator.

Astfel autoarea Nicoleta Ștefăroi consideră că obiectul ocrotirii penale îl constituie persoana fizică și atributele esențiale ale acesteia, traficul de ființe umane constituind o gravă încălcare a drepturilor fundamentale ale omului.<sup>36</sup>

De asemenea este specificat că obiect juridic generic al infracțiunilor prevăzute de Legea nr. 678/2001 este format din relațiile sociale care se nasc și se dezvoltă în jurul valorilor sociale constituite din principalele atribute ale persoanei și anume viața, integritatea corporală, sănătatea, libertatea, inviolabilitatea sexuală, onoarea și demnitatea.

---

<sup>32</sup> Botnaru Gh., Bujor V., Bejan O. *Caracterizare criminologică și juridico-penală a traficului de ființe umane*. Centru de Prevenire și Asistență criminologică Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți-Ch.: Ericon SRL, Chișinău. 2008. 160 p. p. 21

<sup>33</sup> Mihai Gh. Criminalitatea organizată: probleme și soluții. În: *Strategia combaterii criminalității organizate în Republica Moldova*. Chișinău: „Arc”. 1997. P. 17

<sup>34</sup> Rotari O. *Criminologie*. Chișinău: ULIM. 2011. 890 p. p. 670

<sup>35</sup> Mateuț Gh., Ștefăroi N., Petrescu V., Onu E., Dublea A., Luca S., Iovu D., Tărniceriu R. D., Gafta B. L., Luca C., Prună R. A. *Traficul de ființe umane. Infractor. Victimă. Infracțiune*. Iași: Asociația Alternative Sociale. 2005. p. 174.

<sup>36</sup> Ibidem p. 20

În același context activitatea infracțională desfășurată de traficanți prin care sunt atinse valori umane esențiale vizează infracțiunile de trafic de ființe umane săvârșite prin acte de violență sau prin alte forme de constrângere care au avut ca consecințe asupra integrității fizice a persoanei traficate – corpul victimei în viață, fiind indiferent dacă acesta aparține unui nou-născut, copil, tânăr, adult, bătrân ori unei persoane de sex masculin sau feminin.<sup>37</sup>

Autoarea specifică că subiectul activ al infracțiunii de trafic de persoane poate fi orice persoană fizică care are vârsta cerută de lege, responsabilă și care în momentul săvârșirii faptei a dispus de libertatea de a hotărî și acționa. Traficanții sunt atât bărbați cât și femei.<sup>38</sup>

O altă publicație pe tema cercetată de noi este scrisă de G. Paraschiv sub titlu „Trafic de persoane” apărută la Editura Ars Academica, București în anul 2008.<sup>39</sup> Această lucrare analizează infracțiunile prevăzute de Legea nr. 678/2001 sub următoarele aspecte: condiții preexistente, conținut legal, subiecții, conținut constitutiv, formele infracțiunilor, modalitățile și variantele normative precum și sancționarea acestora.

În opinia autorului menționat anterior obiectul juridic specific al infracțiunii de trafic de persoane adulte este format din relațiile sociale care presupun respectarea libertății, onoarei și demnității persoanei, a vieții, a inviolabilității sexuale, a integrității corporale și sănătății acesteia, împotriva activităților de exploatare, astfel încât persoana adultă să nu fie transformată într-un mijloc de obținere a unor foloase, de regulă materiale, de către făptuitori. Deci autorul nu este de acord cu caracterul complex al infracțiunii de trafic de ființe umane și, prin urmare, al obiectului juridic special al acestei infracțiuni.

De asemenea nu suntem de acord cu afirmația autorului referitoare la obiectul juridic special al infracțiunii analizate mai exact acesta este apărut împotriva activităților de exploatare. Trebuie precizat că în cazul infracțiunii de trafic de persoane adulte pot fi anticipate activitățile de exploatare dar nu se pot confunda cu acestea deoarece pentru existența infracțiunii de trafic de ființe umane nu este obligatorie realizarea scopului de exploatare.

Deosebit de importantă este și opinia autorului menționat conform căreia obiectul material al infracțiunilor privind traficul de persoane este corpul persoanei traficate, asupra căreia se exercită violențe sau alte acte de constrângere care vătămă integritatea fizică, dar și sumele de bani ori alte foloase materiale oferite, date, acceptate sau primite pentru obținerea consimțământului persoanei ce are autoritate asupra victimei.

---

<sup>37</sup> Ibidem

<sup>38</sup> Ibidem p. 76

<sup>39</sup> Paraschiv G. *Trafic de persoane*. București: Ars Academica. 2008.

Frecvent în doctrina penală obiectul material al infracțiunilor de trafic de ființe umane este reprezentat doar de corpul persoanei, dar nu se face precizarea de foloasele materiale oferite, date, acceptate sau primite pentru obținerea consimțământului persoanei ce are autoritate asupra victimei.

În 2009 a fost publicată de către Marian Dima teza de doctorat cu titlul „Traficul de persoane în România. Tendințe și perspective”, Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza”, Facultatea de Drept, București.<sup>40</sup>

În această lucrare autorul a prezentat apariția și evoluția reglementărilor juridice referitoare la traficul ilegal de persoane în legislația națională și internațională, referințele istorice, apariția și evoluția instrumentelor juridice internaționale, examenul teoretic al infracțiunilor de trafic de persoane în legislația română, cauzele și condițiile care favorizează această infracțiune, managementul prevenirii și combaterii traficului de persoane, investigarea elementelor de drept comparat ale traficului de persoane (respectiv a reglementărilor din legislația penală a Germaniei, Franței, Olandei, Spaniei și Kosovo).

Autorul face doar trecere în revistă a reglementărilor privind traficul de persoane fără a realiza o comparație propriu-zisă a acestora astfel putând fi valorificate doar o parte din rezultatele științifice obținute pentru clarificarea naturii juridice a aspectelor de drept comparat ale infracțiunilor privind traficul de persoane.

O altă teză de doctorat a fost susținută în anul 2009 de către D. Negoescu.<sup>41</sup> Autoarea analizează cauzele traficului de ființe umane dar și dimensiunea mondială a acestuia, evoluția fenomenului traficului de persoane în România și formele de manifestare.

În aceeași lucrare mai sunt relevate: modalitățile de prevenire a traficului de persoane dar și investigarea judiciară a infracțiunii de trafic de persoane implicit activitățile procedurale de administrare a probelor în cauzele privind traficul de persoane și tehnicile speciale de investigare a traficului de ființe umane. Remarcăm ca fiind una dintre puținele lucrări apărute pe această temă ce abordează și elementele de investigare judiciare și mai ales tehnici speciale de investigare a acestora.

Sunt de asemenea examinate aspectele de drept comparat specifice statelor membre ale Uniunii Europene și statelor noncomunitare. Astfel conform reglementărilor în vigoare din Franța, sclavia și traficul de ființe umane nu constituie infracțiuni doar anumite dispoziții ale legii penale franceze incriminează acele modalități infracționale care au legătură cu sclavia și cu traficul de

---

<sup>40</sup> Dima M., *Traficul ilegal de persoane în România. Tendințe și perspective. Teză de doctorat. Rezumat.* Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza”. Facultatea de Drept. București, 2009.

<sup>41</sup> Negoescu D., *Prevenirea și combaterea traficului de persoane. Rezumat al tezei de doctorat.* București. 2009.

persoane. În Ucraina cadrul legal pentru combaterea traficului de ființe umane se bazează pe principiile derivate din instrumentele internaționale ratificate de către Guvernul Ucrainei, precum și pe Constituția Ucrainei, care recunoaște valoarea socială și demnitatea înăscută a ființelor umane, asigură protecție mamei și copilului și oferă subvenții de stat pentru orfani și copiii privați de îngrijire parentală adecvată.

Mihai Adrian Hotca și Maxim Dobrinou în lucrarea „*Infracțiuni prevăzute în legi speciale. Comentarii și explicații*”<sup>42</sup>, apărută în anul 2010 analizează foarte amănunțit atât infracțiunea de trafic de persoane, infracțiunea de trafic de minori cât și infracțiunile conexe traficului de persoane și alte instituții legate de acestea ce formează obiectul de reglementare al dispozițiilor cuprinse în Legea nr. 678/2001.

În lucrare de mai sus se menționează că pentru desfășurarea unitară, coordonarea și evaluarea activităților de prevenire și combatere a traficului de persoane conform Regulamentului de aplicare a Legii nr. 678/2001 a fost constituit Grupul Interministerial de lucru ce are ca atribuții principale precum: analizarea cauzelor traficului de persoane și condițiile care favorizează acest fenomen dar și structura, starea și dinamica acestuia pe baza datelor oferite de instituțiile abilitate.

Autorii specifică și aspecte privind asistența și protecția victimelor traficului de persoane dar și metodologia de repatriere a cetățenilor români victime ale traficului de persoane.

Tot în anul 2010 a apărut și lucrarea „*Traficul de persoane*”<sup>43</sup> scrisă de Ioan Gârbuleț ce este o culegere de practică judiciară comentată, structurată pe trei capitole care analizează din punct de vedere teoretic și practic infracțiunile privind traficul de persoane, infracțiunile în legătură cu traficul de persoane, precum și aspectele procesuale în legătură cu toate aceste categorii de infracțiuni. Lucrarea a constituit o noutate întrucât alegerea spețelor s-a făcut cu mare grijă dintre cele mai reprezentative pentru problema de drept supusă discuției majoritatea acestora fiind pronunțate de către instanța supremă, unele chiar nepublicate, acoperindu-se întreaga problematică a Legii nr. 678/2001. Fiecare speță relevă o problemă de drept care este analizată și din punct de vedere teoretic dar cu referire la articolele și studiile publicate în legătură cu aceasta la deciziile importante ale Curții Constituționale, recursurile în interesul legii, la legislația cu care se află în legătură, dar și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.

---

<sup>42</sup> Hotca M. A., Dobrinou M. *Infracțiuni prevăzute în legi speciale. Comentarii și explicații*. Ediția 2. București: C. H. Beck. 2010.

<sup>43</sup> Gârbuleț I. *Traficul de persoane*. București: Universul Juridic. 2010. 460 p.

Achiesăm la părerea autorului ce susține că în cazul în care făptuitorul comite infracțiunea prin mai multe modalități: recrutare, transportare, cazare etc. aceasta are un caracter unic și nicidecum nu poate fi reținut un concurs real sau ideal de infracțiuni contrar opiniei lui I. Lascu<sup>44</sup>.

Un alt autor Florea Pasca publică la editura Pro Universitaria tot în 2010 „*Fenomenul infracțional de trafic de ființe umane*”<sup>45</sup> în care descrie: evoluția istorică și tendințele fenomenului traficului de ființe umane; factorii favorizanți și măsurile profilactice în domeniul traficului de ființe umane; crearea cadrului legislativ pentru instituțiile implicate în combaterea traficului de ființe umane; managementul colaborativ interinstituțional informal în domeniul cercetat etc.

În 2012 este publicată lucrarea cu titlul „*Traficul de persoane*” de către George-Cristinel Zaharia<sup>46</sup> care își propune să realizeze o analiză cât mai completă și realistă a acestui fenomen care are un impact social deosebit, manifestându-se atât la nivel național, cât și internațional. Autorul a scos în evidență că pe lângă legislația relevantă pentru magistratul care este chemat să aplice legea este importantă și cunoașterea cauzelor, modul de operare al traficantilor, a psihologiei acestora și a victimelor, precum și a consecințelor traficului de persoane. Există situații când victimele exploatate sexual, după ce scapă de sub controlul traficantilor, practică prostituția mai apoi în mod benevol, întrucât nu reușesc să treacă peste traumele trăite, peste stigmatizarea socială și nu au o altă sursă de existență - această stare de fapt ar putea fi invocată de către traficantii pentru a evidenția că nu au procedat la constrângerea victimelor.

Un element de noutate adus de această lucrare constă în analiza infracțiunilor prevăzute de Legea nr. 678/2001 precum: art. 13 – traficul de minori, art. 14<sup>1</sup> - folosirea serviciilor unei persoane exploatate, organizarea săvârșirii infracțiunilor privind traficul de persoane sau în legătură cu traficul de persoane – alin. 2 art. 15, infracțiunea prevăzută de art. 17 din lege căreia legiuitorul nu i-a dat o denumire legală și pornografia infantilă – art. 18.

De asemenea trebuie subliniată și analiza infracțiunii de trafic de persoane din perspectiva Noului Cod penal, adoptat în anul 2009, ce vine să întregască sfera infracțiunilor în materia traficului de ființe umane prin incriminarea de noi infracțiuni precum: exploatarea cerșetoriei – art. 214, folosirea unui minor în scop de cerșetorie – art. 215, folosirea serviciilor unei persoane exploatate.

Sistemul juridic român, în anul 2014, a cunoscut o modificare majoră deoarece au fost adoptate noile coduri, respectiv Codul penal și Codul de procedură penală. În urma introducerii noilor reglementări, legiuitorul român a încercat să sistematizeze tot ceea ce înseamnă politica

---

<sup>44</sup> Lascu I. Incriminări privind traficul de persoane. În: *Revista Dreptul* nr. 2/2002. p. 10-17.

<sup>45</sup> Pasca F. *Fenomenul infracțional de trafic de ființe umane*. București: Pro Universitaria. 2010. 261 p.

<sup>46</sup> Zaharia G.-C. *Traficul de persoane*. București: C. H. Beck. 2012, 343 p.

penală, introducând ca noutate numeroase instituții care au rolul de a soluționa problemele cu care acesta se confruntă.<sup>47</sup>

În contextul intrării în vigoare a Noului Cod penal infracțiunea de trafic de persoane va beneficia de noi variante de incriminare și sancționare fie în modalitatea completării sau modificării legilor speciale existente, fie prin incriminarea ca infracțiuni separate în capitole distincte așa cum se arată în monografia cu titlul „*Particularitățile criminalității organizate în România*”<sup>48</sup> scrisă de Codruț Olaru ce conține o analiză comparativă utilă în primul rând practicienilor dreptului. În această monografie traficul de ființe umane este tratat ca formă a criminalității organizate alături de traficul de droguri, migrația ilegală, falsul și traficul de monedă falsă, criminalitatea informatică, terorismul și finanțarea terorismului, criminalitatea afacerilor, spălarea banilor.

C. Olaru susține că traficul de ființe umane constituie o violare a drepturilor omului și o atingere adusă demnității și integrității ființei umane, o amenințare asupra securității individului și valorilor sociale și morale.<sup>49</sup>

Acest tip afectează în mod direct individul, prin impactul pe care îl are asupra unuia dintre drepturile fundamentale precum libertatea individuală, dar în același timp, societatea suportă influențele negative prin impulsivitatea corupției, a faptelor antisociale și violente, crearea unor mecanisme criminale care obțin profituri substanțiale din acest tip de activitate, afectând stabilitatea economică și securitatea regională.

Subliniază vechimea fenomenului traficului de ființe umane în istoria omenirii - sclavia în forme noi sau mai vechi, ca și practicile similare sclaviei continuă să existe în alte state ale lumii, totul derulându-se sub evantaiul crimei organizate. De asemenea, dezvoltarea mijloacelor de comunicație și dezechilibrele economice mondiale au internaționalizat traficul.

Tot în anul 2014 la aceeași editură apare și „*Noul Cod penal. Ghid de aplicare pentru practicieni*” avându-i ca autori pe C. Voicu, A. S. Uzlău, R. Moroșanu, Cr. Ghigheci.<sup>50</sup>

Această lucrare realizează o analiză pe articole a Noului cod urmărește stabilirea corespondențelor dintre legea veche respectiv Codul penal din 1969 dar și din legi speciale și legea nouă, evidențiază diferențele acolo unde instituțiile au continuitate, respectiv prezentarea instituțiilor în ipoteza în care acestea nu existau în reglementarea anterioară.

---

<sup>47</sup> Corsei, A., Ștefănoaia, M. A.(2022). *The pleaagreement –in the light of the Code of Criminal Procedure*. Anuarul Universității “Petre Andrei” din Iași, Fascicula: Drept, Științe Economice, Științe Politice, 30, pp. 107-117. P. 108 <https://doi.org/10.18662/upalaw/93>

<sup>48</sup> Olaru C. *Particularitățile criminalității organizate în România*. București: Hamangiu. 2014. 316 p.

<sup>49</sup> Ibidem p. 156

<sup>50</sup> Voicu A., Uzlău A. S., Moroșanu R., Ghigheci Cr., *Noul Cod penal. Ghid de aplicare pentru practicieni*. București: Hamangiu. 2014. 610 p.

Un element de noutate în doctrină este reprezentat de exprimarea opiniilor în ceea ce privește identificarea legii penale mai favorabile, atât din perspectiva acțiunilor sau inacțiunilor incriminate și a regimului sancționator pentru partea specială, cât și din analiza diverselor instituții ale părții generale a celor două coduri penale. Au fost exemplificate câteva soluții jurisprudențiale în ceea ce privește aplicarea legii penale mai favorabile după hotărâri definitive și câteva modele pentru aplicarea legii penale mai favorabile în cursul judecării.

Se face precizarea cu privire la conținutul constitutiv al infracțiunii care este aproape identic cu cel al art. 12 din Legea nr. 678/2001 articol abrogat odată cu intrarea în vigoare a noului Cod penal.<sup>51</sup>

În același an 2014 în contextul intrării în vigoare a noului Cod penal este tipărită o altă lucrare a autorilor Mihail Udroi și Victor Constatinescu ”*Noul Cod penal. Codul penal anterior. Prezentare comparativă. Observații.*”<sup>52</sup> ce urmărește să răspundă unei necesități imediate a teoreticienilor și practicienilor preocupați de noua legislație penală, aceea de a cunoaște, diferențele dintre cele două reglementări, precum și implicațiile practice ale acestora, în special în perspectiva legii penale mai favorabile.

Această lucrare este de fapt un ghid practic inedit, atât ca structură, cât și ca modalitatea în care a fost concepută prezentarea modului de aplicare a noului Cod. Sunt cuprinse următoarele teme: prezentarea comparativă a noului Cod penal și a Codului penal anterior, prezentarea și analiza dispozițiilor Legii de punere în aplicare a Noului Cod precum și a legilor referitoare la executarea pedepselor, indicarea prevederilor relevante în legi speciale atunci când este cazul, explicații concise și clare ale fiecărui articol din noul Cod, cu sublinierea elementelor de noutate și cu indicarea unor soluții posibile de determinare a legii penale mai favorabile în raport de fiecare instituție în parte dar și trimiterea la standardele de jurisprudență ale Curții Europene a Drepturilor Omului în materie.

O lucrare importantă ce analizează infracțiunea de trafic de persoane este „*Noul Cod penal comentat*” avându-i ca autori pe Vasile Dobrinioiu, Mihai Adrian Hotca, Mirela Gorunescu, Maxim Dobrinioiu, Ilie Pascu, Ioan Chiș, Costică Păun, Norel Neagu, Mircea Constantin Sinescu.<sup>53</sup> Autorii sunt de părere că infracțiunea de trafic de persoane era prevăzută, într-o reglementare asemănătoare exceptând variantele agravate care nu au mai fost preluate, în art. 12 din Legea nr. 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane.

---

<sup>51</sup> Ibidem p. 336

<sup>52</sup> Udroi M., Constatinescu V. *Noul Cod penal. Codul penal anterior. Prezentare comparativă. Observații.* București: Hamangiu. 2014. 541 p.

<sup>53</sup> Dobrinioiu V., Hotca M. A., Gorunescu M., Dobrinioiu M., Pascu I., Chiș I., Păun C., Neagu N., Sinescu M. C., *Noul Cod penal comentat. Partea specială.* Ediția a II-a, revăzută și adăugită. București: Universul Juridic. 2014.

În 2015 este publicat un curs universitar „*Drept penal. Partea specială*”<sup>54</sup>, Vol. I unde autorul Constantin Duvac analizează infracțiunile de trafic de persoane și trafic de minori incriminate în art. 210 și art.211 C.p. în raport cu legea penală anterioară mai exact Legea nr.187/2001 privind combaterea și prevenirea traficului de persoane.

Prof. univ. dr. Marcel Ioan Rusu în lucrarea „*Drept penal. Partea specială. Vol. I. Infracțiuni contra persoanei și a patrimoniului*”<sup>55</sup> editată în anul 2016 arată pe lângă analiza elementelor constitutive ale infracțiunii de trafic de persoane și cauzele apariției fenomenului traficului de persoane pe care le clasifică în două categorii: cauze macro-sociale și cauze micro-sociale.

Autorii Ilie Pascu și Petre Buneci au publicat o carte universitară în anul 2017 „*Drept penal. Partea specială. Vol. I. Infracțiuni contra persoanei. Infracțiuni contra patrimoniului. Infracțiuni privind autoritatea și frontiera de stat. Infracțiuni contra înfăptuirii justiției*”<sup>56</sup> unde pe lângă analiza infracțiunii de trafic de persoane sub aspectul elementelor preexistente precum obiectul juridic special, obiectul material și subiecții și a conținutului constitutiv precizează că incriminarea traficului de persoane reprezintă o transpunere în dreptul penal român a obligațiilor rezultate din instrumentele juridice internaționale la care România este parte ori pe care le-a ratificat, cum sunt: Convenția Europeană a drepturilor omului; Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene; Convenția Europol, care în anexa 2 definește infracțiunea de trafic de ființe umane și solicită cooperarea între statele membre ale Uniunii Europene în acest domeniu prin intermediu Europol, etc.

În același an Sergiu Bogdan și Doris Alina Șerban în „*Drept penal. Partea specială. Infracțiuni contra persoanei și contra înfăptuirii justiției*”<sup>57</sup> subliniază că în cazul traficului de persoane, modalitatea cea mai frecventă este cea a recrutării, recrutare care se face prin convingerea victimei sau prin oferirea în mod mincinos a unei speranțe de bunăstare economică, dacă aceasta va accepta să fie transportată pentru a fi „angajată” cu un salariu motivant, spre exemplu, ca barman sau chelner într-un local de noapte ori în construcții.

De cele mai multe ori, victimele nu sunt atât de naive să-l creadă cu totul pe cel care le recrutează, dar speră ca se vor descurca, chiar și în cazul în care informațiile oferite de cel care

---

<sup>54</sup> Duvac C. *Drept penal. Partea specială*. Vol. I. București: Universul Juridic. 2015. 537 p.

<sup>55</sup> Rusu M. I. *Drept penal. Partea specială. Vol. I. Infracțiuni contra persoanei și a patrimoniului*. București: Hamangiu. 2016. 373 p.

<sup>56</sup> Pascu I., Buneci P. *Drept penal. Partea specială. Vol. I. Infracțiuni contra persoanei. Infracțiuni contra patrimoniului. Infracțiuni privind autoritatea și frontiera de stat. Infracțiuni contra justiției*. București: Hamangiu. 2017, 511 p.

<sup>57</sup> Bogdan S., Șerban D. A. *Drept penal. Partea specială. Infracțiuni contra persoanei și contra înfăptuirii justiției*. București: Universul Juridic. 2017.



recrutează nu sunt complet „neadevărate”. Conform actelor oficiale, 42% dintre persoanele traficate în anul 2012 au fost recrutate cu promisiuni ale unui loc de muncă în străinătate, autorii bazându-se pe circumstanțele socio-economice ale victimei și nivel economic superior oferit de țara de destinație.

În anul 2018 este publicată ediția 3 – „*Drept penal. Partea specială I. Infrațiuni contra persoanei și infrațiuni contra patrimoniului*”<sup>58</sup> a profesorului Valerian Cioclei ce prezintă infracțiunea de trafic de persoane sub aspectul elementelor sale constitutive accentuând descrierea laturii subiective.

După ce precizează că vinovăția cerută de legiuitor pentru existența infracțiunii este intenția în modalitatea directă fapta se comite în scopul exploatării unei persoane.

Noțiunea de exploatare a unei persoane este definită în art. 182 C.p. în următorii termeni: a) supunerea la executarea unei munci sau îndeplinirea de servicii, în mod forțat; b) ținerea în stare de sclavie sau alte procedee asemănătoare de lipsire de libertate ori de aservire; c) obligarea la practicarea prostituției, la manifestări pornografice în vederea producerii și difuzării de materiale pornografice sau la alte forme de exploatare sexuală; d) obligarea la practicarea cerșetoriei; e) prelevarea de organe, țesuturi sau celule de origine umană, în mod ilegal.

## **1.2. Analiza cadrului normativ în domeniul cooperării statelor în domeniul prevenirii și combaterii traficului de ființe umane**

În vederea realizării scopului esențial al prezentului demers științific, întru a urmări exact modul în care sunt transpuse în ordinea juridică națională prevederile tratatelor internaționale ce conțin standarde în domeniul prevenirii și combaterii infracțiunii de trafic de ființe umane, standarde comune pentru anumite regiuni geografice, fie standarde universale ne propunem în cele ce urmează să prezentăm o analiză a celor mai importante codificări în domeniul investigat. Urmare a analizei conținutului codificărilor internaționale în domeniu vom deduce atât intenția autorilor tratatelor internaționale cu referire la conceptele de bază și procedurile stabilite pentru determinarea elementelor constitutive ale crimei analizate, cât și vom evalua procesul de implementare a standardelor convenționale întru a urmări modul în care Republica Moldova respectă angajamentele asumate în acest sens.

Codificările în domeniul analizat vor fi prezentate cu respectarea ordinii cronologice și a ierarhiei izvoarelor formale de drept.

---

<sup>58</sup> Cioclei V. *Drept penal. Partea specială I. Infrațiuni contra persoanei și infrațiuni contra patrimoniului*. Ediția 3. București: C. H. Beck. 2018. 422 p

La 18 mai 1904 la Paris reprezentanții Marii Britanii, Germaniei, Danemarcei, Spaniei, Franței, Italiei, Rusiei, Suediei, Norvegiei și Elveției au semnat Acordul Internațional privind suprimarea ”traficului de sclavi albi”<sup>59</sup>. În conformitate cu prevederile art. 2 al Acordului indicat fiecare guvern semnatar se obligă să supravegheze cu scopul de a depista în special în stațiunile de cale ferată, porturi de îmbarcare și pe durata călătoriei persoanele care conduc femei și fete pentru o viață imorală. În acest sens vor fi adresate instrucțiuni funcționarilor și tuturor altor persoane calificate cu scopul de a obține în limite legale orice informații de natură să detecteze traficul criminal. Sosirea persoanelor care par în mod evident să fie autorii, complicii sau victimele unui astfel de trafic urmează să fie notificată fie autorităților la locul de destinație, fie Agențiilor Diplomatici sau Consulari interesați, fie oricărei autorități competente.

Guvernele se angajau, atunci când va fi cazul, și în limitele legale, să li se ia declarațiile femeilor sau fetelor de naționalitate străină care se prostituează, pentru a le stabili identitatea și starea civilă și pentru a descoperi cine le-a determinat să părăsească țară. Informațiile obținute vor fi comunicate autorităților din țara de origine a femeilor sau fetelor de ajutor, în vederea eventualei repatrieri a acestora. Totodată, Guvernele se angajează, în limitele legale și în măsura posibilităților, să încredințeze temporar, cu scopul repatrierii eventuale, victimele unui trafic criminal, atunci când sunt în nevoie, instituțiilor caritabile publice sau private, sau persoanelor private care oferă garanțiile necesare.

Sub egida primei organizații internaționale cu vocație de universalitate a fost adoptată la 30 septembrie 1921 Convenția internațională pentru reprimarea traficului de femei și copii<sup>60</sup> de la Geneva. În temeiul prevederilor acestui tratat internațional statele semnatare s-au angajat să întreprindă toate măsurile pentru descoperirea și urmărirea persoanelor care sunt angajate în traficul de copii de ambele sexe și care comit infracțiuni în sensul articolului I din Convenția din 4 mai 1910. În aceste scopuri Înaltele Părți Contractante se angajează, în legătură cu imigrarea și emigrarea, să adopte măsurile administrative și legislative necesare pentru controlul traficului de femei și copii. În special, ei se angajează să adopte reglementările necesare pentru protecția femeilor și copiilor care călătoresc pe navele de emigranți, nu numai la punctele de plecare și de sosire, ci și în timpul călătoriei, și să organizeze afișarea în stațiile de calea ferată și în porturi a avizelor care avertizează femeile și copiii despre pericolul traficului cu indicarea locurilor unde pot obține cazare și asistență.

---

<sup>59</sup> International Agreement for the Suppression of the ”White slave traffic”, signed at 18 may 1904 [https://treaties.un.org/doc/Treaties/1920/09/19200907%2006-00%20AM/Ch\\_VII\\_8p.pdf](https://treaties.un.org/doc/Treaties/1920/09/19200907%2006-00%20AM/Ch_VII_8p.pdf)

<sup>60</sup> International Convention for the Suppression of the Traffic in Women and Children Geneva, opened for signature at Geneva from september 30th. 1921. to march 31st. 1922 [https://treaties.un.org/doc/Treaties/1921/09/19210930%2005-59%20AM/Ch\\_VII\\_3p.pdf](https://treaties.un.org/doc/Treaties/1921/09/19210930%2005-59%20AM/Ch_VII_3p.pdf)

La fel sub egida Societății Națiunilor în anul 1933 a fost adoptată Convenția internațională privind interzicerea traficului de femei majore<sup>61</sup>, iar în anul 1950, sub egida Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite a fost adoptată Convenția privind combaterea traficului de ființe umane și exploatarea prostituției de către persoane terțe<sup>62</sup>. Convenția a extins numărul de acțiuni pe care statele au convenit să le considere drept criminale în sfera traficului de ființe umane și a exploatarei prostituției.

Între timp, statele cooperau în domeniul conexe reprimării traficului de ființe umane, elaborând tratate internaționale prin care interziceau sclavia. Convenția privind sclavia<sup>63</sup>, adoptată în anul 1926 are la bază intenția clară a statelor semnatare de a urma decizia înscrisă în Actul General al Conferinței de la Bruxelles din 1889 – 1890 prin care statele s-au declarat că sunt deopotrivă animați de intenția fermă de a pune capăt traficului cu sclavi africani. În textul convenției găsim definiția și trăsăturile sclaviei ca fiind statutul sau condiția unei persoane asupra căreia este exercitată oricare putere sau toate puterile atașate dreptului de proprietate. În continuare sunt enumerate acțiunile ce constituie comerțul cu sclavi: capturarea, procurarea sau cedarea unei persoane cu intenția de a o reduce la sclavie; toate actele implicate în procurarea unui sclav în vederea vânzării sau schimbului; toate actele implicate în cedarea prin vânzare sau schimb a unui sclav procurat în vederea vânzării sau schimbului, și, în general, toate actele de comerț sau transport de sclavi (art. 1). Statele semnatare ale Convenției se angajează, fiecare pentru teritoriile aflate sub suveranitatea, jurisdicția, protecția, suzeranitatea sau tutela sa, în măsura în care nu au adoptat deja măsurile necesare: (a) să prevină și să suprime comerțul cu sclavi; (b) să edifice, progresiv și cât mai curând posibil, abolirea totală a sclaviei în toate formele sale (art. 2).

La fel, în acest context merită a fi menționată Convenția suplimentară cu privire la abolirea sclaviei, traficului cu sclavi și a instituțiilor și practicilor analoge sclaviei<sup>64</sup> care definește traficul de sclavi drept orice act de capturare, achiziție sau cedare a unei persoane în vederea reducerii ei la sclavie; orice act de achiziționare a unui sclav în vederea vinderii sau a schimbării lui; orice act

---

<sup>61</sup> International Convention for the Suppression of the Traffic in Women of Full Age. Geneva, 11 October 1933 [https://treaties.un.org/doc/Treaties/1933/10/19331011%2006-00%20AM/Ch\\_VII\\_5p.pdf](https://treaties.un.org/doc/Treaties/1933/10/19331011%2006-00%20AM/Ch_VII_5p.pdf)

<sup>62</sup> Convention pour la répression de la traite des êtres humains et de l'exploitation de la prostitution d'autrui [https://treaties.un.org/doc/Treaties/1951/07/19510725%2010-37%20PM/Ch\\_VII\\_11\\_a\\_bp.pdf](https://treaties.un.org/doc/Treaties/1951/07/19510725%2010-37%20PM/Ch_VII_11_a_bp.pdf)

<sup>63</sup> Convenția privind sclavia semnată la Geneva la 25 septembrie 1926. Intrată în vigoare la 9 martie 1927, conform dispozițiilor art. 12. Convenția a fost amendată prin Protocolul elaborat la sediul Națiunilor Unite, New York, la 7 decembrie 1953; Convenția amendată a intrat în vigoare la 7 iulie 1955, dată la care amendamentele expuse în anexa la Protocolul din 7 decembrie 1953 au intrat în vigoare conform art. III al Protocolului. România a ratificat Convenția prin Decretul nr. 988, publicat în „Buletinul Oficial al României“, partea I, nr. 76 din 1 aprilie 1931.

<sup>64</sup> Convenția suplimentară cu privire la abolirea sclaviei, traficului cu sclavi și a instituțiilor și practicilor analoge sclaviei adoptată la 7 septembrie 1956 de Conferința plenipotențiarilor Națiunilor Unite convocată în aplicarea dispozițiilor Rezoluției 608 (XXI) a Consiliului economic și social din 30 aprilie 1956. Intrată în vigoare la 30 aprilie 1957, conform dispozițiilor art. 13. România a ratificat Convenția la 13 noiembrie 1957 prin Decretul nr. 375, publicat în „Buletinul Oficial al României“, partea I, nr. 33 din 9 decembrie 1957.

de cedare prin vânzare sau schimb a unei persoane capturate în vederea vinderii sau schimbării ei ca și în general orice act de comerț sau transport al sclavilor, indiferent de modul de transport folosit.

La art. 3 al Convenției indicate găsim următoarele prevederi:

*” 1. Faptul de a transporta sau de a încerca să se transporte sclavi dintr-o țară în alta, prin intermediul oricărui mijloc de transport sau faptul de a fi complice al unor astfel de acte va constitui infracțiune penală față de legea statelor părți la Convenție și persoanele stabilite a fi vinovate de o astfel de infracțiune vor fi pasibile de pedeapsă foarte aspră.*

*2. a) Statele părți vor lua toate măsurile eficace pentru a împiedica navele și aeronavele autorizate purtând pavilionul lor să transporte sclavi și pentru a pedepsi persoanele vinovate de aceste acte sau vinovate de utilizarea pavilionului național în acest scop.*

*b) Statele părți vor lua măsurile eficace pentru ca porturile, aerodromurile și coastele lor să nu poată fi folosite la transportarea sclavilor.*

*3. Statele părți la Convenție vor efectua schimburi de experiență în scopul asigurării unei coordonări practice a măsurilor luate de ele în lupta împotriva traficului de sclavi și se vor informa reciproc în legătură cu orice trafic cu sclavi și orice tentativă de infracțiune de acest gen despre care ar avea cunoștință.”*

Prin crearea Organizației Națiunilor Unite în anul 1945, statele fondatoare au convenit, ulterior statele membre au acceptat să izbăvească generațiile viitoare de flagelul războiului care, de doua ori în cursul unei vieți de om, a provocat omenirii suferințe de nespus, să-și reafirme credința în drepturile fundamentale ale omului, în demnitatea și valoarea persoanei umane, în egalitatea în drepturi a bărbaților și a femeilor, precum și a națiunilor mari și mici, să creeze condițiile necesare menținerii justiției și respectării obligațiilor decurgând din tratate și alte izvoare ale dreptului internațional, să promoveze progresul social și condiții mai bune de trai într-o mai mare libertate. Organizația a fost creată inclusiv cu scopul realizării cooperării internaționale în rezolvarea problemelor internaționale cu caracter economic, social, cultural sau umanitar, în promovarea și încurajarea respectării drepturilor omului și libertăților fundamentale pentru toți, fără deosebire de rasa, sex, limba sau religie (alin. 3 art. 1)<sup>65</sup>.

În scopul promovării și încurajării respectării drepturilor omului, sub egida Națiunilor Unite au fost elaborate o serie de instrumente internaționale prin care au fost puse bazele cooperării statelor în domeniul prevenirii și combaterii traficului de ființe umane. La acestea referim în mod

---

<sup>65</sup> Carta Națiunilor Unite, San Francisco, SUA, adoptată: 26.06.1945, în vigoare: 24.10.1945. În vigoare pentru RM din 02.03.1992. Publicată în: *Tratate Internaționale*, vol. 26, pag. 5. Disponibil: <https://www.un.org/en/about-us/un-charter>.

esențial Declarația Universală a Drepturilor Omului<sup>66</sup> și pactele internaționale în materia drepturilor omului<sup>67</sup> prin care sunt stabilite standarde minime în tratarea ființelor umane, standarde ce rezultă în esență din imperativul de protecție a demnității umane și din universalitatea drepturilor omului, care constituie, în viziunea autorului Stelian Scăunaș, un ideal normativ în sensul obligației statelor de a promova respectarea drepturilor omului<sup>68</sup>.

Convenția pentru reprimarea traficului cu ființe umane și a exploatării prostituției altuia<sup>69</sup>, adoptată la 2 decembrie 1949 exprimă angajamentul părților să pedepsească orice persoană care, pentru a satisface pasiunile altuia: Procură, ademeneste sau îndepărtează, în scopuri de prostituție, o altă persoană, chiar și cu acordul acelei persoane; Exploatează prostituția altei persoane, chiar și cu acordul acelei persoane. (art. 1) De asemenea părțile la convenție au convenit să pedepsească orice persoană care: Păstrează sau administrează, sau cu bună știință finanțează sau participă la finanțarea unui bordel; Închiriază sau închiriază cu bună știință o clădire sau un alt loc sau orice parte a acestuia în scopul prostituției altora. (art. 2) Convenția conține prevederi suplimentare atât privind calificarea, investigarea crimei ce constituie obiectul său de reglementare, cât și norme în domeniul asistenței juridice internaționale în materie penală.

Un pas important în vederea consolidării cooperării statelor pe segmentul protecției drepturilor inclusiv a femeilor traficate sub egida Națiunilor Unite a fost adoptarea în anul 1979 a Convenției ONU privind eliminarea tuturor formelor de discriminare față de femei<sup>70</sup>, care a intrat în vigoare în anul 1981 și a stabilit inclusiv că statele vor lua toate măsurile adecvate, inclusiv pe plan legislativ, pentru reprimarea sub toate formele existente a traficului de femei și a exploatării prostituției femeii.

---

<sup>66</sup> Declarația Universală a Drepturilor Omului, adoptată și proclamată de Adunarea generală a O.N.U. prin Rezoluția 217 A (III) din 10 decembrie 1948 Rezoluția 217 A. Paris, Franța. [citat 29.06.2024]. Publicat : 30-12-1998 în Tratatul Internațional Nr. 1 art. 12. Disponibil:

[https://www.ohchr.org/sites/default/files/UDHR/Documents/UDHR\\_Translations/rum.pdf](https://www.ohchr.org/sites/default/files/UDHR/Documents/UDHR_Translations/rum.pdf).

<sup>67</sup> Pactul cu privire la drepturile civile și politice. Adunarea Generală ONU. Rezoluția 2200A (XXI). Adoptat: 16.12.1966, în vigoare: 23.03.1976. [citat 2.4.2024]. Disponibil:

[https://www.legis.md/cautare/getResults?doc\\_id=115567&lang=ro](https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=115567&lang=ro); Pactul cu privire la drepturile economice, sociale și culturale. Adunarea Generală ONU. GA. Rezoluția 2200A (XXI). Adoptat: 16.12.1966, în vigoare: 03.01.1976. [citat 13.05.2023]. Disponibil: [https://www.legis.md/cautare/getResults?doc\\_id=115566&lang=ro](https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=115566&lang=ro).

<sup>68</sup> Scăunaș Stelian Dreptul internațional al drepturilor omului. Editura ALL BECK. București, 2003. 222 p. p. 9

<sup>69</sup> Convention for the Suppression of the Traffic in Persons and of the Exploitation of the Prostitution of Others approved by the General Assembly of the United Nations in resolution 317 (IV)2 of 2 December 1949 [https://treaties.un.org/Pages/ViewDetails.aspx?src=IND&mtdsg\\_no=VII-11-a&chapter=7&clang=en](https://treaties.un.org/Pages/ViewDetails.aspx?src=IND&mtdsg_no=VII-11-a&chapter=7&clang=en)

<sup>70</sup> Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women, adopted and opened for signature, ratification and accession by General Assembly resolution 34/180 of 18 December 1979, entry into force 3 September 1981, in accordance with article 27(1)

În anii ce au urmat în cadrul mecanismului ONU de protecție a drepturilor omului a fost adoptată Declarația ONU privind lichidarea violenței împotriva femeilor<sup>71</sup> de către Adunarea Generală a ONU în anul 1993, prin care statele membre ale ONU au reafirmat că violența împotriva femeilor constituie o încălcare a drepturilor și libertăților fundamentale ale femeilor și le afectează sau anulează exercitarea acestor drepturi și libertăți. În acest context prin violență împotriva femeilor urmează a fi înțeleasă inclusiv violența fizică, sexuală și psihologică, inclusiv violul, abuzul sexual, hărțuirea sexuală și intimidarea la locul de muncă, în instituțiile de învățământ și în alte părți, traficul de femei și prostituția forțată etc.

În temeiul Rezoluției 53/111<sup>72</sup> Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite din 9 decembrie 1999, a hotărât să înființeze un comitet ad-hoc interguvernamental cu componență deschisă, în scopul elaborării unei convenții internaționale cuprinzătoare împotriva criminalității transnaționale organizate și să discute despre elaborarea, după caz, a instrumentelor internaționale privind traficul de femei și copii, combaterea producției și traficului ilicit de femei, în arme de foc, piesele și componentele acestora și muniția, precum și traficul ilegal și transportul de migranți, inclusiv pe mare.

Principalul instrument internațional în lupta împotriva criminalității organizate transnaționale elaborate sub egida ONU a devenit Convenția Națiunilor Unite împotriva Criminalității Organizate Transnaționale<sup>73</sup> adoptată în anul 2000. Convenția este completată de trei Protocoale care vizează domenii și manifestări specifice ale criminalității organizate.

Protocolul privind prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane, în special al femeilor și copiilor, adițional la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate<sup>74</sup> conține reglementări exprese de protecție a femeilor și copiilor împotriva traficului, prevederi, ce completează Convenția împotriva criminalității transnaționale. Or, în ciuda existenței unor diferite instrumente internaționale care cuprind reguli și dispoziții practice vizând lupta împotriva exploatării persoanelor, în special a femeilor și a copiilor, nu există nici un instrument

---

<sup>71</sup> Declaration on the Elimination of Violence against Women adopted on 20 December 1993 by General Assembly resolution 48/104 <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/declaration-elimination-violence-against-women>

<sup>72</sup> Resolution 53/111. adopted by the General Assembly [on the report of the Third Committee (A/53/616)] Transnational organized crime.

<sup>73</sup> Convenția Națiunilor Unite împotriva Criminalității Organizate Transnaționale adoptată prin rezoluția 55/25 a Adunării Generale din 15 noiembrie 2000. Convenția a fost deschisă pentru semnare de către statele membre în cadrul unei Conferințe Politice la Nivel Înalt, convocată în acest scop la Palermo, Italia, în perioada 12-15 decembrie 2000, și a intrat în vigoare la 29 septembrie 2003.

<sup>74</sup> Protocolul din 15-11-2000 protocol privind prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane, în special al femeilor și copiilor, adițional la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate, publicat la 30-12-2006 în Tratatul Internațional Nr. 35 art. 399, în vigoare pentru Republica Moldova din 16 octombrie 2005.

universal care să se refere la toate aspectele traficului de persoane. Prin urmare este necesară o acțiune eficace vizând prevenirea și combaterea traficului de persoane, în special al femeilor și copiilor, cere din partea țărilor de origine, de tranzit și de destinație o apropiere globală și internațională cuprinzând măsuri destinate prevenirii traficului, o acțiune vizând pedepsirea traficantilor și protecția victimelor acestui trafic, în special prin respectarea drepturilor lor fundamentale internaționale recunoscute.

Protocolul definește “traficul de persoane” drept recrutarea, transportul, transferul, adăpostirea sau primirea de persoane, prin amenințare de recurgere sau prin recurgere la forță ori la alte forme de constrângere, prin răpire, fraudă, înșelăciune, abuz de autoritate sau de o situație de vulnerabilitate ori prin oferta sau acceptarea de plăți ori avantaje pentru a obține consimțământul unei persoane având autoritate asupra alteia în scopul exploatării. Exploatarea conține, cel puțin, exploatarea prin prostituarea unei alte persoane sau alte forme de exploatare sexuală, munca sau serviciile forțate, sclavia sau practicile analoage sclaviei, folosirea sau prelevarea de organe. (art. 3)

În temeiul Protocolului susmenționat fiecare Stat Parte adoptă măsurile legislative și altele necesare pentru a conferi caracterul de infracțiune actelor ce constituie obiect de reglementare a Protocolului, atunci când au fost comise intenționat. Fiecare Stat Parte adoptă, de asemenea, măsurile legislative și altele necesare pentru a conferi caracterul de infracțiune:

- a) sub rezerva conceptelor fundamentale ale sistemului său juridic, faptului de a încerca comiterea unei infracțiuni stabilite;
- b) faptului de a fi complice la o infracțiune stabilită; și
- c) faptului de a organiza comiterea unei infracțiuni stabilite conform prevederilor Protocolului sau de a da instrucțiuni altor persoane pentru ca acestea să o comită. (art. 5)

Suplimentar celor menționate Protocolul privind prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane, în special al femeilor și copiilor conține reglementări privind Protecția victimelor traficului de persoane, prevenirea, cooperarea și alte măsuri la care referim măsurile la frontieră, securitatea și controlul documentelor etc.

Protocolul privind traficul de persoane este unic față de alte tratate, deoarece a fost creat ca instrument de aplicare a legii, care, în teorie, îi conferă mai multă influență decât acordurile aspiraționale. Prevederile din Protocolul privind traficul de persoane prevăd că părțile trebuie: să ia măsuri pentru a sancționa traficul, să protejeze victimele traficului și să acorde victimelor rezidența temporară sau permanentă în țările de destinație. Prin urmare, dacă un stat este parte la

Convenție și la protocoalele acesteia, acesta are obligația de a elabora legislația care să susțină aceste prevederi la nivel intern.<sup>75</sup>

Protocolul împotriva traficului ilegal de migranți pe calea terestră, a aerului și pe mare, adițional la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate adoptat prin rezoluția 55/25 a Adunării Generale, a intrat în vigoare la 28 ianuarie 2004 abordează problema în creștere a grupurilor criminale organizate care traficează migranți, adesea punând migranții în pericol ridicat și generând profituri mari pentru infractori. Unul dintre marile realizări ale Protocolului a fost faptul că, pentru prima dată într-un instrument internațional global, a fost elaborată și convenită o definiție a traficului de migranți. Protocolul are ca scop prevenirea și combaterea traficului de migranți, precum și promovarea cooperării între statele părți, protejând în același timp drepturile migranților traficați și prevenind cele mai grave forme de exploatare care deseori caracterizează procesul de trafic.<sup>76</sup>

Organele principale ale ONU, organele subsidiare și cele convenționale acordă o atenție deosebită modului în care statele respectă obligațiile ce rezultă din Protocol. În acest sens, Consiliul de Securitate atunci când examinează situații privind nerespectarea drepturilor femeilor<sup>77</sup>, evaluează starea de lucruri inclusiv la capitolul traficului de femei. Același raționament este omniprezent în rezoluțiile Adunării Generale a ONU.<sup>78</sup>

Reglementări speciale privind protecția anumitor categorii de persoane vulnerabile găsim în alte tratate internaționale adoptate sub egida ONU. Potrivit prevederilor Convenției cu privire

---

<sup>75</sup> Lindsey King International Law and Human Trafficking.

<https://www.du.edu/korbel/hrhw/researchdigest/trafficking/InternationalLaw.pdf> 16p.

<sup>76</sup> UN Convention against Transnational Organized Crime and the Protocols thereto.

<https://www.unodc.org/unodc/en/organized-crime/intro/UNTOC.html>

<sup>77</sup> Resolution 2331 (2016) adopted by the Security Council at its 7847th meeting, on 20 December 2016

Résolution du Conseil de sécurité 1820 (2008) sur les femmes et la paix et la sécurité.

<sup>78</sup> Résolution adoptée par l'Assemblée générale le 24 juillet 2007 [sur la base du rapport de la Commission des questions politiques spéciales et de la décolonisation (Quatrième Commission) (A/61/409/Add.2)] 61/267. Étude d'ensemble d'une stratégie visant à éliminer l'exploitation et les abus sexuels dans les opérations de maintien de la paix des Nations Unies.

Résolution 59/300 de l'Assemblée générale sur l'examen complet d'une stratégie visant à éliminer l'exploitation et les abus sexuels au sein des opérations des Nations Unies pour le maintien de la paix, qui avalisent les recommandations du Comité spécial des opérations de maintien de la paix (A/59/19/Rev.1).

Resolution 2388 (2017) adopted by the Security Council at its 8111th meeting, on 21 November 2017

Resolution 77/194. Trafficking in women and girls adopted by the General Assembly on 15 December 2022 [on the report of the Third Committee (A/77/456, para. 61)]

Resolution 71/167. Trafficking in women and girls adopted by the General Assembly on 19 December 2016 [on the report of the Third Committee (A/71/477)].

Resolution 69/149. Trafficking in women and girls adopted by the General Assembly on 18 December 2014 [on the report of the Third Committee (A/69/481)].

Resolution 64/293. United Nations Global Plan of Action to Combat Trafficking in Persons adopted by the General Assembly [without reference to a Main Committee (A/64/L.64)].



la drepturile copilului<sup>79</sup>, Statele părți vor lua toate măsurile corespunzătoare pe plan național, bilateral și multilateral pentru a împiedica răpirea, vânzarea și traficul cu copii în orice scop și în orice formă (art. 35). La 6 septembrie 2000 a fost adoptat Protocolul facultativ la Convenția cu privire la drepturile copilului, referitor la vânzarea de copii, prostituția copiilor și pornografia infantilă<sup>80</sup> ca răspuns la preocuparea vie că traficul internațional cu copii în scopul vinderii acestora, al prostituției copiilor și pornografiei infantile a dobândit proporții considerabile și crescânde. În termenii Protocolului vânzarea de copii este considerat orice act sau tranzacție prin care un copil este transferat de orice persoană sau grup de persoane către o altă persoană ori către un alt grup contra cost sau contra oricăror alte avantaje materiale; prostituția copiilor reprezintă folosirea copiilor pentru activități sexuale, contra cost sau contra oricăror alte avantaje materiale; pornografia infantilă înseamnă orice reprezentare, prin orice mijloace, a copiilor angajați într-o activitate sexuală explicită, reală ori simulată, sau orice altă expunere a organelor sexuale ale copiilor, în principal în scopuri sexuale. (art. 2)

Ratificând Protocolul facultativ, *orice stat parte va urmări ca cel puțin următoarele acte și activități să fie pe deplin incriminate în dreptul său penal, indiferent dacă aceste acte sunt comise pe plan intern sau internațional, individual ori în mod organizat.*

*a) În ceea ce privește vânzarea de copii, astfel cum este definită la art. 2:*

*(i) oferirea, livrarea sau acceptarea unui copil, indiferent de mijloacele utilizate, în scopul:*

- exploataării sexuale a copilului;*
- transferului de organe de copil pentru profit;*
- supunerii la muncă forțată a copiilor;*

*(ii) obținerea consimțământului, în mod fraudulos, ca intermediar pentru adopția copiilor, prin încălcarea instrumentelor juridice internaționale în materia adopției.*

*b) Oferirea, obținerea, procurarea sau furnizarea copiilor pentru prostituție, astfel cum este definită la art. 2.*

*c) Producerea, distribuirea, difuzarea, importul, exportul, oferirea, vinderea sau deținerea în scopurile menționate de materiale de pornografie, astfel cum este definită la art. 2. (art. 3)*

Un alt instrument de protecție eficientă împotriva abuzurilor, în contextul prezentului studiu, este Convenția privind cele mai grave forme ale muncii copiilor și acțiunea imediată în

---

<sup>79</sup> Convenția internațională din 20-11-1989 cu privire la drepturile copilului, adoptată de Adopția generală a Națiunilor Unite la 20 noiembrie 1989. Intrat în vigoare la 20 septembrie 1990. In: *Tratate Internationale* Nr. 1 art. 52: 30-12-1998.

<sup>80</sup> Protocol facultativ la Convenția cu privire la drepturile copilului, referitor la vânzarea de copii, prostituția copiilor și pornografia infantilă, semnat la New York la 6 septembrie 2000.

vederea eliminării lor<sup>81</sup> (Convenția OIM nr. 182) adoptată de Organizația Internațională a Muncii în anul 1999. Prin ratificarea acestei convenții, statul se angajează să ia măsuri imediate pentru a interzice și elimina cele mai grave forme de muncă a copiilor, inclusiv sclavia, traficul și munca forțată. Toate statele membre OIM au semnat această convenție până la data de 4 august 2020.

Standardele elaborate de structurile universale interguvernamentale în vederea combaterii traficului de ființe umane sunt transpuse la scară regională îmbrăcând forma convențiilor regionale în domeniu. Astfel, în ianuarie 2002 sub egida Asociației Asiei de Sud pentru Cooperare Regională a fost adoptată Convenția cu privire la prevenirea și combaterea traficului de femei și copii în scop de prostituție<sup>82</sup> Sub egida Organizației Statelor Americane au fost elaborate mai multe tratate în domeniu: Convenția interamericană privind drepturile omului,<sup>83</sup> Convenția interamericană cu privire la traficul internațional de minori<sup>84</sup> și Convenția cu privire la prevenirea, pedepsirea și eradicarea violenței împotriva femeilor (Convention Belém do Pará)<sup>85</sup>. Sub egida Uniunii Africane (în trecut Organizația Uniunii Africane) au fost adoptate: Carta Africană a Drepturilor Omului și Popoarelor<sup>86</sup>, Protocolul la Carta Africană a Drepturilor Omului și Popoarelor cu privire la Drepturile Femeilor în Africa<sup>87</sup>.

Cu referire la cooperarea regională europeană în domeniu, este necesar să menționăm cel mai important tratat regional în materia combaterii traficului de ființe adoptat la 16 mai 2005 sub egida Consiliului European și anume Convenția privind lupta împotriva traficului de ființe umane<sup>88</sup> ce se aplică se aplică tuturor formelor de trafic de ființe umane, celor naționale sau transnaționale, cu sau fără legătură cu criminalitatea organizată. Convenția a intrat în vigoare la 1 februarie 2008, după cea de-a 10-a ratificare și a fost ratificată de toate cele 46 de state membre ale Consiliului European împreună cu două state nemembre: Belarus și Israel.

---

<sup>81</sup> Convenția Organizației Internaționale a Muncii nr.182 privind interzicerea celor mai grave forme ale muncii copiilor și acțiunea imediată în vederea eliminării lor Adoptat/incheiat la Geneva la 17.06.1999 În vigoare pentru RM din 14.06.2003 Publicat în: Tratatate Internaționale, vol. 35, pag. 239 Înregistrat la ONU cu nr. I-37245.

<sup>82</sup> Convention on Preventing and Combating Trafficking in Women and Children for Prostitution, 01.2002. <https://www.saarc-sec.org/index.php/resources/agreements-conventions/50-saarc-convention-on-preventing-and-combating-trafficking-in-women-and-children-for-prostitution/file>.

<sup>83</sup> Convenția interamericană privind drepturile omului adoptată la San Jose, Costa Rica, în cadrul Conferinței interamericane specializate privind drepturile omului, 22 noiembrie 1969.

<sup>84</sup> Inter-American Convention On International Traffic In Minors adopted at Mexico, D.F., Mexico, on March 18, 1994, at the Fifth Inter-American Specialized Conference on Private International Law, <https://www.refworld.org/legal/agreements/oas/1994/en/16851>.

<sup>85</sup> Convention on the Prevention, Punishment, and Eradication of Violence against Women, adopted in 1994. <https://www.oas.org/en/mesecvi/convention.asp>.

<sup>86</sup> Carta africană a drepturilor omului și popoarelor, adoptată de Conferința a XVII a șefilor de state și de guverne, iunie 1981, Nairobi, Kenya. [citat 10 februarie 2021]. Disponibil: <https://www.achpr.org/fr/legalinstruments/detail?id=49>.

<sup>87</sup> Protocolul la Carta Africană a Drepturilor Omului și Popoarelor cu privire la Drepturile Femeilor în Africa adoptat la 11 iulie 2003.

<sup>88</sup> Convenția Consiliului European privind lupta împotriva traficului de ființe umane adoptată la Varșovia, 16 mai 2005. Ratificată prin Legea Parlamentului RM nr.67-XVI din 30 martie 2006. În vigoare pentru RM: din 1 februarie 2008.

La elaborarea textului Convenției s-a ținut cont de prevederile Convenției Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate și de Protocolul la aceasta privind prevenirea, reprimarea și sancționarea traficului de persoane, în special, al femeilor și copiilor, în scopul consolidării protecției asigurate de aceste instrumente și dezvoltării normelor enunțate de ele. Printre obiectivele Convenției se numără: prevenirea și combaterea traficului de ființe umane, garantând egalitatea dintre femei și bărbați; protecția drepturilor fundamentale ale victimelor traficului, realizarea unui cadru complet de protecție și asistență a victimelor și martorilor, garantând egalitatea dintre femei și bărbați, precum și asigurarea de anchete și urmăriri eficiente; promovarea cooperării internaționale în domeniul luptei împotriva traficului de ființe umane.

Convenția Consiliului Europei privind lupta împotriva traficului de ființe umane a stabilit propriul mecanism de monitorizare a modului în care statele respectă angajamentele asumate prin ratificarea acesteia. Suplimentar, textul Convenției conține prevederi cu referire la: prevenirea și combaterea traficului de ființe umane; măsuri pentru protecția și promovarea drepturilor victimelor, cu garantarea egalității între femei și bărbați; drept penal material; investigări, urmăriri și drept procedural; cooperarea internațională și cooperarea cu societatea civilă etc.

La 14 octombrie 2021 Republica Moldova a ratificat<sup>89</sup> Convenția Consiliului Europei privind lupta împotriva traficului de ființe umane, semnată de către Republica Moldova la data de 06.05.2005 în Varșovia, Polonia, Ulterior, în temeiul angajamentelor asumate, a fost asigurată compatibilitatea legislației Republicii Moldova cu standardele regionale în domeniu.

Merită a fi menționat în acest context cadrul normativ elaborat sub egida Uniunii Europene. Or, acest fenomen periculos, ce constituie infracțiune gravă, încălcând grav drepturile omului, a marcat creația normativă atât în fiecare din cele 27 state membre ale UE, cât și dreptul derivat al organizației. Între anii 2018 și 2022 în spațiul UE 21 797 de victime ale traficului de ființe umane au fost identificate. Exploatarea sexuală este cea mai răspândită formă de trafic în UE (60%), fiind urmată de exploatarea prin muncă (15%), criminalitatea forțată, aservirea domestică și cerșetoria forțată. UE a luat mai multe măsuri pentru a preveni traficul de persoane, a pedepsi infractorii și a proteja victimele. Principalul instrument juridic al UE în acest context este Directiva privind prevenirea și combaterea traficului de persoane din 2011.

Conform Directivei 2011/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului din data de 5 aprilie 2011 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane și protejarea victimelor

---

<sup>89</sup> Lege Nr. 144 din 14-10-2021 cu privire la ratificarea Convenției Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice. In: Monitorul Oficial Nr. 256-260 art. 320 din 22-10-2021.

acestui, precum și de înlocuire a Deciziei-cadru 2002/629/JAI a Consiliului<sup>90</sup>, traficul de ființe umane reprezintă recrutarea, transportul, transferul, adăpostirea sau primirea de persoane, inclusiv schimbul sau transferul de control asupra persoanelor în cauză, efectuate sub amenințare sau prin uz de forță sau prin alte forme de constrângere, prin răpire, prin fraudă, prin înșelăciune, prin abuz de putere sau profitând de starea de vulnerabilitate sau prin oferirea sau primirea de bani sau de alte foloase pentru a obține consimțământul unei persoane care deține controlul asupra alteia, în vederea exploatării.

La 9 iunie 2023, Consiliul UE a convenit asupra poziției sale în vederea actualizării Directivei UE privind combaterea traficului de persoane. Tipurile de exploatare care intră sub incidența directivei includ, printre altele: căsătoriile forțate, adopțiile ilegale.<sup>91</sup>

Țările UE trebuie, de asemenea, să se asigure că persoanele care utilizează în cunoștință de cauză serviciile furnizate de victimele traficului de persoane pot face obiectul sancțiunilor. La 27 mai 2024, Consiliul a adoptat norme în vederea sporirii eficienței Directivei privind combaterea traficului de persoane, în special prin: asigurarea faptului că maternitatea de substituție intră, de asemenea, sub incidența normelor, consolidarea sprijinului și asistenței acordate victimelor, precum și a componentei legate de prevenție.

Estimăm oportun să menționăm în contextul cooperării regionale a statelor în vederea prevenirii și pedepsirii traficului de ființe umane măsurile realizate sub egida Organizației pentru Cooperare și Securitate în Europa. În textul Declarației de la Stockholm adoptată de Adunarea Parlamentară a OSCE<sup>92</sup> la 9 iulie 1996 statele participante menționează meritul OIM și Uniunii Europene pentru convocarea unei reuniuni axate pe practica deplorabilă a traficului de femei și fete, care se estimează că implică peste 500.000 de victime în Europa (pct. 83); sunt conștiente că această practică se extinde la sute de mii de victime suplimentare dincolo de granițele comunității OSCE și că traficul de femei și fete din regiunea OSCE este legat în mod inerent de fenomenul global al crimei organizate legat de sclavie, muncă forțată și prostituție forțată (pct. 84); și în cele din urmă solicită țărilor reformatoare, precum și statelor occidentale să ia în considerare aspectele sociale negative ale tranziției economice, cum ar fi traficul de femei din țările reformatoare și

---

<sup>90</sup> Directiva 2011/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului din data de 5 aprilie 2011 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane și protejarea victimelor acestuia, precum și de înlocuire a Deciziei-cadru 2002/629/JAI a Consiliului. Disponibil online [<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:32011L0036&from=EN#d1e433-1-1>], accesat la data de 01.12.2021.

<sup>91</sup> Lupta UE împotriva criminalității organizate <https://www.consilium.europa.eu/ro/policies/eu-fight-against-crime/>

<sup>92</sup> Stockholm Declaration of the OSCE Parliamentary Assembly "Towards a common and comprehensive security model for Europe for the twentyfirst century" 9 July 1996 <https://www.osce.org/files/f/documents/5/c/38049.pdf>

necesitatea unei politici mai coordonate pentru combaterea acestei forme de criminalitate organizată. (pct. 101).

În cele ce au urmat, sub egida OSCE au fost adoptate o serie de acte menite să consolideze cooperarea statelor în domeniul combaterii regionale a traficului de ființe umane printre care e numără: Decizia Consiliului ministerial de la Viena de consolidare a eforturilor OSCE în lupta împotriva traficului de ființe umane<sup>93</sup>, Declarația cu privire la traficul de ființe umane, 2002<sup>94</sup>.

La 24 iulie 2003 Consiliul Permanent al OSCE a adoptat Decizia nr. 557 ce conține Planul de acțiuni de combatere a traficului ființelor umane<sup>95</sup>. Planul de acțiuni a oferit statelor participante un set cuprinzător de instrumente care să le ajute să își pună în aplicare angajamentele de combatere a TFU. Acesta oferă statelor participante un mecanism de urmărire, care va promova, de asemenea, coordonarea între statele participante individuale, atât în cadrul structurilor OSCE, cât și cu altele organizații internaționale. Planul de acțiune adoptă o abordare multidimensională pentru combaterea traficului de ființe umane. Acesta abordează problema în mod cuprinzător, acoperind protecția victimelor, prevenirea TFU și urmărirea penală a celor care facilitează sau comit infracțiunea. Acesta oferă recomandări cu privire la modul în care statele participante și instituțiile, organele și operațiunile de teren relevante ale OSCE pot aborda cel mai bine aspectele politice, economice, juridice, de aplicare a legii, educaționale și alte aspecte ale problemei. Planul de acțiune urmărește, de asemenea, să asiste statele participante în utilizarea acestor instrumente, bazându-se pe experiența regională existentă dobândită prin punerea în aplicare a unor astfel de inițiative și măsuri concrete precum cele întreprinse de Grupul operativ al Pactului de Stabilitate privind traficul de ființe umane în Europa de Sud-Est. O abordare cuprinzătoare a traficului de ființe umane necesită un accent pe aducerea în fața justiției a celor responsabili pentru această infracțiune și pe realizarea măsurilor eficiente de prevenire a acesteia, menținând în același timp o abordare umanitară și plină de compasiune în acordarea de asistență victimelor acesteia.

Ținem să menționăm la acest capitol că în teritoriul Republicii Moldova începând cu anul 1993 este prezentă Misiunea Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa, având mandat să negocieze o soluție politică durabilă în conflictul dintre Republica Moldova și regiunea transnistreană. Astăzi, Misiunea OSCE în Republica Moldova realizează mai multe acțiuni în

---

<sup>93</sup> Décision Conseil ministériel de Vienne, n° 1 (Décision de renforcement des efforts de l'OSCE pour lutter contre la traite des êtres humains), MC(8).DEC/1, 2000, par. 9.

<sup>94</sup> Déclaration de l'OSCE sur la traite des êtres humains adoptée à Porto en 2002.

<sup>95</sup> Decision No. 557 adopted by Permanent Council of the Organization for Security and Co-operation in Europe "OSCE action plan to combat trafficking in human beings" PC.DEC/557 24 July 2003

domeniul respectării drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și a principiului supremației legii, la care se referă și Programul Antitrafic și Gender ce are drept scop prevenirea și combaterea traficului de ființe umane, abordarea fenomenului violenței în familie și promovarea egalității de gen. Misiunea susține Republica Moldova în vederea sporirii nivelului de identificare, protecție și asistență acordate victimelor și persoanelor vulnerabile<sup>96</sup>.

Suplimentar aspecte privind protecția victimelor traficului de ființe umane, evaluarea modului în care statele își respectă obligațiile asumate în acest sens cad sub incidența altor convenții internaționale în materia drepturilor și libertăților fundamentale: Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale<sup>97</sup>, Carta Socială Europeană<sup>98</sup>, Convenția privind statutul refugiaților<sup>99</sup>, Convenția privind statutul apatrizilor<sup>100</sup>, <sup>101</sup> ș.a.

Lista tratatelor internaționale în materia prevenirii și combaterii traficului de ființe umane la care Republica Moldova este parte nu ar fi completă dacă nu am include aici și acordurile încheiate sub egida Comunității Statelor Independente. Astfel, la 25 noiembrie 2005 la Moscova a fost încheiat Acordul privind cooperarea statelor-membre ale Comunității Statelor Independente în combaterea traficului de ființe umane, organe și țesuturi umane.<sup>102</sup> Republica Moldova a semnat Acordul la 25 noiembrie 2005, iar la 21 iunie 2013 a formulat o rezervă, comunicată prin Nota Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene al Republicii Moldova prin care menționează că acordul are efect față de statul Republica Moldova cu excepția prevederilor privind armonizarea legislației și realizarea măsurilor coordonate.

Acordul a fost încheiat în scopul elaborării unei strategii coordonate și adoptării unor măsuri comune cuprinzătoare de natură juridică, socio-economică, informațională și de altă natură în lupta împotriva traficului de persoane, eliminarea cauzelor și condițiilor care favorizează

---

<sup>96</sup> Pliant informațional: Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE), Misiunea în Moldova, Programul Antitrafic și Gender. <https://www.osce.org/files/f/documents/2/3/36929.pdf>

<sup>97</sup> Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, adoptată la Roma la 4 noiembrie 1950. Intrată în vigoare la 3 septembrie 1953. Publicat : 30.12.1998. In: Tratatate Internaționale Nr. 1 art Nr : 342. Data intrării în vigoare pentru Republica Moldova: 01.02.1998.

<sup>98</sup> Carta socială europeană revizuită adoptată la Strasbourg la 03.05.1996. Semnat de către RM la 03.11.1998. În vigoare pentru RM din 01.01.2002. In: Tratatate Internaționale, vol. 38, pag. 175.

<sup>99</sup> Convenția privind statutul refugiaților adoptată la Geneva la 28.07.1951. În vigoare pentru RM din 31.01.2002. In: Tratatate Internaționale, vol. 38, pag. 5 Înregistrat la ONU cu nr. I-2545.

Protocol privind statutul refugiaților. În vigoare pentru RM din 31.01.2002. In: Tratatate Internaționale, vol. 38, pag. 59. Înregistrat la ONU cu nr. I-8791.

<sup>100</sup> Convenția privind statutul apatrizilor adoptată la New York la 28.09.1954. În vigoare pentru RM din 19.04.2012. Înregistrat la ONU cu nr. I-5158.

<sup>101</sup> Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități din 30-03-2007. In: Tratatate Internationale Nr. 50 art. 320 din 30-12-2016.

<sup>102</sup> Acord privind cooperarea statelor-membre ale Comunității Statelor Independente în combatereatraficului de ființe umane, organe și țesuturi umane încheiat la Moscova la 25.11.2005, semnat de către RM la Moscova la 25.11.2005, în vigoare pentru Republica Moldova din 04.07.2013

producerea acestuia, precum și protecția victimelor traficului. în persoane și reabilitarea acestora; cât și pentru unirea eforturilor tuturor organelor guvernamentale, organizațiilor publice și altor organizații, precum și ale cetățenilor pentru a obține cele mai eficiente rezultate în combaterea traficului de persoane, în special femei și copii.

Pentru atingerea scopurilor enunțate supra au fost fixate principalele forme de cooperare ale statelor ce se rezumă la următoarele: schimbul de informații operaționale, criminalistice, statistice și de altă natură, inclusiv informații despre infracțiunile pregătite și comise, spălarea banilor din aceste acte și persoanele fizice sau juridice implicate în acestea; executarea cererilor pentru activități de căutare operațională; planificarea și implementarea măsurilor operaționale coordonate de investigare și prevenire; schimbul de acte juridice de reglementare, publicații și materiale științifice și metodologice; schimbul de experiență de lucru, desfășurarea de ședințe de lucru, consultări, întâlniri, conferințe practice și seminarii, precum și cercetare științifică comună; dezvoltarea și implementarea măsurilor coordonate de prevenire și suprimare a utilizării internetului în scopul traficului de persoane; schimbul de experiență în implementarea sistemelor de informații privind controlul pașapoartelor și vizelor, inclusiv utilizarea datelor biometrice; acordarea asistenței în vederea pregătirii avansate a specialiștilor; dezvoltarea și implementarea de noi metode de reabilitare socială și medicală a victimelor traficului de persoane, în special femei și copii.

În anii ce au urmat, la fel sub egida Comunității Statelor Independente a fost semnat Acordul de colaborare dintre Ministerele Afacerilor Interne (poliție) ale statelor membre ale Comunității Statelor Independente în lupta cu traficul de ființe umane.<sup>103</sup>

Evoluția reglementărilor penale în materia incriminării traficului de ființe umane în Republica Moldova se prezintă după cum urmează: Codul penal al Republicii Moldova, fiind modificat în anul 1997, a stabilit pentru prima dată răspunderea penală pentru traficul de ființe umane – vânzarea și traficul de copii (art. 113/1). Ulterior, în anul 2001 a fost introdus art. 113/2 ce reglementa răspunderea penală pentru traficul de ființe umane. La data de 12 iunie 2003 a intrat în vigoare Noul Cod penal<sup>104</sup> prin al cărui conținut au fost incriminate traficul de ființe umane la art. 165, traficul de copii la art. 206, scoaterea ilegală a copiilor din țară și proxenetismul.

---

<sup>103</sup> Acord de colaborare dintre Ministerele Afacerilor Interne (poliție) ale statelor membre ale Comunității Statelor Independente în lupta cu traficul de ființe umane încheiat la Sankt Petersburg la 17.09.2010, semnat de către RM la 17.09.2010, în vigoare pentru RM din 17.01.2012.

<sup>104</sup> Codul penal al Republicii Moldova, adoptat la 18.04.2002, publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 128-129/1012 din 13.09.2002, intrat în vigoare la 12.06.2003, republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 72-74 din 14.04.2009, modificat și completat ulterior.

O altă acțiune a fost întreprinsă la 9 noiembrie 2001 când Guvernul Republicii Moldova a aprobat componența nominală a Comitetului național pentru combaterea traficului de ființe umane și Planul național de acțiuni pentru combaterea traficului de ființe umane.<sup>105</sup> Prin această hotărâre a fost preconizată implementarea unor acțiuni complexe și realizarea de inițiative social-economice orientate spre prevenirea și combaterea traficului de ființe umane, precum și spre protecția victimelor unui astfel de trafic, inclusiv colaborarea cu organizațiile internaționale, organizațiile neguvernamentale, cu alte instituții și reprezentanți ai societății civile.

La 20 octombrie 2005 Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane.<sup>106</sup> Este important să menționăm că adoptarea și conținutul legii vin ca răspuns la programele realizate de partenerii de dezvoltare a Republicii Moldova, iar însăși textul legii face trimitere la actele internaționale în domeniu: Convenția CoE din 3 mai 2005 privind lupta împotriva traficului de ființe umane; Convenția Națiunilor Unite din 15 noiembrie 2000 împotriva criminalității transnaționale organizate; Decizia-cadru a Consiliului 2002/629/JAI din 19 iulie 2002 privind combaterea traficului de persoane; Decizia-cadru a Consiliului 2001/220/JAI din 15 martie 2001 privind statutul victime lor în cadrul proceduri lor penale; Directiva Consiliului 2004/81/CE din 29 aprilie 2004 privind permisul de ședere eliberat resortisanților țărilor terțe care sunt victime ale traficului de persoane sau care au făcut obiectul unei facilitări a imigrației ilegale și care cooperează cu autoritățile competente. Domeniul de aplicare a legii indicate îl constituie reglementează raporturile juridice privind: a) prevenirea și combaterea traficului de ființe umane; b) asigurarea protecției și asistenței victimelor și a prezumatelor victime ale traficului de ființe umane; c) colaborarea autorităților administrației publice cu organizațiile necomerciale și cu alți reprezentanți ai societății civile în activitatea de prevenire și combatere a traficului de ființe umane; d) cooperarea cu alte state și cu organizații internaționale și regionale competente în domeniu. La fel, în textul legii găsim trimitere directă la tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte în calitate de cadru juridic al activității de prevenire și combatere a traficului de ființe umane și de protecție a victimelor traficului (art. 3).

Legea privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane conține definiția traficului de ființe umane (trafic de persoane adulte sau trafic de copii), care urmează a fi înțeles ca recrutarea, transportarea, transferul, adăpostirea sau primirea de persoane, prin amenințare cu forța sau prin folosirea forței ori a unor alte mijloace de constrângere, prin răpire, fraudă,

---

<sup>105</sup> Hotărârea Guvernului Nr. 1219 din 09-11-2001 cu privire la aprobarea componenței nominale a Comitetului național pentru combaterea traficului de ființe umane și Planului național de acțiuni pentru combaterea traficului de ființe umane. In: Publicat : Monitorul Oficial Nr. 136-138 art. 1274 din 15-11-2001.

<sup>106</sup> Lege Nr. 241 din 20-10-2005 privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane. In: Monitorul Oficial Nr. 164-167 art. 812 din 09-12-2005.



înșelăciune, abuz de putere sau de situație de vulnerabilitate ori prin darea sau primirea de bani ori de beneficii de orice gen pentru a obține consimțământul unei persoane care deține controlul asupra unei alte persoane, în scopul exploatării acesteia. (art. 2)

De asemenea textul legii conține reglementări referitoare la cadrul instituțional, prevenirea și combaterea traficului de ființe umane; protecția și asistența victimelor și prezumatelor victime ale traficului de ființe umane; reglementări speciale privind traficul de copii; răspunderea pentru comiterea infracțiunilor de trafic de ființe umane și cooperarea internațională.

În scopul dezvoltării serviciilor de asistență și protecție a victimelor traficului de ființe umane, prin Hotărârea Guvernului nr. 1362 din 29.11.2006<sup>107</sup> a fost aprobat Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a centrelor de asistență și protecție a victimelor traficului de ființe umane. Scopul centrelor este oferirea protecției și plasamentului temporar victimelor traficului de ființe umane, socializarea și (re)integrarea acestora în familie și în comunitate. Beneficiari ai centrelor sunt victimele traficului de ființe umane și potențialele victime - cetățeni ai Republicii Moldova și apatrizi care aveau dreptul de a locui permanent în Republica Moldova la momentul intrării pe teritoriul unui alt stat (femei, copii, părinți/copii, bărbați).

O altă lege ce se înscrie în șirul actelor normative naționale elaborate în vederea realizării în ordinea juridică internă a prevederilor tratatelor internaționale semnate de Republica Moldova este Legea privind drepturile copilului<sup>108</sup> care la alin. (1) art. 23 ”Dreptul copilului de a fi protejat de orice formă de violență, abuz, neglijare, exploatare sau trafic” menționează: *Statul ocrotește inviolabilitatea persoanei copilului și întreprinde toate măsurile necesare pentru a preveni și a proteja copilul față de orice formă de violență, abuz, neglijare, exploatare sau trafic în orice scop și sub orice formă.* Este de menționat că textul acestei legi la fel face referire la Convenția Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului (art. 5), și în cele din urmă legea conține prevederea: *”Dacă un acord internațional la care Republica Moldova este parte conține prevederi mai favorabile decât cele care se conțin în prezenta lege, se aplică normele tratatului internațional.”* (alin. (3) art. 33)

În vederea realizării angajamentelor asumate prin ratificarea instrumentelor internaționale de către Republica Moldova, suplimentar elaborării cadrului normativ în domeniu, autoritățile naționale elaborează programe conținând planuri de acțiuni în domeniu. Astfel, Programul pentru

---

<sup>107</sup> Hotărârea Guvernului Nr. 1362 din 29-11-2006 cu privire la aprobarea Regulamentului-cadru de organizare și funcționare a centrelor de asistență și protecție a victimelor traficului de ființe umane. In: *Monitorul Oficial* Nr. 186-188 art. 1457 din 08-12-2006.

<sup>108</sup> Lege Nr. 370 privind drepturile copilului din 30-11-2023. In: *Monitorul Oficial* Nr. 488-491 din 21-12-2023 art. 864.

prevenirea și combaterea traficului de ființe umane pentru anii 2024-2028<sup>109</sup> aprobat de Guvernul Republicii Moldova la 26 septembrie 2023 pornește de la stabilirea listei principalelor documente de drept internațional în domeniu la care a aderat Republica Moldova. Astfel, în 2005 au fost ratificate Protocolul privind prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane, în special al femeilor și copiilor și Protocolul împotriva traficului ilegal de migranți pe calea terestră, a aerului și pe mare, adiționale la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate (2000) și în 2006 – Convenția Consiliului Europei privind lupta împotriva traficului de ființe umane (Varșovia, 2005). Implementarea acestor documente internaționale se află primordial în procesul monitorizării externe constante. În baza angajamentelor internaționale asumate și cu suportul partenerilor de dezvoltare, Republica Moldova a înregistrat progrese semnificative în dezvoltarea politicii publice în domeniul prevenirii și combaterii TFU, cu acoperirea ariilor de prevenire și de protecție a victimelor TFU, precum și a celor de pedepsire/urmărire penală a traficanților și de dezvoltare a parteneriatului cu omologi din alte state (așa-numita paradigmă a celor „4P” cu privire la răspunsul antitrafic).

În perioada 2001-2023 au fost implementate 8 planuri naționale și Strategia națională de prevenire și combatere a traficului de ființe umane pentru anii 2018-2023, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 461/2018<sup>110</sup>. Strategia în cauză a reprezentat trecerea la o nouă etapă de abordare a politicii publice în domeniu, constituind primul document național de nivel strategic.

Programul a fost elaborat în conformitate cu recomandările mecanismelor de monitorizare și evaluare a eforturilor statului în domeniul prevenirii și combaterii TFU, recepționate prin diferite platforme: Grupul de experți independenți privind combaterea traficului de ființe umane din cadrul Consiliului Europei (în continuare – GRETA); Evaluarea Periodică Universală; Departamentul de Stat al SUA; Oficiul Națiunilor Unite pentru Droguri și Criminalitate (în continuare – UNODC); Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa (în continuare – OSCE) și contribuie la implementarea Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, aprobată prin Legea nr. 315/2022. Programul se aliniază și contribuie la realizarea prevederilor Acordului de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte, dar și la atingerea priorităților Programului de asociere dintre Uniunea Europeană și Republica Moldova 2021-2027

---

<sup>109</sup> Hotărârea Guvernului Nr. 715 din 26-09-2023 cu privire la aprobarea Programului pentru prevenirea și combaterea traficului de ființe umane pentru anii 2024-2028. In: *Monitorul Oficial* Nr. 422-425 art. 1018 din 10-11-2023.

<sup>110</sup> Hotărârea Guvernului Nr. 461 din 22-05-2018 cu privire la aprobarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a traficului de ființe umane pentru anii 2018-2023 și a Planului de acțiuni pentru anii 2018-2020 privind implementarea acesteia. In: *Monitorul Oficial* Nr. 167-175 art. 512 din 25-05-2018, modificată prin Hotărârea Guvernului nr. 319 din 10.11.2021.

(Recomandarea nr. 1/2022 a Consiliului de Asociere Uniunea Europeană-Republica Moldova din 22 august 2022 privind Programul de asociere Uniunea Europeană-Republica Moldova 2021-2027).

Programul conține un plan de acțiuni privind implementarea Programului pentru prevenirea și combaterea traficului de ființe umane pentru anii 2024-2028. În calitate de unul din obiectivele generale (nr. 4) (pilonul „Pedepsire”) se urmărește că sistemul de justiție penală asigure investigarea, culegerea de informații, urmărirea penală completă, obiectivă, sub toate aspectele, judecarea tuturor cauzelor de TFU și restabilirea drepturilor victimelor traficului de ființe umane. În acest sens au fost formulate obiectivele specifice: Obiectiv specific 4.1. Procesul de identificare (depistare), urmărirea penală și procesul judiciar în cazurile de TFU sunt consolidate conform standardelor internaționale de justiție penală; Obiectiv specific 4.2. Victimele TFU sunt informate și ghidate despre modalitatea solicitării compensațiilor financiare în baza Legii nr. 137/2016 cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor.

Suplimentar cadrul normativ al Republicii Moldova în domeniul luptei împotriva traficului de ființe umane conține următoarele acte:

- Legea cu privire la ieșirea și intrarea în Republica Moldova (1994)<sup>111</sup>;
- Legea cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie;<sup>112</sup>
- Legea privind regimul străinilor în Republica Moldova<sup>113</sup>;
- Legea privind azilul în RM<sup>114</sup>;
- Legea privind frontiera de stat a Republicii Moldova<sup>115</sup>;
- Legea cu privire la protecția martorilor și altor participanți la procesul penal<sup>116</sup>
- Legea cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor<sup>117</sup>

---

<sup>111</sup> Legea Nr. 269 din 09-11-1994 cu privire la ieșirea și intrarea în Republica Moldova. In: Monitorul Oficial Nr. 6 art. 54 din 26-01-1995.

<sup>112</sup> Legea Nr. 45 din 01-03-2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie. In: Monitorul Oficial Nr. 55-56 art. 178 din 18-03-2008.

<sup>113</sup> Legea Nr. 200 din 16-07-2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova. In: Monitorul Oficial Nr. 179-181 art. 610 din 24-09-2010.

<sup>114</sup> Legea Nr. 270 din 18-12-2008 privind azilul în Republica Moldova. In: Monitorul Oficial Nr. 53-54 art. 145 din 13-03-2009.

<sup>115</sup> Legea Nr. 215 din 04-11-2011 cu privire la frontiera de stat a Republicii Moldova. In: Monitorul Oficial Nr. 75-80 art. 243 din 20-04-2012.

<sup>116</sup> Legea Nr. 105 din 16-05-2008 cu privire la protecția martorilor și altor participanți la procesul penal. In: Monitorul Oficial Nr. 112-114 art. 434 din 27-06-2008.

<sup>117</sup> Legea Nr. 137 din 29-07-2016 cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor. In: Monitorul Oficial Nr. 293-305 art. 618 din 09-09-2016.

- Legea privind resortisanții statelor terțe care au obligația deținerii unei vize și resortisanții statelor terțe care sunt exonerati de obligativitatea deținerii unei vize la traversarea frontierei de stat a Republicii Moldova<sup>118</sup>;
- Hotărârea Guvernului cu privire la eliberarea invitațiilor pentru străini<sup>119</sup>;
- Hotărârea Guvernului cu privire la crearea Centrului de plasament temporar al străinilor<sup>120</sup> etc.

În contextul analizat este necesar să menționăm și elaborarea de către Plenul Curții Supreme de Justiție a unei hotărâri prin care se urmărește aplicarea corectă și unitară a legislației în domeniu. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova cu privire la practica aplicării legislației în cauzele despre traficul de ființe umane și traficul de copii din 22.11.2004<sup>121</sup> În textul Hotărârii Plenului CSJ găsim definiția conceptelor-cheie în materia combaterii traficului de ființe umane. De exemplu, se stabilește că în sensul art.165, 206 Cod penal, expresia “Trafic de ființe umane” semnifică recrutarea, transportarea, transferul, adăpostirea sau primirea unei persoane cu sau fără consimțământul acesteia în scop de exploatare sexuală comercială sau necomercială, prin muncă sau servicii forțate, în sclavie sau în condiții similare sclaviei, de folosire în conflicte armate sau în activități criminale, de prelevare a organelor sau țesuturilor pentru transplantare, săvârșită prin: amenințare cu aplicarea sau aplicarea violenței fizice sau psihice nepericuloase pentru viața și sănătatea persoanei, inclusiv prin răpire, prin confiscare a documentelor și prin servitute, în scopul înotarcerii unei datorii a cărei mărime nu este stabilită în mod rezonabil; înșelăciune; abuz de poziție de vulnerabilitate sau abuz de putere, dare sau primire a unor plăți sau beneficii pentru a obține consimțământul unei persoane care deține controlul asupra unei alte persoane, cu aplicarea violenței periculoase pentru viața, sănătatea fizică sau psihică a persoanei; prin folosirea torturii, a tratamentelor inumane sau degradante pentru a asigura subordonarea persoanei ori prin folosirea violului, dependenței fizice, a armei, a amenințării cu divulgarea informațiilor confidențiale familiei victimei sau altor persoane, precum și a altor mijloace.

<sup>118</sup> Legea Nr. 257 din 01-11-2013 privind resortisanții statelor terțe care au obligația deținerii unei vize și resortisanții statelor terțe care sînt exonerati de obligativitatea deținerii unei vize la traversarea frontierei de stat a Republicii Moldova In: Monitorul Oficial Nr. 1-3 art. 02 din 03-01-2014.

<sup>119</sup> Hotărârea Guvernului Republicii Moldova Nr. 331 din 05-05-2011 cu privire la eliberarea invitațiilor pentru străini. In: Monitorul Oficial Nr. 78-81 art. 381 din 13-05-2011.

<sup>120</sup> Hotărârea Guvernului Republicii Moldova Nr. 493 din 07-07-2011 cu privire la aprobarea Regulamentului Centrului de Plasament Temporar al Străinilor. In: Monitorul Oficial Nr. 118-121 art. 605 din 22-07-2011.

<sup>121</sup> Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova cu privire la practica aplicării legislației în cauzele despre traficul de ființe umane și traficul de copii nr.37 din 22.11.2004. In: *Buletinul Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova*, 2005, nr.8, pag.4. Modificată prin Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr.13 din 22.12.2014; Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr.9 din 22.12.2008.

Dacă este să ne referim la legislația României, observăm numeroase asemănări în abordarea juridico-penală a infracțiunii de trafic de ființe umane. Sancționarea și combaterea traficului de ființe umane au constituit o preocupare constantă și au materializat un cadru normativ complet, în primul rând prin Legea nr. 678/2001, ce a suferit succesiv modificări - cele mai importante fiind reglementate prin Legea nr. 230/2010 - pentru a corespunde criteriilor de prevenire și combatere a acestui fenomen conturat la nivel internațional și al Uniunii Europene.

În reglementarea anterioară în art. 12 din Legea nr. 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane:

„(1) Constituie infracțiunea de trafic de persoane recrutarea, transportarea, transferarea, cazarea ori primirea unei persoane, prin amenințare, violență sau prin alte forme de constrângere, prin răpire, fraudă ori înșelăciune, abuz de autoritate sau profitând de imposibilitatea acelei persoane de a se apăra sau de a-și exprima voința ori prin oferirea, darea, acceptarea sau primirea de bani ori de alte foloase pentru obținerea consimțământului persoanei care are autoritate asupra altei persoane, în scopul exploatării acestei persoane, și se pedepsește cu închisoare de la 3 ani la 10 ani și interzicerea unor drepturi”.

Începând cu 1 februarie 2014 infracțiunile de trafic de persoane, trafic de minori, pornografie infantilă și folosire a serviciilor unei persoane exploatate sunt reglementate în cadrul actualului Cod penal al României, fără ca noua legislație să aducă modificări de substanță conținutului constitutiv al infracțiunilor.

Noua reglementare înscrisă la art. 210 C.p. stabilește un regim sancționator mult mai blând decât vechea prevedere.

Sunt abrogate explicit infracțiunile de trafic de persoane și de minori, precum și infracțiunile conexe reglementate de Legea nr. 678/2001 rămânând însă în vigoare în această lege specială dispoziții procedurale importante precum lipsa de publicitate a ședinței de judecată privind infracțiunile de trafic de minori și pornografie infantilă și obligativitatea asistentei juridice a victimelor infracțiunilor de trafic de persoane, minori și pornografie infantilă, indiferent de vârstă. Aceste prevederi vin în susținerea activității organelor de urmărire penală specializate și sunt la fel de importante pe linia prevenirii și a asistenței acordate victimelor dar și a Agenției Împotriva Traficului de Persoane și a organizațiilor neguvernamentale implicate în acest proces, care au dat în numeroase rânduri un sprijin serios și efectiv organelor judiciare.

În actualul Cod penal în Capitolul VII intitulat „Traficul și exploatarea persoanelor vulnerabile” din cadrul Titlului I „Infracțiuni contra persoanei” sunt incriminate următoarele fapte penale: sclavia (art. 209), traficul de persoane (art. 210), traficul de minori (art. 211), supunerea la muncă forțată sau obligatorie (art. 212), proxenetismul (art. 213), exploatarea cerșetoriei (art. 214),

folosirea unui minor în scop de cerșetorie (art. 215) și folosirea serviciilor unei persoane exploatate (art. 216).

Astfel, articolul 210 din Codul penal din data 17 iulie 2009<sup>122</sup> sugerează ideea că traficul de ființe umane presupune recrutarea, transportarea, transferarea, adăpostirea sau primirea unei persoane în scopul exploatării acesteia, săvârșită: prin constrângere, răpire, inducere în eroare sau abuz de autoritate; profitând de imposibilitatea de a se apăra sau de a-și exprima voința ori de starea de vădită vulnerabilitate a acelei persoane; prin oferirea, darea, acceptarea sau primirea de bani ori de alte foloase în schimbul consimțământului persoanei care are autoritate asupra acelei persoane. Suplimentar în temeiul legislației penale, traficul de persoane săvârșit de un funcționar public în exercițiul atribuțiilor de serviciu se pedepsește. Totodată, consimțământul persoanei victimă a traficului nu constituie cauză justificativă.

Deci sub aspectul conținutului constitutiv remarcăm că în afara reformulării unor termeni și resistemizării textului, nu există practic o modificare a condițiilor de incriminare.

### **1.3. Concluzii la capitolul 1**

Analizând opiniile mediului științific din Republica Moldova și celui din România, examinând conținutul tratatelor internaționale, izvoarelor Dreptului Uniunii Europene, legislației naționale a statelor citate în prezentul Capitol, formulăm următoarele concluzii:

1. Prin prezenta lucrare am demonstrat că fenomenul traficului ființelor umane prin impactul tot mai pronunțat asupra relațiilor sociale, economice, politice, naționale și internaționale devine un factor destabilizator și demoralizator de proporții, un adevărat flagel extrem de periculos la nivel mondial. Prin natura sa transnațională traficul de ființe umane impune cooperarea statelor în vederea consolidării capacităților organelor de aplicare a legii pentru a asigura o reacție promptă și adecvată la provocările apărute în acest sens. Structurile internaționale astăzi elaborează standarde comune, dar statelor le revine o anumită marjă în vederea elaborării mecanismului național prin care va fi sporită eficiența standardelor internaționale. Adoptarea/adaptarea cadrului normativ intern tradițional este realizată cu participarea extinsă a mediului științific care este competent de a oferi expertiza cea mai potrivită în acest sens.

Printre cercetătorii care au abordat problematica infracțiunii de trafic de ființe umane respectiv trafic de persoane ce constituie tema de cercetare a prezentei teze, enumerăm autorii: X. Ulianovski, Al. Barbăneagră, Ghe. Alecu, T. Carpov, v. Moraru, I. Dolea, R. Cojocaru, O. Rotari, V. Berliba, Al. Mariș, T. Popovici, Ghe. Ulianovschi, S. Brânză, V. Stati, N. Ursu, A. Tănase, V. Cușnir, Nastase A., Ghe. Botnaru, V. Bujor, O. Bejan, I. Ciobanu, Vidaicu M., V. Volcinschi, V.

---

<sup>122</sup> Codul penal. Disponibil online [<http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/210277#A1674>], accesat la data de 01.12.2021.

Grosu, V. Budeci ș.a. (Republica Moldova); M. Dobrinoiu, Ghe. Mateuț, V. Dobrinoiu, M. Gorunescu, I. Pascu, I Chiș, C. Păun, N. Neagu, M. C. Sinescu, N. Ștefăroi, V. Petrescu, E. Onu, A. Dublea, S. Luca, D. Iovu, R. D. Tărniceriu, B.L. Gafta, C. Luca, R. A., M. A. Hotca, Al. Boroii (România);

2. În urma cercetării modului în care doctrinarii în domeniul științelor penale din Republica Moldova și România abordează infracțiunea traficului de ființe umane deducem, ca regulă, autorii formulează constatări generale despre compatibilitatea reglementărilor internaționale cu cele interne ale statelor în domeniul incriminării traficului de ființe umane, fie se limitează în a face trimitere la un act internațional fără o expunere *in concreto* asupra modului în care prevederile supranaționale au fost transpuse și implementate în legislația internă a statelor.

3. În momentul în care au demarat negocierile privind aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, în condițiile realizării screeningului la capitolul "Justiție, libertate și securitate" unde se acordă o atenție sporită aspectelor privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane în Republica Moldova, se impune fundamentarea științifică a politicii penale a Guvernului în vederea asigurării armonizării cadrului legal cu reglementările Uniunii Europene în domeniu. Originalitatea prezentei investigații rezidă din realizarea în premieră, în doctrina națională a unui studiu științific pluridisciplinar, profund de compatibilitate a legislației penale a Republicii Moldova cu prevederile tratatelor internaționale, directivelor europene în materia prevenirii și combaterii traficului de ființe umane.

4. În urma examinării prevederilor actelor internaționale în domeniul prevenirii și reprimării traficului de ființe umane considerăm că în general acesta se prezintă ca fiind consecvent, prezentând reacții potrivite la provocările iscate din tendințele evoluției fenomenului analizat.

5. Totodată, în ceea ce privește legislația națională a Republicii Moldova, este necesar să constatăm că legiuitorul și-a constituit sistemul de reglementări juridice, inspirat fiind integral din prevederile Protocolului privind prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane, în special a femeilor și copiilor, adițional la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate. Această abordare, absolut justificată pentru începutul anilor 2000, la moment este depășită și necesită a fi revăzută permanent în lumina procesului inițiat de aderare la Uniunea Europeană.

## 2. CARACTERIZAREA JURIDICO-PENALĂ A TRAFICULUI DE FIINȚE UMANE

### 2.1. Accepțiuni privind traficul de ființe umane

Fenomenul comerțului cu oameni apare pentru prima oară încă în antichitate și cunoaște apogeul manifestării sale în epoca sclavagistă, în care vânzarea și cumpărarea de oameni reprezintă o relație economică dominantă.<sup>123</sup>

Traficul de persoane este un fenomen criminal organizat la scară internațională, cu consecințe grave pentru siguranța, bunăstarea și drepturile victimelor și reprezintă o activitate criminală care se soldează cu urmări dezastruoase, adesea fatale pentru viața victimelor. Impactul negativ major asupra Republicii Moldova cauzat de traficul de ființe umane derivă din faptul că fenomenul a apărut în baza unor premise clasice: lipsa oportunităților economice, feminizarea sărăciei și existența ofertei de victime dornice de a lucra, dar induse în eroare – combinație folosită de criminalii organizați la nivel local și internațional.<sup>124</sup>

Cu timpul, noțiunea de sclavie sau muncă forțată sau așa-zisa „robie” a căpătat un caracter mai larg. Astfel, ea a ajuns să includă încălcarea drepturilor omului asemănătoare cu robia: transportarea pe ascuns și exploatarea femeilor în calitate de prostituate, promovarea prostituției cu implicarea copiilor. Aceste fenomene rușinoase s-au răspândit pe larg în secolele XIX și XX. Problema s-a extins de la nivel național la cel regional și internațional. Acest fapt a înaintat comunității internaționale la general și fiecărui stat în parte necesitatea de a elabora strategii complexe în vederea asigurării respectării drepturilor omului la toate nivelurile - național, regional și internațional. Drept rezultat al acțiunilor întreprinse au fost adoptate un șir de convenții și declarații dedicate problemelor robiei sau sclaviei și traficului de sclavi. Aceste documente juridice internaționale fac parte din sistemul dreptului internațional contemporan. Mai mult decât atât, persoana fizică, indiferent de sex, a devenit un subiect recunoscut al dreptului internațional și în virtutea acestui statut se bucură de toate drepturile, obligațiile și posibilitățile respective<sup>125</sup>.

În condițiile societății de astăzi omenirea a reușit, din fericire, să renunțe la această practică profund inumană. Totuși, s-au menținut anumite tendințe de a se preta la comerțul cu ființe umane atunci când există situații ce permit realizarea pe această cale a unor interese meschine. Acțiunile din categoria dată sunt însă socialmente reprobabile și declarate drept criminale. Sub aspectul

---

<sup>123</sup> Gh. Butnaru, V. Bujor, O. Bejan, *Caracterizare criminologică și juridico-penală a traficului de ființe umane*, Chișinău 2008, p. 6;

<sup>124</sup> Popușoi, N. Protecția și asistența victimelor și martorilor în cauzele privind traficul de ființe umane. In: *Probleme actuale privind combaterea traficului de femei. Materialele conferinței științifico-practice internaționale*, 2-3 iunie 2011. 262 p. p. 217

<sup>125</sup> *Perspectives on trafficking in human beings, phenomenon-legislation - assistance*”, CCEM, Mart, 2000



criminologic, ele se disting printr-o formă specifică de manifestare criminală, încadrându-se în tiparul unui tip de criminalitate determinat.

De menționat faptul că existența comerțului cu oameni nu a fost în totalitate suprimat nici în zilele noastre, în care orientarea spre respectarea și promovarea drepturilor și libertăților omului reprezintă o componentă esențială a filozofiei sociale. El s-a păstrat sub niște forme atenuate și deghizate.<sup>126</sup> Drept exemplu pot fi invocate practicile de vânzare a copiilor în căsătorie, de cumpărare a soțiilor.

Traficul de ființe umane constituie astăzi o formă de manifestare a criminalității organizate. În această calitate, el posedă trăsăturile caracteristice tipului dat de criminalitate, are o esență identică și se supune legilor de existență proprii fenomenului din care face parte.<sup>127</sup>

Dincolo de însușirile generale, traficul de ființe umane se distinge prin anumite particularități. Pentru a înțelege fenomenul traficului de ființe umane este necesar, mai întâi de toate, a cunoaște ce reprezintă criminalitatea organizată ca atare, iar apoi a purcede, sprijinindu-ne de atare fundament, la clarificarea specificității traficului de ființe umane, ca formă particulară de manifestare a crimei organizate.<sup>128</sup>

Pentru moment, traficul în scopul exploatării sexuale rămâne cea mai mare și mai importantă formă a traficului, din simplul motiv că va reprezenta întotdeauna cea mai importantă sursă de profit pentru traficanți. Se poate spune că sărăcia, șomajul, discriminarea pe piața muncii, violența domestică și abuzul determină pentru femei și tinere, în general, nașterea unei dorințe de „evadare către o lume mai bună,” astfel încât ofertele înșelătoare ale traficanților sunt acceptate cu ușurință<sup>129</sup>.

Traficul de persoane constituie un fenomen relativ nou pentru Republica Moldova, fenomen generat de criza social-economică a statului. Economia de piață a schimbat mult mentalitatea și fundamentul moral al relațiilor sociale. Cultura pieței a contribuit la apariția și a alimentat tendințele asociale mult timp reprobate de membrii colectivităților organizate. În asemenea condiții traficul de ființe umane, în special cu femei, a devenit o realitate crudă și un fenomen negativ constant ce ne marchează dramatic calitatea vieții de mai mult de 30 de ani.

---

<sup>126</sup> Pareniuc, A., Pungă, A. Traficul de femei – infracțiune la „modă” sau „businessul” național. In: *Probleme actuale privind combaterea traficului de femei. Materialele conferinței științifico-practice internaționale*, 2-3 iunie 2011. 262 p. p. 82.

<sup>127</sup> Ibidem

<sup>128</sup> Bejan, O., Butnaru, Gh., *Traficul de ființe umane*, Ed. Pontos, Chișinău, 2002, p. 35.

<sup>129</sup> Îndrumar pentru colaboratorii organelor de drept ale RM privind cele mai eficiente metode de combatere a traficului de persoane, Paul Holmes, IOM-OIM, elaborat sub egida Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova și a Procuraturii Generale a RM, Chișinău, Haruz Imagine, 2004, p. 45

În primii ani ce au urmat după tranziția de la economia planificată spre economia de piață, în condițiile statelor tinere, în special, societatea nu dispunea de informații suficiente pentru a identifica crima de trafic de ființe umane și nu dispunea de resurse pentru a-i opune rezistență. Nu exista un cadru normativ adecvat, care să reglementeze procesul de migrație. De curând, subiecții naționali au început să conștientizeze acest fenomen drept o formă de violență și aceasta datorită informației negative relatate de victimele traficului de ființe umane, de organizațiile publice naționale și internaționale cât și datorită proiectelor realizate în Republica Moldova de către partenerii de dezvoltare, actor statali și organizații neguvernamentale.

Pentru a combate traficul de persoane și a migrației ilegale, în statul nostru deja au fost întreprinse mai multe măsuri eficiente. Astfel, au fost ratificate mai multe instrumente internaționale în vederea contracarării fenomenului de traficare a femeilor și de eliminare a discriminării acestora. Republica Moldova participă activ la întrunirile internaționale de combatere a traficului de femei, este deschisă pentru dialog și modificări normative în direcția respectivă. În această ordine de idei, în anul 1998 Parlamentul a completat Codul penal al Republicii Moldova cu articolul 105/2. Proxenetismul, iar în 30.07.2001 art. 113 al aceluiași cod a fost completat cu alin. 2 – Traficul de ființe umane<sup>130</sup>. Ulterior, la 18 aprilie 2002 este adoptat noul Cod penal al Republicii Moldova care conține un articol separat (art. 165) prin care este incriminat traficul de ființe umane.

## **2.2. Elemente și semne constitutive ale traficului de ființe umane**

Este important să menționăm că organizațiile internaționale având competență în asigurarea cooperării statelor împotriva traficului de ființe umane emit periodic instrucțiuni ce permit statelor să adopte o atitudine uniformă față de acest flagel criminal. La aceste realizări atribuim și Manualul de luptă împotriva traficului de ființe umane destinat practicienilor justiției penale, elaborat de Oficiul Națiunilor Unite pentru Droguri și Criminalitate.

În viziunea autorilor *Manualului*, Protocolul privind prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane, în special al femeilor și copiilor la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate prevede că infracțiunea de trafic de persoane trebuie definită printr-o combinație a trei elemente constitutive și nu prin componente individuale, deși în unele cazuri aceste elemente individuale pot constitui în mod independent infracțiuni penale. De exemplu, actul de răpire sau utilizarea neconsensuală a forței (violență) va constitui probabil

---

<sup>130</sup> BEJAN, O., BUTNARU, Gh., „Traficul de ființe umane”, Ed. Pontos, Chișinău, 2002, p. 35.

infracțiuni separate în temeiul dreptului penal intern. În dreptul penal, aceste trei elemente constitutive pot fi definite și ca *actus reus* – elementul(ele) material(e) – și *mens rea* – elementul moral. Nicio condamnare nu poate fi făcută în absența acestor două concepte de drept penal, fundamentale în sistemele penale din întreaga lume.<sup>131</sup>

Elementele cheie care persistă în comiterea traficului cu persoane sunt:

- conceptual, traficul de ființe umane reprezintă recrutarea, transportul, transferul, adăpostirea sau primirea forțată a persoanelor prin intermediul acțiunilor de înșelătorie, fraudă.

- scopul traficului de persoane este de a exploata acestea, iar ca rezultat este obținerea de profit de pe urma acțiunii lor, exploatarea având loc, de regulă, pentru o mulțime de scopuri abuzive și de exploatare, cum ar fi prostituția forțată, exploatarea sexuală, munca la domiciliu sau în ateliere în condiții asemănătoare celor sclavilor, servitutea, înlăturarea de organe și folosirea acestora în conflicte armate<sup>132</sup>.

- constrângerea, înșelăciunea sau îndatorarea victimei, care sunt folosite pentru a forța victima să muncească în condiții abuzive, de exploatare sau asemănătoare cu cele ale sclavilor. Victima este împiedicată să-și folosească libera voință și capacitate de a-și controla propriu corp, ceea ce constituie o încălcare gravă a drepturilor fundamentale ale omului. Metodele folosite în traficul de persoane și scopurile acestei acțiuni se schimbă permanent<sup>133</sup>.

- persoanele sunt traficate pentru o mulțime de scopuri abuzive și de exploatare, cum ar fi prostituția forțată, exploatarea sexuală, munca la domiciliu în medii și condiții inumane, trafizarea de organe și folosirea victimelor în conflictele armate<sup>134</sup>.

- în procesul traficului intră o persoană sau cel mai des un lanț întreg de persoane, începând cu cel care recrutează și finalizând cu ultima persoană, care cumpără sau primește victima. Deseori, se întâlnesc cazuri complexe de traversare a frontierelor cu implicația traficantilor de diferite naționalități și cu o multitudine de locuri de trecere.

- traficul este inițiat de decizia (liberă) a victimei de a migra. Punerea în aplicare de către traficantii a mijloacelor de înșelăciune și de constrângere poate fi făcută la orice stadiu de migrare, aceasta având loc fie în țara de origine (recrutare, publicitate falsă, ofertă de transport) fie în țara

---

<sup>131</sup> *Manuel de lutte contre la traite des êtres humains à l'usage des praticiens de la justice pénale*. Module 1: Définition des termes "traite des personnes" et "trafic illicite de migrants". Office des Nations Unies contre la Drogue et le Crime, Vienne, New York, 2010. 27 p. p. 4. Disponibil:

[https://www.unodc.org/documents/congress/background-information/Human\\_Trafficking/TIP\\_Manual\\_fr\\_module\\_01.pdf](https://www.unodc.org/documents/congress/background-information/Human_Trafficking/TIP_Manual_fr_module_01.pdf)

<sup>132</sup> Kartusch și alții, 2000, p. 57

<sup>133</sup> Înaltul comisar al Națiunilor Unite pentru drepturile Omului: nota pentru comitetul Ad Hoc cu privire la Elaborarea Convenție împotriva Crimei organizate transnaționale. Documentele ONU, 01 iunie 1999, p. 3.

<sup>134</sup> Kartusch și alții, 2000, p. 57.

de tranzit (confiscarea documentelor, amenințări, violență) sau în țara de destinație (dependența prin datorii, violență, amenințări cu violență).

- traficul nu implică în special trecerea frontierelor. În majoritatea țărilor este întâlnit și traficul intern. Victima traficului de persoane este separată de rețelele sociale, astfel fiind izolată din punct de vedere cultural, lingvistic sau fizic și privată de capacitățile ei de a controla situația.

Fiind expuse elementele conceptuale în calificarea infracțiunii traficului de ființe umane, în cele ce urmează ne vom expune în detalii componența de infracțiune prevăzută de art. 165 CP RM.

### **2.2.1. Obiectul juridic și obiectul material al infracțiunii traficului de ființe umane**

Codul penal al Republicii Moldova a stabilit pentru prima dată răspunderea penală pentru traficul de ființe umane prin Legea din 9 aprilie 1997 prin articolul 113/1 – vânzarea și traficul de copii.

În iunie 2001 a fost introdus art. 113/2 care a stabilit răspunderea penală pentru traficul de ființe umane.

La data de 12 iunie 2003 a intrat în vigoare Noul Cod penal unde au fost incriminate traficul de ființe umane la art. 165, traficul de copii la art. 206, scoaterea ilegală a copiilor din țară și proxenetismul.

Codul penal al Republicii Moldova reglementează în art. 165 infracțiunea sub denumirea de trafic de ființe umane spre deosebire de Codul penal român care denumește infracțiunea ca trafic de persoane în art. 210 deci prima deosebire sub aspectul denumirii marginale.

În actualul Cod penal al Republicii Moldova este interzis traficul de ființe umane prin două norme incluse în Capitole diferite ale Părții speciale art. 165 „Traficul de ființe umane”- „Infracțiuni contra libertății, cinstei și demnității persoanei” și art. 206 „Traficul de copii” – „Infracțiuni contra familiei și minorilor”.

În termenii art.3 al Protocolului privind prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane, în special al femeilor și copiilor, adițional la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate se definește infracțiunea de trafic de persoane după cum urmează:

a) recrutarea, transportul, transferul, adăpostirea sau primirea de persoane, prin amenințare de recurgere sau prin recurgere la forță ori la alte forme de constrângere, prin răpire, fraudă, înșelăciune, abuz de autoritate sau de o situație de vulnerabilitate ori prin oferta sau acceptarea de plăți ori avantaje pentru a obține consimțământul unei persoane având autoritate asupra alteia în

scopul exploatării. Exploatarea conține, cel puțin, exploatarea prin prostituarea unei alte persoane sau alte forme de exploatare sexuală, munca sau serviciile forțate, sclavia sau practicile analoage sclaviei, folosirea sau prelevarea de organe;

b) consimțământul unei victime a traficului de persoane pentru exploatarea amintită, astfel cum este enunțată la lit. a) din prezentul articol, este indiferent atunci când unul din oricare dintre mijloacele enunțate la lit. a) a fost folosit;

c) recrutarea, transportarea, transferul, adăpostirea sau primirea unui copil în scopul exploatării este considerată trafic de persoane, chiar dacă aceștia nu fac apel la nici unul dintre mijloacele menționate la lit. a) din prezentul articol;

d) termenul copil indică orice persoană cu vârsta mai mică de 18 ani.

În doctrină autorul V. Cușnir apreciază această definiție progresivă și modernă are mai multe aspecte pozitive deoarece reflectă trăsăturile traficului de persoane:

- în primul rând, ea recunoaște toate formele de trafic. Noțiunea de trafic nu mai este restrânsă la exploatarea sexuală. Definiția se concentrează pe condițiile de muncă forțată, aservire, pe practicile asemănătoare sclaviei, fiecare dintre acestea fiind definite în mod distinct.

- în al doilea rând, nu se concentrează în mod exclusiv pe femei și fete, ci recunoaște că victimele pot fi atât femei, cât și bărbați, fete și băieți.

- în al treilea rând, definiția nu cere ca victima să treacă peste o frontieră recunoscută în mod internațional, ci ține cont de faptul că există persoane traficate în interiorul granițelor unei țări, dintr-o regiune în alta.

- în al patrulea rând, cu excepția traficării persoanelor cu vârsta sun 18 ani, Protocolul cere o formă oarecare de distorsionare a voinței victimei informate, respectiv prin violență, înșelăciune sau abuz de autoritate, respectând astfel că persoanele adulte sunt apte de a lua decizii în cunoștință de cauză privind viața lor, în special în ceea ce privește munca și migrația. Deoarece stabilirea înșelăciunii este suficientă pentru deschiderea unui caz de trafic de persoane, forța sau constrângerea nu sunt elemente neapărat necesare.

Actele de forță sau constrângere pot fi menționate ca fapte obiective ale traficantilor, presupunând abuzul fizic sau psihic<sup>135</sup>.

---

<sup>135</sup> Cușnir V., Traficul de ființe umane: termeni și definiții de uz. În: *Prevenirea și combaterea crimelor transnaționale: Probleme teoretice și practice (Traficul de ființe umane, terorismul, spălarea de banilor, traficul ilicit de droguri și armament)*, *Materialele Conferinței Științifico.-practice internaționale*, 6-7 oct. 2005, pp. 17-22. . 18

În literatura de specialitate unii autori<sup>136</sup> consideră că în fiecare societate există diverse relații între stat și cetățeni, între diferite instituții, organizații și întreprinderi iar aceste relații sunt ocrotite de legea penală.

Toate relațiile sociale ocrotite de legea penală la care atentează subiectul constituie, în teoria și practica dreptului penal, obiectul infracțiunii.

Ca acțiunea (inacțiunea) persoanei ca să fie considerată periculoasă pentru societate, ea trebuie să lezeze sau să se încerce lezarea uneia din valorile ocrotite prin normele dreptului penal și indicate în art. 2 C.p. RM acestea reprezintă o importanță atât de mare încât sunt prevăzute chiar la începutul Codului, constituind scopul legii penale.

Ori norma juridică – inclusiv norma de drept penal – prevede orice prejudicii, inclusiv și cele cauzate relațiilor sociale reglementate prin ea.

Fiecare infracțiune atentează în realitate la o valoare socială concretă reglementată de legea penală. În societate nu există infracțiuni fără obiect de atentare.

Stabilirea justă a obiectului infracțiunii prezintă importanță pentru a determina conținutul infracțiunii date, pentru calificarea corectă și aplicarea unei pedepse adecvate.

Aceeași autori<sup>137</sup> subliniază că precizarea obiectului prezintă importanță la stabilirea existenței infracțiunii, deoarece aceasta nu poate fi considerată ca atare dacă acțiunea (inacțiunea) nu a atins vreuna din valorile apărute de normele dreptului penal, adică lipsește pericolul social pentru ele.

Acțiunea (inacțiunea) infracțională poate fi exprimată prin cauzarea unei daune considerabile subiecților relațiilor sociale, din care fac parte statul, organele lui (instituții, organizații, întreprinderi), organizații obștești, societăți pe acțiuni, cetățenii etc.

Însă infracțiunea mai poate prejudicia și asemenea elemente ale relațiilor sociale cum sunt oamenii, bunurile materiale, adică acele valori sociale care formează relațiile sociale ca atare.

Obiecte ale infracțiunii pot fi numai acele relații sociale, asupra cărora este orientată forța infracțională, în rezultatul căreia, acestea sunt prejudiciate sau sunt puse în pericol.

Astfel, studierea obiectului infracțiunii permite cunoașterea sistemului de valori ocrotite de ramura respectivă a dreptului și relevă opțiunea politică cu privire la apărarea juridico-penală a anumitor valori sociale considerate drept valori fundamentale ale orânduirii de stat și sociale în care funcționează dreptul penal al Republicii Moldova.

---

<sup>136</sup> Mariș Al., Prodan S., Lichii B., Mîțu S. *Note de curs. Drept penal. Partea generală. Ciclul I.* Universitatea de Studii Europene din Moldova. Facultatea de Drept. Chișinău. 2013. p. 51

<sup>137</sup> Ibidem p. 51

Legea penală ocrotește cele mai importante relații sociale cum ar fi viața, sănătatea, drepturile și interesele persoanei, orânduirea de stat și socială a Republicii Moldova.

Obiectul juridic special în doctrina penală îl constituie relațiile sociale a căror formare, desfășurare și dezvoltare normală sunt condiționate de respectarea libertății de deplasare, de acțiune, de exprimare, de opțiune, de manifestare pe plan psihic a persoanei fizice, precum și a altor valori intrinseci ființei umane: viața, integritatea corporală, inviolabilitatea sexuală, siguranța, onoarea și demnitatea.

Autorii Gheorghe Botnaru, Valeriu Bujor și Octavian Bejan opinează pornind de la formula de reglementare a traficului de ființe umane în legislația penală moldovenească, că obiectele juridice generice și obiectele juridice speciale ale infracțiunilor de trafic de ființe umane și trafic de copii sunt distincte sub aspect penal și sunt analizate separat deși doar obiectul juridic general coincide.<sup>138</sup>

S. Brânză delimitează obiectul juridic special în obiect juridic principal, atribuind la acesta relațiile sociale cu privire la libertatea fizică a persoanei, și obiect juridic secundar, în care include relațiile sociale cu privire la libertatea psihică, integritatea corporală, sănătatea, libertatea sau inviolabilitatea sexuală sau viața persoanei, ori alte valori sociale. De asemenea subliniază și existența obiectului material atunci când vătămarea obiectului juridic secundar se face pe cale influențării nemijlocite infracționale asupra corpului victimei, această opinie fiind împărtășită și de Igor Ciobanu<sup>139</sup>.

S. Maimescu extinde cercul relațiilor sociale care formează obiectul juridic special al infracțiunii de trafic de ființe umane și adaugă în această categorie de la interesele statului la crearea imaginii Republicii Moldova pe arena mondială ca stat de drept suveran și independent cu toate atributele sale, securitatea potențialului economic al statului.

De asemenea, acesta amintește și obiectul material „doar în cazul încălcării integrității corporale, prelevării organelor, țesuturilor, sau celulelor umane, pentru transplantare”, argumentându-și opinia prin faptul că „în asemenea cazuri acțiunile infractorice sunt direcționate anume spre extragerea unui rinichi, plămân, a măduvii osoase, a unei bucăți de țesut sau a unei celule din corpul uman în scopul de a le transplanta unei alte persoane și de a asigura funcționarea biologică normală a organismului ei”.<sup>140</sup>

---

<sup>138</sup> Botnaru Gh., Bujor V., Bejan O. *Caracterizare criminologică și juridico-penală a traficului de ființe umane*. Centru de Prevenire și Asistență criminologică Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți-Ch.: Ericon SRL, Chișinău. 2008. 160 p. p. 47

<sup>139</sup> Brânză S., Ulianovschi X., Stati V. ș.a. *Drept Penal: Partea specială*. Vol. II., Chișinău: Cartier Juridic. 2005. 804 p. pp. 208-209.

<sup>140</sup> Maimescu S. Traficul de ființe umane și contrabanda. În: *Revista Națională de Drept*, nr. 5/2004. 58 p. p. 19.

Libertatea fizică a persoanei, concepută ca valoarea socială și ocrotită de legea penală, este un atribut al acesteia, inerent din momentul nașterii. Libertatea dă posibilitatea persoanei să valorifice în practică toate însușirile, interesele și dorințele legitime și raționale ale sale, singura limită fiind aceea a legii, care impune respectul datorat stării de libertate a semenilor săi.

Libertatea persoanei nu include doar libertatea fizică (adică, libertatea de a se deplasa, de a determina locul aflării sale etc.), dar și libertatea care presupune lipsa oricărei presiuni psihice, îndreptată la schimbarea comportamentului persoanei. Într-o societate civilizată libertatea persoanei nu poate constitui obiectul vreunei afaceri.

Obiectul juridic secundar al traficului de ființe umane îl formează relațiile sociale cu privire la libertatea psihică, integritatea corporală, sănătatea, libertatea sau inviolabilitatea sexuală, această libertate este încălcată în cazurile în care victimele sunt traficate cu scopul exploatării sexuale, ele fiind agresate și profitate sexual.<sup>141</sup>

În ce privește viața persoanei, aceasta este valoarea socială supremă din toate celelalte valori sociale nici una nu având așa importanță ca viața.

În privința libertății psihice putem menționa că suveranitatea morală și posibilitatea conștientizată, libertatea persoanei condiționează formarea continuă în societate a relațiilor care, ridică la gradul superior valoarea persoanei.

Fără libertatea psihică persoana nu-și poate găsi afirmarea, iar toate celelalte atribute ale ei, inclusiv viața și sănătatea, își pierd în mare parte valoarea, deoarece, numai în măsura în care este liberă, persoana se poate bucura pe deplin de viață și de celelalte atribute ce-i sunt inerte. Întrucât nimănui nu-i este îngăduit să aducă atingere, în condiții de ilegalitate, libertății, legea asigură ocrotirea acestei valori sociale, inclusiv prin mijloace specifice dreptului penal.

Atunci când vătămarea obiectului juridic secundar se face pe calea influențării nemijlocite asupra corpului victimei, traficul de ființe umane are și obiect material.<sup>142</sup>

Conform articolului 3 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, orice ființă umana are dreptul la viața, la libertate și la securitatea persoanei sale.

În baza articolului 5 a Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, orice persoană are dreptul la libertate și la siguranță.

În articolul 25 a Constituției Republicii Moldova este stipulat că libertatea individuală și siguranța persoanei sunt inviolabile.

---

<sup>141</sup>Mateuț, Gh., Ștefăroi, N., Petrescu V., Onu, E., Dublea, A., Luca, S., Iovu, D., Târniceriu, R. D., Gafta, B. L., Luca, C., Prună, R. A. *Traficul de ființe umane. Infractor. Victimă. Infracțiune*. Iași: Asociația Alternativă Sociale. 2005. p. 174. p. 141.

<sup>142</sup> Rotari, O. *Criminologie*. Chișinău: ULIM. 2011. 890 p. p. 706



În același timp cu abrogarea art. 170 din CP RM și, implicit cu dezincriminarea faptei de calomnie, nu mai putem susține că ar exista vreo infracțiune, prevăzută de normele capitolului III din partea specială a Codului penal, care ar vătăma, în mod exclusiv sau în principal, relațiile sociale cu privire la cinstea și demnitatea persoanei.<sup>143</sup>

Sub aspectul corelației dintre obiectul juridic special și obiectul juridic generic, se constată că obiectul juridic generic examinat de infracțiuni (contra libertății, cinstei și demnității persoanei) îl formează relațiile sociale cu privire la libertatea persoanei, fapt ce trebuie recunoscut ca just fără demonstrație, deoarece toate, fără excepție, vatămă această valoare socială și relațiile sociale aferente.

Libertatea, cinstea și demnitatea persoanei pot fi ocrotite prin diferite metode, inclusiv prin normele dreptului penal.

Pentru a apăra valorile sociale respective, în CP RM este inclus un capitol special, ale cărui norme prevăd răspunderea penală pentru atentarea la libertate, cinstea și demnitatea persoanei. Deseori aceste acte prejudiciază și relațiile sociale care ocrotesc securitatea obștească, activitatea organelor de justiție etc.<sup>144</sup>

Libertatea personală înseamnă nu numai posibilitatea persoanei de a se mișca liber de a-și alege locul de trai, de a întreține relații cu alte persoane, de a vizita diferite organizații, instituții, prietenii etc. dar și libertatea de a se opune unei violențe psihice, unei acțiuni ilegale îndreptate spre schimbarea bunei comportări a persoanei concrete.

Ne raliem opiniei potrivit căreia obiectul juridic special este constituit din relațiile sociale referitoare la dreptul la libertatea de voință și acțiune proprii fiecărei persoane care sunt incompatibile cu orice acte de exploatare<sup>145</sup>.

Activitatea infracțională desfășurată de traficanți prin care se aduce atingere valorilor umane fundamentale vizează - în cazul infracțiunilor de trafic de ființe umane realizate prin acte de violență ori prin forme de constrângere care au avut repercusiuni asupra integrității fizice a persoanei traficate - corpul victimei în viață, fiind indiferent dacă acesta aparține unui nou-născut, copil, tânăr, adult, bătrân, ori unei persoane de sex masculin sau feminin.<sup>146</sup>

Rezumând, obiectul juridic secundar al infracțiunii prevăzute la art. 165 CP al RM îl constituie relațiile sociale privitoare la:

---

<sup>143</sup> Barbăneagră, A., Berliba, V., Gurshi C. ș.a. Codul Penal: Comentat și adnotat. Chișinău: Cartier, 2005. 655 p.

<sup>144</sup> Maimescu S. Traficul de ființe umane și contrabanda. În: Revista Națională de Drept, nr. 5/2004. 58 p. p. 47

<sup>145</sup> Dodescu N.-E., Boștină P. Drept penal român. Volumul I. Craiova: Arves. 2015. 160 p. p. 67

<sup>146</sup> Mateuț Gh., Ștefăroi N., Petrescu V., Onu E., Dublea A., Luca S., Iovu D., Tărniceriu R. D., Gafta B. L., Luca C., Prună R. A. Traficul de ființe umane. Infractor. Victimă. Infracțiune. Iași: Asociația Alternative Sociale. 2005. p. 174.

- *Libertatea psihică a persoanei* – presupune atentarea prin violență nepericuloasă pentru viața și sănătatea persoanei sau amenințarea cu divulgarea unor lucruri personale familiei victimei sau a altor persoane fizice, cât și juridice (lit.a) alin.(1) art.165 CP al RM);

- *Integritatea fizică a persoanei* – când traficul de ființe umane implică aplicarea violenței pentru viața și sănătatea persoanei (lit.a) alin.(1) art.165 CP al RM);

- *Posesia documentelor victimei* - atunci când se confiscă documentele, (lit.a) alin.(1) art.165 CP al RM);

- *Libertatea manifestării de voință* - presupune înșelăciune (lit.b) alin.(1) art.165 CP al RM);

- *Probitate* - implică abuzul de vulnerabilitatea victimei (lit.c) alin.(1) art.165 CP al RM);

- *Exercitarea corectă a funcției în cadrul autorităților publice* - presupune abuzul de putere (lit.c) alin.(1) art.165 CP al RM);

- *Exercitarea corectă a controlului asupra unei persoane aflate sub autoritatea altcuiva* - presupune darea sau primirea unor plăți sau beneficii pentru a obține consimțământul unei persoane care deține controlul asupra unei alte persoane (lit.c) alin.(1) art.165 CP al RM);

- *Exercitarea corectă a funcțiilor autorității publice, a acțiunilor administrative de dispoziție ori organizatorico-economice* - este săvârșit de o persoană cu funcție de răspundere sau de o persoană cu funcție demnitate publică (lit.e) alin.(2) art.165 CP al RM);

- *Sănătatea persoanei* - aplicarea violenței periculoase asupra vieții, sănătății fizice sau psihice a persoanei (lit.f) alin.(2) art.165 CP al RM); precum și în cazul prevăzut la lit.b) alin.(3) art.165 CP al RM, când traficul de ființe umane are ca urmare vătămarea gravă a integrității corporale sau o boală psihică a persoanei.

- *Integritatea fizică sau psihică a persoanei* - folosirea forței fizice, armei (lit.g) alin.(2) art.165 CP al RM);

- *Inviolabilitatea și libertatea sexuală a persoanei* – când traficul de ființe umane presupune folosirea violului, (lit.g) alin.(2) art.165 CP al RM);

- *Viața persoanei* – se soldează cu decesul ori cu sinuciderea victimei, (lit.b) alin.(3) art.165 CP al RM).

Obiect material al componenței infracțiunii se înțelege obiectele lumii materiale, printre care și cum e cazul traficului de ființe umane - corpul persoanei, asupra căruia atentează infractorul, provocându-le efectiv vătămare sau amenințându-le cu un pericol de vătămare.<sup>147</sup>

---

<sup>147</sup> Alecu G. Drept Penal: Partea generală. Constanța: Europolis, 2005, 572 p p. 70

În cazul infracțiunilor ce privesc traficul de ființe umane realizate prin acte de violență ori prin forme de constrângere, care au avut repercusiuni asupra integrității fizice a persoanei traficate corpul victimei în viață, indiferent dacă aparține unui nou-născut, copil, tânăr, adult, bătrân, unei persoane de sex masculin sau feminin.

Luând în considerare caracterul complex al faptei prejudiciabile din contextul traficului de ființe umane, trebuie să ne referim și asupra victimelor acestei infracțiuni.

În conformitate cu alin. (4) al art. 165 din CP RM, victima traficului de ființe umane este absolvită de răspunderea penală pentru infracțiunile săvârșite de ea în legătură cu această calitate procesuală, dacă e acceptat colaborarea cu organul de urmărire penală în cauza dată. La fel, în alin. (4) al art. 362 din CP RM („Trecerea ilegală a frontierei de stat”) se menționează că acțiunea acestui articol nu se extinde și asupra persoanelor devenite victime ale traficului de ființe umane [142, p. 92].

Victima infracțiunii prevăzute la art. 165 C.p. RM poate fi doar persoana fizică care a împlinit vârsta de 18 ani.

În temeiul Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova cu privire la practica aplicării legislației în cauzele despre traficul de ființe umane și traficul de copii nr.37 din 22.11.2004<sup>148</sup> prin "Victime ale traficului" urmează a fi înțelese persoanele care au suferit fie individual, fie colectiv prejudicii, inclusiv, vătămări psihice sau mintale, pierderi materiale sau morale, încălcări esențiale ale drepturilor și libertăți lor fundamentale prin acte sau omisiuni specificate la lit.a) (*notă: trafic de ființe umane*) și b) (*notă: trafic de copii*) din prezentul punct;

Conform alin. (4) art.165 Victima traficului de ființe umane este absolvită de răspundere penală pentru infracțiunile săvârșite de ea în legătură cu această calitate procesuală, numai dacă sunt întrunite următoarele trei condiții:

1. victima a săvârșit o infracțiune sau mai multe infracțiuni;
2. aceste infracțiuni a fi putut fi evitate, dacă persoana nu ar fi avut calitatea de victimă a traficului de ființe umane;
3. calitatea de victimă a traficului de ființe umane este admisă din punct de vedere procesual penal;

---

<sup>148</sup> Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova cu privire la practica aplicării legislației în cauzele despre traficul de ființe umane și traficul de copii nr.37 din 22.11.2004. In: *Buletinul Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova*, 2005, nr.8, pag.4. modificată de: Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr.13 din 22.12.2014 și Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr.9 din 22.12.2008

În orice caz, trebuie să se rețină faptul că, chiar și atunci când victima și-a exprimat consimțământul de a fi traficată, acesta este nevalid, deoarece făptuitorul a recurs la mijloace de viciere consimțământului.

### **2.2.2. Latura obiectivă a infracțiunii de traficului de ființe umane**

Prin latura obiectivă se înțelege totalitatea condițiilor cerute de norma de incriminare privitoare la actul de conduită pentru existența infracțiunii<sup>149</sup>.

Din standardul convențional stabilit de prevederile Protocolului privind prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane, în special al femeilor și copiilor la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate, cerințele *actus reus* sunt clasificate în două părți:

Condiția *actus reus* (1): Infracțiunea trebuie să includă oricare dintre următoarele elemente: Recrutare, transportare, transferare, adăpostire, primire.

Condiția *actus reus* (2): Trebuie să existe cel puțin unul din următoarele acte: Folosirea forței, amenințarea utilizării forței, constrângere, răpire, fraudă, înșelăciune, abuz de autoritate sau o situație de vulnerabilitate, oferirea sau acceptarea beneficiilor.<sup>150</sup>

Latura obiectivă a traficului de ființe umane reprezintă fapta prejudiciabilă care cuprinde două acțiuni cu caracter alternativ: acțiunea principală, acțiunea sau inacțiunea adiacentă.

Acțiunea principală prezentată în oricare din următoarele situații:

- Recrutarea în scopul traficului de ființe umane presupune atragerea persoanelor prin selecționare într-o anumită activitate determinată de scopurile stipulate în art.165 și art.206 CP. La recrutare nu are importanță împrejurările în care a avut loc recrutarea: în locurile de odihnă, prin rețele neconvenționale, prin oferirea locurilor de muncă sau studii, prin încheierea unei căsătorii fictive etc. Mijloacele de recrutare pot fi efectuate prin constrângere, răpire, înșelăciune parțială sau totală etc.<sup>151</sup> O condiție a recrutării este propunerea victimei pentru a-și da acordul realizarea asupra ei a unei tranzacții cu caracter patrimonial. Recrutarea victimei reprezintă activitatea inițială, după care vor urma transportarea, transferul, adăpostirea sau primirea victimei.

---

<sup>149</sup> Botnaru S., Șavga, A., Grosu V. ș.a. *Drept Penal: Partea generală*. Vol. I. Chișinău: Cartier Juridic. 2005. p.121

<sup>150</sup> Manuel de lutte contre la traite des êtres humains à l'usage des praticiens de la justice pénale. Module 1: Définition des termes "traite des personnes" et "trafic illicite de migrants". Office des Nations Unies contre la Drogue et le Crime, Vienne, New York, 2010. 27 p. 5 Disponibil: [https://www.unodc.org/documents/congress/background-information/Human\\_Trafficking/TIP\\_Manual\\_fr\\_module\\_01.pdf](https://www.unodc.org/documents/congress/background-information/Human_Trafficking/TIP_Manual_fr_module_01.pdf)

<sup>151</sup> Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova cu privire la practica aplicării legislației în cauzele despre traficul de ființe umane și traficul de copii nr.37 din 22.11.2004. pct. 3.1. In: Buletinul Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova, 2005, nr.8, pag.4. Modificată prin Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr.13 din 22.12.2014; Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr.9 din 22.12.2008.

Procedeele folosite în mod frecvent de către traficanții de ființe umane au la bază mirajul succesului financiar rapid.<sup>152</sup>

De mare parte, persoanele ce cad victime ale traficului de persoane sunt femei cu educație precară, lipsă de experiență și stare materială proastă. Printre mijloacele de recrutare folosite sunt întâlnite anunțurile în periodice privitoare la locuri de muncă bine plătite sau anunțurile matrimoniale.

Recrutarea poate fi făcută și în mod direct de către traficant sau prin intermediul prietenilor ori rudelor victimelor.<sup>153</sup> De asemenea și internetul este un mijloc des utilizat pentru racolarea victimelor.

Autorul Codruț Olaru consideră etapa de racolare ca primă fază a procesului de trafic, în care victimele studiate, alese și atrase în circuitul infracțional alături de alte etape precum cea de transport, de vânzare și nu în ultimul rând etapa de exploatare.<sup>154</sup>

- Transportarea victimei – este deplasarea persoanei dintr-un loc în altul implică, de obicei, trecerea uneia sau mai multor linii de frontieră; pe de altă parte, poate implica doar deplasarea în perimetrul frontierelor țării de origine a victimei, având în vedere creșterea traficului la nivel intern.<sup>155</sup>

- Transferul victimei – transmiterea victimei de la o persoană la alta prin vânzare-cumpărare, schimb, dare în chirie, cesiune în contul unei datorii, donație sau alte asemenea tranzacții cu sau fără recompensă.<sup>156</sup>

- Adăpostirea victimei – găzduirea, ținerea acesteia într-un loc ferit, prin cazarea temporară a victimei într-o locuință sau într-un alt amplasament având aceeași destinație finală pentru a nu fi descoperită de către reprezentanții organelor de stat sau de terțe persoane.

Noțiunea de adăpostire apare în legislația națională anume datorită transpunerii exacte a prevederilor Protocolului adițional la Convenția Organizației Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate.

---

<sup>152</sup> Hotca M. A., Dobrinoiu M. *Infracțiuni prevăzute în legi speciale. Comentarii și explicații*. Ediția 2. București: C. H. Beck. 2010. P. 105.

<sup>153</sup> Mateuț Gh., Ștefăroi N., Petrescu V., Onu E., Dublea A., Luca S., Iovu D., Tărniceriu R. D., Gafta B. L., Luca C., Prună R. A. *Traficul de ființe umane. Infractor. Victimă. Infracțiune*. Iași: Asociația Alternative Sociale. 2005. p. 174. P. 30.

<sup>154</sup> Olaru, C. *Particularitățile criminalității organizate în România*. București: Hamangiu. 2014. 316 p. p. 160

<sup>155</sup> Rotari, O. *Criminologie*. Chișinău: ULIM. 2011. 890 p.

<sup>156</sup> Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova cu privire la practica aplicării legislației în cauzele despre traficul de ființe umane și traficul de copii nr.37 din 22.11.2004. pct. 3.3. In: Buletinul Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova, 2005, nr.8, pag.4. Modificată prin Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr.13 din 22.12.2014; Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr.9 din 22.12.2008

▪ Primirea victimei – este preluarea victimei traficate de către o altă persoană de la persoana care i-a transmis-o prin vânzare-cumpărare, schimb, dare în chirie, cesiune în contul unei datorii, donație sau alte asemenea tranzacții cu sau fără recompensă.<sup>157</sup> De fapt, este activitatea legată nemijlocit de transferul victimei, ce presupune preluarea acesteia „în custodie”.

Fiecare dintre aceste acțiuni este suficientă pentru realizarea elementului material al infracțiunii de trafic de persoane. În literatura juridică a fost exprimată și opinia că legiuitorul a înscris în lege actele de trafic de persoane ca fapte penale distincte și nu o singură infracțiune cu mai multe modalități alternative de incriminare și, în consecință, dacă se comit mai multe fapte din cele descrise de lege, se va reține un concurs real de infracțiuni și nu o singură infracțiune<sup>158</sup>.

De asemenea se poate de menționat că cele cinci categorii de acțiuni de sine stătătoare legate între ele sunt reglementate de Recomandarea Adunării Parlamentare a CoE cu privire la traficul de femei și prostituția forțată în statele membre ale CoE<sup>159</sup>; Recomandarea nr. R(2000)11 adoptată de Consiliul de Miniștri al Consiliului Europei cu privire la acțiunea împotriva traficului de ființe umane în scopuri de exploatare sexuală<sup>160</sup>; Recomandarea Adunării Parlamentare a Consiliului Europei prin care este analizat cazul Republicii Moldova în lupta împotriva traficului de minori<sup>161</sup>; Protocolul privind prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane, în special al femeilor și copiilor<sup>162</sup> ș.a.

Acțiunea sau inacțiunea adiacentă se constituie sub următoarele forme:

*Amenințarea prin aplicarea violenței fizice sau psihice ce nu atentează direct la viața și sănătatea persoanei* – acea formă a violenței psihice, care presupune efectuarea de către făptuitor a unui act de natură să inspire victimei frici, care o pun în situația de a nu mai avea resursele psihice necesare pentru a rezista constrângerii. Amenințarea trebuie să aibă un caracter real și imediat.

*Aplicarea violenței fizice sau psihice nepericuloase pentru viața și sănătatea persoanei* – cauzarea cu intenție a unor leziunilor corporale care nu au avut repercusiuni în dereglarea sănătății,

---

<sup>157</sup> Ibidem pct. 3.5.

<sup>158</sup> Lascu I. Incriminări privind traficul de persoane. În: Revista de Drept Penal nr. 3/2002, p. 65.

<sup>159</sup> Recommendation 1325 (1997) of the Parliamentary Assembly "Traffic In Women And Forced Prostitution In Council Of Europe Member States" (CM/Del/Dec(97)592/3.1).

<sup>160</sup> Recommendation No. R (2000) 11 of the Committee of Ministers to member states on action against trafficking in human beings for the purpose of sexual exploitation, adopted on 19 May 2000, at the 710th meeting of the Ministers' Deputies.

<sup>161</sup> Recommendation 1526 (2001) "A campaign against trafficking in children to put a stop to the east European route: the example of Moldova" adopted by the Parliamentary Assembly on 27 June 2001 (21st Sitting).

<sup>162</sup> Protocol privind prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane, în special al femeilor și copiilor, adițional la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate din 15.11.2000, adoptat la New York la 15 noiembrie 2000. In: Tratatate internaționale, 2006, volumul 35, pag.399. În vigoare pentru Republica Moldova din 16 octombrie 2005.

nici în pierderea capacității de muncă, ori aplicarea intenționată a loviturilor sau săvârșirea altor acțiuni violente care au cauzat o durere fizică, dacă acestea nu au creat pericol pentru viața și sănătatea victimei.

*Răpirea* unei persoane presupune acțiuni contrare dorinței sau voinței victimei însoțită de schimbarea locului de reședință ori de aflare temporară în alt loc cu privarea ei de libertate. Capturarea, schimbarea forțată a locului de reședință cu privarea de libertate a victimei constituie elemente obligatorii ca mijloace de comitere a traficului de persoane prin răpire. Răpirea unei persoane presupune existența următoarelor trei etape succesive:

- a) capturarea victimei;
- b) luarea și deplasarea ei de la locul permanent sau provizoriu al acesteia (locul de trai, de muncă, de odihnă, de tratament etc.);
- c) reținerea persoanei cu privarea de libertate împotriva voinței sau neluarea în seamă a voinței acesteia.<sup>163</sup>

*Confiscarea documentelor* – lipsirea cu bună știință și intenție a victimei de documente.

*Amenințarea cu divulgarea informațiilor confidențiale familiei* presupune efectuarea de către făptuitor a unui act de natură să insuflă/inducă victimei temerea că anumite informații, constituind secretul personal al victimei, ar putea fi destăinuite familiei sale ori altor persoane, ceea ce ar pune-o într-o lumină nefavorabilă în raport cu aceste persoane, astfel reducându-i la minimum resursele psihice necesare pentru a rezista constrângerii.<sup>164</sup>

De regulă, în ipoteza traficului de ființe umane, *înșelăciunea* se referă la promisiuni. În acest sens, victima este dusă în eroare sau îi este menținută eroarea că va presta o muncă decentă, bine plătită, în condiții de legalitate. Însă, în realitate, făptuitorul nu are o asemenea intenție. În alte cazuri, făptuitorul informează victima că aceasta va practica prostituția, că va fi atrasă în activități criminale, că va practica cerșetoria etc. Însă, nu o informează corect cu privire la condițiile în care vor fi realizate aceste activități (remunerarea, durata de prestare, asigurarea socială etc.), ori cu privire la alte aspecte nu mai puțin importante (de exemplu, că victima va trebui să recupereze datoriile fictive legate de ajutorul acordat la perfectarea documentelor, de cheltuielile de călătorie, de cazare și alimentare etc.).<sup>165</sup>

În afară de înșelăciune, infractorii mai recurg în ultimul timp la manipularea psihologică – un procedeu de convingere bazat pe înșelarea premeditată. În cazul unui asemenea mijloc de

---

<sup>163</sup> Vidaicu, M., Dolea, I., *Combaterea traficului de ființe umane (drept material și procesual)*, Chișinău, 2009. p. 31

<sup>164</sup> S.Brînza, X.Ulianovschi, V.Stati și alții. *Drept penal. Partea Specială*. – Chișinău: Cartier, 2005, p.147

<sup>165</sup> Tănase, A.. Latura obiectivă a infracțiunii de trafic de ființe umane (art.165 CP RM). în: *Revista Națională de Drept*, 2010, nr.II, p.18-33 p. 27

influențare manipulatorul îi insuflă victimei o iluzie dublă: în primul rând, că realitatea este anume așa cum o descrie el, iar, în al doilea rând, că reacția la această realitate depinde de aprecierile victimei. Sunt cunoscute, bunăoară, cazurile în care viitoarele victime ale exploatării sexuale, înainte de a fi supuse acestui tip de exploatare, erau impuse să locuiască câteva luni în aceeași încăpere cu alte victime, care deja s-au împăcat cu situația lor. În felul acesta, în conștiința lor își face loc un nou model de comportament. În același timp, lor li se amintește, zilnic și ostentativ, că nu au altă soluție. În rezultatul unei asemenea influențări ele singure ajung să consimtă a fi exploatare, aparent fără a li se impune. Sau, persoana exploatată se trezește cu iluzia unor relații echitabile ori cu iluzia că refuzul de a presta anumite servicii, munci îi va provoca daune serioase ei sau altor persoane apropiate. Sunt cunoscute cazuri de aplicare a unor „amenzi” nesăbuite pentru diferite greșeli, adesea inventate. Sau, lucrătorului i se plătește, bunăoară, o remunerare mizeră și i se insuflă permanent că dacă el va rămâne, în viitor va putea câștiga cu mult mai bine, iar dacă pleacă, va pierde totul. În consecință, cel exploatat „de bună voie” muncește în continuare practic pentru mâncare, țigări,etc, efectiv doar pentru a supraviețui.<sup>166</sup>

*Abuzul de victima vulnerabilă* – (art.165 alin.(1) lit.c) constă în utilizarea de către traficant a stării speciale în care se găsește o persoană datorită: a) situației sale precare din punct de vedere al supraviețuirii sociale; b) situației create de o sarcină, boală, infirmitate, deficiență fizică sau mintală; c) situației sale precare și ilegale legate de intrare sau ședere în țară, de tranzit sau destinație. Starea de vulnerabilitate poate fi condiționată de diferiți factori cum ar fi: izolarea victimei/sechestrarea, situația ei economică grea, psihică, afectarea familială sau lipsa de resurse sociale și altele. Abuzarea de situația de vulnerabilitate a victimei constituie element al traficului. Prin situația de vulnerabilitate a victimei urmează de înțeles orice tip de vulnerabilitate, fie ea psihică, afectivă, familială, socială sau economică. Se are în vedere ansamblul de situații disperate care poate face un om să accepte exploatarea sa.<sup>167</sup>

*Abuzul de putere* reprezintă utilizarea în mod exagerat de către un subiect special - persoana cu funcții de răspundere, reprezentând autoritatea publică, a atribuțiilor ce i-au fost conferite prin lege. În acest caz nu este necesară calificarea suplimentară conform art.327 Cod penal. În sensul art.165 alin.(2) lit.e) și art.206 alin.(3) lit.c) CP, persoane cu funcție de răspundere și persoane cu

---

<sup>166</sup> Vidaicu, M., Dolea, I., *Combaterea traficului de ființe umane (drept material și procesual)*, Chișinău, 2009. p. 33

<sup>167</sup> Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova cu privire la practica aplicării legislației în cauzele despre traficul de ființe umane și traficul de copii nr.37 din 22.11.2004. pct. 5.8 In: Buletinul Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova, 2005, nr.8, pag.4. Modificată prin Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr.13 din 22.12.2014; Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr.9 din 22.12.2008



înaltă funcție de răspundere sunt acele subiecte cărora le sunt atribuite calificativele prevăzute în art.123 CP.<sup>168</sup>

*Darea sau primirea unor plăți sau alte beneficii* consideră autorul Al. Tănase, în realitate, modalitatea examinată presupune nu o înțelegere, dar realizarea unei înțelegeri. Această realizare se concretizează în două activități corelative ale celor două părți la respectiva înțelegere: 1) darea de plăți sau beneficii, adică remiterea de plăți sau beneficii; 2) primirea de plăți sau beneficii, adică intrarea în posesia plăților sau beneficiilor. Pentru calificare, nu contează la a cui inițiativă este săvârșită infracțiunea: la inițiativa celui care dă plățile sau beneficiile sau la inițiativa celui care le primește.<sup>169</sup>

Ca participanți la infracțiune figurează:

- a) autorul infracțiunii, care primește plățile sau beneficiile de la organizatorul sau instigatorul infracțiunii și care pune o parte din vinovăție pe seama complicelui la infracțiune;
- b) organizatorul sau instigatorul infracțiunii, care dă autorului plăți sau alte beneficii;
- c) complicelul la infracțiune, care primește plăți sau beneficii de la autorul infracțiunii;

În situația în care autorul infracțiunii face plăți sau beneficii, figurează numai doi participanți:

1. autorul infracțiunii, care efectuează complicelui plăți sau beneficii.
2. complicelul la infracțiune, care primește plăți sau beneficii de la autorul infracțiunii.

*Aplicarea violenței periculoase pentru viața, sănătatea fizică sau psihică a victimei* – violența în urma căreia victima a suferit o vătămare medie sau ușoară a integrității corporale ori care la momentul aplicării sale și reprezentând un pericol real pentru viața și sănătatea victimei.

*Violul* – reprezintă o infracțiune ce se absoarbe de traficul de ființe umane și presupune raportul sexual prin constrângere fizică sau psihică a persoanei ori profitând de imposibilitatea acesteia de a se apăra ori de a-și exprima consimțământul.

*Folosirea dependenței fizice* – starea fizică sau psihică datorată impactului pe care îl produc drogurile asupra organismului victimei, stare caracterizată prin modificări de comportament și reacții, însoțite întotdeauna de necesitatea de a consuma asemenea substanțe în mod continuu.

*Folosirea armei* în sensul prevăzut la lit.g) alin.(2) art.165 constă în utilizarea oricărei forme de armă inclusiv arme de foc, arme albe sau alte forme de arme întrucât legislatorul nu a specificat tipul de armă aplicată. Folosirea în cadrul traficului de ființe umane a altor obiecte utilizate ca arme nu poate constitui un temei de agravare a răspunderii penale în temeiul alin.(2)

---

<sup>168</sup> Ibidem pct. 5.9

<sup>169</sup> TĂNASE, A.. Latura obiectivă a infracțiunii de trafic de ființe umane (art.165 CP RM). în: *Revista Națională de Drept*, 2010, nr.II, p.18-33 p. 29

art.165 și 206 CP. Prin aplicarea armei se înțelege folosirea acesteia în vederea anihilării victimei sau a persoanelor care au încercat să o elibereze pe victimă (tragerea țintită a focurilor de armă, aplicarea loviturilor cu armă albă, demonstrarea armei în scopul înfricoșării, sprijinirea armei de gâtul victimei, tragerea focului armei în apropierea imediată a ei etc.).<sup>170</sup>

Infraacțiunea de trafic de ființe umane este o infraacțiune formală, ea se consideră consumată din momentul obținerii controlului asupra victimei.

Este necesar de menționat faptul că este posibil ca la fiecare etapă a traficului de ființe umane să intervină un alt făptuitor. Atunci momentul de consumare al infraacțiunii trebuie stabilit pentru fiecare din acești făptuitori:

- Pentru recrutaor – din momentul recrutării victimei, dacă este prezentă una din formele acțiunii adiacente;
- Pentru transportator – din momentul transportării victimei, dacă este prezentă una din formele acțiunii adiacente;
- Pentru cel care realizează transferul – din momentul transferării victimei, dacă este prezentă una din formele acțiunii adiacente;
- Pentru cel care realizează adăpostirea/găzduirea – din momentul adăpostirii victimei,
- Pentru cel care realizează primirea – din momentul primirii victimei, dacă este prezentă una din formele acțiunii adiacente.

### **2.2.3. *Latura subiectivă a infraacțiunii***

Condiția *mens rea* reflectă starea de spirit a persoanei acuzate de o infraacțiune. Doar o persoană animată de o "intenție delictuoasă" suficientă poate fi considerată vinovată de comiterea unei infraacțiuni penale. În unele țări și în anumite cazuri, responsabilitatea penală poate fi „obiectivă” (infraacțiuni bazate pe o „responsabilitate obiectivă”). Elementul moral necesar într-un caz de trafic de persoane este ca persoana să fi comis actul sau actele materiale cu intenția ca victima să fie „exploatăată” (conform definiției date de legislația antitrafic a unei anumite țări)<sup>171</sup>. Anume așa repere oferă Oficiul ONU pentru Droguri și Criminalitate în atenția statelor în vederea

---

<sup>170</sup> Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova cu privire la practica aplicării legislației în cauzele despre traficul de ființe umane și traficul de copii nr.37 din 22.11.2004. pct. 6.3 In: Buletinul Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova, 2005, nr.8, pag.4. Modificată prin Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr.13 din 22.12.2014; Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr.9 din 22.12.2008

<sup>171</sup> Manuel de lutte contre la traite des êtres humains à l'usage des praticiens de la justice pénale. Module 1: Définition des termes "traite des personnes" et "trafic illicite de migrants". Office des Nations Unies contre la Drogue et le Crime, Vienne, New York, 2010. 27

p. 5 Disponibil: [https://www.unodc.org/documents/congress/background-information/Human\\_Trafficking/TIP\\_Manual\\_fr\\_module\\_01.pdf](https://www.unodc.org/documents/congress/background-information/Human_Trafficking/TIP_Manual_fr_module_01.pdf)

adoptări / adaptării cadrului normativ, urmărindu-se realizarea corectă și uniformă a prevederilor Protocolului privind prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane, în special al femeilor și copiilor la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate.

Aici, este important să ne amintim că obligația Protocolului privind traficul de persoane de a conferi caracterul de infracțiune penală traficului de persoane nu necesită ca legislația națională să folosească exact aceleași formulări din definiția traficului de persoane. În schimb, legislația națională ar trebui să fie elaborată într-un mod care să fie coerent cu cadrul juridic intern, atâta timp cât elementele constitutive din definiție sunt prezente și combinate în legislație.

Nu ar trebui să fie necesar ca exploatarea să fie efectivă pentru ca o infracțiune privind traficul de persoane să fie reținută. Protocolul privind traficul de persoane stipulează clar că nu este necesar ca exploatarea să fie efectivă dacă există manifestarea intenției de a exploata persoana. Este suficient ca acuzatul să fi comis unul dintre actele constitutive, utilizând unul dintre mijloacele enumerate, cu scopul sau, în alte cuvinte, cu intenția ca persoana respectivă să fie exploatată. Elementul moral poate fi dovedit în multiple moduri. Trebuie remarcat faptul că Protocolul privind traficul de persoane impune țărilor să confere caracterul de infracțiune penală traficului de persoane doar atunci când este comis intenționat. Cu toate acestea, țările rămân libere să permită ca standardul *mens rea* să fie stabilit la un grad mai redus, adică pentru comportamente care rezultă din imprudență, orbire deliberată sau chiar neglijență criminală, în conformitate cu sistemul juridic intern.<sup>172</sup>

Conform unei opinii exprimate în doctrina penală moldovenească latura subiectivă a componentei infracțiunii poate fi calificată drept o atitudine psihică a persoanei față de fapta săvârșită, o activitate psihică a persoanei strâns legată nemijlocit de săvârșirea faptei și care reprezintă o unitate indisolubilă a factorilor psihici – intelectual, volitiv și emotiv.<sup>173</sup>

Analizând părerile expuse de doctrinarii Al. Tănase<sup>174</sup>, M. Vidaicu, I. Dolea<sup>175</sup> deducem că latura subiectivă a traficului de ființe umane se exprimă, prin vinovăție sub forma intenției directe, motivele săvârșirii crimei menționate fiind: interesul material, răzbunare, gelozie, invidie, ură, dorința de a facilita săvârșirea alte infracțiuni, dorința de a salva viața unei persoane apropiate, motive cu tentă sexuală.

---

<sup>172</sup> Ibidem p. 5-6

<sup>173</sup> Borodac, A., Bujor, V., Brînză, S. ș.a. *Drept Penal: Partea Generală*. Chișinău: Știința. 1994. 368 p. p. 118

<sup>174</sup> Tănase, A. Latura subiectivă a infracțiunii de trafic de ființe umane. In: *Revista Națională de Drept*, 2011, nr. 2(125), pp. 10-22. ISSN 1811-0770.

<sup>175</sup> Vidaicu, M., Dolea, I., *Combaterea traficului de ființe umane (drept material și procesual)*, Chișinău, 2009. p. 38-42

Pentru această infracțiune motivul alături de scopul infracțiunii, este unul din semnele indispensabile ale laturii subiective a componenței de infracțiune, care, ca și vinovăția, necesită a fi dovedite. Ele influențează asupra formării intenției traficantului, direcției și realizării ei, însă în conținutul intenției nu se includ.<sup>176</sup>

Fiind un element facultativ al componenței de infracțiune, motivul se cere a fi dovedit în procesul examinării dosarului penal, și numai decât motivul trebuie indicat în rechizitoriu și în sentință. Deci, motivul este o forță activă (îmbold, stimul) care călăuzește persoana spre atingerea scopului preconizat.

Din Legea Nr. 241 privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane din 20-10-2005 deducem scopurile traficului de ființe umane. Scopul acțiunii principale în comiterea infracțiunii de trafic de ființe umane îl constituie exploatarea persoanei ce presupune abuzul față de persoană pentru a obține un profit, și anume:

- obligarea de a executa anumite munci sau de a presta servicii prin recurgere la forță, amenințări sau prin alte mijloace de constrângere, contrar prevederilor legale privind condițiile de muncă, salarizare, sănătate și securitate;
  - ținerea în sclavie, aplicarea anumitor practici similare sclaviei sau recurgerea la alte procedee pentru privarea de libertate;
  - exploatarea sexuală comercială (folosirea persoanei prin constrângere în prostituție sau în industria pornografică în schimbul mijloacelor financiare sau al altor beneficii patrimoniale) sau necomercială (folosirea persoanei prin constrângere, fără un interes material, exprimându-se în căsătorie (inclusiv poligamică) sau concubinaj;
  - obligarea la prelevarea de organe sau țesuturi ori la prelevarea de alte părți componente ale corpului uman;
  - folosirea femeii în calitate de mamă-surogat ori în scop de reproducere;
  - folosirea în conflicte armate sau în formațiuni militare ilegale;
  - folosirea în activități criminale;
  - obligarea de a practica cerșetoria;
  - vânzarea către o altă persoană;
  - obligarea de a desfășura activități prin care se încalcă drepturile și libertățile fundamentale ale omului etc.
- a. Scopul acțiunii adiacente din cadrul traficului de ființe umane este obligatoriu pentru numai trei din cele cincisprezece modalități ale acțiunii adiacente din cadrul traficului de ființe umane.

---

<sup>176</sup> Bejan, O. *Corupția: noțiune, prevenire și contracarare*. Chișinău: AȘM, 2007. 136 p. p. 25-26

Pentru celelalte douăsprezece modalități de acest gen, legiuitorul nu impune un scop anume. Așadar, cele trei modalități ale acțiunii adiacente din cadrul traficului de ființe umane, care reclamă prezența unui anumit scop, sunt:

- 1) servitutea;
- 2) darea sau primirea unor plăți sau beneficii;
- 3) folosirea torturii, a tratamentelor inumane sau degradante.<sup>177</sup>

În explicațiile Plenului Curții Supreme de Justiție<sup>178</sup>, *servitutea (stare de dependență)* presupune situația când victima este privată de libertate, inclusiv de libertatea de mișcare, ținută ca ostatic până când ea sau o terță persoană va achita o datorie stabilită legal sau ilegal.

*Darea sau primirea de plăți sau beneficii* pentru a obține consimțământul unei persoane care deține controlul asupra unei alte persoane este o înțelegere între persoanele menționate interesate în obținerea acordului referitor la transmiterea victimei și la folosirea ei în scopuri menționate în art.art.165, 206 CP.

Termenul "*tortura*" ca metodă a traficului se înțelege orice act prin care se cauzează unei persoane în mod intenționat suferințe puternice sau dureri grave, fie fizice sau psihice. Tortura reprezintă cauzarea intenționată a unor suferințe sau dureri fizice sau psihice grave în scopurile specificate mai sus. Distincția dintre tortură și alte tipuri de maltratare trebuie realizată conform diferenței de intensitate a durerii cauzate. Gravitatea sau intensitatea durerii cauzate poate fi determinată prin mai mulți factori: durată; consecințele fizice sau psihice; sexul, vârsta și starea sănătății victimei; modul și metoda de executare. Violența fizică și psihică, considerate ca un tot întreg, aplicate persoanei, dacă au cauzat dureri și suferințe grave și au fost deosebit de aspre și crude, pot fi calificate ca acte de tortură în sensul art.165 CP (privarea de somn, de mâncare și apă, cauterizări cu factori termici, chimici, intimidări, lipsirea persoanei de asistență medicală, de obiecte de igienă ș.a.). Tortura constituie o formă agravantă și intenționată a unui tratament inuman sau degradant.

---

<sup>177</sup> Tănase, A. Latura subiectivă a infracțiunii de trafic de ființe umane. In: *Revista Națională de Drept*, 2011, nr. 2(125), pp. 10-22. ISSN 1811-0770. p. 13

<sup>178</sup> Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova cu privire la practica aplicării legislației în cauzele despre traficul de ființe umane și traficul de copii nr.37 din 22.11.2004. pct. 6.3 In: *Buletinul Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova*, 2005, nr.8, pag.4. Modificată prin Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr.13 din 22.12.2014; Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr.9 din 22.12.2008

#### **2.2.4. Subiectul infracțiunii**

Literatura de specialitate a concentrat mai multe definiții ale subiectului infracțiunii, prin urmare, una dintre variante ar fi că subiecții infracțiunii sunt persoanele implicate în săvârșirea unei infracțiuni, fie prin comiterea actului de executare, fie prin suportarea consecințelor, a răului cauzat prin săvârșirea acesteia. O altă accepțiune definește subiectul infracțiunii ca persoană implicată în săvârșirea unei infracțiuni, fie în calitate de subiect activ (persoană care a comis infracțiunea), fie în calitate de subiect pasiv (persoană care a suferit de pe urma infracțiunii). Doctrina de drept penal face distincție între subiectul activ și subiectul pasiv al infracțiunii. Subiectul activ al infracțiunii este persoana fizică care săvârșește o infracțiune și care este chemată la răspundere penală. Subiectul pasiv al infracțiunii este persoana vătămată penal, adică cea care suferă sau asupra căreia se răsfânge nemijlocit urmarea materială ori starea de pericol creată prin săvârșirea infracțiunii.<sup>179</sup>

Subiect al infracțiunilor, prevăzute de art.165 poate fi orice persoană fizică responsabilă, care a împlinit vârsta de 16 ani.<sup>180</sup> Dispozițiile art. 165 din Codul Penal, cu excepția alin. 3 lit.(a), nu prevăd vreo calitate specială pe care trebuie s-o întrunească subiectul infracțiunii.

Subiectul infracțiunii este persoana fizică, responsabilă care la momentul comiterii infracțiunii a atins vârsta de 16 ani. În contextul acțiunii adiacente de la art.165 alin.(1) lit.c) CP RM, subiectul are calitatea specială de persoană cu funcție de răspundere reprezentând autoritatea publică centrală sau locală. În conformitate cu art.123 CP RM, aceasta reprezintă persoana căreia, într-o instituție, întreprindere, organizație de stat sau a administrației publice locale ori într-o subdiviziune a lor, i se acordă, permanent sau provizoriu, prin stipularea legii, prin numire, alegere sau în virtutea unei însărcinări, anumite drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor autorității publice.<sup>181</sup>

Subiectul pasiv al infracțiunii traficului de ființe umane este persoana împotriva căreia este îndreptată acțiunea infracțională a traficantilor – victima. Victima traficului de ființe umane este absolvită de răspundere penală pentru infracțiunile săvârșite de ea în legătură cu această calitate procesuală. Dispoziția în cauză este venită să prevină revictimizarea victimelor traficului de ființe umane și să contribuie la reintegrarea acestora. Conform dispozițiilor art. 165 C. P., care descriu

---

<sup>179</sup> Ulianovschi, Gh., Curmei, I., Subiectul și latura subiectivă a infracțiunii de constrângere de a face declarații. In: *Revista Națională de Drept* Nr. 2, 2016 p. 28

<sup>180</sup> Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova cu privire la practica aplicării legislației în cauzele despre traficul de ființe umane și traficul de copii nr.37 din 22.11.2004. pct. 12. In: *Buletinul Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova*, 2005, nr.8, pag.4. Modificată prin Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr.13 din 22.12.2014; Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr.9 din 22.12.2008

<sup>181</sup> Vidaicu, M., Dolea, I., *Combaterea traficului de ființe umane (drept material și procesual)*, Chișinău, 2009. p. 42

modalitățile de realizare a acțiunilor infracționale și formele de exploatare a victimelor, rezultă că subiecții pasivi ai infracțiunii de trafic de ființe umane pot fi femeile și bărbații.

Subliniem faptul că dacă subiectul activ, persoană adultă, săvârșește infracțiunea asupra subiectului pasiv, persoană minoră, ne vom afla într-un concurs de infracțiuni. **Victimă** a infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.165 CP RM poate fi doar persoana care la momentul comiterii faptei a atins vârsta majoratului, deoarece dacă aceasta este minoră, infracțiunea săvârșită de subiectul activ va fi incriminată de fapta de trafic de copii, prevăzută în art.206 CP RM.

Autorul numeroaselor lucrări în domeniul analizei juridico-penale a infracțiunii traficului de ființe umane, Dl Alexandru Tănase consideră că pentru a opera prevederea de la alin.(4) art.165 C.pen. RM, este necesară întrunirea cumulativă a următoarelor trei condiții:

1) victima traficului de ființe umane a săvârșit o infracțiune sau mai multe infracțiuni;  
2) aceste infracțiuni nu ar fi fost săvârșite, dacă persoana dată nu ar fi avut calitatea de victimă a traficului de ființe umane;

3) este necesară confirmarea procesual penală a calității de victimă a traficului de ființe umane. Dacă nu lipsește nici una din aceste condiții, se va aplica necondiționat, fără rezerve, prevederea de la alin.(4) art.165 CP RM. Nu are importanță nici numărul infracțiunilor săvârșite, nici gradul de gravitate a acestora. Chiar dacă din alin.(2) art.57 CP RM ar rezulta că ar trebui întrunite și condițiile prevăzute la alin.(1) art.57 CP RM, nu este așa. La alin.(4) art.165 CP RM nu este vorba despre un caz de liberare de răspundere penală în legătură cu căința sinceră. Această prevedere legală, ca și cea de la art.32 al Legii nr.241/2005, nu cere ca victima traficului de ființe umane să se autodenunțe de bunăvoie, să contribuie activ la descoperirea infracțiunii, să compenseze valoarea daunei materiale cauzate sau, în alt mod, să repare prejudiciul pricinuit de infracțiune. Să nu uităm că din dispoziția alin.(4) art.165 CP RM, prin Legea Republicii Moldova pentru modificarea și completarea unor acte legislative, adoptată de Parlamentul Republicii Moldova la 29.12.2005, au fost excluse cuvintele „dacă a acceptat colaborarea cu organul de urmărire penală în cauza dată”. Astfel că ar fi în contradicție cu legea ca, la aplicarea prevederii de la alin.(4) art.165 CP RM, să fie cerută îndeplinirea altor condiții decât cele trei, pe care le-am enumerat mai sus.<sup>182</sup>

Un element foarte important este stabilirea esenței juridice dacă infracțiunea a fost săvârșită cu sau fără consimțământul victimei fapt ce reiese din dispoziția alin.(1) art.165 CP RM, și care se referă la prezența sau lipsa consimțământului victimei de a fi traficată.

În contextul celor discutate, infracțiunea specificată la alin.(1) art.165 CP RM,

---

<sup>182</sup> Tănase, A.. Infracțiunea de trafic de ființe umane (art.165 C.pen. RM): Obiectul juridic, obiectul material, victima . In: *Revista Națională de Drept*, 2010, nr. 9-10(120), pp. 42-55. ISSN 1811-0770 p. 52

consimțământul victimei nu înlătură răspunderea penală a făptuitorului. Chiar dacă victima și-a exprimat consimțământul de a fi traficată, acesta este redus la zero, este anulat, deoarece subiectul activ a recurs la metode de viciere a consimțământului, reprezentate de modalitățile acțiunii adiacente din cadrul faptei prejudiciabile specificate la alin.(1) art.165 CP RM. Sintagma „cu sau fără consimțământul acesteia”, utilizată în dispoziția de la alin.(1) art.165 CP RM, se referă la consimțământul victimei la recrutarea, transportarea, transferul, adăpostirea sau primirea ei, în scop de exploatare. Legislația nu prevede consimțământul victimei la exploatare, din moment ce exploatarea propriu-zisă depășește cadrul legal al infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.165 CP RM, deci este irelevantă în conjunctura infracțiunii date.<sup>183</sup>

Considerăm oportun să ne expunem la acest capitol despre gradul de implementare a standardelor regionale în domeniul răspunderii persoanelor juridice pentru infracțiunea de trafic de ființe umane. Astfel, prin Convenția Consiliului Europei privind lupta împotriva traficului de ființe umane adoptată la 16.05.2005, Republica Moldova și-a asumat o serie de obligații, printre care se numără și obligația de a adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru asigurarea tragerii la răspundere a persoanelor juridice pentru infracțiunile prevăzute de Convenție, atunci când sunt comise în numele sau în interesul lor de orice persoană fizică, care acționează fie individual, fie în calitate de membru al unui organ al persoanei juridice, care exercită o funcție de conducere în cadrul acesteia, în baza:

- a. unei puteri de reprezentare a persoanei juridice;
- b. unei autorități de a decide în numele persoanei juridice;
- c. unei autorități de a exercita controlul în cadrul persoanei juridice. (art. 22)

Suplimentar, Convenția Consiliului Europei dispune că în funcție de principiile juridice ale Părții, răspunderea persoanei juridice poate fi penală, civilă sau administrativă. Această răspundere va fi stabilită fără a afecta răspunderea penală a persoanelor fizice care au comis infracțiunea. Iar în temeiul prevederilor alin. (2) art. 23 al Convenției indicate supra fiecare stat parte va veghea ca persoanele juridice responsabile potrivit articolului 22 să facă obiectul sancțiunilor sau măsurilor penale ori de altă natură, efective, proporționale și preventive, inclusiv al sancțiunilor pecuniare.

Aceste prevederi ale tratatului internațional au fost implementate în ordinea juridică a Republicii Moldova, statului revenindu-i marja de apreciere indicată în prevederile art. 22 și 23 ale Convenției Consiliului Europei privind lupta împotriva traficului de ființe umane.

Cu referire la adoptarea măsurilor legislative naționale în domeniu, este necesar să

---

<sup>183</sup> Ibidem, p. 53



menționăm că răspunderea persoanei juridice pentru săvârșirea infracțiunii de trafic de ființe umane poate fi aplicată în cazurile în care persoanele cu putere de decizie, reprezentând organele acesteia, cu prilejul îndeplinirii atribuțiilor ce le revin, săvârșesc o infracțiune (de exemplu, traficul de ființe umane). Într-o asemenea ipoteză, persoana juridică poartă răspundere penală nemijlocită, ca pentru propria faptă. Într-o altă ipoteză, răspunderea penală a persoanei juridice are un caracter substitutiv, ca pentru fapta altuia. Aceasta se atestă atunci când funcționarii de rând din cadrul persoanei juridice, în legătură cu îndeplinirea atribuțiilor cu care au fost investiți, săvârșesc o faptă. În alin.(3) art.31 al Legii nr.241/2005 se stabilește că tragerea la răspundere a persoanelor juridice nu exclude tragerea la răspundere a persoanelor fizice care au comis infracțiunea de trafic de ființe umane. De asemenea, în conformitate cu alin.(5) art.21 C.pen. RM, răspunderea penală a persoanei juridice nu exclude răspunderea persoanei fizice pentru infracțiunea săvârșită. Drept urmare, răspunderea penală subsidiară a persoanei juridice trebuie aplicată în acele cazuri în care persoana fizică a săvârșit traficul de ființe umane din numele persoanei juridice. În același timp, atunci când persoana fizică a săvârșit traficul de ființe umane în interesul persoanei juridice, persoana juridică urmează să suporte răspunderea penală deplină.<sup>184</sup>

Participația penală în cazul traficului de ființe umane este posibilă în toate formele: coautorat, instigare, complicitate.

În cele mai multe cazuri, traficul de ființe umane presupune desfășurarea unor activități specifice pe teritoriul statului de origine al victimelor (de exemplu: recrutarea, transportul, găzduirea), acțiuni continuate pe teritoriul statului de destinație cu cele de transferare, primire ori cazare, unde activitatea infracțională se poate finaliza ori poate continua pe teritoriul altor state, prin reluarea actelor de transport, transferare, primire ori adăpostire. În aceste circumstanțe, traficul dobândește un caracter transnațional și transfrontalier în realizarea căruia sunt implicate mai multe persoane cu roluri precis determinate și care, prin acțiuni simultane sau succesive, conlucrează nemijlocit la comiterea faptei.<sup>185</sup>

Se constituie astfel rețele de trafic de persoane care sunt cel mai adesea grupuri bine organizate în componența cărora intră recrutori, intermediari, transportatori, gazde și traficanții propriu-ziși, care cumpără pur și simplu victimele pur și simplu a le exploata. Rețelele de trafic de

---

<sup>184</sup> Tănase, A, Subiectul infracțiunii de trafic de ființe umane. In: *Revista Națională de Drept*, 2011, nr. 3(126), pp. 28-33. ISSN 1811-0770. p. 32

<sup>185</sup> Ștefăroi, N, *Incrimnarea traficului de ființe umane*. In: *Traficul de ființe umane. Infractor. Victimă. Infracțiune*. Asociația Magistratilor. Iași, Asociația alternative sociale, 2007. P. 29

persoane reprezintă grupări de interese care acționează după reguli stricte și după principiul maximizării profitului.

Datorită caracterului complex al infracțiunilor de trafic acțiunile coautorilor pot avea un caracter identic (de ex. două persoane recrutează mai multe tinere, prin înșelăciune, în scopul exploatarei sexuale) sau diferit (de ex. o persoană recrutează victima minoră, altă persoană o transportă în țara de destinație, iar o a treia o transferă în vederea muncii forțate). O condiție de existență a coautoratului în cazul infracțiunilor de trafic de ființe umane și care derivă tot din natura lor complexă o constituie voința comună a coautorilor de a coopera la săvârșirea nemijlocită a acțiunilor specifice de traficare, în baza unei înțelegeri prelabile exprese sau tacite ori în baza unei înțelegeri survenite în timpul executării.<sup>186</sup>

Prin efectuarea nemijlocită a uneia dintre acțiunile ce caracterizează traficul de ființe umane (recrutarea, transportarea, transferarea, cazarea, găzduirea sau primirea unei persoane), fiecare participant își aduce contribuția sa directă la săvârșirea infracțiunii și va fi tras la răspundere în calitate de coautor.

Complicitatea la traficul de ființe umane se materializează în activitatea persoanei care, cu intenție, înlesnește sau ajută în orice mod la realizarea infracțiunii de traficare, inclusiv prin promisiunea de a tănui bunurile provenite din săvârșirea faptei sau de a favoriza pe infractor, promisiune făcută anterior începerii executării sau în timpul realizării acesteia.

Complicele are o contribuție indirectă la săvârșirea actelor de traficare propriu-zisă, aportul său real și efectiv folosit însă de autorul nemijlocit al faptei, în caz contrar ipoteza în care autorul dat nu a servit comiterii infracțiunii, el nu poate avea o semnificație penală.

Actele de complicitate pot consta într-un comportament pasiv ce favorizează săvârșirea infracțiunii, ori în acțiuni de ajutorare sau sprijinire cu caracter material sau moral, finalitatea lor fiind aceea de a ușura actele de executare ale autorului.

Indiferent de natura actelor de înlesnire ori ajutorare efectuate, complicele trebuie să acționeze întotdeauna cu intenție, având reprezentare asupra caracterului ilicit al faptei săvârșite dar și asupra caracterului activității sale de participant.

Complicitatea la infracțiunea de trafic de ființe umane, se poate concretiza, de exemplu, în obținerea de informații cu privire la potențialele victime și furnizarea acestora către traficanți, atragerea victimei, procurarea actelor necesare pentru transportarea lor în țările de destinație,

---

<sup>186</sup> Botnaru Gh., Bujor V., Bejan O. *Caracterizare criminologică și juridico-penală a traficului de ființe umane*. Centru de Prevenire și Asistență criminologică Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți-Ch.: Ericon SRL, Chișinău. 2008. 160 p. p. 120

împiedicarea victimei de a se deplasa conform propriei voințe atunci când ea dorește aceasta, la dispoziția traficantilor de autoturisme ori locuințe pentru găzduirea victimelor.

Complicitatea poate consta în neîndeplinirea de către un funcționar public a unui act pe care era obligat să le îndeplinească, omisiunea respectivă constituindu-se într-o înlesnire sau într-un ajutor efectiv la săvârșirea acțiunii de traficare (de ex. controlul pașapoartelor la trecerea frontierei).<sup>187</sup>

Instigarea este posibilă și constă în activitatea unei persoane de a determina cu intenție pe o alta să efectueze una sau mai multe dintre acțiunile specifice traficului de ființe umane, respectiv recrutarea, transportarea, transferarea, cazarea, găzduirea sau primirea unei persoane minore sau adulte, în scopul exploatării sale.

În concret, instigatorul ia cel dintâi hotărârea de a trafica o persoană, însă transferă această rezoluție infracțională unei alte persoane care o va prelua și va proceda la punerea ei în aplicare în calitate de autor, instigator sau complice.

În situația în care instigatorul își va continua acțiunea de stimulare morală și după ce autorul nemijlocit trece la executare, actele sale vor constitui o complicitate morală, iar dacă demersul instigatorului va fi urmat de acte de înlesnire ori întrajutorare, fapta sa îmbracă forma unei complicități materiale și, în cazul în care instigatorul va trece la executarea nemijlocită a infracțiunii alături de autorul material, activitatea sa se va completa și cu una de coautorat.

În toate aceste cazuri însă, activitățile de instigare, urmate de acțiuni de executare propriu-zisă ori acte de complicitate, vor atrage absorbirea formelor de participare penală în cea mai gravă dintre ele și aplicarea unei singure sancțiuni pentru aceasta, urmând a se ține seama la individualizarea judiciară a pedepsei și a modului de executare, de caracterul complex al activității desfășurate de contribuția efectivă la comiterea faptei, precum și de pericolozitatea socială sporită pe care o prezintă acest participant.

Subiect pasiv al infracțiunii este persoana împotriva căreia este îndreptată acțiunea infracțională a traficantilor și care poate fi un minor ori persoana adultă, indiferent dacă este femeie sau bărbat.<sup>188</sup>

---

<sup>187</sup> Drăghici C. și colab. *Globalizarea traficului de copii*. Craiova: Sitech. 2006.

<sup>188</sup> Botnaru Gh., Bujor V., Bejan O. *Caracterizare criminologică și juridico-penală a traficului de ființe umane*. Centru de Prevenire și Asistență criminologică Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți-Ch.: Ericon SRL, Chișinău. 2008. 160 p. p. 20-25

### ***2.2.5. Formele agravante ale infracțiunii de trafic de ființe umane***

Stabilirea esenței juridice a circumstanțelor agravante este esențială în cercetarea plenară a infracțiunii traficului de ființe umane. În așa mod, putem pretinde că am realizat o analiză juridico-penală completă cu referire la obiectul prezentului demers științific.

Suplimentar, cerința se impune și în cadrul investigațiilor acestei infracțiuni, când este imperativ de a stabili, circumstanțele care atenuează sau agravează răspunderea subiecților care au comis fapta de trafic de ființe umane<sup>189</sup>. Acest raționament decurge din obligațiile pozitive impuse de tratatele internaționale în materia prevenirii traficului de ființe umane - cel de asigurare a unei investigații eficiente a infracțiunii.

În cazul formelor agravante descrise la lit.a)-e), g) alin.(2) și la alin.(3) art.165 CP RM, în lipsa interpretării consistente la acest subiect în textul Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova cu privire la practica aplicării legislației în cauzele despre traficul de ființe umane și traficul de copii nr.37 din 22.11.2004, înțelegerea noțiunilor utilizate se face prin trimitere la prevederile actelor normative în vigoare, analizate de doctrinarii autohtoni.

*Ab initio*, este necesar să indicăm că în textul Convenției Consiliului Europei privind lupta împotriva traficului de ființe umane din anul 2005 sunt expuse mai puține forme ale infracțiunii de trafic de ființe umane decât cele indicate în legislația națională. Astfel art. 24 prevede ca atare următoarele forme agravate ale infracțiunii:

- a. infracțiunea a pus în pericol viața victimei în mod deliberat sau prin neglijență gravă;
- b. infracțiunea a fost comisă împotriva unui copil;
- c. infracțiunea a fost comisă de către un funcționar public în exercițiul atribuțiilor de serviciu;
- d. infracțiunea a fost comisă în cadrul unei rețele de crimă organizată.

Legiuitorul moldav a implementat plenar aceste dispoziții ale tratatului internațional, totodată dispunând de marja de apreciere în sensul întreprinderii măsurilor suplimentare, care sporesc eficiența în vederea eradicării fenomenului traficului de ființe umane, Parlamentul RM a extins numeric lista circumstanțelor agravante prevăzute în Convenția Consiliului Europei.

*Prima formă agravată* a acestei infracțiuni se regăsește la lit.a) -h) alin. (2) art.165 CP RM, constând în faptul că infracțiunea prevăzută la alineatul (1) este săvârșită:

- asupra a două sau mai multor persoane (lit.b);
- asupra unei femei gravide (lit.c);
- de două sau mai multe persoane (lit. d);- *complicitate la săvârșirea infracțiunii*;

---

<sup>189</sup> Руководство для следователей. // Под редакцией Н. А. Селиванова и В. А. Снеткова. Изд. ИНФРА-М. М., 1997, с. 561-562.

- de o persoană publică, de o persoană cu funcție de răspundere, de o persoană cu funcție de demnitate publică, de o persoană publică străină sau de un funcționar internațional cu folosirea situației de serviciu (lit.e);
- cu aplicarea violenței periculoase pentru viața, sănătatea fizică sau psihică a persoanei (lit. f);
- cu deosebită cruzime pentru a asigura subordonarea persoanei ori prin folosirea violului, dependenței fizice, a armei (lit.g);
- din motive de prejudecată (lit. h).

A doua formă agravată a infracțiunii traficului de ființe umane este prevăzută în alin. (3) art.165 CP RM, dispunând că infracțiunile prevăzute la alineatele (1) sau (2) sunt:

- săvârșite de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală (lit.a);
- însoțite de contaminarea cu o boală venerică sau virusul HIV (lit.a<sup>1</sup>);
- soldate cu vătămarea gravă a integrității corporale sau cu o boală psihică a persoanei, cu decesul ori sinuciderea acesteia (lit.b).

Este cazul să menționăm faptul că prin Legea nr. 136 din 06.06.2024 a fost modificat conținutul art. 165 CP RM prin, inclusiv, excluderea formei agravante a infracțiunii prevăzute la lit.a) alin.(2) ce prevedea săvârșirea traficului de ființe umane de către o persoană care anterior a săvârșit o faptă prevăzută la alin.(1) art.165 CP. RM. Legea indicată își va produce efectele începând cu 07.09.2024

În cele ce urmează ne propunem să analizăm formele agravante ale traficului de ființe umane în lumina standardelor universale și regionale în domeniu, dar și din perspectiva constatărilor cercetătorilor preocupați de acest subiect.

În *săvârșirea infracțiunii de trafic de ființe umane asupra a două sau mai multor persoane*, prevăzută la lit.b) alin.(2) art.165 C.pen. RM, trebuie să existe o pluralitate de victime. Făptuitorul trebuie să manifeste o intenție unică în raport cu traficul a cel puțin două persoane. Această intenție poate fi realizată simultan sau nesimultan. În ultima situație, traficul de ființe umane presupune câteva episoade cuprinse de intenția unică a făptuitorului.<sup>190</sup>

Este necesar ca intenția de traficare a două sau mai multor persoane să se formeze în mintea făptuitorului până la traficarea primei victime sau în timpul traficării primei victime. Dacă fapta este săvârșită după ce a fost depășit acest moment, cele săvârșite vor constitui concursul de infracțiuni de trafic de ființe umane.

Răspunderea se va aplica în conformitate cu art.27 și lit.b) alin.(2) art.165 C.pen. RM In următoarele trei cazuri:

---

<sup>190</sup> Tănase, A. Circumstanțele agravante ale infracțiunii de trafic de ființe umane. In: *Revista Națională de Drept*, 2011, nr. 1(124), pp. 26-35. ISSN 1811-0770. p. 27

1) făptuitorul a încercat să trafice două sau mai multe persoane, dar, din cauze independente de voința lui, nu a fost traficată nici una;

2) făptuitorul a încercat să trafice două sau mai multe persoane, dar, din cauze independente de voința lui, a fost traficată numai una din acestea;

3) făptuitorul a încercat să trafice trei sau mai multe persoane, dar, din cauze independente de voința lui, au fost traficate numai două din trei victime, trei din patru victime vizate, patru din cinci victime vizate etc. Gradul – integral sau parțial – de nerealizare a intenției infracționale trebuie luat în calcul la individualizarea pedepsei pentru traficul de ființe umane.<sup>191</sup>

Circumstanța agravantă prevăzută la lit.c) alin.(2) art.165 C.pen. RM, care constă în *săvârșirea traficului de ființe umane asupra unei femei gravide* nu poate fi incriminată făptuitorului, dacă acesta, la momentul săvârșirii infracțiunii, nici nu a cunoscut despre gravitatea victimei. Dacă a considerat eronat că săvârșește traficul de ființe umane asupra unei femei gravide, cele comise trebuie calificate conform art.27 și lit.c) alin.(2) art.165 C.pen. RM.<sup>192</sup>

Circumstanța agravantă stipulată la lit. d) alin.(2) art.165 C.pen. RM. se referă la *săvârșirea traficului de ființe umane de două sau mai multe persoane*.

În următoarele trei ipoteze:

1) săvârșirea traficului de ființe umane de doi sau mai mulți coautori;

2) săvârșirea traficului de ființe umane de către o persoană, care îndeplinește semnele subiectului infracțiunii, în comun cu una sau mai multe persoane care nu întrunesc aceste semne;

3) săvârșirea traficului de ființe umane de către o persoană, care îndeplinește semnele subiectului infracțiunii, prin intermediul unei persoane care nu îndeplinește aceste semne.

Esența juridică a traficului de ființe umane ne obligă să luăm în calcul caracterul complex al acestei infracțiuni. În aceste condiții, făptuitorii constituind pluralitatea, pot executa în paralel întreaga latură obiectivă a traficului de ființe umane. Dar e posibil, după o prealabilă distribuire a rolurilor, fiecare dintre făptuitori să execute doar o parte a laturii obiective a traficului de ființe umane (de exemplu, primul făptuitor recrutează victima, al doilea o transportă, al treilea o adăpostește etc.).<sup>193</sup> Această circumstanță agravantă se va aplica atât în cazul în care coautorii la săvârșirea infracțiunii s-au înțeles în prealabil cu privire la comiterea acestei infracțiuni, cât și în cazul în care ei au participat la comiterea infracțiunii în lipsa unei înțelegeri în acest sens.<sup>194</sup>

---

<sup>191</sup> Ibidem

<sup>192</sup> Ibidem p. 28

<sup>193</sup> Ibidem p. 29

<sup>194</sup> Vidaicu, M., Dolea, I., *Combaterea traficului de ființe umane (drept material și procesual)*, Chișinău, 2009. p. 47

Circumstanța agravantă specificată la lit.e) alin.(2) art.165 CP RM. se referă la *săvârșirea traficului de ființe umane de o persoană publică, de o persoană cu funcție de răspundere, de o persoană cu funcție de demnitate publică, de o persoană publică străină sau de un funcționar internațional cu folosirea situației de serviciu.*

Din conținutul alin.(2) art.123 CP RM rezultă că *persoana publică* este: funcționarul public, inclusiv funcționarul public cu statut special (colaboratorul serviciului diplomatic, al serviciului vamal, al organelor apărării, securității naționale și ordinii publice, altă persoană care deține grade speciale sau militare); angajatul autorităților publice autonome sau de reglementare, al întreprinderilor de stat sau municipale, al altor persoane juridice de drept public; angajatul din cabinetul persoanelor cu funcții de demnitate publică; persoana autorizată sau investită de stat să presteze în numele acestuia servicii publice sau să îndeplinească activități de interes public.

Alin.(1) art.123 CP RM stipulează că prin *persoană cu funcție de răspundere* se înțelege persoana căreia, într-o întreprindere, instituție, organizație de stat sau a administrației publice locale ori într-o subdiviziune a lor, i se acordă, permanent sau provizoriu, prin stipularea legii, prin numire, alegere sau în virtutea unei însărcinări, anumite drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor autorității publice sau a acțiunilor administrative de dispoziție ori organizatorico-economice.

În termenii alin. (3) art. 123 CP RM *persoana cu funcție de demnitate publică* este persoana al cărei mod de numire sau de alegere este reglementat de Constituția Republicii Moldova sau care este investită în funcție, prin numire sau prin alegere, de către Parlament, Președintele Republicii Moldova sau Guvern, altă persoană cu funcție de demnitate publică stabilită prin lege; persoana căreia persoana cu funcție de demnitate publică i-a delegat împuternicirile sale.

Alin. (1) art. 123<sup>1</sup> CP RM ne oferă explicația calității de *persoană publică străină* ca fiind orice persoană, numită sau aleasă, care deține un mandat legislativ, executiv, administrativ sau judiciar al unui stat străin; persoana care exercită o funcție publică pentru un stat străin, inclusiv pentru un organ public sau o întreprindere publică străină; persoana care exercită funcția de jurat în cadrul sistemului judiciar al unui stat străin.

În final, în sensul alin. (1) art. 123<sup>1</sup> CP RM prin *funcționar internațional* se înțelege: funcționarul unei organizații publice internaționale ori supranaționale sau orice persoană autorizată de o astfel de organizație să acționeze în numele ei; membrul unei adunări parlamentare a unei organizații internaționale ori supranaționale; orice persoană care exercită funcții judiciare în cadrul unei curți internaționale, inclusiv persoana cu atribuții de grefă.

Circumstanța agravantă regăsită la lit.f) alin.(2) art.165 CP RM, exprimă *săvârșirea traficului de ființe umane cu aplicarea violenței periculoase pentru viața, sănătatea fizică sau psihică a persoanei.*

Pentru aplicarea acestei agravante este necesar să se evidențieze exact forma violenței, depășirea unor limite în ceea ce privește violența psihică, și concret prejudiciul fizic și rezultatele care au afectat psihic victima supusă acestor forme de violență, impactul pe care l-au avut aceste forme de violență.

În contextul acestei infracțiuni, prin violență periculoasă pentru viață și sănătate se are în vedere aplicarea intenționată a violenței care s-a soldat cu vătămarea medie sau ușoară a integrității corporale sau sănătății, ori care, deși nu a cauzat aceste consecințe, constituie la momentul aplicării sale, datorită metodei de operare, un pericol real pentru viața și sănătatea victimei.<sup>195</sup>

Circumstanța agravantă prevăzută la lit.g) alin.(2) art.165 C.pen. RM, constă în săvârșirea traficului de ființe umane *cu deosebită cruzime pentru a asigura subordonarea persoanei ori prin folosirea violului, dependenței fizice, a armei.*

Prin *folosirea violului* la trafic de ființe umane se înțelege atentarea traficantului asupra relațiilor sociale referitoare la libertatea și inviolabilitatea sexuală a persoanei, indiferent de sex cu scop de exploatare a ființelor umane și aceste acțiuni nu necesită încadrare juridică suplimentară în baza art.171 Cod penal.<sup>196</sup>

*Dependența fizică* înseamnă starea fizică sau psihică ce rezultă din interacțiunea organismului victimei cu substanțe narcotice sau psihotrope, stare caracterizată prin modificări de comportament și alte reacții, însoțite întotdeauna de necesitatea de a folosi asemenea substanțe în mod continuu sau periodic, pentru a le resimți efectele psihice și, uneori, pentru a evita suferințele.<sup>197</sup>

*Aplicarea armei* în sensul prevăzut la lit.g) alin.(2) art.165 constă în utilizarea oricărei forme de armă inclusiv arme de foc, arme albe sau alte forme de arme întrucât legislatorul nu a specificat tipul de armă aplicată. Folosirea în cadrul traficului de ființe umane a altor obiecte utilizate ca arme nu poate constitui un temei de agravare a răspunderii penale în temeiul alin.(2) art.165 și 206 CP. Prin aplicarea armei se înțelege folosirea acesteia în vederea anihilării victimei sau a persoanelor care au încercat să o elibereze pe victimă (tragerea țintită a focurilor de armă, aplicarea loviturilor cu armă albă, demonstrarea armei în scopul înfricoșării, sprijinirea armei de gâtul victimei, tragerea focului armei în apropierea imediată a ei etc.).<sup>198</sup>

---

<sup>195</sup> Ibidem

<sup>196</sup> Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova cu privire la practica aplicării legislației în cauzele despre traficul de ființe umane și traficul de copii nr.37 din 22.11.2004. pct. 5.12. In: Buletinul Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova, 2005, nr.8, pag.4. Modificată prin Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr.13 din 22.12.2014; Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr.9 din 22.12.2008

<sup>197</sup> Ibidem pct. 5.13

<sup>198</sup> Ibidem pct. 6.3



Circumstanța agravantă prevăzută la lit.h) alin.(2) art.165 CP RM, constă în săvârșirea traficului de ființe umane *din motive de prejudecată*. Este cazul să invocăm prevederile art. 134<sup>21</sup> CP RM pentru a elucida sensul motivelor de prejudecată. Astfel, prin motive de prejudecată se înțeleg idei preconcepute ale făptuitorului bazate pe considerente de rasă, culoare, origine etnică, națională sau socială, cetățenie, sex, gen, limbă, religie sau convingeri religioase, opinii politice, dizabilitate, orientare sexuală, identitate de gen, stare de sănătate, vârstă, stare civilă, indiferent dacă fapta este comisă în privința persoanei care posedă astfel de caracteristici protejate, în privința bunurilor acesteia ori asociate cu aceasta sau în privința persoanei care acordă suport persoanelor ce posedă astfel de caracteristici protejate ori se asociază cu acestea, această asociere fiind una reală sau percepută ca fiind reală. (alin. (1)). Prezența în profilul victimei a anumitor caracteristici protejate nu va constitui în sine o bază suficientă pentru a concluda că s-a comis o infracțiune motivată de prejudecată. (alin. (2)). Se consideră că infracțiunea s-a comis din motive de prejudecată indiferent de faptul dacă făptuitorul s-a condus integral sau doar parțial de astfel de motive, fiind prezente și alte motive. (alin. 3)).

Circumstanța agravantă regăsită la lit.a) alin.(3) art.165 C.P. RM. se referă la *săvârșirea traficului de ființe umane de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală*.

*Grupul criminal organizat*, în sensul art. 46 CP RM este o reuniune stabilă de persoane care s-au organizat în prealabil pentru a comite una sau mai multe infracțiuni.

Autorul A. Tănase constată în lucrările sale că noțiunea de organizație criminală este definită în art.47 C.pen. RM și presupune: reuniune de grupuri criminale organizate într-o comunitate stabilă, a cărei activitate se întemeiază pe diviziune, între membrii organizației și structurile ei, a funcțiilor de administrare, asigurare și executare a intențiilor criminale ale organizației, în scopul de a influența activitatea economică și de altă natură a persoanelor fizice și juridice sau de a o controla, în alte forme, în vederea obținerii de avantaje și realizării de interese economice, financiare sau politice. Conștiința organizatorilor și conducătorilor organizației criminale trebuie să cuprindă toate semnele obiective ale faptelor săvârșite. Aceștia conștientizează pericolul social al reuniunii pe care o organizează și o conduc, precum și pericolul social al tuturor faptelor care sunt săvârșite de organizația criminală. Membrul organizației criminale își dă seama de apartenența lui la respectiva reuniune, de alcătuirea organizației criminale, de scopurile acesteia, și dorește să săvârșească infracțiuni în interesul organizației criminale.<sup>199</sup>

Vom deosebi la acest capitol tipologia organizațiilor criminale ce comit traficul de ființe umane. *Marile organizații* - au o structură internațională, ierarhică și relații politice și economice

---

<sup>199</sup> Tănase, A. Circumstanțele agravante ale infracțiunii de trafic de ființe umane. In: *Revista Națională de Drept*, 2011, nr. 1(124), pp. 26-35. ISSN 1811-0770. p. 33-34

la toate nivelurile, în toate țările de origine cât și cele de destinație. Traficul se realizează în spatele unei acoperiri legale și dă dovadă de o cunoaștere aprofundată a legilor. *Organizațiile de dimensiuni medii* nu vând victime altor grupe ci le păstrează pentru ei în propriile cluburi și obligă victimele să se prostitueze. Aceste organe exercită o supraveghere strictă asupra victimelor. Mijloacele de presiune utilizate deseori sunt foarte puternice: victimele sunt sechestrare, bătute, violate, drogate, subalimentate și sancționate financiar, iar în cazurile când ele opun rezistență sau nu corespund anumitor cerințe ele sunt ucise. *Micile organizații* - se structurează în jurul cabaretelor și a altor instituții de acest tip și furnizează femei/bărbați<sup>200</sup>.

Circumstanța agravantă a traficului de ființe umane, prevăzută la lit.b) alin.(3) art.165 CP RM, împrejurarea când *traficul de ființe umane se soldează, după caz, cu vătămarea gravă a integrității corporale sau cu o boală psihică a persoanei, cu decesul ori sinuciderea acesteia.*

Repercusiunile prejudiciabile ale traficului de ființe umane pot fi:

- apariția unei afecțiuni grave la victimă, ca urmare a acțiunilor făptuitorului;
- întreruperea sarcinii în cazul unei victime însărcinate;
- autoagresiunea victimei și provocarea unor traume grave sau chiar a morții în încercarea de a se elibera de situația în care se află;
- apariția la victimă a bolii psihice în urma violenței aplicată asupra ei;
- sinuciderea victimei ca reacție la violența, amenințarea cu divulgarea informațiilor confidentiale, folosirea violului.<sup>201</sup>

Vătămare intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății este vătămarea periculoasă pentru viață ori care a provocat pierderea vederii, auzului, graiului sau a unui alt organ ori încetarea funcționării acestuia, o boală psihică sau o altă vătămare a sănătății, însoțită de pierderea stabilă a cel puțin o treime din capacitatea de muncă, ori care a condus la întreruperea sarcinii sau la o desfigurare iremediabilă a feței și/sau a regiunilor adiacente. Pericolul care ne urmărește constă în faptul că victimele acestui fenomen, pe lângă formele tradiționale de exploatare, sunt folosite în ultimul timp în scopuri neadecvate studiate și protejate de cadrul legislativ, și anume:

- a) ingerința în integritatea corporală cu scopul creării de ascunzișuri utilizate în contrabanda cu stupefiante și alte obiecte, aflate sub regimuri speciale, la trecerea frontierei, limitate sau interzise în traficul civil;
- b) folosirea ca donatori de organe, țesuturi prelevate pentru transplant;
- c) clonarea de ființe umane, cu consecințe imprevizibile pentru sănătate;

---

<sup>200</sup> Trafic de ființe umane în „ scopul exploatării sexuale „, Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei la 19 mai 2000, Chișinău, 2001, ediție - Biroul de informatică al consiliului Europei în Moldova, pp. 22-23.

<sup>201</sup> Ibidem p. 34

- d) folosirea în conflicte militare sau în grupări criminale;
- e) mame purtătoare (mamă surogat).<sup>202</sup>

Oricare din urmările consemnate la lit.b) alin.(3) art.165 C.pen. RM trebuie să fie determinate cauzal tocmai de traficul de ființe umane: de acțiunea principală din cadrul traficului de ființe umane, de acțiunea adiacentă din cadrul acesteia, sau de ambele aceste acțiuni. La lit.b) alin.(3) art.165 C.pen. RM nu se au în vedere urmările prejudiciabile care se află în legătură cauzală cu alte fapte.<sup>203</sup>

### 2.3. Concluzii la capitolul 2

1. Conform Codului penal al Republicii Moldova și Codului penal al României sancționarea traficului de ființe umane constituie o **preocupare constantă** a legiuitorului ce s-a materializat într-un cadru normativ complex în concordanță cu criteriile de prevenire și combatere a acestui fenomen la nivel european și internațional.

Codul penal al Republicii Moldova reglementează la art. 165 infracțiunea sub denumirea-traffic de ființe umane spre deosebire de Codul penal român care denumește infracțiunea ca trafic de persoane în art. 210, deci prima deosebire ține de aspectul denumirii scriptice a infracțiunii.

2. Din cele descrise la Capitolul II al prezentei lucrări, deducem că toate definițiile privind traficul de ființe umane păstrează în esență aceeași idee de bază ce presupune recrutarea forțată și abuzivă a unei persoane cu scopul de a o obliga să exercite diverse activități ilicite sau pentru a fi vândută ulterior.

3. În ce privește obiectul juridic general al infracțiunii traficul de ființe umane, luând în considerare caracterul complex al faptei prejudiciabile din contextul traficului de ființe umane, obiectul juridic special al acestei infracțiuni este și el complex, divizându-se în obiect juridic special principal, obiect juridic secundar și obiect material.

4. Infracțiunea - trafic de ființe umane atentează la relațiile sociale ce asigură libertatea individului și nu se limitează doar la libertatea fizică ci presupune și lipsa oricărei forme de influențe psihice orientate spre modificarea prin constrângere ilegală a conduitei individului.

5. Studiarea obiectului infracțiunii de trafic de ființe umane permite cunoașterea sistemului de valori ocrotite de către dreptul penal și evidențiază politica penală cu privire la apărarea anumitor valori sociale considerate drept valori fundamentale ale statului de drept.

---

<sup>202</sup> Vidaicu, M., Dolea, I., *Combaterea traficului de ființe umane (drept material și procesual)*, Chișinău, 2009. p. 50-51

<sup>203</sup> Tănase, A. Circumstanțele agravante ale infracțiunii de trafic de ființe umane. In: *Revista Națională de Drept*, 2011, nr. 1(124), pp. 26-35. ISSN 1811-0770. p. 34

Libertatea persoanei este concepută ca o valoare socială prioritară, ocrotită de legea penală inerentă persoanei fizice, care într-o societate civilizată nu poate constitui sub nici o formă obiectul vreunei afaceri.

6. În cazul traficului de ființe umane, este vorba de vinovăție sub formă de intenție directă chiar uneori și premeditată. Deci persoana, traficanțul, care a săvârșit infracțiunea era conștient de faptul că acțiunea (inacțiunea) ei poartă un caracter prejudiciabil, ilicit, imoral și că fapta a prevăzut urmările prejudiciabile și dorește ascunderea lor.

7. Marja de apreciere ce revine autorităților naționale în realizarea obligațiilor pozitive urmare a ratificării tratatelor internaționale în domeniul reprimării și pedepsirii traficului de ființe umane se exprimă în esență prin acțiunile întreprinse de legiuitorul din Republica Moldova, în **adaptarea continuă** a cadrului normativ pentru asigurarea măsurilor eficiente în lupta împotriva acestui flagel periculos. Completarea recentă a prevederilor art. 165 CP RM cu circumstanța agravantă -comiterea infracțiunii *din motive de prejudecată* este o dovadă elocventă în acest sens.

### 3. TRAFICUL DE FIINȚE UMANE ȘI INFRAȚIUNI OMOGENE

#### 3.1 Infraționi omogene traficului de ființe umane. Abordări definitorii

Analiza deosebirilor care există între traficul de persoane și celelalte infraționi la care vom face referire în prezentul capitol reprezintă aspecte care ne vor ajuta la stabilirea corectă a încadrării juridice a unei fapte întruna dintre infraționile menționate, astfel încât legea penală să fie aplicată unitar.

Deosebirile esențiale rezidă în evidențierea în conținutul legal al infraționilor de trafic de persoane a tuturor activităților ilegale, susceptibile de a contribui la realizarea traficării persoanei, fiind avute în vedere toate formele de exploatare începând cu executarea unei munci sau îndeplinirea de servicii în mod forțat sau cu încălcarea normelor legale privind condițiile de muncă, salarizare, sănătate și securitate; ținerea în stare de sclavie sau alte procedee asemănătoare de lipsire de libertate ori de aservire; obligarea la practicarea prostituției, la reprezentări pornografice, în vederea producerii și difuzării de materiale pornografice sau alte forme de exploatare sexuală; prelevarea de organe; efectuarea unor alte asemenea activități prin care se încalcă drepturi și libertăți fundamentale ale omului, în timp ce în conținutul infraționilor comune sunt relevate doar anumite activități infraționale și anumite forme distincte de exploatare a ființei umane.

Multe state care au o definiție distinctă pentru traficul de ființe umane pedepsesc numai traficul în scopul exploatării sexuale și omit alte forme de exploatare (cele cunoscute fiind oferirea de servicii sexuale diferite de prostituție, precum: pornografia ș.a.).

Pentru a putea realiza o descriere amănunțită a traficului de persoane trebuie să subliniem și aspectele colaterale legate de prostituție, organizarea ilegală a migrației, proxenetismul etc.

Astfel sunt autori ce consideră de o importanță deosebită reglementarea explicită a conținutului constitutiv al infraționilor de trafic de persoane, capacitatea de individualizare riguroasă atât a acțiunilor prin săvârșirea cărora se realizează infraționile de trafic, cât și a mijloacelor frauduloase folosite pentru săvârșirea faptelor incriminate, în scopul delimitării activităților prin intermediul cărora se realizează traficele persoanelor, în vederea exploatării, de alte activități ilegale, incriminate ca infraționi distincte.<sup>204</sup>

Distincțiile majore introduse în legislațiile statelor urmare a ratificării convențiilor internaționale în materia prevenirii și reprimării traficului de ființe umane, urmare a transpunerii directivelor adoptate în Uniunea Europeană, constau în aceea că, în cazul infraționilor de trafic

---

<sup>204</sup> Mateuț Gh., Ștefăroi N., Petrescu V., Onu E., Dublea A., Luca S., Iovu D., Tărniceriu R. D., Gafta B. L., Luca C., Prună R. A. Traficul de ființe umane. Infractor. Victimă. Infrațione. Iași: Asociația Alternative Sociale. 2005. p. 174. P. 115

de persoane, în conținutul lor legal, sunt enumerate toate acele activități ilegale de natură a permite și chiar a contribui la realizarea traficării unei persoane, avându-se în vedere toate formele de exploatare, în timp ce în conținutul infracțiunilor cuprinse de alte prevederi ale Codurilor penale naționale sunt evidențiate numai anumite activități infracționale (de exemplu, îndemnul ori înlesnirea practicării prostituției ori recrutarea unei persoane în scopul practicării prostituției, la infracțiunea de proxenetism, ori supunerea unei persoane la prestarea unei munci contrar voinței sale, în cazul infracțiunii de supunere la muncă forțată sau obligatorie, sau îngrădirea libertății unei persoane, la lipsirea de libertate în mod ilegal), ca forme specifice de exploatare a ființei umane (sexuală, prin muncă, prin încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei).

### **3.2 Traficul de ființe umane și traficul de migranți (organizarea migrației ilegale)**

Cu toate că organizarea migrației ilegale și traficul de ființe umane împărtășesc cauze, caracteristici și modele similare, acestea sunt diferențiate prin distincții juridice precise.

De la bun început este necesar să menționăm faptul că textul Convenției ONU privind crima organizată transnațională (2000) a fost suplinit prin Protocolul privind prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane, în special al femeilor și copiilor (2000) și Protocolul împotriva traficului ilegal de migranți pe calea terestră, a aerului și pe mare (2000). Acest fapt *per se* deja este o demonstrare a caracterului diferit al acestor crime, or, întru a evita orice confuzii, prevederile privind incriminarea, prevenirea și pedepsirea acestor crime au fost incluse în două instrumente juridice distincte.

Protocolul împotriva traficului ilegal de migranți pe calea terestră, a aerului și pe mare definește prin *traficul ilegal de migranți* faptul de a asigura, în scopul obținerii, direct sau indirect, un folos financiar ori un alt folos material, intrarea ilegală într-un stat parte a unei persoane care nu este nici cetățean, nici rezident permanent al aceluși stat.

Protocolul privind prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane, în special al femeilor și copiilor definește *traficul de persoane* ca fiind recrutarea, transportul, transferul, adăpostirea sau primirea de persoane, prin amenințare de recurgere sau prin recurgere la forță ori la alte forme de constrângere, prin răpire, fraudă, înșelăciune, abuz de autoritate sau de o situație de vulnerabilitate ori prin oferta sau acceptarea de plăți ori avantaje pentru a obține consimțământul unei persoane având autoritate asupra alteia în scopul exploatării. Exploatarea conține, cel puțin, exploatarea prin prostituarea unei alte persoane sau alte forme de exploatare sexuală, munca sau serviciile forțate, sclavia sau practicile analoage sclaviei, folosirea sau prelevarea de organe sau alte celule umane.

Fenomenul migrației ilegale și traficul de persoane sunt două probleme de importanță majoră pentru Republica Moldova și România. Studii internaționale au arătat că acestea pot amenința stabilitatea socio-economică a statelor și chiar pacea și securitatea acestora, motiv pentru care autoritățile din ambele țări caută parteneri internaționali pentru combaterea acestor tipuri de infracțiuni.

Având modalități de manifestare care țin de crima organizată (traficul de droguri, de arme, terorismul), traficul de ființe umane poate crea vulnerabilități în privința stabilității economico-sociale a statelor, chiar a păcii și securității acestora, prin tulburarea echilibrului demografic, etnic, cultural, prin incapacitatea mecanismelor de protecție socială sau de sănătate publică, prin depășirea capacității de absorbție a pieței legale a muncii și, implicit, prin bulversarea raportului de forțe dintre structurile de control ale legalității și ordinii publice și partea din populație canalizată spre activități infracționale.<sup>205</sup>

Cunoașterea distincției dintre traficul de persoane și traficul cu migranți are o importanță deosebită, mai ales în ce privește aplicarea corectă a legii.

Pe de-o parte, infracțiunea de trafic de migranți, de asemenea, cunoscută și sub numele de facilitare a imigrației ilegale este o infracțiune care încalcă legile naționale și reglementările internaționale legate de frontieră. Pe de altă parte, traficul de ființe umane este o infracțiune împotriva persoanei, deoarece încalcă drepturile fundamentale ale omului.

Multe victime ale traficului de ființe umane își încep călătoria consimțind să fie transportate dintr-un stat în altul. Migranții, pot fi mai târziu înșelați sau constrânși în situații de exploatare și, astfel, să devină victime ale traficului de ființe umane, cu toate că, în cazul traficului de ființe umane se folosește în mod tipic un element de înșelăciune.

O altă diferență majoră între contrabandă și trafic este faptul că, contrabanda este întotdeauna de natură transnațională, pe când traficul poate fi și intern.

Atunci când este transnațional, traficul de ființe umane de cele mai multe ori implică trecerea în mod legal a frontierelor, pe când contrabanda de migranți implică întotdeauna traversarea granițelor în mod ilegal.

Unii autori<sup>206</sup> subliniază că delimitarea infracțiunilor referitoare la traficul de ființe umane (art. 165, 206 CP RM) de infracțiunea de organizare a migrației ilegale (art. 362<sup>1</sup> CP RM) se face în funcție de obiectul juridic, latura obiectivă și latura subiectivă.

---

<sup>205</sup> Olaru C. Particularitățile criminalității organizate în România. București: Hamangiu. 2014. 316 p. p. 15

<sup>206</sup> Botnaru Gh., Bujor V., Bejan O. Caracterizare criminologică și juridico-penală a traficului de ființe umane. Centru de Prevenire și Asistență criminologică Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți-Ch.: Ericon SRL, Chișinău. 2008. 160 p. p. 89

În doctrină se remarcă faptul că obiectul juridic generic al infracțiunii de organizării migrațiunii ilegale îl formează relațiile sociale cu privire la autoritățile publice și securitatea de stat, obiectul juridic principal este constituit din relații sociale cu privire la intrarea sau șederea pe teritoriul unui stat a persoanei, care nu este cetățean sau rezident al acestuia, iar obiectul juridic secundar este format din relațiile sociale cu privire la încrederea publică pe care oamenii trebuie să o aibă în documentele oficiale.<sup>207</sup>

De asemenea sub aspectul laturii subiective autorul infracțiunii de organizare a migrațiunii ilegale urmărește alte scopuri decât cele urmărite în cazul infracțiunii de trafic de ființe umane. Astfel la organizarea migrațiunii ilegale autorul nu are intenția de a exploata persoana recrutată, ci doar să asigure transportarea acesteia în țara de destinație promisă. Dar la realizarea actului de traficare a persoanei, autorul știe de la bun început că victima este recrutată și urmează a fi transportată peste hotare cu scopul de a fi supusă ulterior uneia dintre formele de exploatare, prevăzute în art. 165 și art. 206 CP RM.

Un semn obligatoriu al laturii subiective a infracțiunii prevăzute la art. 362<sup>1</sup> CP RM este scopul obținerii, directe sau indirecte, a unui folos financiar sau material.<sup>208</sup> Dar, infracțiunea de organizare a migrației ilegale are și un alt scop: din dispoziția 362<sup>1</sup> CPRM se desprinde că acesta constă în schimbarea permanentă sau provizorie a țării de reședință a victimei. Identificarea acestui scop este deosebit de importantă în vederea delimitării infracțiunii de organizare a migrației ilegale de traficul de ființe umane.<sup>209</sup>

Traficul de ființe umane nu are scopul de schimbare permanentă sau provizorie a țării de reședință, ci de exploatare a victimei în scopurile descrise de art. 165 CP RM.

Incompatibilitatea de scopuri ale infracțiunilor pe care le comparăm are ca efect imposibilitatea atestării concursului ideal dintre traficul de ființe umane și organizarea migrației ilegale.

Aceași persoană nu poate fi, în aceeași ipoteză, atât victimă a traficului de ființe umane, cât și victimă a organizării ilegale a migrației.

Dacă în legătură cu traficul de ființe umane făptuitorul organizează folosirea documentelor oficiale false, atunci se impune tragerea la răspundere penală nu doar pentru trafic de ființe umane,

---

<sup>207</sup> Brînză S., Stati V. Infracțiunea de organizare a migrațiunii ilegale (art. 362<sup>1</sup> C.p. RM): Analiza juridico-penală (Partea I). În: Revista Națională de Drept nr. 11/2007, p. 4.

<sup>208</sup> Brînză S., Stati V. Infracțiunea de organizare a migrațiunii ilegale (art. 362<sup>1</sup> C.p. RM): Analiza juridico-penală (Partea I). În: Revista Națională de Drept nr. 11/2007, p. 5.

<sup>209</sup> Vidaicu M., Dolea I., coord. principal Muraru E. Combaterea traficului de ființe umane – drept material și drept procesual - suporturi de curs, Chișinău: Nova Imprim S.R.L. 2009.



dar și pentru organizarea folosirii documentelor oficiale false (conform art. 42 alin. (3) și art. 361 CP RM).

În calitate de criterii subsidiare de delimitare se prezintă:

1. Libertatea fizică a victimei infracțiunii prevăzute la art. 362<sup>1</sup> CP RM nu suferă nicio influențare. Libertatea fizică a traficului de ființe umane este întotdeauna limitată.

2. În cazul art. 362<sup>1</sup> CP RM, consimțământul victimei de a-i fi organizată migrația ilegală nu este alterat. În ce privește traficul de ființe umane, consimțământul victimei este alterat.

3. Traficul de ființe umane nu întotdeauna este o infracțiune transnațională, iar organizarea migrației ilegale este, prin excelență, o infracțiune transnațională.

Deosebirile esențiale dintre aceste două infracțiuni: contrabanda cu migrați înseamnă facilitarea trecerii ilegale a frontierei de stat și a intrării pe teritoriul unei țări a unei persoane conform voinței acesteia.

Persoana care efectuează contrabanda și migrantul sunt parteneri, deși diferiți, dar totuși ei sunt parteneri în cadrul unei operațiuni comerciale, la care migrantul participă absolut benevol.

A trafica o persoană înseamnă a o înșela sau a o forța în vederea aducerii ei la o situație în care aceasta poate fi exploatată cu ușurință.

Astfel, contrabanda cu migrați este o crimă împotriva statului și a ordinii publice, ce presupune trecerea ilegală a frontierelor de stat, pătrunderea ilegală pe teritoriul statului, fără a fi vorba despre o victimă, pe când, în cazul traficului, persoanele traficate sunt victimele infracțiunii, care suferă de pe urma încălcării drepturilor lor umane.

Traficul este o infracțiune contra persoanei ce presupune sau nu trecerea peste frontiera internațională. Traficul presupune cel puțin deplasarea persoanei ca efort intenționat al infractorilor de a o izola și a o stresa, și, eventual, de a controla victima infracțiunii lor. În acest context, transportarea consimțită de către adulți fără folosirea metodelor constrângere sau de înșelăciune nu este considerată trafic ci transfer ilegal peste hotare a migraților.

Câteodată, elementele specifice care deosebesc traficul de persoane de introducerea ilegală a migraților sunt evidente, altele însă, sunt greu de dovedit, fără efectuarea unor investigații aprofundate.

Necesitatea diferențierii se impune pentru a evita ca victimele traficate, care au fost supuse, cel mai probabil, unor abuzuri înjositoare și ale căror drepturi au fost grav încălcate, să fie confundate cu migrații care, din motive economice, au fost introduși ilegal în țara de destinație sau au trecut frontiera pe cont propriu, urmând a fi deportați ca atare.

În acest context, victimele traficate nu ar fi recunoscute ca victime ale violenței, încălcându-se astfel drepturile acestora la siguranță, redresare, sănătate și sprijin din partea

instituțiilor societății civile care au responsabilitatea de a proteja indivizii foarte vulnerabili și de a-i pedepsi pe cei care îi abuzează și exploatează.

În România, în art. 70 din O.U.G. nr. 105 din 27 iunie 2001 privind frontiera de stat a României (M. Of. nr. 352 din 30 iunie 2001), modificată și completată prin Legea nr. 243 din 29 aprilie 2002 (M. Of. nr. 302 din 8 mai 2002) și prin Legea nr. 39 din 21 ianuarie 2003 (M. Of. nr. 50 din 29 ianuarie 2003), citată în continuare O.U.G. nr. 105/2001 se statuează că „intrarea sau ieșirea din țară, prin trecerea ilegală a frontierei de stat, constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoarea de la 3 luni la 2 ani”.

Dacă fapta prevăzută în alineatul (1) a fost săvârșită în scopul sustragerii de la executarea unei pedepse, fapta se pedepsește cu închisoarea de la 6 luni la 3 ani.

Potrivit art. 71 din O.U.G. nr. 105/2001 „Racolarea, îndrumarea sau călăuzirea uneia sau mai multor persoane în scopul trecerii frauduloase a frontierei de stat, precum și organizarea acestor activități constituie infracțiunea de trafic de migranți și se pedepsește cu închisoare de la 2 la 7 ani”.

Conform alineatului 2, dacă fapta prevăzută la alin.(1) este de natură a pune în pericol viața sau securitatea migranților ori a-i supune pe aceștia unui tratament inuman sau degradant, pedeapsa este de la 5 la 10 ani.

Dacă fapta prevăzută la alin. (2) a avut ca urmare moartea sau sinuciderea victimei, pedeapsa este închisoarea de la 10 la 20 de ani.

Prin art. 2 din O.U.G. nr. 112 din 30 august 2001 privind sancționarea unor fapte săvârșite în afara teritoriului țării de cetățeni români sau de persoane fără cetățenie domiciliată în România (M. Of. nr. 549 din 3 septembrie 2001), modificată și completată prin Legea nr. 252 din 29 aprilie 2002 (M. Of. nr. 307 din 9 mai 2002) se sancționează cu închisoare de la 2 la 7 ani fapta cetățeanului român sau a persoanei fără cetățenie domiciliată pe teritoriul României care racolează, îndrumă sau călăuzește una ori mai multe persoane, în scopul trecerii frauduloase a frontierei unui stat străin sau care organizează una ori mai multe dintre aceste activități ilegale.

Potrivit alineatului 2, cu aceeași pedeapsă se sancționează și racolarea uneia sau mai multor persoane, în scopul trecerii frauduloase a frontierei unui stat străin sau organizarea unei asemenea activități săvârșită pe teritoriul României de alte persoane decât cele prevăzute la alin. (1).

În contextul definițiilor de mai sus, traficul sau contrabanda cu migranți este o infracțiune împotriva ordinii publice, care reglementează pătrunderea ilegală a persoanelor pe teritoriul unui stat.

În forma de bază a infracțiunii prevăzute de art. 71 din O.U.G. nr. 105/2001 nu se poate vorbi de existența unor victime, ceea ce deosebește această infracțiune de infracțiunea de trafic de persoane, care este o infracțiune împotriva persoanei.

Ambele forme de activitate pot fi din categoria celor de migrație ilegală, însă există și diferențe importante, referitoare la împrejurarea că în cazul traficului de persoane vorbim de exploatarea victimei traficate, aceasta din urmă neavând posibilitatea unei opțiuni. Elementul principal de diferențiere constă, așadar, în constrângerea exercitată asupra persoanei, în cazul acestei infracțiuni, în raport cu traficul de migranți.

Cu alte cuvinte, traficul de migranți nu implică și nu se bazează pe constrângerea persoanei introduse ilegal, iar, din punctul de vedere al valorii sociale ocrotite de lege, prin incriminarea infracțiunii de trafic de migranți este protejată ordinea publică.

Astfel, un contrabandist facilitează unei persoane intrarea ilegală într-o țară contra unei sume de bani, dar, la sosirea la destinație, persoana respectivă este liberă; prin opoziție, victima traficului este însă „înrobătă”, după sosirea sa la destinația finală fiind supusă unui regim de exploatare. Acest regim este menținut cu ajutorul unor mecanisme de constrângere care vizează uzul de forță, amenințarea cu forța, exploatarea vulnerabilității economice și izolarea victimei.

Doar în cazul alineatelor 2 și 3 ale infracțiunii prevăzute de art. 71 din O.U.G. nr. 105/2001 se poate vorbi de victime, ele devenind astfel, ca urmare a producerii uneia dintre consecințele mai grave, arătate în text, consecințe care depășesc intenția făptuitorului și în raport cu care făptuitorul se află în culpă, în forma de vinovăție a praeterintenției.

În altă ordine de idei, dacă traficul de migranți presupune întotdeauna, ca activitate, trecerea unei frontiere de stat, traficul de persoane nu are întotdeauna caracter transnațional, săvârșirea faptei nedepinzând de extinderea activității infracționale pe teritoriul mai multor state, legea națională nefăcând distincție între traficul intern și traficul internațional.

De esența infracțiunii de trafic de persoane nu este trecerea victimei peste frontieră, ci deplasarea victimei, într-un mediu de izolare fizică sau socială, în scopul exploatării vulnerabilității sale.

Legea nr. 678/2001, în acord cu prevederile art. 3 din Convenția Națiunilor Unite împotriva crimei organizate transfrontaliere, definește traficul fără a impune, în mod necesar, ca o victimă să treacă granița, astfel încât femeile și copiii care sunt traficați domestic, pentru prostituție și muncă forțată, în țara lor să fie, de asemenea, protejați.

### 3.3 Traficul de ființe umane și prostituția

Tendința, remarcată în anumite surse, de a confunda traficul de ființe umane în scopul exploatării sexuale cu prostituția practică din proprie inițiativă, este totalmente eronată.

Traficul de femei a devenit obiectul de îngrijorare a societății internaționale de la începutul sec. XX. Tendința de intensificare a traficului de femei și implicarea acestora în practicarea prostituției a devenit caracteristică pentru majoritatea țărilor lumii și a impus măsuri organizate de combatere a acestui rău social.

În anul 1904 la Paris, majoritatea țărilor din Europa au semnat Convenția internațională pentru combaterea „*sclaviei albe*” - traficul de femei. Termenul a apărut deoarece în acel timp se acorda o atenție deosebită femeilor din Marea Britanie, care erau forțate să practice prostituția în țările Europei continentale. Ulterior, statele europene au semnat încă două convenții internaționale de colaborare, în scop de protecție a femeilor și de prevenire a traficului de ființe umane. (1910 și 1921)<sup>210</sup>.

În anul 1933 a fost adoptată Convenția internațională privind interzicerea traficului de femei, iar în anul 1949, Organizația Națiunilor Unite a adoptat Convenția pentru reprimarea traficului cu ființe umane și a exploatării prostituției semenilor. Convenția aceasta a extins numărul de acțiuni pe care statele au convenit să le considere drept criminale în sfera traficului de ființe umane și a exploatării prostituției.

În marea majoritate a țărilor de pe glob prostituția este ilegală (în cea mai mare parte a Asiei, Europei, Africii și în Statele Unite (cu o infimă excepție - o parte din statul Nevada) și în două țări din America de Sud (Surinam, Guyana). În alte țări ea este legală, însă bordelurile, intermedierea sunt interzise iar prostituția nu este reglementată. Europa-Regatul Unit al Marii Britanii, Franța, Spania, Portugalia, Italia, Finlanda, Estonia, Danemarca, Polonia, Cehia, Slovacia, Bulgaria; Africa -Mali, Burkina Faso, Liberia, Republica Centrafricană, Congo, Etiopia, Zambia, Mozambic, Malawi, Angola și Madagascar; America de Nord - Canada; America de Sud - Brazilia, Argentina, Chile, Asia - Bangladesh, HongCong, India, Israel, Liban, Myanmar, Singapore, Australia - o parte. În 22 de țări prostituția este legalizată și reglementată prin lege<sup>211</sup>.

Cât privește deosebirile din perspectiva analizei juridico-penale a acestor două crime, este necesar să menționăm că deși ambele sunt, într-un fel sau altul, forme de exploatare a ființei umane, prostituția este practică de către femei sau bărbați din proprie inițiativă.

---

<sup>210</sup> *Prevenirea violenței în familie și a traficului de ființe umane*, Chișinău, 2002, p. 175

<sup>211</sup> Ciobanu, I.A., *Criminologie*, vol. III., Chișinău, 2006, p. 43

Astfel, prostituția este actul prin care o persoană consimte a întreține raporturi sexuale cu alte persoane pentru a-și procura mijloacele de existență, neavând o altă opțiune sau considerând că în acest fel obține un venit mai mare și mai ușor. Pe de altă parte, traficul de persoane în scopul exploatarei sexuale presupune recrutarea, transportarea, transferarea, adăpostirea sau primirea unei persoane în scopul exploatarei acesteia, prin diferite mijloace de constrângere.

Drept urmare, victima traficului de persoane în scopul exploatarei sexuale este forțată să ofere servicii sexuale și nu le practică din proprie inițiativă.

Există însă situații în care victima, deși consimte inițial să practice prostituția, odată ajunsă la destinație constată că a fost înșelată cu privire la condițiile oferite, primind venituri mai mici sau chiar deloc, fiind amenințată, șantajată sau abuzată fizic și devenind astfel o victimă a traficului de persoane.

În practica judiciară a Republicii Moldova se subliniază că în dreptul penal al RM lipsește o interpretare oficială legislativă sau judiciară a noțiunii de prostituție.<sup>212</sup>

Practicarea prostituției este reglementată în art. 89 Cod Contravențional RM<sup>213</sup> ce prevede în alin. 1 că prin practicarea prostituției se înțelege satisfacerea dorinței sexuale a unei persoane prin orice metodă și/sau mijloace, contra plată. (alin. (1) Persoana care a comis contrar voinței sale acțiunile prevăzute la alin.(1) este absolvită de răspundere contravențională (alin. (3).

Prostituția poate fi considerată doar fapta care îndeplinește următoarele condiții:

1) întreținerea de acte sexuale cu diferite persoane care beneficiază de serviciile prostituatei;

2) procurarea mijloacelor de existență sau a principalelor mijloace de existență ca urmare a practicării de acte sexuale cu alte persoane. Esențial este că prostituția presupune întreținerea de acte sexuale cu acele persoane care beneficiază de serviciile prostituatei.<sup>214</sup>

Analizând influența prostituției asupra evoluției traficului de ființe umane, pornind de la conceptul criminologic de delimitare a formelor de reacție socială față de prostituție, de exemplu dacă e să ne referim la modelul aboliționist interzice categoric prostituția. Acest model consideră prostituția drept activitate imorală, care trebuie să fie eradicată. Un astfel de sistem există în SUA (cu excepția statului Nevada), Filipine, Japonia și Turcia<sup>215</sup>.

---

<sup>212</sup> Brînză S. Din nou despre interpretarea noțiunii de prostituție în practica judiciară a Republicii Moldova. În: *Săptămânal juridic Dreptul* nr. 21/03.06.2016, p. 1

<sup>213</sup> Codul Contravențional al Republicii Moldova adoptat la 24-10-2008. In: *Monitorul Oficial* Nr. 78-84 art. 100 din 17-03-2017.

<sup>214</sup> Brînză S. Din nou despre interpretarea noțiunii de prostituție în practica judiciară a Republicii Moldova. În: *Săptămânal juridic Dreptul* nr. 21/03.06.2016, p. 2

<sup>215</sup> Gorbunova, O., Legile țărilor europene cu privire la imigranți, In: *Traficul de femei: fenomen și crimă*, Chișinău, 2001, pp. 57-58

În ceea ce privește formele de organizare și mecanismul traficului de ființe umane, aceste componente suferă modificări, în funcție de schimbările intervenite la nivelul factorilor care favorizează fenomenul în cauză.

Conform opiniei cercetătorului elvețian Jean Ziegler, în evoluția traficului de ființe umane se înregistrează următoarele tendințe:

- vârsta medie a victimelor traficului este din ce în ce mai scăzută, iar unele grupuri criminale sunt specializate în aprovizionarea rețelelor europene de pedofilie;

- pe măsură ce sporește contracararea traficului, prostituția intră în clandestinitate, iar o dată cu aceasta controlul exercitat de către grupurile de traficanți asupra victimelor lor devine din ce în ce mai violent și mai crud;

- spre deosebire de metodele tradiționale de asigurare a prostituatelor, așa cum sunt cele cunoscute în Franța, Italia, Marea Britanie și în alte părți, metodele de organizare practicate de către grupurile de traficanți din Est sunt cu mult mai eficiente. Sprijinite pe o logistică extraordinar de performantă, pe un control permanent și violent al victimelor și familiilor rămase în țară, aceste grupuri opun infiltrării poliției un zid de nepătruns<sup>216</sup>.

Pe fondalul modificărilor enunțate, traficanții vor fi determinați să recurgă la operarea unei serii de modificări ce țin de mecanismul de activitate, cum ar fi:

- transportarea cu predilecție a victimelor în statele de destinație pe cale legală;
- transportarea victimelor în țările care dispun de un regim facil de intrare a cetățenilor străini și în care există cerere mare la brațe de muncă ieftine și la servicii de prostituție;

- transportarea victimelor în zone de conflict armat, în care sunt dislocate forțe militare de restabilire și menținere a păcii;

- supunerea victimelor la exploatare prin modalități voalate, astfel încât victimele să nu poată sesiza că, de fapt, sunt exploatare (de exemplu, remunerarea inadecvată a victimelor pentru munca sau serviciile prestate).

Datele numeroaselor studii în domeniu atestă, de exemplu, că din totalul victimelor traficului originare din Republica Moldova, repatriate în perioada 2003-2004, 78% au fost implicate în prostituție<sup>217</sup>. În anul 2023 cifrele deja demonstrează o altă tendință. Cele mai multe dintre victimele traficului de ființe umane (33, 56,9%) au fost exploatare prin muncă forțată, urmate de 23 de cazuri (39,6%) de exploatare sexuală și de 2 cazuri de exploatare mixtă (atât

---

<sup>216</sup> Ziegler, J., *Seniorii crimei organizate*, Editura „Antet”, 1998, pp. 90-91.

<sup>217</sup> Raportul anual privind victimele traficului de ființe umane în Europa de Sud-Est, [www.migratie.md/antitraffic/statics](http://www.migratie.md/antitraffic/statics), 26.12.2007

sexuală, cât și prin muncă în același timp). Majoritatea traficantilor (34 de cazuri, 29 de adulți și 5 minori) au recrutat persoane prin contact direct.<sup>218</sup>

Datorită cursului oficial de integrare a Republicii Moldova în Uniunea Europeană, adoptat de autoritățile naționale, Guvernul Republicii Moldova realizează reforma cadrului instituțional în toată complexitatea sa, modifică cadrul normativ întru a transpune exact prevederile legislației europene în materia eradicării oricăror forme de exploatare a femeilor, inclusiv abuzul sexual, în ordinea juridică națională.

Cu referire la legislația României în materia enunțată, este necesar să stabilim că Potrivit art. 2 pct. 2 lit. c) din Legea nr. 678/2001, prin exploatarea unei persoane se înțelege și „obligarea la practicarea prostituției”. În legislația penală anterioară mai exact Codul penal din 1969, prostituția este incriminată de art. 328 și constă în „fapta persoanei care își procură mijloacele de existență sau principalele mijloace de existență, practicând în acest scop raporturi sexuale cu diferite persoane”. Legiuitorul în conținutul Legii nr. 678/2001, a vrut să aibă în vedere, de fapt, obligarea victimelor la practicarea unor acte sexuale și nu obligarea la practicarea prostituției, așa cum este definită de art. 328 C. pen. din 1969<sup>219</sup>.

Nu se poate susține despre o persoană care a fost obligată să practice acte sexuale în schimbul unor sume de bani, care ajung în posesia altor persoane, că a săvârșit acte de prostituție, având în vedere înțelesul penal al acestui termen.

Într-o speță, s-au reținut, spre exemplu, că persoanele vătămate nu aveau calitatea de prostituate, întrucât nu realizase vreun beneficiu.<sup>220</sup>

Potrivit art. 213 alin. (4) CP în vigoare, „prin practicarea prostituției se înțelege întreținerea de acte sexuale cu diferite persoane în scopul obținerii de foloase patrimoniale pentru sine sau pentru altul”.

Astfel evoluția înregistrată de această definiție în comparație cu cea actuală, este vizibilă. Va exista prostituție, din punct de vedere al legii penale, și atunci când foloasele patrimoniale sunt destinate unei alte persoane decât celei care practică actele sexuale.

Deși prostituția nu a mai fost incriminată în actualul Cod penal al României, elaborarea unei definiții adecvate a acesteia era necesară, întrucât scopul infracțiunilor de trafic de persoane și trafic de minori poate fi reprezentat inclusiv de obligarea victimelor la practicarea prostituției.

---

<sup>218</sup> Raportul anual privind traficul de persoane publicat de Departamentul de Stat al SUA și intervențiile OIM în domeniul combaterii traficului de persoane în Moldova, 16/06/2023 <https://moldova.iom.int/ro/news/raportul-anual-privind-traficul-de-persoane-publicat-de-departamentul-de-stat-al-sua-si-interventiile-oim-domeniul-combaterii-traficului-de-persoane-moldova>

<sup>219</sup> Amza, T. *Criminologie teoretică: Teorii reprezentative și politica criminologică*. București: Lumina Lex. 2000. 815 p. p. 302 p

<sup>220</sup> 3. Amza, T. *Criminologie*. București: Lumina Lex. 1998. 342 p. p. 103

### **3.4. Delimitarea infracțiunilor de trafic de ființe umane de proxenetism**

Necesitatea unei asemenea delimitări apare atunci când traficul de ființe umane este săvârșit în scopul exploatării sexuale.

Tocmai scopurile distincte, urmărite la săvârșirea acestor infracțiuni, constituie prima diferență dintre ele.

Dacă în cazul infracțiunii de proxenetism scopul este practicarea prostituției de către victimă, atunci în cazul traficului de ființe umane scopul constă în exploatarea sexuală a victimei, incluzând exploatarea ei în prostituție.

Dacă victima nu a avut libertatea să ia hotărârea de a practica prostituția, fapta nu constituie infracțiunea de proxenetism, deoarece ea s-a realizat prin constrângere și nu prin determinare.

Noțiunile de „determinare la prostituție” și „constrângere la prostituție” nu pot fi compatibile. Nu este posibil concursul ideal dintre determinarea la prostituție și constrângerea la prostituție: în cazul constrângerii la prostituție, victima nu poate să-și dirijeze acțiunile, fiind nevoită să urmeze voința făptuitorului; în cazul determinării la prostituție, victima are o alternativă, având de ales între a urma voința făptuitorului și a nu se conforma acesteia.

Constrângerea la prostituție este posibilă în următoarele cazuri:

- făptuitorul impune să practice prostituția acea persoană, care a decis să înceteze această activitate;
- făptuitorul impune victima să practice prostituția sub controlul lui sau al unei alte persoane, în pofida dorinței victimei de a practica de sine stătător prostituția;
- victima nu a practicat anterior prostituția, iar făptuitorul o impune să practice această activitate sub controlul lui sau al unei alte persoane.

La fel, nu poate fi considerată constrângere la practicarea prostituției promiterea de către făptuitor a unor foloase, facilități, privilegii. Astfel de oferte sunt posibile în cazul infracțiunii de proxenetism.

Ele nu sunt specifice traficului de ființe umane, deoarece nu înrăutățesc poziția victimei, nu o pun într-o situație fără ieșire, care ar sili-o să continue practicarea prostituției.

O altă deosebire dintre traficul de ființe umane și proxenetism constă în finalitatea urmărită prin săvârșirea acestor infracțiuni.

În cazul infracțiunii de proxenetism, foloasele de pe urma practicării prostituției sunt însușite de către făptuitor, însă o parte din acestea pot fi însușite și de către victimă.

În cazul traficului, orice acțiune are loc în scopul exploatării victimei, iar foloasele sunt însușite exclusiv de către făptuitor.



Un alt semn care deosebește traficul de ființe umane de proxenetism este consimțământul victimei sau, mai bine zis, exprimarea consimțământului victimei și condițiile în care acesta se manifestă.

La proxenetism victima își dă acordul în mod nealterat, voința sa de a se prostitua, aparținându-i în totalitate, este exprimată în mod liber.

În cazul proxenetismului, victima își dă acceptul, consimte nestingherit și întotdeauna în înțelegere cu făptuitorul, în vederea practicării prostituției, în scopul obținerii de avantaje reciproce.

În cazul traficului de ființe umane se observă o viciere a consimțământului, iar uneori chiar lipsa acestuia.

Distincția dintre infracțiunea de trafic de persoane în scopul exploatării sexuale ori practicării prostituției, prevăzută de art. 165 și 206 CP RM, și cea de proxenetism, prevăzută de art. 220 CP RM, constă în obiectele juridice generice diferite ale celor două incriminări, respectiv în valorile sociale diferite protejate de legiuitor prin textele incriminatorii: în cazul traficului de persoane aceasta fiind apărarea dreptului la libertatea de voință și acțiune a persoanei, iar în cazul proxenetismului – apărarea bunelor moravuri în relațiile de conviețuire socială și de asigurare licită a mijloacelor de existență.

În raport cu conținutul dispozițiilor legale menționate în art. 220 CP RM, pe de o parte, și art. 165 și 206 CP RM, pe de altă parte, infracțiunea de trafic de persoane se poate realiza numai prin acte de constrângere ori asimilate acestora. În cazul în care o persoană, fără a recurge la mijloace de constrângere, îndeamnă sau înlățește practicarea prostituției ori trage foloase de pe urma practicării prostituției, aceasta săvârșește infracțiunea de proxenetism, prevăzută de art. 220 CP RM.

Un alt aspect privește situația unor acte de recrutare, transportare, transferare, adăpostire sau primire a unei persoane, prin amenințare, violență, răpire, înșelăciune, abuz de autoritate, de starea de vulnerabilitate sau prin alte forme de constrângere, ori profitând de imposibilitatea altei persoane de a-și exprima voința, sau prin oferirea, darea, acceptarea sau primirea de bani ori de alte foloase pentru obținerea consimțământului persoanei care are autoritate asupra altei persoane, în scopul exploatării acestei persoane, fapta întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de trafic de persoane, prevăzute de art. 165 și 206 CP RM.

În cazul infracțiunii de proxenetism aceasta se poate manifesta separat de regulă dar sunt și situații în care poate să se transforme în trafic de persoane ori să existe în cumul cu acesta.

Dacă acțiunile subiectului încep ca proxenetism, iar ulterior acesta acționează asupra aceleiași persoane prin modalitățile specificate, se va constata săvârșirea atât a infracțiunii

prevăzute de art. 220 C.p. RM, cât și a infracțiunii prevăzute de art. 165 ori, după caz, de art. 206 C.p. RM, în concurs real de infracțiuni.

Potrivit Codului Penal RM traficul este o infracțiune contra persoanei, impusă prin constrângere în diversele ei forme iar proxenetismul este o infracțiune contra sănătății publice și conviețuirii sociale. Prin aceasta se delimitează traficul de persoane de proxenetism (există și alte particularități specifice fiecărei componente de infracțiuni).

Delimitarea infracțiunii de trafic de ființe umane de cea de proxenetism este o problemă actuală în practica judiciară din Republica Moldova.

O problemă de practică judiciară subliniază poziția luată de instanțele de judecată cu privire la acest subiect.

De către organul de urmărire penală, G.T. a fost pusă sub învinuire incriminându-i-se că, împreună și prin înțelegere prealabilă cu un bărbat de origine turcă, a cărui identitate nu a putut fi stabilită, abuzând de poziția vulnerabilă a cet. M.U., D.U., I.T., T.S. și L.N., exprimată prin situația lor materială precară, le-a recrutat pe acestea și, prin înșelăciune, sub pretextul angajării la un lucru bine plătit, a organizat transportarea lor în Turcia în scop de exploatare sexuală, acțiuni prevăzute de art. 165 alin. (2) lit. a),b), d) CP RM. În apelul declarat de procuror se invocă ilegalitatea sentinței, pe motivul încadrării juridice greșite a faptei inculpatei G.T., care nu și-a recunoscut vina și a luat o poziție de apărare, instanța de judecată urmând să aprecieze critic declarațiile ei.

Consideră că vinovăția inculpatei a fost confirmată prin cumulul de probe cercetate în ședința de judecată, iar instanța eronat a recalificat acțiunile lui T.G. din art. 165 alin. (2) în baza art. 20 alin. (1) CP RM, neținând cont de faptul că practicarea prostituției nu poate fi identificată cu traficul de ființe umane pe motiv că acesta presupune asumarea liberă a deciziei persoanei privitor la întreținerea relațiilor sexuale benevole în scopul obținerii unor beneficii materiale, pe când în cazurile traficului de ființe umane este prezent elementul înșelăciunii, astfel părțile vătămate fiind înșelate de către inculpată.

Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 mai 2008, apelul procurorului a fost respins ca nefondat, menținându-se hotărârea atacată.

Instanța de apel a concluzionat că, reieșind din probele prezentate în dosar și examinate în cadrul ședinței de judecată, vinovăția inculpatei în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 165 alin. (2) lit. a), b), d) CP RM nu a fost dovedită.

Instanța de fond, verificând sub toate aspectele, complet și obiectiv, toate probele administrate în cauza dată, probe care au fost apreciate din punctul de vedere al pertinentei, concluziei, utilității și veridicității lor și care coroborează cu alte probe, corect a încadrat

acțiunile inculpatei în baza art. 220 alin.(1) CPRM ca proxenetism, adică înlesnirea practicării prostituției, cu tragerea de foloase de pe urma practicării prostituției de către o altă persoană.

Nefiind de acord cu hotărârile adoptate, procurorul a declarat recurs, solicitând casarea deciziei instanței de apel și dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel în alt complet de judecată.

Astfel Colegiul penal constată că victima traficului de ființe umane este constrânsă să acționeze împotriva dorinței sale, prin aplicarea diverselor tipuri de constrângere sau înșelăciune.

Acest fapt este valabil și în cazul consimțământului victimei de a se implica în prostituție: cu toate că victima este conștientă de natura lucrului prestat, ea putea fi eronat informată (înșelată, constrânsă etc.) în ce privește condițiile în care va lucra.

Curtea Supremă de Justiție a R.M. a dispus rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În reglementarea Codului penal din 1969 al României art. 329 C. desemna „Îndemnul ori înlesnirea practicării prostituției sau tragerea de foloase de pe urma practicării prostituției de către o persoană se pedepsea cu închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea unor drepturi”.

În alin. (2) al art. 329 C. penal din 1969 fapta este mai gravă și se pedepsea cu închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea unor drepturi când constă în „recrutarea unei persoane pentru prostituție ori traficul de persoane în acest scop, precum și constrângerea la prostituție, alin. (3) al articolului menționat prevedea că „Dacă fapta ce a fost prevăzută la alin.(1) sau (2) a fost săvârșită față de un minor sau prezintă un alt caracter grav pedeapsa constă în închisoarea de la 5 la 18 ani și interzicerea unor drepturi”.

Faptele incriminate precum și explicarea termenilor și expresiilor din lege au dat naștere la controverse în rândul practicienilor, în ceea ce privește calificarea juridică a activităților incriminate în textele legale menționate.

Săvârșirea infracțiunii de proxenetism, în varianta recrutării și traficării persoanelor în vederea prostituției, a fost reținută prin decizia penală nr. 50 din 6 martie 2004 a Curții de Apel Suceava, prin care au fost admise apelurile inculpaților, schimbându-se încadrarea juridică a faptei din infracțiunea de trafic de persoane, prev. de art.12 alin.(2) lit. a) din Legea nr. 678/2001 (așa cum se dispusese condamnarea inculpaților, prin sentința penală nr. 300 din 30 octombrie 2003 a Tribunalului Botoșani) în infracțiunea de proxenetism, prev. de art. 329 alin. (2) C. pen. din 1969.<sup>221</sup>

---

<sup>221</sup> Codul penal al României de la 1969, publicat în B. Of. nr. 79 bis din 21 iunie 1968.

Instanța a reținut că inculpații, la solicitarea telefonică a unei cunoștințe plecată în Spania, au luat legătura separat, unul cu trei fete, iar cel de-al doilea cu două fete, cărora le-au comunicat că pot lucra într-un bar din Spania ca animatoare și că, dacă vor, pot întreține relații sexuale cu clienții, păstrând banii rezultați din prostituție.

Fiind de acord cu condițiile prezentate, primul inculpat a condus fetele până la granița română, acestea ajungând singure la destinație, unde au practicat prostituția o perioadă. Cel de-al doilea inculpat, în aceleași condiții, le-a condus pe cele două fete până la graniță, unde poliția de frontieră, informată asupra scopului plecării, le-a oprit pe acestea să părăsească țara.

În speță sunt întrunite elementele constitutive ale infracțiunii de proxenetism, prev. și ped. de art. 329 alin. (2) C. pen. din 1969, în varianta recrutării și traficării de persoane în vederea prostituției, inculpații informându-le pe fete că au condiții de a se prostitua (cu consimțământul lor, evident), iar acestea au avut reprezentarea producerii acestor consecințe (prostituția).

Prin constrângerea la prostituție se înțelege impunerea, obligarea, silirea unei persoane să practice prostituția. Constrângerea se poate realiza prin orice mijloace, putând îmbrăca forme diferite (constrângere fizică, constrângere psihică).

Astfel achiesam la opinia că infracțiunea prevăzută de art. 329 alin.(2) C. pen. din 1969, săvârșită în modalitatea constrângerii la prostituție, constituia o formă specială de șantaj, calificată de scopul urmărit, și anume, prostituția, pe care legiuitorul, având în vedere relațiile sociale lezate prin săvârșirea unei atare fapte, a înțeles să o incrimineze distinct, ca modalitate alternativă de săvârșire a infracțiunii de proxenetism, cu un regim sancționator propriu.

Recrutarea presupune atragerea materiei prime umane care urmează să fie exploatată, în vederea obținerii de profit. Modalitățile de realizare a recrutării pot îmbrăca diferite forme, identificându-se diverse tehnici de recrutare, de la răpire și căsătoria fictivă până la amăgirea totală sau parțială a victimei, inducerea în eroare cu privire la natura muncii pe care o va presta sau cu privire la condițiile financiare sau de muncă.

Se remarcă modalitățile exemplificate anterior presupun o viciere a consimțământului și, uneori, chiar lipsa consimțământului persoanei traficate. În cazul infracțiunii de proxenetism realizată prin modalitatea recrutării de persoane în vederea practicării prostituției, persoana recrutată își dădea acceptul, consimțea nestingherit și întotdeauna în înțelegere cu persoana care o recruta, în vederea practicării prostituției, cu scopul obținerii de avantaje reciproce.

Elementul semnificativ, esențial, de diferențiere între infracțiunea de proxenetism realizată prin recrutarea de persoane și infracțiunile de trafic de persoane, realizate prin aceeași modalitate de săvârșire, consta în caracterul neviciat al consimțământului, în cazul proxenetismului și,

respectiv, viciat (care nu îndeplinește condițiile unui consimțământ valabil exprimat al persoanei recrutate), în cazul infracțiunilor de trafic de persoane.

Dacă în Codul penal anterior al României proxenetismul era inclus în grupul infracțiunilor care aduc atingere unor relații privind conviețuirea socială, în Codul penal<sup>222</sup> în vigoare legiuitorul aduce proxenetismul în categoria infracțiunilor contra persoanei, mai precis în grupul infracțiunilor de trafic și exploatare a persoanelor vulnerabile, cu motivarea că prin săvârșirea acestei fapte se vatămă în principal unele atribute esențiale ale persoanei, mai ales în cazul primei variante agravate, când se comite prin constrângere.<sup>223</sup>

Legiuitorul a prevăzut în mod expres, în art. 210 C. pen., modalitățile prin care se realizează vicierea consimțământului persoanei recrutate, respectiv: prin amenințare, violență sau prin alte forme de constrângere, prin răpire, fraudă ori înșelăciune, abuz de autoritate sau profitând de imposibilitatea acelei persoane de a se apăra sau de a-și exprima voința, ori prin oferirea, darea, acceptarea sau primirea de bani ori de alte foloase pentru obținerea consimțământului persoanei care are autoritate asupra altei persoane, toate acestea ca mijloace pentru săvârșirea elementului material al laturii obiective a infracțiunilor de trafic de persoane, în modalitatea alternativă a recrutării.

În actualul Cod penal al României elementul material al infracțiunii de proxenetism prev. de art. 213 nu se mai realizează prin îndemnul la practicarea prostituției, însă se poate realiza prin determinarea practicării prostituției.

Unii autori<sup>224</sup> consideră îndemnul ca un act de influențare pentru existența căruia nu este necesară determinarea persoanei îndemnate la practicarea prostituției. Dar determinarea presupune orice acțiune prin care o persoană nu dor îndeamnă, dar reușește să și convingă o altă persoană să practice prostituția.

În art. 213 C. pen. al României [138] nu mai regăsim recrutarea și traficul de persoane în scop de prostituție ca modalități de realizare a elementului material.

În legislația penală română anterioară prostituția era incriminată în art. 328 C. pen. din 1969 și consta în „fapta persoanei care își procură mijloacele de existență sau principalele mijloace de existență, practicând în acest scop raporturi sexuale cu diferite persoane”.

---

<sup>222</sup> Legea nr. 286 din 17 iulie 2009 privind Codul penal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 510 din 24 iulie 2009, cu modificările și completările ulterioare, care a intrat în vigoare la data de 01.02.2014.

<sup>223</sup> Pascu I., Buneci P. *Drept penal. Partea specială. Vol. I. Infracțiuni contra persoanei. Infracțiuni contra patrimoniului. Infracțiuni privind autoritatea și frontiera de stat. Infracțiuni contra justiției*. București: Hamangiu. 2017, 511 p. p. 141

<sup>224</sup> Zaharia G.-C. *Traficul de persoane*. București: C. H. Beck. 2012, 343 p p. 301

Și Legea nr. 678/2001 în art. 2 pct. 2 lit. c) definea exploatarea unei persoane ca fiind „obligarea la prostituție”.

Din punctul nostru de vedere legiuitorul în conținutul Legii nr. 678/2001 a vrut să sublinieze obligarea victimelor la practicarea unor acte sexuale și nu obligarea la practicarea prostituției așa cum era definită anterior. Astfel nu se poate afirma despre o persoană care a fost obligată să practice acte sexuale în schimbul unor sume de bani, care ajung în posesia altor persoane, că a săvârșit acte de prostituție, având în vedere înțelesul penal al acestui termen.

În practica judiciară s-a reținut într-o speță că persoanele vătămate nu aveau calitate de prostituate, întrucât nu realizaseră beneficiul.<sup>225</sup>

Așa cum precizam mai sus art. 213 C.Penal român în vigoare în alin. 4 explică: „*prin practicarea prostituției se înțelege întreținerea de acte sexuale cu diferite persoane în scopul obținerii de foloase patrimoniale pentru sine sau pentru altul*”. Altfel spus va putea încadra o faptă ca fiind de prostituție din punct de vedere al legii penale și atunci când foloasele patrimoniale sunt destinate altei persoane decât celei care practică actele sexuale. Acesta fiind un progres înregistrat de legislația penală românească actuală față de vechea reglementare și deși prostituția nu a mai fost incriminată în actuala legislație elaborarea unei definiții adecvate a acesteia era folositoare întrucât scopul infracțiunilor de trafic de persoane și trafic de minori poate fi reprezentat inclusiv de obligarea victimelor la practicarea prostituției.

Din analiza comparativă a infracțiunii de proxenetism cu infracțiunea de trafic de persoane, remarcăm următoarele deosebiri: diferit de infracțiunile de trafic de persoane, în cazul infracțiunii de proxenetism, recrutarea și traficul de persoane nu se fac în scopul obligării la practicarea prostituției, persoana recrutată sau traficată practicând de bună voie prostituția, iar în ce privește proxenetismul sub forma constrângerii la prostituție, acesta nu presupune în mod implicit și recrutarea sau traficul de persoane în acest scop, fiind reglementat sub această formă ca o variantă alternativă în conținutul constitutiv al infracțiunii de proxenetism.

Dacă în cazul proxenetismului, constrângerea este prevăzută ca modalitate alternativă de săvârșire a infracțiunii, în forma agravată, în cazul infracțiunilor de trafic de persoane, constrângerea constituie unul dintre mijloacele de realizare a elementului material al laturii obiective a acestor din urmă infracțiuni, în toate modalitățile lor alternative de săvârșire (recrutarea, transportarea, transferarea, cazarea sau primirea unei persoane). Infracțiunea de proxenetism restrânge exploatarea persoanei doar la forma specifică de exploatare sexuală, în timp

---

<sup>225</sup> Corlățeanu S., Simion B. Unele aspecte controversate privind infracțiunile de trafic de persoane și proxenetism. În: Dreptul nr. 4/2005, p. 201.

ce infracțiunile de trafic de persoane se concentrează și asupra condițiilor de muncă forțată, aservire, ținere în stare de sclavie și asupra altor procedee asemănătoare de lipsire de libertate.

### **3.5. Concluzii la Capitolul 3**

1. Termenul de „trafic de ființe umane” este frecvent confundat cu traficul de migranți și, de asemenea, traficul de ființe umane în scopul exploatării sexuale este confundat cu prostituția. Se consideră necesar ca pentru o mai bună înțelegere a fenomenului, să fie făcută distincția clară între cele trei concepte.

Cu toate că organizarea migrației ilegale și traficul de ființe umane împărtășesc cauze, caracteristici și modele similare, acestea sunt diferențiate prin distincții juridice precise.

Pe de-o parte, infracțiunea de trafic de migranți, de asemenea, cunoscută și sub numele de organizarea migrației ilegale este o infracțiune care încalcă legile naționale și normele juridice internaționale legate de frontieră. Pe de altă parte, traficul de ființe umane este o infracțiune împotriva persoanei, deoarece încalcă drepturile fundamentale ale omului.

2. Între infracțiunea de trafic de persoane pe de o parte, și infracțiunile/concepte de proxenetism, prostituție există numeroase asemănări, dar și multe deosebiri, ceea ce a condus, în special în jurisprudență, la o serie de interpretări, creându-se astfel o practică judiciară neunitară în această materie.

Analiza deosebirilor care există între traficul de persoane și celelalte infracțiuni/concepte la care am făcut referire reprezintă aspecte care ne vor ajuta la stabilirea corectă a încadrării juridice a unei fapte întruna dintre infracțiunile menționate, astfel încât legea penală să fie aplicată unitar.

3. În același context, distincția dintre infracțiunea de trafic de persoane în scopul exploatării sexuale ori practicării prostituției și cea de proxenetism se exprimă în obiectele juridice generice diferite ale celor două incriminări, cu alte cuvinte fiind adusă atingere valorilor sociale diferite, și anume, la comiterea traficului de ființe umane este compromisă apărarea dreptului la libertatea de voință și acțiune a persoanei, iar în cazul proxenetismului sunt afectate bunele moravuri în relațiile de conviețuire socială și de asigurare licită a mijloacelor de existență.

#### **4. COMPATIBILITATEA PREVEDERILOR INTERNAȚIONALE ȘI NAȚIONALE PRIVIND PREVENIREA ȘI COMBATERICA TRAFICULUI DE FIINȚE UMANE**

##### **4.1. Aspecte și referințe ale protocoalelor euro-regionale și internaționale actuale asupra combaterii criminalității de trafic**

Procesul de globalizare a nevoilor și dezvoltarea continuă a interdependențelor s-a alăturat tendinței de universalizare a aspirațiilor pentru democrație la scară globală, mai ales după prăbușirea sistemului comunist din Europa.<sup>226</sup> În contextul marilor prefaceri geopolitice, economice și sociale cu care se confruntă în prezent comunitatea internațională, criminalitatea a căpătat noi valențe, extinzându-și aria de acțiune și sfera de activitate la cote alarmante, motiv de îngrijorare pentru majoritatea statelor lumii și în mod deosebit pentru cele ale căror economii se află în proces de tranziție, dată fiind vulnerabilitatea sistemelor legislative și fragilitatea instituțiilor democratice<sup>227</sup>.

Caracterul atotcuprinzător al sferei criminalității internaționale, diversitatea formelor de manifestare a fenomenului periculos, aria largă de cuprindere a domeniilor economice, sociale și politice, gradul de complexitate pe care îl presupune lupta de prevenire și combatere a acestui flagel impun o necesitate de unificare a prevederilor naționale în domeniu, concretizate în măsuri de cooperare la nivel bilateral, regional și mondial.

Guvernele, agențiile interguvernamentale, instituțiile și structurile internaționale, organizațiile neguvernamentale lucrează astăzi împreună pentru a atinge acest obiectiv comun.<sup>228</sup>

Intrând în dezbaterile publice europene la începutul anilor 1990 ca o problemă legată de drepturile femeilor, traficul a „migrat” în a doua jumătate a deceniului către abordări de tip securitate, fiind din ce în ce mai des abordată ca una dintre fațetele migrației ilegale sau ale luptei împotriva crima organizată.<sup>229</sup>

Traficul de ființe umane prezintă parte componentă a fenomenului criminalității contemporane. La momentul actual, comunitatea internațională depune tot mai mari eforturi pentru

---

<sup>226</sup> Corsei A., Ștefănoaia M.-A., Romania and Human Rights According to European Regulations. In: Acta Universitatis Danubius Vol. 18, No. 2/2022, pp. 148-159, p. 148.

<sup>227</sup> Dănuț, T., *Poliția în statul de drept*, Editura Ministerului de Interne, București 2000, pp. 223-252.

<sup>228</sup> Marit, A., Șargu, L., Corsei, A. The impact of the use of information technologies (ict) on minors and children through online sexual abuse and exploitation. In: Euromentor Journal; Bucharest Vol. 13, Ed. 1, (Mar 2022). Pp. 66-89. p. 85.

<sup>229</sup> Ragar, N, Du bon usage de la traite des êtres humains. Controverses autour d'un problème social et d'une qualification juridique. Genèses, 2007/1 n° 66, p.69-89. DOI : 10.3917/gen.066.0069. URL : <https://shs.cairn.info/revue-geneses-2007-1-page-69?lang=fr>.



a reprima orice formă de limitare a libertății fizice și morale, cum ar fi – sclavia, munca forțată, traficul de ființe umane, proxenetismul etc.<sup>230</sup>

Una dintre cele mai problematice aspecte ale eliminării traficului este respectarea dreptului internațional. Măsurile pentru respectarea tratatelor internaționale includ semnarea, ratificarea și punerea în aplicare a acordurilor internaționale. Odată ce un stat semnează și ratifică un tratat, acesta este supus monitorizării de către comitetele ONU. În plus, statele trebuie să prezinte rapoarte periodice cu privire la nivelul lor de conformitate cu tratatul. Consiliul pentru Drepturile Omului al Națiunilor Unite emite, de asemenea, mandate grupurilor de lucru tematiche, raportorilor speciali și raportorilor de țară, care ajută la monitorizarea respectării sau și cazurilor de violare a anumitor tratate.<sup>231</sup>

Un rol important în consolidarea mecanismelor de cooperare interstatală în prevenirea și combaterea infraționalității îl deține Organizația Națiunilor Unite, creată inclusiv cu scopul realizării cooperării internaționale în rezolvarea problemelor internaționale cu caracter economic, social, cultural sau umanitar, în promovarea și încurajarea respectării drepturilor omului și libertăților fundamentale pentru toți, fără deosebire de rasă, sex, limbă sau religie.<sup>232</sup>

Organizația Națiunilor Unite încurajează cooperarea internațională în domeniu prin inițierea de programe globale de acțiune, dublate de crearea și adoptarea de către statele membre a convențiilor și tratatelor internaționale privind aspecte legate direct sau indirect de prevenirea și combaterea traficului de persoane: incriminarea faptei ca infracțiune, combaterea criminalității organizate, eliminarea formelor de discriminare a femeilor, respectarea și garantarea drepturilor copilului, migrația legală, eliminarea torturii și a relelor tratamente, combaterea spălării banilor, a corupției etc.<sup>233</sup>

Cu toate acestea, armonizarea legilor și practicilor la nivel internațional nu este atât de ușoară. Prin urmare, este necesară o acțiune urgentă, eficientă și coerentă, care necesită mai întâi înțelegerea fenomenului. Este esențial ca lupta împotriva traficului să ia în considerare toate aspectele fenomenului și să se facă eforturi pentru a viza traficul în toate etapele sale.<sup>234</sup>

---

<sup>230</sup> Nastas, A. Delimitarea traficului de ființe umane de unele infracțiuni conexe (Practica și legislația Republicii Moldova). In: Revista Universul Juridic nr. 5, mai 2022, pp. 122-134, p. 122

<sup>231</sup> King, L. (2009) *International Law and Human Trafficking*, Human Rights & Human Welfare: Vol. 9: Iss. 1, Article 32. <https://digitalcommons.du.edu/hrhw/vol9/iss1/32>

<sup>232</sup> Carta Națiunilor Unite a fost semnată la San Francisco la 26 iunie 1945 de către 50 de state, iar la 24 octombrie 1945, O.N.U. a intrat în vigoare.

<sup>233</sup> Airapetean A., Corsei A., International Legal Framework Regarding Human Trafficking. In: ACTA UNIVERSITATIS DANUBIUS Vol. 18, No. 3/2022, ISSN: 1844-8062, pp. 124-136 p. 131

<sup>234</sup> Leman Ozgur Tosun. La traite des êtres humains : étude normative. Droit. Université de Grenoble, 2011. Français. ffNNT : 2011GREND003ff. fftel-00634880f p. 26.

În anul 1950, Adunarea Generală a ONU a decis organizarea Congresului Internațional pentru Prevenirea Criminalității și Tratatamentul Delincvenților, care a succedat Comisia Internațională Penală și Penitenciară<sup>235</sup>, instituită în 1885 și afiliată în ultima perioadă a activității sale Ligii Națiunilor. Totodată, pentru definirea și punerea în practică a politicilor și programelor destinate prevenirii criminalității și realizării corecte a sancțiunilor adecvate gravității infracțiunilor comise concomitent a fost înființat un Comitet de Experți cu rol consultativ în acest domeniu.

Amploarea deosebită pe care a înregistrat-o fenomenul criminalității la nivel internațional a determinat necesitatea adoptării unor măsuri de îmbunătățire a cooperării internaționale și discutarea acestei probleme cu prilejul unor întruniri prestigioase precum: cel de-al VII-lea Congres pentru prevenirea criminalității (Milano 1985) sau Congresul al VIII-lea, ce a avut loc în 1991.

Declarația de principii și Programul de acțiune adoptate la Versailles și aprobate de Conferința Generală au fixat următoarele obiective:

- crearea unor mecanisme și structuri specifice (polițienești) pentru cooperarea între state împotriva criminalității internaționale;
- promovarea și dezvoltarea schimbului de informații;
- asigurarea resurselor și instrumentelor tehnice necesare cooperării pentru o acțiune globalizată și specializată.

Semnificativă pentru activitatea ONU desfășurată în domeniul asigurării cadrului de cooperare internațională în vederea combaterii criminalității a fost și înființarea în anul 1992 a Comisiei Interguvernamentale de Prevenire a Criminalității și Justiție Penală, organism căruia îi revenea competența de a defini liniile directoare pentru acțiunile ONU și a oferi sprijinul tuturor statelor părți.

Este important să menționăm în acest context și o altă structură având implicații în concentrarea eforturilor de cooperare la nivel internațional - Biroul pentru Prevenirea Criminalității și Justiție Penală - constituit la Viena - cu atribuții ce vizează includerea în legislațiile interne a instrumentelor juridice adoptate la nivelul O.N.U. și coordonarea unor structuri specializate cum sunt: Agenția pentru Prevenirea și Controlul Drogurilor, Centrul pentru Drepturile Omului, Biroul pentru probleme legale<sup>236</sup>.

---

<sup>235</sup> Rezoluția 415 din 1 decembrie 1950 a Adunării Generale a ONU prin care Comisia Internațională Penală și Penitenciară a fost dizolvată, iar din 1951 funcțiile și arhivele sale au fost preluate de ONU.

<sup>236</sup> Dănuț T., op. cit., p. 237.

Dintre evenimentele semnificative pentru cooperarea internațională în domeniul criminalității pot fi amintite:

- Cea de-a III-a întrunire, la Viena, a Comisiei Interguvernamentale de Prevenire a Criminalității și Justiție Penală (a vizat controlul criminalității naționale și transnaționale, prevenirea criminalității urbane și a delincvenței juvenile și îmbunătățirea sistemelor justiției penale);

- Conferința Internațională Mondială - Neapole 1994, la invitația guvernului italian, reuniune care a inclus pe agenda de lucru problemele privind dezvoltarea unei noi strategii de luptă împotriva criminalității internaționale și aplicarea planului mondial de acțiune în acest domeniu.

Odată cu adoptarea Protocolului pentru prevenirea, suprimarea și pedepsirea traficului de persoane, adițional Convenției ONU împotriva criminalității transnaționale organizate (Protocolul de la Palermo, 2000), în domeniul traficului au fost inserate două noutăți, în primul rând, a fost adoptată o definiție internațională comprehensivă a traficului de ființe umane. În al doilea rând, și mult mai important, definiția oferită de Protocol este una destul de extinsă privind domeniul de aplicare și inserează munca forțată ca unul dintre scopurile traficului, pe lângă scopul exploatării sexuale<sup>237</sup>.

Sub egida ONU a fost instituționalizat un mecanism complex având drept obiectiv esențial - prevenirea și reprimarea crimei și a tratamentului aplicat delincvenților. Existența acestor structuri asigură realizarea conformă a măsurilor eficiente stabilite pentru zona geografică unde sunt aplicate, contribuind totodată și la o cunoaștere aprofundată a problemelor pe care le ridică formele diverse de manifestare a criminalității. La structurile enunțate referim:

- Institutul de Cercetare al Națiunilor Unite în problema apărării sociale, cu sediul la Roma (Italia);

- Institutul de Cercetare al Națiunilor Unite pentru apărarea socială, cu sediul la Cairo (Egipt);

- Institutul Națiunilor Unite din Asia și Extremul Orient pentru prevenirea crimei și tratamentul delincvenților, cu sediul la Fuchu (Japonia);

- Institutul Națiunilor Unite din America Latină pentru prevenirea crimei și tratamentul delincvenților, cu sediul la San Jose (Costa Rica).

**Procedurile speciale:** Mecanismele de investigație ale Națiunilor Unite sau „procedurile speciale” au misiunea de monitorizarea, consilierea și publicarea privind situația drepturilor omului într-o țară dată (mandate de țară) sau cu privire la o anumită problemă (mandate tematice).

---

<sup>237</sup> M. Vidaicu, I. Dolea, *Combaterea traficului de ființe umane (drept material și drept procesual)*, Chișinău, SRL „Nova Imprim”, 2009, p.8

Termenul include raportori speciali, experți individuali și grupuri de lucru. Titularii de mandat ai tuturor procedurilor sunt persoane speciale acționează în calitate personală. Unele mecanisme sunt împuterniciți să răspundă la acuzațiile de încălcări, de exemplu prin stabilirea unui dialog între reclamanți și guverne. La procedurile speciale în contextul prezentului demers științific referim: Raportorul Special pentru traficul de ființe umane, în special femei și copii; Raportorul Special pentru violența împotriva femeilor, cauzele și consecințele acesteia; Raportorul special pentru tortură și alte tratamente sau pedepse crude, inumane sau degradante; și Raportorul Special pentru vânzarea de copii, prostituția copiilor și pornografia infantilă. Alte proceduri speciale relevante includ Grupul de Lucru privind Detenția Arbitrară și foarte recentul Raportor Special pentru Formele Contemporane de Sclavie.<sup>238</sup>

*Organizația Internațională a Poliției Criminale (INTERPOL)* a fost creată de către state și din start a fost împuternicită să promoveze cooperarea și asistența mutuală între autoritățile poliției criminale, joacă un rol considerabil în domeniul luptei împotriva traficului. Astăzi INTERPOL dezvoltă programe centrate pe lupta cu traficul de persoane și traficul de migranți. În interpretarea organizației, deși există o distincție clară între traficul de persoane și traficul de migranți, acestea pot fi, de asemenea, legate. Traficul de persoane are loc în scopuri specifice, cum ar fi exploatarea sexuală, exploatarea prin muncă, criminalitatea forțată și prelevarea de organe, printre alte forme de exploatare. Traficanții de migranți profită de oamenii care doresc să-și părăsească țările de origine pentru a scăpa de sărăcie, conflicte și crize sau pur și simplu doresc să caute o viață mai bună. Chiar dacă migranții ilegali intră, în general, în călătorie voluntar, ei sunt adesea expuși la riscuri semnificative, inclusiv acela de a fi traficați, răpiți sau de a muri în tranzit către destinațiile lor.

Astăzi INTERPOL sprijină agențiile de aplicare a legii din întreaga lume să combată traficul de persoane și contrabanda de migranți printr-o varietate de activități menite să le sporească capacitatea de a detecta și investiga aceste crime, protejând în același timp victimele și persoanele vulnerabile. Printre instrumentele aplicate în acest sens figurează:

a) Cooperare polițienească și schimb de informații

Facilitarea schimbului de informații prin utilizarea sistemului global de comunicații securizat, 24/7, ce include promovarea utilizării sistemului de notificare și difuzare al INTERPOL pentru a localiza persoanele dispărute, a urmări infractorii și suspectii sau pentru a colecta informații; oferirea accesului la bazele de date, în special la cele utilizate pentru a detecta documentele de călătorie furate, pierdute sau frauduloase și bazele noastre de date criminalistice.

---

<sup>238</sup> Principes et Directives concernant les Droits de l'homme et la Traite des Êtres Humains : Recommandations Commentaire. Publication des Nations Unies, 2010. ISBN 978-92-1-254173-0. 261 p. pp. 31-32.

#### b) Analiza criminalității

Sunt evaluate amenințările și tendințele actuale și producem rapoarte de analiză operațională și strategică pentru a sprijini luarea deciziilor de aplicare a legii în țările membre INTERPOL. Fișierul de analiză a criminalității Odyssey stă la baza acestei activități. Acest fișier de analiză este o bază de date de informații privind criminalitatea creată pentru colectarea de date din țările membre INTERPOL și din alte surse pentru a găsi legături între diferitele cazuri de criminalitate.

#### c) Operațiuni transnaționale

INTERPOL ajută țările membre să demonteze rețelele criminale din spatele traficului de ființe umane și al traficului de migranți prin sprijin pentru investigații și operațiuni globale. Operațiunile sunt precedate de ateliere de instruire pentru a se asigura că ofițerii au abilitățile necesare pentru a detecta cazurile de trafic de persoane și trafic de migranți. Operațiunile au adesea un accent regional, cum ar fi *Turquesa* în America, *WEKA* în Africa, *Storm Makers* în Asia sau acoperă mai multe continente, cum ar fi *Liberterra*. Între ele, aceste operațiuni identifică sute de criminali și detectează mii de victime în fiecare an.

#### d) Dezvoltarea capacității de aplicare a legii

INTERPOL contribuie la sporirea cunoștințelor și aptitudinilor ofițerilor de aplicare a legii pentru a detecta, preveni și investiga crimele, precum și pentru a proteja victimele și migranții în situații vulnerabile. Acest lucru se realizează prin evaluări ale necesităților naționale și regionale și prin proiectarea și furnizarea de cursuri de formare.

#### e) Coordonarea rețelelor specializate de aplicare a legii

Două rețele specializate, formate din experți de la o varietate de agenții de aplicare a legii, oferă consiliere și sprijin activităților INTERPOL, facilitând schimbul de bune practici și informații:

- Grupul de experți în traficul de persoane (HTEG) al INTERPOL
- Rețeaua operațională specializată (ISON) a INTERPOL împotriva traficului ilegal de migranți.<sup>239</sup>

**Organizația Internațională pentru Migrație (OIM)**, lucrează îndeaproape cu guvernele, Organizația Națiunilor Unite, organizațiile internaționale și neguvernamentale, sectorul privat și actorii din domeniul drepturilor omului, al păcii și al dezvoltării din mediile umanitare și de dezvoltare, pentru a combate traficul de ființe umane.

---

<sup>239</sup> Operational and investigative support to counter human trafficking and migrant smuggling. <https://www.interpol.int/Crimes/Human-trafficking-and-migrant-smuggling/Our-response>

OIM contribuie la o serie de procese multilaterale regionale și internaționale, inclusiv Grupul de coordonare inter-agenții împotriva traficului de persoane (ICAT), Echipa de lucru împotriva traficului de persoane din grupul de protecție globală în acțiunea umanitară, Alianța 8.7, Obiectivele de dezvoltare durabilă și Pactul global privind migrația sigură, ordonată și regulată.

Organizația Internațională pentru Migrație colectează și analizează date privind traficul de ființe umane<sup>240</sup>. Datele colectate permite proiectarea acțiunilor efective în vederea combaterii fenomenului, dar și ajută statele în elaborarea inițiativelor în realizarea politicii penale.

**Procesul Budapesta** este un dialog interregional privind migrația, care se întinde din Europa până în regiunea Drumului Mătășii –acoperă și vecinii estici ai Europei, Balcanii de Vest și Asia Centrală. Procesul de la Budapesta oferă o platformă de dialog și cooperare operațională pentru peste 50 de guverne și 10 organizații internaționale, cu scopul de a consolida cooperarea în materie de migrație și mobilitate. În plus, partenerii de dialog sunt angajați să promoveze o migrație sigură, ordonată și regulată de-a lungul rutelor de migrație, așa cum se subliniază în cea mai recentă declarație politică comună.

În cei 30 de ani de existență, Procesul de la Budapesta a construit o rețea de anvergură între statele sale participante și a acoperit multe domenii tematice. Dialogul este cunoscut și apreciat în regiunile pe care le acoperă. Rezultatele dialogului se manifestă în rețele ample, dezvoltarea unui limbaj comun pe problemele migrației și încrederea în cooperarea eficientă în aceste chestiuni. Procesul de la Budapesta facilitează, de asemenea, dezvoltarea de proiecte concrete și cooperarea operațională în regiunile pe care le acoperă și oferă o platformă de învățare și formare între egali.

Statele participante se întâlnesc anual pentru reuniunile înalților funcționari pentru a discuta despre evoluțiile din regiune și pentru a conduce strategic dialogul și prioritățile acestuia. Statele sunt, de asemenea, invitate să participe la grupurile tematice de lucru care reunesc oficiali experți din administrațiile și instituțiile naționale pentru a examina, discuta și împărtăși informații și bune practici în chestiuni care tratează domenii tematice specifice ale guvernantei migrației.

Procesul de la Budapesta a ajuns să stăpânească echilibrul și interacțiunea dintre dialogul politic și acțiunea operațională, cu proiecte concrete însoțind dialogul din 2011 și creând rezultate tangibile pentru obiectivele politice stabilite. Această interacțiune dintre dialogul politic și activitățile concrete pe teren, în care ambele componente sunt la fel de necesare, a devenit un principiu fundamental al Procesului de la Budapesta. Comunitatea donatorilor, incluzând atât

---

<sup>240</sup> The Counter Trafficking Data Collaborative Data-driven Solutions Against Trafficking and Exploitation <https://www.ctdatacollaborative.org/>

donatorii bilaterali, cât și Comisia Europeană, a ajuns să prețuiască operaționalizarea dialogului, evidențiată prin sprijinul solid pentru activitățile de proiect și dialog din 2011.<sup>241</sup>

#### *Inițiativa europeană privind traficul cu ființe umane*

Cu prilejul reuniunii din 13 octombrie 1999 a Mesei de Lucru III a Pactului de Stabilitate, s-a decis ca o prioritate principală a Pactului de Stabilitate crearea Grupului de Acțiune specializat în domeniul traficului cu ființe umane. Acest Grup a fost înființat la 18 septembrie 2000, în orașul Viena, având ca scop esențial întărirea cooperării regionale în procesul de combatere a traficului de ființe umane, cu accent asupra prevenirii, protecției, investigației și judecata formelor de trafic identificate și deferite justiției<sup>242</sup>.

La Forul Ministerial Regional din Palermo, țările Pactului au semnat o Declarație antitrafic, în care au convenit cooperarea în realizarea activităților de: programe de prevenire, asistența și protecția victimelor, reforma legislativă în domeniu, sensibilizarea opiniei publice asupra acestei probleme, instruirea și pregătirea specială de cooperare între grăniceri, procurori și personalul consular.

Pentru a asigura implementarea Declarației și a unei Strategii coerente antitrafic, Grupul de Acțiune a elaborat un Plan antitrafic pentru Europa de Sud-Est, care prevede crearea unor Oficii la nivel național, precum și a unui Oficiu Regional cu sediul la Belgrad, care să coordoneze Rețelele Naționale de Protecție și Asistență.

Oficiul Regional are competența de a colecta informații privind situația traficului cu ființe umane din regiune, de a evalua acțiunile statelor participante la această activitate prin activitățile instituțiilor abilitate și competente, precum și de a identifica premisele economice, sociale care facilitează traficul de ființe umane.

Guvernele statelor participante la Inițiativă desemnează o persoană responsabilă de implementarea inițiativei la nivel național, și au posibilitatea în funcție de realitățile concrete din fiecare țară, să elaboreze planuri naționale de acțiune, să sprijine mecanismele de coordonare între instituțiile guvernamentale și să asigure implicarea autorităților competente în activități antitrafic la nivel național, regional și internațional.

Conform rapoartelor adoptate de către un alt actor regional politic important, **Consiliului European**, traficul de forță de muncă ilegal este în creștere în Europa și a devansat exploatarea sexuală ca principală formă de sclavie în multe țări.

---

<sup>241</sup> Budapest Process <https://www.budapestprocess.org/budapest-process/about-the-dialogue/>

<sup>242</sup> Zulean M., op.cit., pp.84-86.

Astfel de amenințări sunt date de tensiunile etnice, dinamicile demografice actuale, de fluxurile ilicite de arme, droguri, tehnologie sau informație, de poluarea și degradarea mediului în contextul schimbărilor ecologice globale, abuzurile privind drepturile omului, creșterea și diversificarea infracționalității etc.

Potrivit GRETA, cele mai multe victime ale exploatării prin muncă – „unul dintre cele mai provocatoare aspecte ale ”sclaviei moderne” - sunt bărbați și tind să lucreze în sectoare precum agricultura, domeniul hotelier și pescuitul. Femeile conform acestor practici întreprind de cele mai multe ori activități domestice sau se ocupă de îngrijirea altor persoane și devin victimele muncii și exploatării sexuale.

Convenția Europeană privind lupta împotriva traficului de ființe umane recomandă statelor să încurajeze autoritățile și oficialii publici să coopereze cu organizațiile neguvernamentale, cu alte organizații din domeniu și cu membrii societății civile, în stabilirea unor parteneriate strategice pentru îndeplinirea obiectivelor Convenției.

La nivelul **Uniunii Europene**, Tratatul de la Maastricht din 1992 și Tratatul de la Amsterdam din 1997 au conferit responsabilități cooperării polițienești în spațiul comunitar.

Nucleul strategiei țărilor comunitare a fost stabilit prin Rezoluția nr. II din iunie 1992 a Parlamentului european, care a subliniat necesitatea implicării statelor U.E. și a instituțiilor specializate din cadrul acestora în lupta împotriva criminalității internaționale, recomandând constituirea unui organism polițienesc comunitar.<sup>243</sup>

Tratatul de la Maastricht din 7 februarie 1992 privind Uniunea Europeană<sup>244</sup> a marcat o nouă etapă în cadrul procesului de creare a unei uniuni din ce în ce mai strânse între popoarele Europei, în care deciziile sunt luate la un nivel cât mai apropiat de cetățeni, iar politicile și formele de cooperare sunt organizate într-un mod coerent și solidar pentru a realiza coordonarea relațiilor dintre statele membre și popoarele lor.

*În art. B al Tratatului menționat, Uniunea a avut în vedere următoarele obiective:*

*- promovarea unui progres economic și social echilibrat, durabil, în special prin crearea unui spațiu fără frontiere interne, prin întărirea coeziunii economice și sociale și prin stabilirea unei uniuni economice și monetare cuprinzând în viitor o monedă unică;*

*- afirmarea identității sale pe scena internațională, în special prin implementarea unei politici externe și de securitate comune, care să poată conduce în viitor la o apărare comună;*

*- întărirea protecției drepturilor și intereselor cetățenilor statelor membre prin instituirea unei cetățenii a Uniunii;*

*- dezvoltarea unei cooperări strânse în domeniile justiției și afacerilor interne.*

---

<sup>243</sup> „Cooperarea internațională și combaterea criminalității”, prezentat la Conferința internațională privind crima organizată transnațională, Consiliul economic și social al Națiunilor Unite, Neapole, octombrie 1994, în Buletinul de Informare și Documentare, Editura Ministerului de Interne nr. 3/1995, p. 64.

<sup>244</sup> Treaty on European Union, 1992. In: *Official Journal* C 191 , 29/07/1992 P. 0001 - 0110



În Declarația privind cooperarea polițienească, parte a Tratatului de la Maastricht a fost consolidată cooperarea statelor membre în domeniu, acestea convenind asupra luării unor măsuri comune referitoare la schimbul de informații și experiență în următoarele materii:

- *sprijin pentru autoritățile naționale de investigare penală și securitate, în special în coordonarea investigațiilor și operațiunilor de căutare;*
- *crearea de baze de date;*
- *evaluarea și analiza centralizată a informațiilor pentru a face un bilanț al situației și pentru a identifica diferitele moduri de abordare a anchetelor;*
- *colectarea și analiza programelor naționale din materia prevenirii infracțiunilor pentru a le transmite statelor membre și pentru a elabora strategii preventive la scară europeană;*
- *măsuri privind formarea profesională continuă, cercetarea, cazuistica și antropometria judiciară.*

Tratatul de la Amsterdam din 1997, care modifică Tratatul privind Uniunea Europeană, Tratatul instituind Comunitățile Europene și anumite acte conexe<sup>245</sup>, în titlul VI intitulat „Dispoziții asupra cooperării judiciare și polițienești în materie penală” a prevăzut:

*Art. K1- fără a aduce atingere competențelor Comunității Europene, obiectivul Uniunii este să ofere cetățenilor un nivel ridicat de protecție într-un spațiu al libertății, securității și justiției, prin elaborarea unei acțiuni comune a statelor membre în domeniul cooperării polițienești și judiciare în materie penală prin prevenirea și reprimarea rasismului și a xenofobiei.*

Tratatul a avut în vedere atingerea acestui obiectiv cu privire la prevenirea și combaterea criminalității organizate, terorismului, traficului de ființe umane, infracțiunile împotriva minorilor, traficul de droguri și arme, corupția, fraudă prin luarea unor măsuri concrete care să vizeze:

- *întărirea cooperării între forțele de poliție, autoritățile vamale și celelalte instituții cu competențe în domeniu din statele membre atât direct, cât și indirect, prin Oficiul European de Poliție Europol, în conformitate cu prevederile art. K2 și K4;*
- *realizarea unei cooperări mai strânse între autoritățile judiciare și alte autorități competente ale statelor membre, în conformitate cu dispozițiile art. K3, lit. a) - d) și art. K4;*
- *armonizarea normelor de drept penal ale statelor membre, în conformitate cu dispozițiile art. K3 lit. e).*

Potrivit prevederilor art. K2, acțiunile comune în domeniul cooperării polițienești cuprind:

---

<sup>245</sup> Treaty of Amsterdam amending the Treaty on European Union, the Treaties establishing the European Communities and certain related acts, 1997. In: *Official Journal* C 340 , 10/11/1997 P. 0001 - 0144

- cooperarea operațională între autoritățile competente ale statelor membre, inclusiv serviciile de poliție, autoritățile vamale și alte servicii specializate însărcinate cu aplicarea legii în domeniul prevenirii, identificării și investigării faptelor penale;

- colectarea, arhivarea, procesarea, analiza și schimbul de informații pertinente, inclusiv informațiile deținute de serviciile specializate însărcinate cu aplicarea legii care privesc semnalarea tranzacțiilor financiare suspecte, în special prin intermediul Europol, sub rezerva dispozițiilor adecvate referitoare la protecția datelor cu caracter personal;

- cooperarea și promovarea inițiativelor comune în domeniile formării, al schimbului de funcționari de legătură, al detașărilor acestora, al utilizării echipamentelor și al cercetării criminalistice;

- evaluarea comună a tehnicilor de anchetă speciale pentru descoperirea formelor grave ale criminalității organizate.

Acțiunile comune din domeniul cooperării judiciare în materie penală, potrivit art. K3 din Tratatul de la Amsterdam, vizează printre altele:

- facilitarea și accelerarea cooperării între ministerele și autoritățile judiciare sau cele echivalente autorităților judiciare ale statelor membre;

- facilitarea extrădării între statele membre;

- asigurarea, în măsura necesară îmbunătățirii acestei cooperări, a compatibilității normelor aplicabile în statele membre;

- prevenirea conflictelor de competență între statele membre;

- adoptarea progresivă a unor măsuri de instituire a unor norme minimale cu privire la elementele constitutive ale infracțiunilor și la sancțiunile aplicabile în domeniul criminalității organizate, al terorismului și al traficului de droguri și a traficului de ființe umane.

Cooperarea între forțele de poliție și vamale din statele membre ale Uniunii Europene este un instrument juridic important de luptă împotriva criminalității internaționale și transfrontaliere revigorată prin crearea Europol în virtutea Tratatului de la Maastricht 1992 ce are misiunea de a îmbunătăți colaborarea dintre forțele polițienești în spațiul european.

La Conferința ce a avut loc în luna iunie 1996 la Viena, Comisia Europeană a reunit pentru prima dată experți, O.N.G.-uri, profesori universitari, oficialități de imigrație și de asigurare a ordinii, reprezentanți guvernamentali și parlamentari, prilej internațional unde reprezentanții au identificat zonele specifice de acțiune ale traficului de persoane și au adoptat un set de recomandări referitoare la un plan complex de acțiune cu abordări de structură, inclusiv la nivelul Uniunii Europene.

La 3 decembrie 1998, la Viena, s-a adoptat un Plan de acțiuni care să găsească cele mai potrivite mijloace de a face din Uniunea Europeană un spațiu de libertate, securitate și justiție în care persoanele sunt libere să trăiască, să muncească în deplină siguranță, protejate de lege și de corecta aplicare a normelor de către instanțele de judecată din spațiul comunitar.

- *constituirea unei „task-force” formată din comisari din cadrul polițiilor europene, care s-a reunit pentru prima dată la Lisabona în aprilie 2000. Această formă de organizare polițienească întărește legăturile între șefii poliției din statele membre și încurajează colaborarea spontană, inclusiv prin legături personale între polițiile locale și naționale din statele membre UE în domeniul luptei împotriva infracționalității;*

- *crearea unui mecanism civil de gestionare a crizelor din Uniunea Europeană. S-a avut în vedere constituirea unei Forțe Europene de Reacție Rapidă (F.E.R.R.) care să poată avea competențe în soluționarea „punctelor fierbinți” (ca cel declanșat de conflictul din Kosovo);*

- *ameliorarea cooperării vamale în lupta contra infracționalității, întărită prin schimbul de informații reciproce între serviciile vamale europene, pus în practică în urma Convenției de la Naples II din 1997, ce a stabilit și normele relative de asistență reciprocă în cadrul cooperării între autoritățile vamale;*

- *constituirea unor centre comune de comandament poliție/vamă în regiunile de frontieră, având în vedere atribuțiile specifice și conexe în aplicarea legii la frontierele naționale. Primul centru de acest gen a fost creat la Offenberg între partea franceză și germană din Valea Rinului, urmat apoi de altele cu competențe similare între Italia și Franța, între Olanda, Belgia și Germania, între Polonia și Germania și între Ungaria și Austria;*

- *extinderea competențelor Europol în sectoarele de activitate unde s-a constatat creșterea riscului potențial de criminalitate. Comisia a propus un amendament la Convenția Europol pentru lărgirea câmpului de acțiune a acestui organism și în alte sectoare de criminalitate (de exemplu falsificarea monedei unice europene - Euro - după anul 2002).*

- *derularea Programului O.I.S.I.N., finanțat din bugetul Uniunii Europene, ce vizează mai multe proiecte din domeniul cooperării polițienești. Scopul acestui Program este de a stimula cooperarea între polițiștii din statele membre, de a-i familiariza cu sistemele juridice și practicile din cadrul țărilor U.E., de a realiza pregătirea, formarea și schimbul de informații și competențe între aceștia.*

După intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona anume în domeniul cooperării judiciare și polițienești în materie penală a fost înregistrat progresul cel mai important, prin consolidarea a patru direcții în vederea consolidării cooperării statelor membre: recunoașterea reciprocă;

apropierea legislațiilor penale; Europol, Eurojust și Parchetul European; schimbul de informații.<sup>246</sup> În termenii art. 67 alin. (3) al Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene<sup>247</sup>, *Uniunea acționează pentru a asigura un înalt nivel de securitate prin măsuri de prevenire a criminalității, a rasismului și a xenofobiei, precum și de combatere a acestora, prin măsuri de coordonare și de cooperare între autoritățile polițienești și judiciare și alte autorități competente, precum și prin recunoașterea reciprocă a deciziilor judiciare în materie penală și, după caz, prin apropierea legislațiilor penale.*

La 5 aprilie 2011 a fost adoptată Directiva Parlamentului European și a Consiliului privind prevenirea și combaterea traficului de persoane și protejarea victimelor acestuia<sup>248</sup>, prin care adoptă o abordare integrată, holistică și de respectare a drepturilor omului cu privire la combaterea traficului persoane și ar trebui implementată ținând seama de Directiva 2004/81/CE a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind permisul de ședere eliberat resortisanților țărilor terțe care sunt victime ale traficului de persoane sau care au făcut obiectul unei facilitări a imigrației ilegale și care cooperează cu autoritățile competente (2) și de Directiva 2009/52/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 18 iunie 2009 de stabilire a standardelor minime privind sancțiunile la adresa angajatorilor de resortisanți din țări terțe aflați în situație de ședere ilegală.. Obiectivele principale ale directivei sunt o prevenire și o urmărire penală mai riguroase, precum și o mai bună protecție a drepturilor victimelor. De asemenea, în directivă, diferitele forme de trafic sunt înțelese contextual, cu scopul abordării fiecărei forme prin intermediul celor mai eficiente măsuri.

Directiva face trimitere la Protocolul din 2000 al Organizației Națiunilor Unite privind prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane, în special al femeilor și copiilor, adițional la Convenția ONU împotriva criminalității transnaționale organizate și la Convenția din 2005 a Consiliului Europei privind lupta împotriva traficului de ființe umane recunoscute ca fiind etape cruciale în procesul de consolidare a cooperării internaționale împotriva traficului de persoane. Pentru a evita suprapunerea eforturilor, ar trebui sprijinită coordonarea dintre organizațiile internaționale competente în materie de măsuri împotriva traficului de persoane.

În cele ce urmează ne vom expune asupra necesității participării Republicii Moldova în cadrul instituționalizat de cooperare în vederea contracarării la scară națională a fenomenului traficului de ființe umane, aceasta fiind condiționată de contextul regional conflictual.

---

<sup>246</sup> Brière, C., Dony, M. *Droit de l'Union européenne* 8e édition, Éditions de l'Université de Bruxelles, 2022. 922 p.

<sup>247</sup> Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (versiune consolidată). In: *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* C 202/49

<sup>248</sup> Directiva 2011/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 5 aprilie 2011 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane și protejarea victimelor acestuia, precum și de înlocuire a Deciziei-cadru 2002/629/JAI a Consiliului. In: *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* L 101/1

Este necesar să constatăm că statistica din Republica Moldova privind numărul infracțiunilor săvârșite împotriva traficului de copii este în descreștere, astfel putem constata că actele normativ-juridice ale Republicii Moldova au receptat exigențele și standardele internaționale și europene referitor la prevenirea și combaterea traficului de ființe umane. Pentru securitatea statului, este necesar de a interveni până la apariția amenințărilor, aceasta se asigură prin măsurile de prevenire.<sup>249</sup>

Totodată, criza umanitară din Ucraina, generată de războiul pe teritoriul său, a determinat migrația persoanelor spre statele Uniunii Europene. Numărul mare de persoane care traversează hotarele Republicii Moldova, lipsa de experiență managerială în contextul situațiilor de criză, de asemenea proporții, pe de o parte, dar și vulnerabilitatea economică, socială și de alt gen a refugiaților din Ucraina, pe de altă parte, contribuie la creșterea cazurilor de trafic de ființe umane.<sup>250</sup>

Cu referire la participarea Republicii Moldova la programele și activitatea organizațiilor internaționale și regionale în domeniul luptei cu traficul de ființe umane, este necesar să menționăm că procesul este dictat de cursul oficial spre integrarea Republicii Moldova în Uniunea Europeană, adoptat de autoritățile naționale<sup>251</sup>, exprimat fiind în măsuri întreprinse *ab initio* în această direcție.

Printre Prioritățile Planului de Acțiuni Uniunea Europeană-Moldova<sup>252</sup> găsim intensificarea luptei împotriva crimei organizate, inclusiv traficului de ființe umane. Astfel Republica Moldova s-a angajat să dezvolte și să implementeze cadrul legislativ adecvat pentru prevenirea și combaterea traficului de ființe umane, precum și pentru rezolvarea problemelor cu care se confruntă victimele traficului; Să revizuiască legislația antitrafic, inclusiv elementele relevante prevăzute în noile coduri penale și de procedură penală în scopul conformării depline la standardele internaționale privind drepturile omului; Să intensifice cooperarea în cadrul organizațiilor internaționale relevante în acest domeniu (OSCE, ONU); Să ratifice unele instrumente internaționale relevante cum este Convenția ONU împotriva crimei organizate transnaționale („Convenția Palermo”) și a protocoalelor sale în scopul prevenirii, suprimării și

---

<sup>249</sup> Danila, V., Nastas, A. Prevenirea și combaterea traficului de ființe umane în Republica Moldova. In: Simpozion științific al tinerilor cercetători, Ed. 19, 16-17 aprilie 2021, Chișinău. Chișinău Republica Moldova: Departamentul Editorial-Poligrafic al ASEM, 2021, Ediția 19, Vol.2, pp. 207-210. ISBN 978-9975-155-42-7 p. 210

<sup>250</sup> Nastas, A., Cazacu, D. Contribution of public authorities to the prevention of trafficking in human beings in the context of the humanitarian crisis. In: Adapting Public Services to the Technological Challenges and to the Business Environment Expectations, Ed. Ediția a 3-a, 8 decembrie 2023, Chișinău. Chișinău: Departamentul Editorial-Poligrafic al ASEM, 2023, Ediția a 3-a, pp. 69-70.

<sup>251</sup> Programul de activitate al Guvernului pe anii 2005-2009 „Modernizarea țării - bunăstarea poporului” și, respectiv, Planul de acțiuni pe anii 2005-2009 al Programului Guvernului „Modernizarea țării-bunăstarea poporului”

<sup>252</sup> Planul de Acțiuni UE-Moldova din 22-02-2005. In: Tratatul Internațional Nr. 38 art. 402 din 30-12-2006. În vigoare pentru Republica Moldova din 22 februarie 2005.

pedepsirii traficului de persoane, în special de femei și copii; Să consolideze lupta împotriva traficului de ființe umane, în special a femeilor și copiilor și contrabanda cu migranți ilegali, la fel ca și activitățile de prevenire a traficului de ființe umane și reintegrarea victimelor acestui trafic etc.

Cu referire la cadrul instituțional în domeniu, coordonarea activității de prevenire și combatere a traficului de ființe umane se realizează de către Comitetul național pentru combaterea traficului de ființe umane, organ consultativ al Guvernului Republicii Moldova.

Printre atribuțiile Comitetului național pentru combaterea traficului de ființe umane figurează: realizarea coordonării activităților de prevenire și combatere a traficului de ființe umane, precum și cooperarea cu autoritățile publice, cu organizațiile internaționale și neguvernamentale, alte agenții și reprezentanți ai societății civile; înaintarea Guvernului a propunerilor privind principiile politicii de stat în domeniul prevenirii și combaterii traficului de ființe umane și recomandări orientate spre perfecționarea activității de depistare și lichidare a cauzelor și condițiilor care contribuie la apariția traficului de ființe umane și realizarea activităților de trafic de ființe umane; colectarea și analiza informațiilor despre dimensiunile, starea și tendințele traficului de ființe umane la nivel național; elaborarea propunerilor de perfecționare a legislației în domeniul prevenirii și combaterii traficului de ființe umane și protecției victimelor acestui trafic etc.

Activitatea organelor procuraturii începând cu anul 2006 a fost marcată de cerințele ce decurg din prevederile Legii privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane. În acest sens în luna februarie a fost aprobat, de către Procurorul General, Planul de implementare a prevederilor Legii menționate și a fost instituită secția de prevenire și combatere a traficului de ființe umane în cadrul Direcției de conducere a urmării penale care exercită atribuții de prevenire și combatere a traficului de ființe umane, coordonează și conduce urmărirea penală în cauze legate de trafic cărei urmărire penală este exercitată de Centrul pentru Prevenirea Traficului de Persoane a MAI.

La 02.10.2006 Procurorul General a adoptat ordinul nr.251/15 privind interacțiunea dintre subdiviziunile organelor Procuraturii în domeniu prevenirii și combaterii traficului de ființe umane. Prin acest ordin procurorii teritoriali și specializați au fost obligați să desemneze câte un procuror responsabil de aplicarea și respectarea în teritoriu a legislației privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane care reies din cerințele fișei de postului, anexă la ordin. Monitorizarea, evaluarea și evidența cazurilor privind traficul de ființe umane începând de la

pornirea urmăririi penale, terminând cu sentința judecătorească definitivă, precum și asistența metodologică este asigurată de secția de prevenire și combatere a traficului de ființe umane<sup>253</sup>.

În activitatea procesual penală de urmărire a infracțiunilor de trafic de ființe umane este importantă planificarea acțiunilor procesuale. Planificarea se efectuează de către procuror în comun cu ofițerii de urmărire penală. Planul de activități se întocmește în funcție de obiectul probațiunii care include circumstanțele prevăzute în art. 96 CPP.

Este evident că la planificarea urmăririi penale în cauzele de trafic de persoane, acțiunile procesuale nu pot deriva din ordinea prevăzută de art. 96 CPP. Acțiunile planificate derivă din circumstanțele cauzei concrete în funcție de metoda de investigare re-activă, pro-activă sau de subminare. În toate cazurile, printre cele mai urgente măsuri luate trebuie incluse asigurarea și protecției victimelor și reținerea suspecților. Pe acest aspect, la planificarea acțiunilor procesuale este importantă informația operativă de care dispune procurorul și ofițerul de urmărire penală. În asemenea situații, la planificare poate lua parte și reprezentantul organului operativ de investigație. În cazul când nu sunt necesare intervenții urgente, planificarea trebuie să derive din utilitatea și eficiența acțiunilor procesuale pentru descoperirea întregii rețele și administrarea, pe cât posibilă, a probelor concludente.

Printre alte instituții naționale având competențe în materia prevenirii și combaterii traficului de ființe umane în Republica Moldova urmează să menționăm: *Ministerul Justiției*, care împreună cu alte structuri elaborează proiecte de acte normative pentru reglementarea relațiilor din domeniul prevenirii, combaterii traficului de ființe umane și acordării de protecție și asistență victimelor. *Serviciul de Informare și Securitate* întreprinde acțiunile necesare pentru interzicerea accesului pe teritoriul Republicii Moldova al cetățenilor străini și al apatrizilor dacă dispune de informații veridice că persoanele au comis infracțiunea de trafic de ființe umane. De asemenea, desfășoară activități de prevenire și combatere a traficului de ființe umane prin intermediul depistării legăturilor organizațiilor internaționale și ale grupurilor criminale organizate cu traficanții de ființe umane, prin alte activități desfășurate în limitele competenței sale etc. Atribuții în vederea eradicării fenomenului traficului de ființe umane revin și altor autorități centrale de specialitate, cu este Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Sănătății, Ministerului Muncii și Protecției Sociale ș.a., dar și autorităților locale.

Un rol aparte în domeniul prevenirii și combaterii traficului de ființe umane revine *societății civile*. Organizațiile neguvernamentale au atribuția de a coopera cu autoritățile administrației publice și cu organele competente. Organizațiile neguvernamentale, la rândul lor,

---

<sup>253</sup> Bejan O., Butnaru Gh., „Traficul de ființe umane”, Ed. „Pontos”, Chișinău, 2002, p. 38.

pot crea centre de asistență și protecție a victimelor. Acestea desfășoară activități de informare privind fenomenul de trafic, de identificare a victimelor, acordându-le protecție și asistență.

#### **4.2. Cooperarea judiciară europeană în materia prevenirii și combaterii traficului de ființe umane**

TFU devine cu timpul o problemă majoră pe scena națională, regională și internațională. În special afectate, țările occidentale sunt în general recunoscute ca „elevi buni” în lupta împotriva traficului de persoane de către comunitatea internațională.<sup>254</sup> Prin urmare, în acest paragraf ne propunem să deducem ”bunele practici” în vederea uniformizării elaborării și aplicării legislației în domeniu.

Pericolul din ce în ce mai mare determinat de creșterea criminalității transnaționale, necesitatea prevenirii și combaterii acesteia cu mai multă eficiență într-un cadru organizat la nivel mondial, au determinat adoptarea unor instrumente regionale care să unifice eforturile statelor lume pentru a opri fenomenul. Astfel, nevoia de cooperare între state a apărut treptat pentru predarea sau primirea persoanelor care au comis infracțiuni pe teritoriul unui stat, apoi s-au refugiat în alt stat pentru a evita urmărirea penală, judecarea sau executarea pedepsei. De asemenea, condamnarea unei persoane într-un stat, urmată de executarea pedepsei în statul al cărui cetățean este, presupune ca necesitate cooperarea dintre cele două state pentru recunoașterea hotărârii străine și executarea acesteia.<sup>255</sup>

În ceea ce privește acțiunea Uniunii Europene în contracararea fenomenului periculos tratat în prezenta teză, vom remarca două faze. Prima, care a venit dintr-o viziune în primul rând de securitate, a constat în abordarea luptei împotriva traficului ca vizând obiectivele represiunii, pe de o parte, și lupta împotriva imigrației ilegale, pe de altă parte. A doua fază poate fi caracterizată din 2005 sub conducerea Comisiei, s-a manifestat prin promovarea unei abordări integrate, susținută în Comunicarea „Lupta împotriva traficului de ființe umane – abordare integrată și propuneri de plan de acțiune” ce s-a concretizat cu adoptarea unui prim plan de acțiune la 9 decembrie 2005. Ulterior au fost adoptate diferite texte programatice și a fost inițiat un proces de evaluare.<sup>256</sup>

---

<sup>254</sup> Sarah Roux, *Lutter contre la traite des êtres humains : une analyse comparative de l'action publique de la France et des Pays-Bas*. Thèse de doctorat. Bodeaux, 12/04/2023.

<sup>255</sup> Airapetean, A, Corsei, A., Ștefănoaia, M.-A., *The European Investigation Order Instrument of International Judicial Cooperation in Criminal Matters*. In: *Acta Universitatis Danubius* vol. 17, No. 2/2021, ISSN: 1844-8062 pp. 114-129, p. 115.

<sup>256</sup> Lavaud-Legendre, B. *Exploitation et traite des êtres humains : la place du tiers*. Droit. Université de Bordeaux, 2020. fftel-03033840f 177 p. p. 80.



Noul imbold dat de Tratatul de la Amsterdam și actele constitutive ale Uniunii Europene introduse pentru crearea unui spațiu de securitate, libertate și justiție din Europa au oferit cetățenilor un sentiment de siguranță, au consolidat cooperarea magistraților, polițiștilor și în domeniul judiciar penal și au oferit toate instrumentele pentru armonizarea legislațiilor naționale.

Consiliul de la Tampere, așa cum am stabilit în paragraful precedent, a recomandat o apropiere eficientă și globală a luptei contra tuturor formelor de criminalitate transnațională care să permită atingerea unei dezvoltări echilibrate, la scară comunitară, a măsurilor luate împotriva crimei organizate, fapt ce a determinat instituțiile Uniunii Europene să acționeze pentru:

- definirea conceptului de „crimă organizată” și elaborarea de sancțiuni comune care să vizeze printre altele, traficul de stupefiante, corupția, cybercriminalitatea, traficul cu ființe umane, pornografia pe Internet etc;

- crearea unei societăți informaționale în deplină siguranță care să facă față atacurilor criminalității informatice, prin promovarea cooperării statelor membre, între forțele polițienești, autoritățile judiciare, organizațiile nonguvernamentale și ale altor instituții cu competențe în domeniu;

- luarea unor măsuri suplimentare și eficiente pentru combaterea falsificării monedei „euro”;

- elaborarea unei politici adecvate de prevenire a infracționalității, inclusiv a crimei organizate.

Într-o formă instituționalizată de cooperare interstatală, întemeiată pe valorile respectării demnității umane, libertății, democrației, egalității, statului de drept, precum și pe respectarea drepturilor omului, inclusiv a drepturilor persoanelor care aparțin minorităților, cum este Uniunea Europeană, este imperioasă crearea instrumentarului juridic adecvat și eficient în sensul realizării obiectivelor fixate de actele constitutive ale organizației.

În temeiul prevederilor art. 79 TFUE, Uniunea dezvoltă o politică comună de imigrare, al cărei scop este de a asigura, în toate etapele, gestionarea eficientă a fluxurilor de migrare, tratamentul echitabil al resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere legală în statele membre, precum și prevenirea imigrării ilegale și a traficului de persoane și combaterea susținută a acestora. În acest sens, Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, adoptă măsuri inclusiv în domeniul combaterii traficului de persoane, în special de femei și copii.

Potrivit prevederilor art. 82 TFUE, cooperarea judiciară în materie penală în cadrul Uniunii se întemeiază pe *principiul recunoașterii reciproce a hotărârilor judecătorești* și a deciziilor

judiciare și include apropierea actelor cu putere de lege și a normelor administrative ale statelor membre în domeniile prevăzute.

Suplimentar, potrivit prevederilor art. 70 TFUE, în anumite cazuri prevăzute de tratat, Consiliul, la propunerea Comisiei, poate adopta măsurile de stabilire a condițiilor în care statele membre, în colaborare cu Comisia, realizează o evaluare obiectivă și imparțială a punerii în aplicare, de către autoritățile statelor membre, a politicilor Uniunii prevăzute, în special în scopul de a favoriza aplicarea deplină a principiului recunoașterii reciproce. Parlamentul European și parlamentele naționale sunt informate cu privire la conținutul și rezultatele evaluării.

Mai mulți factori trebuie să faciliteze recunoașterea mutuală și încrederea mutuală: măsurile de apropiere a legislațiilor; politicile Uniunii în domeniul spațiului de libertate, securitate și justiție; adoptarea măsurilor destinate susținerii formării magistraților și personalului din justiție; cartea drepturilor fundamentale. În pofida importanței principiului recunoașterii mutuale în materie penală, Curtea de Justiție a Uniunii Europene a reușit, în materie de azil, să-i recunoască o anumită atenuare, în special atunci când executarea unui mandat de arest european este susceptibilă de a constitui un risc real și individual de violare a drepturilor fundamentale a persoanei căutate.<sup>257</sup>

Cu referire la apropierea legislațiilor, demarăm expunerea conținutului prin trimiterea la prevederile art. 83 alin. 1) TFUE, ce prevede că Parlamentul European și Consiliul, hotărând prin directive în conformitate cu procedura legislativă ordinară, pot stabili norme minime cu privire la definirea infracțiunilor și a sancțiunilor în domenii ale criminalității de o gravitate deosebită de dimensiune transfrontalieră ce rezultă din natura sau impactul acestor infracțiuni ori din nevoia specială de a le combate pornind de la o bază comună. Aceste domenii ale criminalității sunt următoarele: terorismul, traficul de persoane și exploatarea sexuală a femeilor și a copiilor, traficul ilicit de droguri, traficul ilicit de arme, spălarea banilor, corupția, contrafacerea mijloacelor de plată, criminalitatea informatică și criminalitatea organizată.

În funcție de evoluția criminalității, Consiliul poate adopta o decizie care să identifice alte domenii ale criminalității. Consiliul hotărăște în unanimitate, după aprobarea Parlamentului European.

**Apropierea legislațiilor penale ale statelor membre ale Uniunii Europene se referă atât la dreptul penal procedural, cât și la cel material. În contextul prezentei cercetări ne vom referi doar la apropierea dreptului penal material.**

---

<sup>257</sup> Brière, C., Dony, M. *Droit de l'Union européenne* 8e édition, Éditions de l'Université de Bruxelles, 2022. 922 p. p. 546.

În vederea realizării prevederilor actelor constitutive al Uniunii Europene menționate a fost adoptată Directiva 2011/36<sup>258</sup> analizată mai devreme în lucrare.

Fiind un act obligatoriu, Directiva creează la adresa statelor membre ale Uniunii Europene obligații pozitive inclusiv în materia reglementării naționale a infracțiunii de trafic de ființe umane. În această ordine de idei, Directiva prevede că exploatarea activităților de cerșit, inclusiv folosirea la cerșit a unei persoane traficate dependente, se încadrează în definiția traficului de ființe umane doar atunci când sunt întrunite toate elementele care caracterizează munca sau serviciul forțat. În lumina jurisprudenței relevante în domeniu, valabilitatea oricărui posibil consimțământ al persoanei de a presta o astfel de muncă sau un astfel de serviciu ar trebui evaluată de la caz la caz. Cu toate acestea, atunci când este vorba de un copil, niciun posibil consimțământ al acestuia nu ar trebui considerat vreodată valabil. ... Definiția include, de asemenea, traficul de ființe umane în scopul prelevării de organe, care constituie o încălcare gravă a demnității umane și a integrității fizice a persoanelor, precum și alte activități, cum ar fi adopția ilegală sau căsătoria forțată, în măsura în care acestea prezintă elementele constitutive ale traficului de persoane.

Directiva 2011/36 se referă și la armonizarea sancțiunilor penale. Atunci când infracțiunea este săvârșită în anumite circumstanțe, de exemplu împotriva unei victime deosebit de vulnerabile, sancțiunea ar trebui să fie mai severă. Persoanele deosebit de vulnerabile ar trebui să includă cel puțin toți copiii. Alți factori de care s-ar putea ține seama în momentul stabilirii gradului de vulnerabilitate al unei victime includ, de exemplu, posibila existență a unei sarcini, sexul, starea de sănătate, un eventual handicap. Atunci când infracțiunea este deosebit de gravă, de exemplu în situația în care viața victimei a fost pusă în pericol sau în cazul în care infracțiunea a implicat săvârșirea unor acte grave de violență, cum ar fi tortura, folosirea forțată a unor medicamente sau droguri, violul sau alte forme grave de violență psihologică, fizică sau sexuală, sau a adus prejudicii deosebit de grave victimei, acest lucru ar trebui să fie, de asemenea, reflectat prin aplicarea unei sancțiuni penale mai severe. În cadrul executării pedepsei, s-ar putea ține seama de gravitatea infracțiunii comise.

Cu referire la răspunderea persoanelor juridice pentru infracțiunea de trafic de ființe umane, directiva stipulează că statele membre iau măsurile necesare pentru a se asigura că poate fi angajată răspunderea persoanelor juridice pentru infracțiunile menționate, care au fost săvârșite în beneficiul lor de către orice persoană, acționând în nume propriu sau în calitate de membru al unui organism al persoanei juridice în cauză, care are o funcție de conducere în cadrul persoanei juridice

---

<sup>258</sup> Directiva 2011/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 5 aprilie 2011 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane și protejarea victimelor acestuia, precum și de înlocuire a Deciziei-cadru 2002/629/JAI a Consiliului

respective, pe baza: (a) unei împuterniciri din partea persoanei juridice; (b) a unei prerogative de a lua decizii în numele persoanei juridice respective; sau (c) a unei prerogative de a exercita control în cadrul persoanei juridice.

Coordonarea cercetării și urmăririi penale în cauzele de trafic de persoane, se stipulează în conținutul Directivei, ar trebui să fie facilitată de o cooperare consolidată cu Europol și Eurojust, de înființarea de echipe comune de anchetă, precum și de punerea în aplicare a Deciziei-cadru 2009/948/JAI a Consiliului din 30 noiembrie 2009 privind prevenirea și soluționarea conflictelor referitoare la exercitarea competenței în cadrul procedurilor penale.

Cât privește cadrul instituțional al Uniunii Europene, este cazul să menționăm că Consiliul European, în cadrul Reuniunii Speciale de la Tampere din 15-16 octombrie 1999, consacrarea creării spațiului de libertate, securitate și justiție, în care fiecare cetățean al Europei, să se poată adresa tribunalelor și autorităților din statele membre, tot atât de ușor, așa cum o face în propriul stat<sup>259</sup>. Pe această linie de gândire s-a situat pe timpuri propunerea Comisiei Europene (preocupată să găsească un mecanism eficient pentru combaterea fraudei în detrimentul intereselor financiare europene), de înființare a instituției Procurorului European sau a Ministerului Public European. În acest sens a fost întocmită o Carte verde, care a abordat problema statutului juridic și a modului de organizare a acestei instituții, cât și pe cele privind incriminările, procedurile și controlul său jurisdicțional<sup>260</sup>.

Stabilirea unei noi structuri instituționale - Oficiul procurorului European, în cadrul EUROJUST, a fost reglementată și de Constituția Uniunii Europene, ce nu a intrat în vigoare.

Prin crearea acestei instituții s-a urmărit înlăturarea fragmentării din activitatea de aplicare a legii în spațiul european, revitalizarea activității de cooperare judiciară între statele membre, reorganizarea activității de investigare în cadrul instituțiilor Comunității și, nu în ultimul rând, respectarea drepturilor fundamentale ale cetățenilor. Cum nici unul din Tratatul existente ale Comunităților Europene nu oferea vreo bază legală pentru o zonă europeană de aplicare a legii ce implică autoritatea judiciară comună, cum ar fi aceea a Procurorului european, propunerea a dobândit forță juridică s-a materializat o dată cu semnarea Tratatului constituind o Constituție pentru Europa.<sup>261</sup>

Dacă prin Cartea Verde, competența materială a procurorului era limitată la protecția intereselor financiare ale Comunității, în Constituție este prevăzută prin amendamentele acesteia,

---

<sup>259</sup> Ponta, V., Coman, D., *Instituția, procurorului european o realitate?* în Revista de Drept Public, nr. 3/2003, p. 61

<sup>260</sup> Comisia Europeană-OLAF, Cartea verde privind protecția penală a intereselor financiare ale Comunității Europene și înființarea instituției Procurorului european-proiect, Bruxelles, 2001

<sup>261</sup> Bogdan, C. *Perspective privind cooperarea polițienească și cooperarea judiciară în materie penală, în lumina Tratatului de la Lisabona* <https://old.mpublic.ro/jurisprudenta/publicatii/cooperarea.pdf> p. 188

prin includerea și a altor infracțiuni grave. Totodată, Procurorul european, având jurisdicție pe întreg teritoriul Comunitatii Europene, are atribuții concrete: ia decizii privind managementul centralizat al investigației și al anchetei în spațiul comunitar, are posibilitatea să administreze probe împotriva acuzatului; procurorul va fi de asemenea responsabil pentru conducerea și coordonarea anchetei.

Apariția instituției Procurorului European – motor principal al construcției europene în lupta împotriva fenomenului infracțional transeuropean, reflectă efortul de realizare a spațiului judiciar european – premisă pentru oferta Uniunii Europene : de a oferi cetățenilor săi un spațiu de libertate, securitate și justiție.<sup>262</sup>

### ***Eurojust***

Prin decizia Consiliului European din 14 decembrie 2000, s-a înființat Unitatea provizorie de cooperare judiciară, *în scopul de a întări lupta împotriva formelor grave de crimă organizată și coordonarea eforturilor depuse de state în derularea investigațiilor potrivit dreptului intern și obligațiilor asumate la nivel internațional*<sup>263</sup>.

În spațiul european apariția Eurojust a marcat o măsură necesară pentru întărirea cooperării judiciare în materie penală și o mai bună colaborare între magistrați, care până în 2002 erau supuși unor reguli de procedură stricte și complexe în administrarea actului de justiție.

Până la constituirea Eurojust se afirma că „*Europa unităților de poliție a avansat mai repede decât cea a magistraților*”, deoarece polițiștii au inițiat cu mai mare ușurință inițiative de cooperare și au derulat activități transfrontaliere în îndeplinirea atribuțiilor de serviciu cu mai mare eficiență.

Eurojust, ca organ al Uniunii Europene a fost înființat prin decizia Consiliului European (2002/1187/JAI), la data de 28 februarie 2002.

Astăzi Eurojust colaborează cu autoritățile naționale pentru a combate o gamă largă de infracțiuni transfrontaliere grave și complexe care implică două sau mai multe țări. Agenția coordonează răspunsul judiciar la amenințările din ce în ce mai numeroase din Europa, permițând statelor membre să fie cu un pas înaintea infractorilor, concentrându-se în principal pe grupurile de criminalitate organizată. Cazurile sesizate la Eurojust implică adesea mai multe tipuri de infracțiuni. Totodată, printre infracțiunile de interes prioritar regăsim traficul de persoane, introducerea ilegală de migranți ș.a.

---

<sup>262</sup> Ibidem

<sup>263</sup> „Crearea Eurojust Comunicatul Comisiei Comunităților Europene”, Angela Nicolae, articol inserat în Culegerea de materiale, Proiectul Tempus JEP14219-99 cu titlul, „Lupta împotriva corupției și criminalității organizate”, p. 154, Ed. Lumina Tipo.

Eurojust asigură asistență operațională personalizată pe parcursul diferitelor etape ale investigațiilor penale transfrontaliere, oferind: răspunsuri prompte; un serviciu de coordonare permanentă care funcționează 24 din 24, șapte zile pe săptămână; legături către omologii principali; și asistență la întocmirea cererilor de cooperare judiciară, inclusiv traduceri oficiale.<sup>264</sup>

Raportul Eurojust privind traficul de persoane, publicat în februarie 2021, analizează 91 de cazuri de trafic de persoane și rezultatele a 59 de echipe comune de anchetă. Raportul concluzionează că, pentru a oferi mai multă asistență victimelor traficului de persoane, este necesară o cooperare judiciară transfrontalieră și mai rapidă. Implicarea mai din timp a Eurojust și un număr mai mare de cazuri înaintate agenției vor contribui la o mai bună coordonare a anchetelor și la obținerea unei imagini mai complete a rețelelor infracționale care acționează la nivel internațional și care exploatează adesea victime tinere și vulnerabile. Raportul oferă bune practici pentru statele membre și evidențiază asistența practică pe care a acordat-o și va continua să o acorde, de exemplu, în ceea ce privește soluționarea conflictelor de jurisdicție și facilitarea executării ordinilor europene de anchetă. Eurojust s-a angajat să pună în aplicare noua Strategie a UE privind combaterea traficului de persoane (2021-2025), adoptată în aprilie 2021. În cadrul reuniunii sale anuale privind introducerea ilegală de migranți, agenția a avut ocazia de a discuta despre sprijinul său operațional pentru punerea în aplicare a acestei strategii, de la protejarea și capacitatea victimelor până la traducerea în justiție a traficantilor. O parte a reuniunii a fost dedicată traficului de persoane, la care a participat noul coordonator al UE pentru combaterea traficului de persoane. De asemenea, a fost subliniată importanța rolului și a strategiei Eurojust în ceea ce privește continuarea cooperării cu țările terțe în acest domeniu. Într-un raport comun publicat la 18 octombrie 2021, cu ocazia celei de a 15-a Zile Europene a Luptei împotriva Traficului de Persoane, JHAAN a prezentat pentru prima dată o imagine de ansamblu completă a acțiunilor agențiilor de depistare și protejare a victimelor traficului de persoane. Raportul urmărește să sensibilizeze mai mult statele membre cu privire la potențialul agențiilor de a contribui la identificarea din timp și la protecția victimelor și le încurajează să apeleze la agenții în toate etapele prevenirii, anchetelor, operațiunilor și procedurilor judiciare.

Raportul Eurojust menționează că, în februarie 2021, o rețea implicată în munca disimulată a cetățenilor moldoveni, care lucrau sub identități false pe șantiere de construcții din Franța, a fost

---

<sup>264</sup> European Union Agency for Criminal Justice Cooperation, <https://www.eurojust.europa.eu/ro/about-us/what-we-do>

destructurată ca urmare a unei echipe comune de anchetă, sprijinite de Eurojust, între autoritățile judiciare franceze, române și moldovene.<sup>265</sup>

În speță, victimelor le-au fost ridicate actele de identitate, fiind înlocuite la un moment dat cu acte românești falsificate. Cei 100-150 muncitorii ilegali moldoveni au fost plătiți cu salariul minim francez, dar programul lor de muncă săptămânal a depășit cu mult cele 35 de ore legale, subcotând concurența loială în sectorul construcțiilor.

Investigațiile au urmărit trei direcții: în TFU și angajări ascunse în Franța, spălarea banilor în România, autoritățile moldovenești investigând furnizarea de acte de identitate false.

În timpul unei zile de acțiune, au fost arestate 38 de persoane, au fost înghețate 11 conturi bancare și au fost confiscate 15 autoturisme de lux și 100 000 EUR în numerar. Eurojust a sprijinit ziua de acțiune și a oferit asistență la executarea ordinelor europene de anchetă și a cererilor de asistență judiciară reciprocă, în coordonare cu autoritățile moldovene.

În acest context este important să menționăm că România, în calitate de stat membru al Uniunii Europene, dezvoltă o cooperare intensă cu Eurojust bazată pe:

- *schimbul de informații și asistență tehnică;*
- *realizarea echipelor comune de investigație*
- *realizarea cu celeritate și profesionalism a comisiilor rogatorii solicitate de Eurojust;*
- *accesul la punctul de documentare și informare al Eurojust;*
- *organizarea de seminarii și conferințe în vederea instruirii.*

Eurojust devine pe zi ce trece un loc de armonizare a competențelor, a experiențelor, unde se stabilesc schimburi de informații, contacte personale și directe cu punctele de contact din rețeaua judiciară europeană și cu autoritățile naționale, toate aceste acțiuni ducând la o mai bună coordonare a activităților de investigare și la consolidarea cooperării judiciare în materie penală.

La 19 iunie 2014 a fost semnat acordul de cooperare între Republica Moldova și Eurojust cu scopul de a întări cooperarea între Republica Moldova și Eurojust în combaterea infracțiunilor grave, în special crima organizată și terorismul. Acordul reglementează aspecte privind Procurorul de legătură cu Eurojust; Magistratul de legătură al Eurojust; Punctul de contact pentru Eurojust; Întâlnirile operaționale și strategice; Schimbul de informații; Securitatea informațională; Consultările periodice etc.

Cu referire la perspectivele aderării Republicii Moldova la Spațiul de Libertate, Securitate și Justiție în contextul obiectului prezentei cercetări, vom menționa evoluția evenimentelor la scară

---

<sup>265</sup> Raportul anual al Eurojust, 2021. <https://www.eurojust.europa.eu/sites/default/files/assets/eurojust-annual-report-2021-ro.pdf>

națională ce demonstrează, în cele din urmă, receptivitatea autorităților naționale la inițiativele regionale europene în materia combaterii traficului de ființe umane.

Primele încercări de luptă împotriva migrației ilegale a populației din Republica Moldova au fost legate de combaterea traficului de ființe umane. Inițiatorii în combaterea acțiunilor de trafic au fost organizațiile internaționale, preocupate de traficul de femei cu scopul exploatarei sexuale. În conformitate cu recomandările organizațiilor internaționale având în vizor situațiile reale, prin decizia Guvernului Republicii Moldova (mai 2000) a fost creată Grupul Național de Combatere a Traficului de Persoane, care a fost menit să aibă rolul de partener național în cadrul proiectului OIM pentru combaterea traficului de ființe umane. În același timp, a fost dezvoltat Planul de Acțiuni pentru combaterea traficului de ființe umane, care pune accentul pe cooperarea și acțiunile comune a autorităților și a organizațiilor non-guvernamentale. În aceeași perioadă a fost constituit grupul de lucru permanent, în care au intrat reprezentanți: ai ministerelor, deputați, reprezentanți ai organizațiilor non-guvernamentale.

În componența Ministerului Afacerilor Interne a fost creat Departamentul pentru lupta împotriva Crimei Organizate, iar în cadrul acestuia se află Centrul pentru Combaterea Traficului de Ființe Umane. În august 2005 a fost adoptat Plan Național de Acțiuni pentru combaterea traficului de ființe umane. Se iau diferite măsuri cu scopul de combatere a traficului. În primul rând, informarea populației despre gradul de pericol și riscul migrației ilegale/nesoluționate, traficul de ființe umane cu scopul exploatarei fie ca forță de muncă ieftină, fie exploatare sexuală, prevenirea populației referitor la consecințele acestora. În al doilea rând, fortificarea controlului asupra activităților agenților turistici și de ocupare a forței de muncă peste hotare. În al treilea rând, pedepsirea celor care organizează, recrutează și transportă „marfă vie”. În special, temerile sunt legate de inconsecvența autorităților moldovenești privind pedepsirea oficialilor publici, care „acoperă” migrația ilegală, traficul de ființe umane cu scopul exploatarei peste hotare.

Acest lucru a determinat Departamentul de Stat SUA în raportul său privind contracararea migrației ilegale ființelor vii în 2007, și excluderea Moldovei din grupul doi și plasarea în al treilea grup de țări, care nu fac nimic sau doar simulează lupta pentru combaterea acestui fenomen social. Între timp, se observă aspectele pozitive ale gestionării migrației în Republica Moldova, în mare parte datorită cooperării active cu Uniunea Europeană, dar, în același timp, este necesar să acordăm atenție împrejurărilor care duc la reducerea eficacității reglementării proceselor migraționiste în Republica Moldova.

Cu toate că cooperarea internațională la nivel operațional a crescut considerabil în urma participării organelor de drept ale Moldovei la diferite structuri regionale și internaționale, în prezent încă nu sunt folosite la capacitate maximă posibilitățile conlucrării cu autoritățile



competente ale altor state, cu structurile internaționale competente indicate mai devreme în prezenta lucrare. În continuare există probleme în urmărirea penală a complicilor și traficantilor aflați în altă țară.

În acest context, Republica Moldova și-a consolidat un mecanism de protecție împotriva acestui fenomen prin instituirea unor instrumente legale – măsuri speciale de anchetă. În cele mai multe cazuri, numai prin aceste acțiuni desfășurate de ofițerii de anchetă este posibilă descoperirea sau arestarea persoanelor implicate în traficul de persoane ș.a.<sup>266</sup>

Problema ducerii la bun sfârșit a urmării penale calitative și condamnării traficantilor necesită mai mult timp și dotare tehnică și financiară decât au ofițerii în momentul de față.

Intensificarea informării societății civile pentru implicarea cât mai activă în rezolvarea problemelor legate de trafic, asumarea responsabilității și îndeplinirea obligațiilor față de victime, continuarea consolidării capacităților organelor de drept prin instruire și dotare corespunzătoare, cooperării eficiente cu partenerii regionali și internaționali în combinație cu măsuri de reducere a sărăciei și șomajului sunt acțiunile cheie pentru aplicarea cu succes a prevederilor Planului de Acțiuni Moldova - Uniunea Europeană.

Un rol important îi revine statului și în controlul asupra intrării și ieșirii din țară a tuturor categoriilor de migranți, în combaterea migrației ilegale de muncă și stoparea activității persoanelor fizice și juridice care intermediază ilegal acțiunile de angajare peste hotare. Printre aceste inițiative, menționăm: aprobarea unei abordări globale față de migrația în regiunile de est și sud-est învecinate cu Uniunea Europeană; parteneriatul privind mobilitatea și migrația circulară; instrument european de vecinătate și cooperare; Misiunea Uniunii Europene privind Cooperarea la Frontieră (EUBAM); Sinergia Mării Negre; noua tematică de cooperare cu țările terțe în domeniul azilului și migrației, crearea Centrului Unic de Vize a Uniunii Europene; Acordul privind Simplificarea Regimului de Vize și de Readmisie. Având în vedere încheierea Planului Individual de Acțiuni „Uniunea Europeană - Republica Moldova”, autoritățile moldovenești au înaintat cu inițiativa de a semna un nou document de cooperare cu Uniunea Europeană. Acest document trebuie să fie bine consolidat din punct de vedere politic, oferind Moldovei o continuitate a reformelor inițiale de integrare europeană. Republica Moldova nu insistă ca acest document să fie numit plan de aderare a Republicii la Uniunea Europeană. Moldova vrea ca în document să fie clar menționat că țara va primi acces și va avea posibilitate să folosească toate patru libertățile, oferite de Uniunea Europeană țărilor ce urmează să adere.

---

<sup>266</sup> Nastas, A., Cicală, A. Supervised Delivery: An Important Legal Tool to Fight Cross-Border Crime. In: ACROSS [www.across-journal.com](http://www.across-journal.com) ISSN 2602-1463 Vol. 8 (4) 2024 Law and Litigation in the EU and the Candidate States. pp. 32-38, p. 32

Moldova și-a exprimat dorința de a adera în calitate de țară-pilot la proiectul privind migrația circulară și a venit la rândul său cu propuneri și observații privind îmbunătățirea mecanismului migrației circulare și de mobilitate. Au avut loc două runde de negocieri referitor la oferirea Republicii Moldova ca proiectul-pilot de parteneriat în domeniul migrației circulare și de mobilitate. În iunie 2008, Republica Moldova a fost selectată în calitate de țară, care va realiza proiectul-pilot în domeniul migrației circulare. Acest acord pune accentul pe aspecte care să le permită în primul rând să atragă atenția asupra migrației circulare a cadrelor de muncă calificate, de sensibilizare, de formare profesională în contextul cerințelor UE, cu scopul de reîntoarcere și reintegrare în țara de origine. Mai mult de atât, Moldova a semnat acordul privind readmisia cu Cehia, Ungaria, Lituania, Polonia, România, Ucraina, Norvegia, Elveția, Italia, ca parte a procesului de la Budapesta, de cooperare regională în contextul Sinergiei Mării Negre, Moldova cooperează în domeniul combaterii migrației ilegale, contrabandei, criminalității transfrontaliere, consolidării și modernizării tehnice a controalelor de frontieră, îmbunătățirii procesului de culegere a datelor și monitorizării informațiilor .

Comisia Europeană sugerează instaurarea unui mecanism care să permită a stabili, la nivel european, care state pot reintroduce excepțional controalele la frontierele interne, chiar dacă sunt membre Schengen. Mecanismul va fi utilizat ca „ultimă soluție”, în situații critice, până la adoptarea unor noi măsuri”.

În prezent, Moldova este în principal o țară de origine și de tranzit pentru traficul de ființe umane. Cu toate acestea, mulți oameni sunt și ei victime ale exploatării. În perioada de raportare, numărul victimelor adulte identificate a scăzut semnificativ. Au fost raportate 107 victime adulte (32 femei/75 bărbați) în 2022, față de 312 victime adulte raportate în 2021.

Copiii victime în 2022 au fost 44 (43 fete/1 băiat). Victimele traficate în scopul exploatării prin muncă sunt în principal bărbați și persoane vulnerabile, inclusiv persoane cu dizabilități. Există riscuri potențiale de creștere a traficului de ființe umane pe fondul deplasărilor în masă cauzate de războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei. În perioada de raportare au fost deschise 44 de dosare penale: 29 pentru trafic de adulți și 15 pentru trafic de copii.

Mecanismul național de referire pentru victimele traficului este operațional și a fost recent modernizat în conformitate cu cele mai bune practici internaționale. Două centre pentru victime sunt gestionate de autoritățile naționale, iar în 2022 un al treilea dedicat victimelor bărbați a fost transmis autorităților naționale. Cooperarea cu societatea civilă este bună. Există, de asemenea, o linie fierbinte. Cu toate acestea, există îngrijorări cu privire la furnizarea de asistență durabilă victimelor, oferind în mod specific atât oportunități socio-economice, cât și îngrijire medicală specializată. Există, de asemenea, preocupări cu privire la volumul de muncă al personalului de

protecție socială la nivel local, care sunt principalele puncte de contact nu numai pentru victimele traficului și violența bazată pe gen, ci și pentru asistența copiilor. În general, Moldova demonstrează eforturi continue, dar trebuie încă să-și îmbunătățească capacitatea de a preveni toate tipurile de trafic de ființe umane, de a identifica victimele într-un stadiu incipient și de a consolida răspunsul forțelor de ordine.

La momentul începerii negocierilor de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană, constată Comisia Europeană, Moldova are un anumit nivel de pregătire în implementarea acquis-ului UE privind lupta împotriva crimei organizate. Au fost înregistrate unele progrese, inclusiv lupta împotriva criminalității financiare și recuperarea activelor. Moldova și-a asumat angajamente repetate și a făcut progrese în lupta împotriva traficului de arme, droguri, traficului de ființe umane și traficului de migranți. A adoptat în decembrie 2022 o nouă strategie sectorială de dezvoltare privind prevenirea și combaterea crimei organizate pentru perioada 2022-2025, pentru a sprijini punerea în aplicare a strategiei integrate de afaceri interne (2022-2030), care a fost adoptată în septembrie 2022.

Legislația privind traficul de ființe umane a fost aliniată în continuare la acquis-ul UE. Recomandările din Strategia națională de prevenire și combatere a traficului de ființe umane pentru perioada 2018-2023 ar trebui să servească drept bază pentru dezvoltarea următoarei.<sup>267</sup>

#### **4.3. Concluzii la Capitolul 4**

1. În prezent, datele statistice ale traficului de ființe continuă să fie alarmante. Cauzele care contribuie la dezvoltarea traficului de ființe umane sunt multiple, iar formele de realizare a acestui periculos fenomen se diversifică în continuu. Ca răspuns, societatea internațională oferă multiple remedii instituționalizate, neinstituționalizate, universale și regionale, permanente și temporare cu scopul de a remedia acest fenomen extrem de periculos.

2. La scară globală sunt întreprinse acțiuni consecvente ce urmăresc eradicarea acestui flagel periculos. Astfel, se observă că inițiativele întreprinse la nivel universal/internațional, sunt recepționate, dezvoltate și implementate la scară regională europeană concomitent de organizațiile interguvernamentale: Consiliul Europei, Uniunea Europeană, Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa.

3. Pentru Republica Moldova, stat apărut circa 30 de ani în urmă pe harta politică a Europei este imperios să fie consolidată capacitatea organelor de aplicare a legii în lupta împotriva

---

<sup>267</sup> Report Accompanying the document Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions 2023 Communication on EU Enlargement policy - Republic of Moldova 2023

traficului de ființe umane prin diversificarea **participării constante** la programele de cooperare internațională în domeniu.

4. Cadrul actual legislativ național în general este suficient pentru moment la desfășurarea activităților organelor competente în acest domeniu, dar pornind de la aspirațiile țării noastre de a se integra în Uniunea Europeană, este necesară transpunerea plenară în ordinea juridică internă a Directivei 2011/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului din data de 5 aprilie 2011 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane și protejarea victimelor acestuia, precum și de înlocuire a Deciziei-cadru 2002/629/JAI a Consiliului. În așa mod va fi asigurat deja la etapa de preaderare obiectivul apropiării legislațiilor penale naționale în domeniul prevenirii și combaterii traficului de ființe umane.

## CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI GENERALE

În contextul marilor schimbări geopolitice, economice și sociale cu care se confruntă în prezent comunitatea internațională, criminalitatea a căpătat noi valențe, extinzându-și aria de cuprindere și sfera de activitate la cote alarmante, motiv de îngrijorare pentru majoritatea statelor lumii și în mod deosebit cele ale căror economii se află în proces de tranziție, dată fiind vulnerabilitatea sistemelor legislative și fragilitatea instituțiilor democratice.

În cadrul prezentei teze de doctorat, drept rezultat al cercetărilor efectuate au fost fundamentate următoarele rezultate științifice, congruente cu scopurile și sarcinile trasate în introducerea lucrării:

- 1) clarificarea și caracterizarea subelementelor obiective și subiective ale traficului de ființe umane;
- 2) armonizarea prevederilor penale naționale referitoare la traficul de ființe umane cu standardele internaționale universale;
- 3) identificarea trăsăturilor delimitative dintre traficul de ființe umane și infracțiunile conexe/omogene;
- 4) formularea unor propuneri de *lege ferenda* susceptibile de a contribui la perfecționarea incriminării privind traficul de ființe umane.

Printre cele mai importante **concluzii cu caracter general** care rezultă din prezentul studiu menționăm următoarele:

1. Atât în literatura de specialitate din România, în cea din Republica Moldova problematicii privind traficul de ființe umane respectiv traficul de persoane i s-a acordat o atenție deosebită, iar materialele științifice publicate la tema prezentului studiu sunt multiple și elocvente. Cercetarea materialelor științifice cu privire la traficul de ființe umane respectiv traficul de persoane, pune un accent deosebit pe reglementarea infracțiunilor amintite în legislația penală a Republicii Moldova și a României în accepțiunea art. 165 CP RM și art. 210 CP al României. (Secțiunea 1.1).

2. Politica penală punitivă a Republicii Moldova în domeniul prevenirii penale a traficului de persoane este raționalizată pe o diferențiere netă a răspunderii penale și, implicit, a individualizării legale a pedepselor penale aplicabile pentru infracțiunea de traficare a persoanelor adulte (traficul de ființe umane – art. 165 CP RM) și cea de traficare a copiilor (art. 206 CP RM). (Secțiunea 1.2).

3. Analiza juridico-penală a elementelor constitutive ale infracțiunilor de trafic de ființe umane din legislația penală Republicii Moldova și a traficului de persoane din legislația română demonstrează o abordare apropiată a legislațiilor penale, urmare a ratificării Protocolului privind prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane, în special al femeilor și copiilor, adițional la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate. Atât legislația penală specială a României prin legea nr.678/2001, cât și codurile penale ale celor două state incriminează și sancționează infracțiunile privind traficul de ființe umane respectiv traficul de persoane. (Secțiunile 1.2. și 2.1).

4. Infracțiunea de trafic de ființe umane atentează la relațiile sociale ce asigură libertatea individului și nu se limitează doar la libertatea fizică ci presupune și lipsa oricărei influențe psihice orientate spre modificarea prin constrângere ilegală a conduitei omului de aceea atât în România cât și în Republica Moldova, sancționarea traficului de ființe umane constituie o preocupare constantă a legiuitorului ce s-a materializat într-un cadru normativ complet în concordanță cu cel de la nivel european și internațional. Cercetarea obiectului juridic special al infracțiunii de trafic de ființe umane permite cunoașterea sistemului de valori ocrotite de către dreptul penal și evidențiază politica penală cu privire la apărarea anumitor valori sociale, considerate drept valori fundamentale ale statului de drept. Libertatea persoanei este concepută ca o **valoare socială prioritara**, ocrotită de legea penală inerentă persoanei fizice, care într-o societate civilizată nu poate constitui, în nici un caz, obiectul vreunei afaceri. (Subsecțiunea 2.2.1).

5. Latura obiectivă a infracțiunii de traficare a ființelor umane are un caracter complex, elementul material fiind constituit din acțiuni scop și acțiuni mijloc alternative, pentru existența conținutului juridic al infracțiunii și pentru probarea activității infracționale, fiind obligatorie stabilirea faptică a unei acțiuni scop săvârșite prin intermediul unei acțiuni mijloc, acțiuni care în cumul reflectă elementul de exploatare a victimelor supuse traficării. Sub aspectul laturii subiective infracțiunea de trafic de ființe umane face parte din categoria infracțiunilor cu scopuri speciale alternative, inerente conținutului constitutiv, care nuanțează exploatarea persoanei și prin aceasta a gradul prejudiciabil al infracțiunii, iar determinarea lor este obligatorie pentru încadrarea juridică a faptei în temeiul art. 165 C.pen. (Subsecțiunea 2.2.2).

6. În cazul traficului de ființe umane, este vorba de vinovăție sub formă de intenție directă, în unele cazuri, chiar și premeditată . Deci intenția poate fi definită că se consideră săvârșită infracțiunea cu intenție directă, dacă persoana care a săvârșit fapta își dădea seama de caracterul prejudiciabil, ilicit și imoral, al acțiunii sau inacțiunii sale, a prevăzut urmările ei prejudiciabile, le-a dorit sau admitea în mod conștient, survenire a acestor urmări. (Subsecțiunea 2.2.3).

7. Termenul de „trafic de ființe umane” este frecvent confundat cu „organizarea migrației ilegale” și, de asemenea, traficul de ființe umane în scopul exploatării sexuale este confundat cu prostituția. Se consideră necesar ca pentru o mai bună înțelegere a fenomenului, este mandatoriu a se face o distincție clară între cele trei concepte.

Cu toate că organizarea migrației ilegale și traficul de ființe umane împărtășesc cauze, caracteristici și modele similare, acestea sunt diferențiate prin distincții juridice clare.

Pe de-o parte, infracțiunea de trafic de migranți, de asemenea, cunoscută și sub numele de facilitare a imigrației ilegale este o infracțiune care încalcă legile naționale și internaționale legate de frontieră.

Pe de altă parte, traficul de ființe umane este o infracțiune împotriva persoanei, deoarece încalcă drepturile fundamentale ale omului. (Secțiunea 3.1 și 3.2).

8. Analiza deosebiriilor care există între traficul de persoane și celelalte infracțiuni la care am făcut referire reprezintă aspecte care ne vor ajuta la stabilirea corectă a încadrării juridice a unei fapte întruna dintre infracțiunile menționate, astfel încât legea penală să fie aplicată unitar și la nivel intern și internațional.

În acest context, la baza delimitării infracțiunii de proxenetism de traficul de ființe umane stă elementul de constrângere caracteristic celui din urmă fenomen infracțional. Acest element reiese din două semne inerente traficului de ființe umane: acțiunea mijloc de comitere a faptei și scopul exploatării sexuale comerciale sau exploatării în prostituție. (Secțiunea 3.3 și 3.4).

9. În temeiul standardelor internaționale, victima traficului de persoane nu este exonerată doar de răspunderea sau de pedeapsa penală, ci urmează să fie protejată și împotriva detenției, învinuirii sau urmării penale pentru faptele comise în această calitate. Pe cale de consecință se propune modificarea prevederilor art. 165 alin. (4) C.pen. al Republicii Moldova, în sensul dozării protecției victimei împotriva exercitării acțiunilor punitive ale statului pentru faptele săvârșite în legătură cu această calitate procesuală. (Secțiunea 4.1).

10. Studiul realizat în materia compatibilității reglementărilor naționale privind traficul de ființe umane cu standardele internaționale în domeniu demonstrează transpunerea pleneră a prevederilor Protocolului din 15 noiembrie 2000 privind prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane, în special al femeilor și copiilor, adițional la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale. Cu toate acestea, sunt semnalate deficiențele ce însoțesc procesul de realizare a prevederilor tratatului internațional. (Secțiunea 4.2).

În legătură cu investigațiile întreprinse în cadrul lucrării de față, venim cu un următoare **recomandări** care pot fi luate în considerație la perfecționarea legislației, cu precădere a legislației penale:

**a) pentru legislația Republicii Moldova:**

1. În Codul penal al Republicii Moldova din 2002, lipsea o normă similară cu art. 216 „Folosirea serviciilor unei persoane exploatate” din Codul penal al României din 2009, drept pentru care propunem ca articolul nou să incrimineze: " fapta de a supune la executarea unei munci sau la îndeplinirea unor servicii, în mod forțat; ținerea în stare de sclavie sau alte procedee asemănătoare de lipsire de libertate ori de aservire; obligarea la practicarea prostituției sau la alte forme de exploatare sexuală; obligarea la practicarea cerșetoriei precum și prelevarea de organe, țesuturi sau celule de origine umană o persoană având cunoștință că aceasta este victimă a traficului de ființe umane".

Între timp, de la momentul finalizării scriptice a lucrării mele de doctorat și până la susținerea tezei în ultima comisie și ulterior a susținerii publice a fost introdus în Codul penal al Republicii Moldova, în luna septembrie 2024, un paragraf ce face referire la cele menționate de mine mai sus cu titlu de recomandare și îmbunătățire permanentă a legislației în vigoare.

2. Este oportună modificarea cât mai curând posibil a Legii nr. 105 din 16 mai 2008 cu privire la protecția martorilor și a altor participanți la procesul penal a Republicii Moldova, precum și elaborarea și implementarea unui mecanism viabil de aplicare a acesteia, întrucât instituțiile care se ocupă oficial de protecția martorilor sunt fie nereformate, fie activează greoi când se ajunge la aplicarea prezentelor prevederi legale blocându-se totul, însă cea mai gravă problemă a organelor de drept din Republica Moldova este scurgerea de informații. Astfel: „*Divulgarea informației despre persoana protejată, despre identitatea reală ori alte date despre aceasta precum și manipularea sau intimidarea acesteia să constituie infracțiune*”, chiar dacă unele dintre aceste aspecte le regăsim în legislația actuală la art 316 CP RM. Este necesar ca în permanență să urmărim armonizarea legislației naționale cu cea internațională, în materie.

3. Este necesar a opera modificări în dispozițiile unor articole din Codul penal, care reglementează infracțiuni înrudite cu cele referitoare la traficul de ființe umane (art. 220 „Proxenetismul”, art. 302 „Organizarea cerșetoriei ilegale”), în vederea limitării posibilității lucrătorilor organelor de drept de a interpreta și califica eronat actele infracționale de traficare a persoanelor ca fapte de proxenetism sau organizare a cerșetoriei ilegale.

4. În vederea realizării obiectivului de armonizare a legislației naționale cu aquis-ul Uniunii Europene în calitate, condiționat de aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, se recomandă transpunerea pleneră în ordinea juridică națională a Directivei 2011/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului din data de 5 aprilie 2011 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane și protejarea victimelor acestuia, precum și de înlocuire a Deciziei-cadru 2002/629/JAI a Consiliului.



**b) pentru legislația României:**

1. Completarea art. 210 C.p. român din 2009 cu alineatul (3) având următorul conținut: „Victima traficului este absolvită de răspundere penală pentru infracțiunile presupunând utilizarea de documente false sau pentru infracțiuni prevăzute de legislația în materie de prostituție sau imigrație, săvârșite de ea în legătură cu această calitate procesuală. Această prevedere nu se referă la infracțiunile pe care victima traficului le-a săvârșit sau la a căror săvârșire a participat de bunăvoie”. O completare similară recomandăm pentru alin. (4) art. 211 C.p. român din 2009 și pentru alin. (2) art. 16 al Legii României nr. 678/2001.

2. Modificarea dispoziției de la alin. (2) art. 210 și de la alin. (3) art. 211 C.p. român din 2009, astfel încât fraza „consimțământul persoanei victimă a traficului nu constituie cauză justificativă” să fie substituită prin fraza „consimțământul ori cunoștința victimei sau a persoanei care deține controlul asupra victimei pentru ca victima să fie traficată ori exploatată nu constituie cauză justificativă”. O modificare similară recomandăm pentru art. 16 al Legii României nr. 678/2001, modificare care să-și găsească locul într-un alineat aparte - alineatul (1).

3. Modificarea dispoziției de la lit. e) art. 182 C.p. român din 2009, astfel încât în locul sintagmei „prelevarea de organe în mod ilegal” să fie inclusă sintagma „prelevarea organelor, țesuturilor sau celulelor”. O modificare similară recomandăm pentru lit. d) alin. 2 art. 2 al Legii României nr. 678/2001.

4. Este necesar să se stabilească prin lege că victima este cea care are dreptul final să decidă dacă dorește să se constituie sau nu ca martor într-un alt proces penal; în luarea acestei decizii victima trebuie asistată de o persoană independentă și calificată (reprezentanți ai ONG-urilor, lucrători/asistenți sociali etc.), fără presiuni și cu o evaluare inițială a riscului.

*Invocăm în această privință hotărâri de la Înalta Curte de Casație și Justiție - Secția Penală Traficul de persoane (Legea nr. 678/2001, art. 12) Publicat în [www.scj.ro](http://www.scj.ro) din 29 martie 2012. SURSA: [scj.ro](http://scj.ro), și unele decizii de neconstituționalitate: Curtea Constituțională – CCR Decizia nr. 1026/2007 referitoare la respingerea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 70 și ale art. 82 din Codul de procedură penală - În vigoare de la 12 decembrie 2007 Publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 853 din 12 decembrie 2007, Curtea Constituțională – CCR Decizia nr. 373/2010 referitoare la respingerea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 82 din Codul de procedură penală În vigoare de la 11 mai 2010 Publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 305 din 11 mai 2010, Curtea Constituțională – CCR Decizia nr. 304/2010 referitoare la respingerea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 82 din Codul de procedură penală În vigoare de la 03 mai 2010 Publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 287 din 03 mai 2010 Formă aplicabilă la zi, **11 octombrie 2024**, când am accesat situl legislativ INDACO.*

Susțin necesitatea ca decizia finală în ceea ce privește să se constituie sau nu ca martor într-un alt proces penal, să aparțină în totalitate victime, deoarece așa cum reiese și din unele spețe, au

fost cazuri, neplăcute în care datorită obligativității calității de martor a dus la sinuciderea persoanei ce trebuia audiate cu calitatea de martor, aceasta fiind supusă unui stres prea mare din punct de vedere psihologic.

Așa cum și în alte state europene se pune accent mai întâi pe protejarea, reabilitarea victimei, ar trebui respectată dorința acesteia și ar trebui armonizată legislația în acest sens.

*Problema științifică importantă* care a fost soluționată în cadrul cercetării constă în argumentarea științifică a premiselor de armonizare și monitorizare a procesului de implementare a standardelor internaționale și celor europene în materia prevenirii, combaterii prin mijloace de drept penal a traficului de ființe umane, inclusiv privind cunoașterea și identificarea semnelor constitutive aferente traficului de ființe umane, fapt de natură să contribuie la consolidarea ansamblului anti-trafic ființe umane, precum și la sporirea calității actului de justiție.

Prin cercetare realizată s-a operat și evidențiat, argumentarea științifică a premiselor de armonizare a legislației penale naționale la standardele UE în materia prevenției penale a traficului de ființe umane, inclusiv ridicarea standardelor de calitate de formulare a semnelor constitutive aferente traficului de ființe umane, fapt ce va ridica prestața și calitatea actului de justiție penală în Republica Moldova.

Planul de cercetare științifică de perspectivă include următoarele aspecte:

1. Specificul măsurilor de prevenire a infracțiunilor de trafic de ființe umane.
2. Tehnici speciale de investigare a infracțiunilor de trafic de ființe umane.
3. Particularitățile probatoriului penal privind traficul de ființe umane.

## BIBLIOGRAFIE

1. Acord de colaborare dintre Ministerele Afacerilor Interne (poliție) ale statelor membre ale Comunității Statelor Independente în lupta cu traficul de ființe umane încheiat la Sankt Petersburg la 17.09.2010, semnat de către RM la 17.09.2010, în vigoare pentru RM din 17.01.2012
2. Acordul de cooperare între Republica Moldova și Eurojust, Chișinău, 19 iunie 2014
3. Acord privind cooperarea statelor-membre ale Comunității Statelor Independente în combatereatraficului de ființe umane, organe și țesuturi umane încheiat la Moscova la 25.11.2005, semnat de către RM la Moscova la 25.11.2005,
4. Airapetean A., Corsei A., International Legal Framework Regarding Human Trafficking. In: Acta Universitatis Danubius Vol. 18, No. 3/2022, ISSN: 1844-8062, pp. 124-136.
5. Airapetean, A, Corsei, A., Ștefănoaia, M.-A., The European Investigation Order Instrument of International Judicial Cooperation in Criminal Matters. In: Acta Universitatis Danubius vol. 17, No. 2/2021, ISSN: 1844-8062 pp. 114-129.
6. Alecu G. Drept Penal: Partea generală. Constanța: Europolis, 2005, 572 p p. 70
7. Amza, T. Criminologie. București: Lumina Lex. 1998. 342 p. p. 103
8. Amza, T. Criminologie teoretică: Teorii reprezentative și politica criminologică. București: Lumina Lex. 2000. 815 p. p. 302 p
9. Apostol P. Sinteze de practică judiciară privind traficul de ființe umane: analiza și caracterizarea. În: Revista Națională de Drept, 2011, nr. 6-7, p. 35-36.
10. Barbăneagră A., Alecu Gh., Berliba V., Budeci V., Carpov T., Cușnir V., Cojocaru R., Mariț Al., Popovici T., Ulianovschi Gh., Ursu N., Volcinschi V. Codul penal al Republicii Moldova. Comentariu. Chișinău: Sarmis. 2009. 860 p. p. 320
11. Barbăneagră, A., Berliba, V., Gurshi C. ș.a. Codul Penal: Comentat și adnotat. Chișinău: Cartier, 2005. 655 p.
12. Bejan O., Butnaru Gh., „Traficul de ființe umane”, Ed. „Pontos”, Chișinău, 2002, p. 38.
13. Bejan, O. Corupția: noțiune, prevenire și contracarare. Chișinău: AȘM, 2007. 136 p.
14. Bogdan S., Șerban D. A. Drept penal. Partea specială. Infrațiuni contra persoanei și contra înfăptuirii justiției. București: Universul Juridic. 2017.
15. Bogdan, C. Perspective privind cooperarea polițienească și cooperarea judiciară în materie penală, în lumina Tratatului de la Lisabona
16. <https://old.mpublic.ro/jurisprudenta/publicatii/cooperarea.pdf> p. 188
17. Borodac, A., Bujor, V., Brînză, S. ș.a. Drept Penal: Partea Generală. Chișinău: Știința. 1994. 368 p. p. 118
18. Botnaru Gh., Bujor V., Bejan O. Caracterizare criminologică și juridico-penală a traficului de ființe umane. Centru de Prevenire și Asistență criminologică Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți-Ch.: Ericon SRL, Chișinău. 2008. 160 p. p. 21
19. Botnaru S., Șavga, A., Grosu V. ș.a. Drept Penal: Partea generală. Vol. I. Chișinău: Cartier Juridic. 2005. p.121

20. Brière, C., Dony, M. Droit de l'Union européenne 8e édition, Éditions de l'Université de Bruxelles, 2022. 922 p.
21. Brînză S. Din nou despre interpretarea noțiunii de prostituție în practica judiciară a Republicii Moldova. În: Săptămânal juridic Dreptul nr. 21/03.06.2016, p. 2
22. Brînză S., Stati V. Infrațiunea de organizare a migrațiunii ilegale (art. 3621 C.p. RM): Analiza juridico-penală (Partea I). În: Revista Națională de Drept nr. 11/2007, p. 4.
23. Brînză S., Stati V., Drept penal. Partea specială. Vol. I. Chișinău: Firma Editorial-Poligrafică „Tipografia centrală”. 2011. 1062 p. p. 39-58
24. Brînză S., Ulianovschi X., Stati V. ș.a. Drept Penal: Partea specială. Vol. II., Chișinău: Cartier Juridic. 2005. 804 p. pp. 208-209
25. Budapest Process <https://www.budapestprocess.org/budapest-process/about-the-dialogue/>
26. Bujor, V., Manole-Țăranu, D., Victimologie, Chișinău, 2002, p. 15
27. Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, adoptată la 7 decembrie 2000. Disponibil:<https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:12010P&from=EN>
28. Carta Națiunilor Unite, San Francisco, SUA, adoptată: 26.06.1945, în vigoare: 24.10.1945. În vigoare pentru RM din 02.03.1992. Publicată în: Tratatate Internaționale, vol. 26, pag. 5. Disponibil: <https://www.un.org/en/about-us/un-charter>.
29. Ciobanu, I.A., Criminologie, vol. III., Chișinău, 2006, p. 43
30. Cioclei V. Drept penal. Parte specială I. Infrațiuni contra persoanei și infrațiuni contra patrimoniului. Ediția 3. București: C. H. Beck. 2018. 422 p
31. Codul contravențional al Republicii Moldova adoptat la 24-10-2008. In: Monitorul Oficial Nr. 78-84 art. 100 din 17-03-2017.
32. Codul penal al Republicii Moldova, adoptat la 18.04.2002, publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 128-129/1012 din 13.09.2002, intrat în vigoare la 12.06.2003, republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 72-74 din 14.04.2009, modificat și completat ulterior
33. Codul penal al României de la 1969, publicat în B. Of. nr. 79 bis din 21 iunie 1968.
34. Codul penal. Disponibil online [<http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/210277#A1674>], accesat la data de 01.12.2021
35. Codul de Procedură Penală al Republicii Moldova adoptat la 14-03-2003. In: Monitorul Oficial Nr. 248-251 art. 699 din 05-11-2013
36. Comisia Europeană-OLAF, Cartea verde privind protecția penală a intereselor financiare ale Comunității Europene și înființarea instituției Procurorului european-proiect, Bruxelles, 2001
37. Constituția Republicii Moldova adoptată la 29.07.1994 In: Monitorul Oficial Nr. 78 art. 140 din 29-03-2016
38. Convention for the Suppression of the Traffic in Persons and of the Exploitation of the Prostitution of Others approved by the General Assembly of the United Nations in resolution 317 (IV)2 of 2 December 1949

[https://treaties.un.org/Pages/ViewDetails.aspx?src=IND&mtdsg\\_no=VII-11-a&chapter=7&clang=\\_en](https://treaties.un.org/Pages/ViewDetails.aspx?src=IND&mtdsg_no=VII-11-a&chapter=7&clang=_en)

39. Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women, adopted and opened for signature, ratification and accession by General Assembly resolution 34/180 of 18 December 1979, entry into force 3 September 1981, in accordance with article 27(1)
40. Convention pour la répression de la traite des êtres humains et de l'exploitation de la prostitution d'autrui [https://treaties.un.org/doc/Treaties/1951/07/19510725%2010-37%20PM/Ch\\_VII\\_11\\_a\\_bp.pdf](https://treaties.un.org/doc/Treaties/1951/07/19510725%2010-37%20PM/Ch_VII_11_a_bp.pdf)
41. Convenția Consiliului European privind lupta împotriva traficului de ființe umane adoptată la Varșovia, 16 mai 2005. Ratificată prin Legea Parlamentului RM nr.67-XVI din 30 martie 2006. În vigoare pentru RM: din 1 februarie 2008.
42. Convenția internațională din 20-11-1989 cu privire la drepturile copilului, adoptată de Adoptarea generală a Națiunilor Unite la 20 noiembrie 1989. Intrat în vigoare la 20 septembrie 1990. In: Tratatate Internationale Nr. 1 art. 52: 30-12-1998.
43. Convenția Organizației Internaționale a Muncii nr.182 privind interzicerea celor mai grave forme ale muncii copiilor și acțiunea imediată în vederea eliminării lor Adoptat/încheiat la Geneva la 17.06.1999 În vigoare pentru RM din 14.06.2003 Publicat în: Tratatate Internaționale, vol. 35, pag. 239 Înregistrat la ONU cu nr. I-37245
44. Convenția privind sclavia semnată la Geneva la 25 septembrie 1926. Intrată în vigoare la 9 martie 1927, conform dispozițiilor art. 12. Convenția a fost amendată prin Protocolul elaborat la sediul Națiunilor Unite, New York, la 7 decembrie 1953; Convenția amendată a intrat în vigoare la 7 iulie 1955, dată la care amendamentele expuse în anexa la Protocolul din 7 decembrie 1953 au intrat în vigoare conform art. III al Protocolului. România a ratificat Convenția prin Decretul nr. 988, publicat în „Buletinul Oficial al României“, partea I, nr. 76 din 1 aprilie 1931.
45. Convenția suplimentară cu privire la abolirea sclaviei, traficului cu sclavi și a instituțiilor și practicilor analoge sclaviei adoptată la 7 septembrie 1956 de Conferința plenipotențiarilor Națiunilor Unite convocată în aplicarea dispozițiilor Rezoluției 608 (XXI) a Consiliului economic și social din 30 aprilie 1956. Intrată în vigoare la 30 aprilie 1957, conform dispozițiilor art. 13. România a ratificat Convenția la 13 noiembrie 1957 prin Decretul nr. 375, publicat în „Buletinul Oficial al României“, partea I, nr. 33 din 9 decembrie 1957.
46. Convenția Națiunilor Unite împotriva Criminalității Organizate Transnaționale adoptată prin rezoluția 55/25 a Adunării Generale din 15 noiembrie 2000. Convenția a fost deschisă pentru semnare de către statele membre în cadrul unei Conferințe Politice la Nivel Înalt, convocată în acest scop la Palermo, Italia, în perioada 12-15 decembrie 2000, și a intrat în vigoare la 29 septembrie 2003.
47. Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, adoptată la Roma la 4 noiembrie 1950. Intrată în vigoare la 3 septembrie 1953. Publicat : 30.12.1998. In: Tratatate Internaționale Nr. 1 art Nr : 342. Data intrării in vigoare pentru Republica Moldova: 01.02.1998.

48. Carta socială europeană revizuită adoptată la Strasbourg la 03.05.1996. Semnat de către RM la 03.11.1998. În vigoare pentru RM din 01.01.2002. In: *Tratate Internaționale*, vol. 38, pag. 175.
49. Convenția interamericană privind drepturile omului adoptată la San Jose, Costa Rica, în cadrul Conferinței interamericane specializate privind drepturile omului, 22 noiembrie 1969.
50. Carta africană a drepturilor omului și popoarelor, adoptată de Conferința a XVII a șefilor de state și de guverne, iunie 1981, Nairobi, Kenya. [citat 10 februarie 2021]. Disponibil: [https://www.achpr.org/fr\\_legalinstruments/detail?id=49](https://www.achpr.org/fr_legalinstruments/detail?id=49)
51. Convenția privind statutul refugiaților adoptată la Geneva la 28.07.1951. În vigoare pentru RM din 31.01.2002. In: *Tratate Internaționale*, vol. 38, pag. 5 Înregistrat la ONU cu nr. I-2545.
52. Protocol privind statutul refugiaților. În vigoare pentru RM din 31.01.2002. In: *Tratate Internaționale*, vol. 38, pag. 59. Înregistrat la ONU cu nr. I-8791.
53. Convenția privind statutul apatrizilor adoptată la New York la 28.09.1954. În vigoare pentru RM din 19.04.2012. Înregistrat la ONU cu nr. I-5158.
54. Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități din 30-03-2007. In: *Tratate Internationale Nr. 50 art. 320 din 30-12-2016*
55. Convention on Preventing and Combating Trafficking in Women and Children for Prostitution, 01.2002 <https://www.saarc-sec.org/index.php/resources/agreements-conventions/50-saarc-convention-on-preventing-and-combating-trafficking-in-women-and-children-for-prostitution/file>
56. Convention on the Prevention, Punishment, and Eradication of Violence against Women, adopted in 1994. <https://www.oas.org/en/mesecvi/convention.asp>
57. „Cooperarea internațională și combaterea criminalității”, prezentat la Conferința internațională privind crima organizată transnațională, Consiliul economic și social al Națiunilor Unite, Neapole, octombrie 1994, în *Buletinul de Informare și Documentare*, Editura Ministerului de Interne nr. 3/1995, p. 64.
58. Cordero T. și Fario A., *Trafficking in women and children for sex industry*. European Institute for Crime Prevention and Control, Heuni, Helsinki, 2001, p. 84.
59. Corlățeanu S., Simion B. Unele aspecte controversate privind infracțiunile de trafic de persoane și proxenetism. În: *Dreptul* nr. 4/2005, p. 201.
60. Corsei A., *The Problem of Human Trafficking Continues in the 21st Century*. In: *Acta Universitatis Danubius*. Vol. 18, No. 1/2022. ISSN 1844-8062 pp. 160-172.
61. Corsei, A. Particularitățile audierii martorilor privind cercetarea traficului de ființe umane. In: *Economic and legal aspects of digitalization in the context of globalization*, Ed. 2, 4-5 martie 2022, Chișinău. Chișinău: University of European Studies of Moldova, 2022, Ediția 2, Vol. 1, pp. 190-195.
62. Corsei A., Ștefănoaia M.-A., *Romania and Human Rights According to European Regulations*. In: *Acta Universitatis Danubius* Vol. 18, No. 2/2022, pp. 148-159.

63. Corsei, A., Ștefănoaia, M. A.(2022). The pleaagreement –in the light of the Code of Criminal Procedure. Anuarul Universității “Petre Andrei” din Iași, Fascicula: Drept, Științe Economice, Științe Politice, 30, pp. 107-117. P. 108 <https://doi.org/10.18662/upalaw/93>
64. Cușnir V., Traficul de ființe umane: termeni și definiții de uz. În: Prevenirea și combaterea crimelor transnaționale: Probleme teoretice și practice (Traficul de ființe umane, terorismul, spălarea de banilor, traficul ilicit de droguri și armament), Materialele Conferinței Științifico.-practice internaționale, 6-7 oct. 2005, pp. 17-22. . 18
65. Dănuț, T., Poliția în statul de drept, Editura Ministerului de Interne, București 2000, pp. 223-252.
66. Danila, V., Nastas, A. Prevenirea și combaterea traficului de ființe umane în Republica Moldova. In: Simpozion științific al tinerilor cercetători , Ed. 19, 16-17 aprilie 2021, Chișinău. Chișinău Republica Moldova: Departamentul Editorial-Poligrafic al ASEM, 2021, Ediția 19, Vol.2, pp. 207-210. ISBN 978-9975-155-42-7 p. 210
67. Decision No. 557 adopted by Permanent Council of the Organization for Security and Co-operation in Europe ”OSCE action plan to combat trafficking in human beings” PC.DEC/557 24 July 2003
68. Décision Conseil ministériel de Vienne, n° 1 (Décision de renforcement des efforts de l’OSCE pour lutter contre la traite des êtres humains), MC(8).DEC/1, 2000
69. Déclaration de l’OSCE sur la traite des êtres humains adoptée à Porto en 2002
70. Declaration on the Elimination of Violence against Women adopted on 20 December 1993 by General Assembly resolution 48/104 <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/declaration-elimination-violence-against-women>
71. Declarația Universală a Drepturilor Omului, adoptată și proclamată de Adunarea generală a O.N.U. prin Rezoluția 217 A (III) din 10 decembrie 1948 Rezoluția 217 A. Paris, Franța. [citat 29.06.2024]. Publicat : 30-12-1998 în Tratatul Internațional Nr. 1 art. 12. Disponibil: [https://www.ohchr.org/sites/default/files/UDHR/Documents/UDHR\\_Translations/rum.pdf](https://www.ohchr.org/sites/default/files/UDHR/Documents/UDHR_Translations/rum.pdf).
72. Dima M., Traficul ilegal de persoane în România. Tendințe și perspective. Teză de doctorat. Rezumat. Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza”. Facultatea de Drept. București, 2009.
73. Directiva 2011/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului din data de 5 aprilie 2011 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane și protejarea victimelor acestuia, precum și de înlocuire a Deciziei-cadru 2002/629/JAI a Consiliului. Disponibil online [<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:32011L0036&from=EN#d1e433-1-1>], accesat la data de 01.12.2021.
74. Dobrinoiu V., Hotca M. A., Gorunescu M., Dobrinoiu M., Pascu I., Chiș I., Păun C., Neagu N., Sinescu M. C., Noul Cod penal comentat. Partea specială. Ediția a II-a, revăzută și adăugită. București: Universul Juridic. 2014.
75. Dodescu N.-E.,Boștină P.Drept penal român.Volumul I. Craiova: Arves.2015. 160 p. p. 67
76. Drăghici C. și colab. Globalizarea traficului de copii. Craiova: Sitech. 2006.
77. Duvac C. Drept penal. Partea specială. Vol. I. București: Universul Juridic. 2015. 537 p.

78. European Union Agency for Criminal Justice Cooperation,  
<https://www.eurojust.europa.eu/ro/about-us/what-we-do>
79. Gârbuleț I. Traficul de persoane. București: Universul Juridic. 2010. 460 p.
80. Gh. Butnaru, V. Bujor, O. Bejan, Caracterizare criminologică și juridico-penală a traficului de ființe umane, Chișinău 2008, p. 6;
81. Gladchi Gh., Oancea I. Delimitarea proxenetismului de alte componente de infracțiuni. În: Analele științifice ale Academiei „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova. Științe socio-umane. Chișinău: Academia „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, 2011, p. 27-31.
82. Gorbunova, O., Legile țărilor europene cu privire la imigranți, In: Traficul de femei: fenomen și crimă, Chișinău, 2001, pp. 57-58
83. Grosu M. Traficul de ființe umane. Revista Națională de Drept, 2011, nr. 6-7, p. 61-62.
84. Hotărârea Guvernului Nr. 1219 din 09-11-2001 cu privire la aprobarea componenței nominale a Comitetului național pentru combaterea traficului de ființe umane și Planului național de acțiuni pentru combaterea traficului de ființe umane. In: Publicat : Monitorul Oficial Nr. 136-138 art. 1274 din 15-11-2001
85. Hotărârea Guvernului Nr. 1362 din 29-11-2006 cu privire la aprobarea Regulamentului-cadru de organizare și funcționare a centrelor de asistență și protecție a victimelor traficului de ființe umane. In: Monitorul Oficial Nr. 186-188 art. 1457 din 08-12-2006
86. Hotărârea Guvernului Nr. 461 din 22-05-2018 cu privire la aprobarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a traficului de ființe umane pentru anii 2018-2023 și a Planului de acțiuni pentru anii 2018-2020 privind implementarea acesteia. In: Monitorul Oficial Nr. 167-175 art. 512 din 25-05-2018, modificată prin Hotărârea Guvernului nr. 319 din 10.11.2021
87. Hotărârea Guvernului Nr. 715 din 26-09-2023 cu privire la aprobarea Programului pentru prevenirea și combaterea traficului de ființe umane pentru anii 2024-2028. In: Monitorul Oficial Nr. 422-425 art. 1018 din 10-11-2023
88. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova Nr. 331 din 05-05-2011 cu privire la eliberarea invitațiilor pentru străini. In: Monitorul Oficial Nr. 78-81 art. 381 din 13-05-2011
89. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova Nr. 493 din 07-07-2011 cu privire la aprobarea Regulamentului Centrului de Plasament Temporar al Străinilor. In: Monitorul Oficial Nr. 118-121 art. 605 din 22-07-2011
90. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova cu privire la practica aplicării legislației în cauzele despre traficul de ființe umane și traficul de copii nr.37 din 22.11.2004. In: Buletinul Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova, 2005, nr.8, pag.4. Modificată prin Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr.13 din 22.12.2014; Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr.9 din 22.12.2008
91. Hotca M. A., Dobrinoiu M. Infracțiuni prevăzute în legi speciale. Comentarii și explicații. Ediția 2. București: C. H. Beck. 2010.
92. [http://www.cdep.ro/eu/docs/F1095541998/PO\\_munca\\_COM\(2021\)\\_171.PDF](http://www.cdep.ro/eu/docs/F1095541998/PO_munca_COM(2021)_171.PDF)
93. [https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip\\_21\\_1662](https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_21_1662), accesat la 15.10.2022;



94. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021DC0142&from=en>, accesat la 15.10.2022;
95. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021DC0142&from=en>, accesat la 15.10.2022;
96. <https://www.consilium.europa.eu/ro/policies/eu-fight-against-crime/> accesat la 15.10.2022;
97. <https://www.consilium.europa.eu/ro/policies/eu-fight-against-crime/> accesat la 15.10.2022;
98. Inter-American Convention On International Traffic In Minors adopted at Mexico, D.F., Mexico, on March 18, 1994, at the Fifth Inter-American Specialized Conference on Private International Law, <https://www.refworld.org/legal/agreements/oas/1994/en/16851>
99. International Agreement for the Suppression of the "White slave traffic", signed at 18 may 1904 [https://treaties.un.org/doc/Treaties/1920/09/19200907%200600%20AM/Ch\\_VII\\_8p.pdf](https://treaties.un.org/doc/Treaties/1920/09/19200907%200600%20AM/Ch_VII_8p.pdf)
100. International Convention for the Suppression of the Traffic in Women and Children Geneva, opened for signature at Geneva from september 30th. 1921. to march 31st. 1922 [https://treaties.un.org/doc/Treaties/1921/09/19210930%2005-59%20AM/Ch\\_VII\\_3p.pdf](https://treaties.un.org/doc/Treaties/1921/09/19210930%2005-59%20AM/Ch_VII_3p.pdf)
101. International Convention for the Suppression of the Traffic in Women of Full Age. Geneva, 11 October
102. Înaltul comisar al Națiunilor Unite pentru drepturile Omului: nota pentru comitetul Ad Hoc cu privire la Elaborarea Convenție împotriva Crimei organizate transnaționale. Documentele ONU, 01 iunie 1999, p. 3.
103. Îndrumar pentru colaboratorii organelor de drept ale RM privind cele mai eficiente metode de combatere a traficului de persoane, Paul Holmes, IOM-OIM, elaborat sub egida Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova și a Procuraturii Generale a RM, Chișinău, Haruz Imagine, 2004, p. 45
104. Kartusch A. Reference guide for Anti-Trafficking Legislative Review with Particular Emphasis on South Eastern, Warsaw: OSCE, pag. 3, 2000, p. 57
105. King, L. (2009) International Law and Human Trafficking,, Human Rights & Human Welfare: Vol. 9: Iss. 1, Article 32. <https://digitalcommons.du.edu/hrhw/vol9/iss1/32>
106. Lascu I. Incriminări privind traficul de persoane. În: Revista de Drept Penal nr. 3/2002, p. 65.
107. Lavaud-Legendre, B. Exploitation et traite des êtres humains : la place du tiers. Droit. Université de Bordeaux, 2020. [fftel-03033840f](https://www.researchgate.net/publication/342111111) 177 p.
108. Lege Nr. 241 din 20-10-2005 privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane. In: Monitorul Oficial Nr. 164-167 art. 812 din 09-12-2005
109. Lege Nr. 370 privind drepturile copilului din 30-11-2023. In: Monitorul Oficial Nr. 488-491 din 21-12-2023 art. 864
110. Legea Nr. 269 din 09-11-1994 cu privire la ieșirea și intrarea în Republica Moldova. In: Monitorul Oficial Nr. 6 art. 54 din 26-01-1995
111. Legea Nr. 200 din 16-07-2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova. In: Monitorul Oficial Nr. 179-181 art. 610 din 24-09-2010

112. Legea Nr. 270 din 18-12-2008 privind azilul în Republica Moldova. In: Monitorul Oficial Nr. 53-54 art. 145 din 13-03-2009.
113. Legea Nr. 215 din 04-11-2011 cu privire la frontiera de stat a Republicii Moldova. In: Monitorul Oficial Nr. 75-80 art. 243 din 20-04-2012
114. Legea Nr. 257 din 01-11-2013 privind resortisanții statelor terțe care au obligația deținerii unei vize și resortisanții statelor terțe care sînt exonerati de obligativitatea deținerii unei vize la traversarea frontierei de stat a Republicii Moldova In: Monitorul Oficial Nr. 1-3 art. 02 din 03-01-2014
115. Lege Nr. 144 din 14-10-2021 cu privire la ratificarea Convenției Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice. In: Monitorul Oficial Nr. 256-260 art. 320 din 22-10-2021
116. Legea Nr. 45 din 01-03-2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie. In: Monitorul Oficial Nr. 55-56 art. 178 din 18-03-2008
117. Legea Nr. 105 din 16-05-2008 cu privire la protecția martorilor și altor participanți la procesul penal. In: Monitorul Oficial Nr. 112-114 art. 434 din 27-06-2008
118. Legea Nr. 137 din 29-07-2016 cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor. In: Monitorul Oficial Nr. 293-305 art. 618 din 09-09-2016
119. Legea nr. 286 din 17 iulie 2009 privind Codul penal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 510 din 24 iulie 2009, cu modificările și completările ulterioare, care a intrat în vigoare la data de 01.02.2014.
120. Leman Ozgur Tosun. La traite des êtres humains : étude normative. Droit. Université de Grenoble, 2011. Français. ffNNT : 2011GREND003ff. fftel-00634880f 434 p.
121. Lindsey King International Law and Human Trafficking <https://www.du.edu/korbel/hrhw/researchdigest/trafficking/InternationalLaw.pdf> 16p.
122. Lupta UE împotriva criminalității organizate <https://www.consilium.europa.eu/ro/policies/eu-fight-against-crime/>
123. Maimescu S. Traficul de ființe umane și contrabanda. În: Revista Națională de Drept, nr. 5/2004. 58 p. p. 47
124. Manuel de lutte contre la traite des êtres humains à l’usage des praticiens de la justice pénale. Module 1: Définition des termes “traite des personnes” et “trafic illicite de migrants”. Office des Nations Unies contre la Drogue et le Crime, Vienne, New York, 2010. 27 p. p. 4. Disponibil: [https://www.unodc.org/documents/congress/background-information/Human\\_Trafficking/TIP\\_Manual\\_fr\\_module\\_01.pdf](https://www.unodc.org/documents/congress/background-information/Human_Trafficking/TIP_Manual_fr_module_01.pdf)
125. Mariș Al., Prodan S., Lichii B., Mițu S. Note de curs. Drept penal. Partea generală. Ciclul I. Universitatea de Studii Europene din Moldova. Facultatea de Drept. Chișinău. 2013. p. 51
126. Mariș Al., Vasiloii D. J., Cauș I. Îndrumător metodic la disciplina drept penal. Partea specială. (Aspecte generale cu privire la calificarea infracțiunilor. Spețe. Practică judiciară), Academia de Studii Economice a Moldovei, Chișinău, 2009, 449 p.
127. Marit, A., Șargu, L., Corsei, A. The impact of the use of information technologies (ict) on minors and children through online sexual abuse and exploitation. In: Euromentor Journal; Bucharest Vol. 13, Ed. 1, (Mar 2022). Pp. 66-89.

128. Mateuț, Gh., Ștefăroi, N., Petrescu V., Onu, E., Dublea, A., Luca, S., Iovu, D., Tărniceriu, R. D., Gafta, B. L., Luca, C., Prună, R. A. Traficul de ființe umane. Infractor. Victimă. Infracțiune. Iași: Asociația Alternative Sociale. 2005. p. 174. p. 141
129. Mihai Gh. Criminalitatea organizată: probleme și soluții. În: Strategia combaterii criminalității organizate în Republica Moldova. Chișinău: „Arc”. 1997. P. 17
130. Mîțu, I. Cooperarea internațională în vederea combaterii traficului de femei, prin prisma tratatelor internaționale: origini și cauze. In: Criminalitatea în spațiul Uniunii Europene și al Comunității Statelor Independente : evoluție, tendințe, probleme de prevenire și combatere, 12-13 iunie 2012, Chișinău. Chișinău: Departamentul Editorial-Poligrafic al Academiei „Ștefan cel Mare” al MAI, 2012, pp. 307-313. ISBN 978-9975-4407-2-1. p. 308
131. Nastas, A. Specifics of Human Trafficking Crime Investigation. ADJURIS – International Academic Publisher, Bucharest, Paris 2023. 104 p. ISBN 13:978-606-95862-4-2 p. 6
132. Nastas, A. Delimitarea traficului de ființe umane de unele infracțiuni conexe (Practica și legislația Republicii Moldova). In: Revista Universul Juridic nr. 5, mai 2022, pp. 122-134
133. Nastas, A., Cazacu, D. Contribution of public authorities to the prevention of trafficking in human beings in the context of the humanitarian crisis. In: Adapting Public Services to the Technological Challenges and to the Business Environment Expectations, Ed. Ediția a 3-a, 8 decembrie 2023, Chișinău. Chișinău: Departamentul Editorial-Poligrafic al ASEM, 2023, Ediția a 3-a, pp. 69-70.
134. Nastas, A., Cicală, A. Supervised Delivery: An Important Legal Tool to Fight Cross-Border Crime. In: ACROSS [www.across-journal.com](http://www.across-journal.com) ISSN 2602-1463 Vol. 8 (4) 2024 Law and Litigation in the EU and the Candidate States. pp. 32-38.
135. Negoescu D., Prevenirea și combaterea traficului de persoane. Rezumat al tezei de doctorat. București. 2009.
136. Nicolae, A. Crearea Eurojust Comunicatul Comisiei Comunităților Europene, In: Culegerea de materiale, Proiectul Tempus JEP14219-99 cu titlul, „Lupta împotriva corupției și criminalității organizate”, p. 154, Ed. Lumina Tipo.
137. Olaru C. Particularitățile criminalității organizate în România. București: Hamangiu. 2014. 316 p.
138. Operational and investigative support to counter human trafficking and migrant smuggling. <https://www.interpol.int/Crimes/Human-trafficking-and-migrant-smuggling/Our-response>
139. Ostavciuc D. Aspecte procesual-penale și tactici criminalistice privind cercetarea traficului de copii. Teză de doctor. Chișinău. 2015.
140. Pactul cu privire a drepturile civile și politice. Adunarea Generala ONU. Rezoluția 2200A (XXI). Adoptat: 16.12.1966, în vigoare: 23.03.1976. [citat 2.4.2024]. Disponibil: [https://www.legis.md/cautare/getResults?doc\\_id=115567&lang=ro;](https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=115567&lang=ro;)
141. Pactul cu privire la drepturile economice, sociale și culturale. Adunarea Generala ONU. GA. Rezoluția 2200A (XXI). Adoptat: 16.12.1966, în vigoare: 03.01.1976. [citat 13.05.2023]. Disponibil: [https://www.legis.md/cautare/getResults?doc\\_id=115566&lang=ro.](https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=115566&lang=ro.)
142. Paraschiv G. Trafic de persoane. București: Ars Academica. 2008.

143. Pareniuc, A., Pungă, A. Traficul de femei – infracțiune la „modă” sau „businessul” național. In: Probleme actuale privind combaterea traficului de femei. Materialele conferinței științifico-practice internaționale, 2-3 iunie 2011. 262 p. p. 82
144. Pasca F. Fenomenul infracțional de trafic de ființe umane. București: Pro Universitaria. 2010. 261 p.
145. Pascu I., Buneci P. Drept penal. Partea specială. Vol. I. Infracțiuni contra persoanei. Infracțiuni contra patrimoniului. Infracțiuni privind autoritatea și frontiera de stat. Infracțiuni contra justiției. București: Hamangiu. 2017, 511 p.
146. Perspectives on trafficking in human beings, phenomenon-legislation - assistance”, CCEM, Mart, 2000
147. Planul de Acțiuni UE-Moldova din 22-02-2005. In: Tratatate Internationale Nr. 38 art. 402 din 30-12-2006. În vigoare pentru Republica Moldova din 22 februarie 2005.
148. Pliant informațional: Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE), Misiunea în Moldova, Programul Antitrafic și Gender <https://www.osce.org/files/f/documents/2/3/36929.pdf>
149. Ponta, V., Coman, D., Instituția, procurorului european o realitate? în Revista de Drept Public, nr. 3/2003, p. 61
150. Popușoi, N. Protecția și asistența victimelor și martorilor în cauzele privind traficul de ființe umane. In: Probleme actuale privind combaterea traficului de femei. Materialele conferinței științifico-practice internaționale, 2-3 iunie 2011. 262 p. p. 217
151. Prevenirea violenței în familie și a traficului de ființe umane, Chișinău, 2002, p. 175
152. Principes et Directives concernant les Droits de l’homme et la Traite des Êtres Humains : Recommandations Commentaire. Publication des Nations Unies, 2010. ISBN 978-92-1-254173-0. 261 p.
153. Programul de activitate al Guvernului pe anii 2005-2009 „Modernizarea țării - bunăstarea poporului” și, respectiv, Planul de acțiuni pe anii 2005-2009 al Programului Guvernului „Modernizarea țării-bunăstarea poporului”
154. Protocol facultativ la Convenția cu privire la drepturile copilului, referitor la vânzarea de copii, prostituția copiilor și pornografia infantilă, semnat la New York la 6 septembrie 2000
155. Protocol privind prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane, în special al femeilor și copiilor, adițional la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate din 15.11.2000, adoptat la New York la 15 noiembrie 2000. In: Tratatate internaționale, 2006, volumul 35, pag.399. În vigoare pentru Republica Moldova din 16 octombrie 2005.
156. Protocolul la Carta Africiana a Drepturilor Omului și Popoarelor cu privire la Drepturile Femeilor în Africa adoptat la 11 iulie 2003
157. Raportul anual al Eurojust, 2021. <https://www.eurojust.europa.eu/sites/default/files/assets/eurojust-annual-report-2021-ro.pdf> [https://www.eurojust.europa.eu/sites/default/files/assets/2021\\_02\\_16\\_thb\\_casework\\_report.pdf](https://www.eurojust.europa.eu/sites/default/files/assets/2021_02_16_thb_casework_report.pdf) accesat la 01.11.2022, p.5

158. Ragar, N, Du bon usage de la traite des êtres humains. Controverses autour d'un problème social et d'une qualification juridique. Genèses, 2007/1 n° 66, p.69-89. DOI : 10.3917/gen.066.0069. URL : <https://shs.cairn.info/revue-geneses-2007-1-page-69?lang=fr>.
159. Raportul anual privind traficul de persoane publicat de Departamentul de Stat al SUA și intervențiile OIM în domeniul combaterii traficului de persoane în Moldova, 16/06/2023 <https://moldova.iom.int/ro/news/raportul-anual-privind-traficul-de-persoane-publicat-de-departamentul-de-stat-al-sua-si-interventiile-oim-domeniul-combaterii-traficului-de-persoane-moldova>
160. Raportul anual privind victimele traficului de ființe umane în Europa de Sud-Est, [www.migratie.md/antitraffic/statics](http://www.migratie.md/antitraffic/statics), 26.12.2007
161. Recommendation 1325 (1997) of the Parliamentary Assembly "Traffic In Women And Forced Prostitution In Council Of Europe Member States" (CM/Del/Dec(97)592/3.1)
162. Recommendation No. R (2000) 11 of the Committee of Ministers to member states on action against trafficking in human beings for the purpose of sexual exploitation, adopted on 19 May 2000, at the 710th meeting of the Ministers' Deputies
163. Recommendation 1526 (2001) "A campaign against trafficking in children to put a stop to the east European route: the example of Moldova" adopted by the Parliamentary Assembly on 27 June 2001 (21st Sitting)
164. Report Accompanying the document Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions 2023 Communication on EU Enlargement policy - Republic of Moldova 2023
165. Resolution 53/111. adopted by the General Assembly [on the report of the Third Committee (A/53/616)] Transnational organized crime.
166. Résolution adoptée par l'Assemblée générale le 24 juillet 2007[sur la base du rapport de la Commission des questions politiques spéciales et de la décolonisation (Quatrième Commission) (A/61/409/Add.2)] 61/267. Étude d'ensemble d'une stratégie visant à éliminer l'exploitation et les abus sexuels dans les opérations de maintien de la paix des Nations Unies.
167. Résolution 59/300 de l'Assemblée générale sur l'examen complet d'une stratégie visant à éliminer l'exploitation et les abus sexuels au sein des opérations des Nations Unies pour le maintien de la paix, qui avalisent les recommandations du Comité spécial des opérations de maintien de la paix (A/59/19/Rev.1).
168. Resolution 77/194. Trafficking in women and girls adopted by the General Assembly on 15 December 2022 [on the report of the Third Committee (A/77/456, para. 61)]
169. Resolution 71/167. Trafficking in women and girls adopted by the General Assembly on 19 December 2016 [on the report of the Third Committee (A/71/477)]
170. Resolution 69/149. Trafficking in women and girls adopted by the General Assembly on 18 December 2014 [on the report of the Third Committee (A/69/481)]
171. Resolution 64/293. United Nations Global Plan of Action to Combat Trafficking in Persons adopted by the General Assembly [without reference to a Main Committee (A/64/L.64)]

172. Resolution 2331 (2016) adopted by the Security Council at its 7847th meeting, on 20 December 2016
173. Résolution du Conseil de Sécurité 1820 (2008) sur les femmes et la paix et la sécurité.
174. Resolution 2388 (2017) adopted by the Security Council at its 8111th meeting, on 21 November 2017
175. Rezoluția 415 din 1 decembrie 1950 a Adunării Generale a ONU prin care Comisia Internațională Penală și Penitenciară a fost dizolvată, iar din 1951 funcțiile și arhivele sale au fost preluate de ONU.
176. Rotari, O. Criminologie. Chișinău: ULIM. 2011. 890 p.
177. Roux S., Lutter contre la traite des êtres humains : une analyse comparative de l'action publique de la France et des Pays-Bas. Thèse de doctorat. Bodeaux, 12/04/2023 <https://theses.fr/2023BORD0100>
178. Rusu M. I. Drept penal. Partea specială. Vol. I. Infrațiuni contra persoanei și a patrimoniului. București: Hamangiu. 2016. 373 p.
179. Scăunaș S. Dreptul internațional al drepturilor omului. Editura ALL BECK. București, 2003. 222 p. p. 9
180. Spînu (Dumneanu), L., Ștefănoaia, M. Cazuistica traficului de ființe umane. In: Integrare prin cercetare și inovare.: Științe juridice , Ed. Vol.1, 28-29 septembrie 2016, Chișinău. Chisinau, Republica Moldova: Centrul Editorial-Poligrafic al USM, 2016, Vol.1, SJ, pp. 80-83. ISBN 978-9975-71-815-8. P. 308
181. Steinhäuser, I. Special Report: The hidden links between human trafficking and the insurance sector. Senior Risk and Fraud Specialist / Thomson Reuters, 10.01.2024 <https://www.thomsonreuters.com/en-us/posts/human-trafficking/special-report-human-trafficking-insurance-sector-2024/>
182. Stockholm Declaration of the OSCE Parliamentary Assembly "Towards a common and comprehensive security model for Europe for the twentyfirst century" 9 July 1996 <https://www.osce.org/files/f/documents/5/c/38049.pdf>
183. Ștefănoaia M. Reglementarea răspunderii pentru infracțiunile privind traficul de persoane în dreptul comparat. Teză de doctor în drept. Chișinău. 2013.
184. Ștefăroi , N, Incriminarea traficului de ființe umane. In: Traficul de ființe umane. Infractor. Victimă. Infracțiune. Asociația Magistratilor. Iași, Asociația alternative sociale, 2007.
185. Tănase, A, Subiectul infracțiunii de trafic de ființe umane. In: Revista Națională de Drept, 2011, nr. 3(126), pp. 28-33. ISSN 1811-0770. p. 32
186. Tănase, A. Circumstanțele agravante ale infracțiunii de trafic de ființe umane. In: Revista Națională de Drept, 2011, nr. 1(124), pp. 26-35. ISSN 1811-0770. p. 27
187. Tănase, A. Delimitarea traficului de ființe umane de unele infracțiuni adiacente. In: Revista științifică a Universității de Stat din Moldova, 2011, nr. 3(43). pp. 221-236.
188. Tănase, A. Infracțiunea de trafic de ființe umane (art.165 C.pen. RM): obiectul juridic, obiectul material, victima. In: Revista Națională de Drept, Nr. 9-10, 2010 p. 54
189. Tănase, A. Latura obiectivă a infracțiunii de trafic de ființe umane (art.165 C.pen. RM). In: Revista Națională de Drept, 2010, nr. 11(122), pp. 18-33. ISSN 1811-0770.

190. Tănase, A. Latura subiectivă a infracțiunii de trafic de ființe umane. In: Revista Națională de Drept, 2011, nr. 2(125), pp. 10-22. ISSN 1811-0770.
191. Tănase, A. Subiectul infracțiunii de trafic de ființe umane. In: Revista Națională de Drept, 2011, nr. 3(126), pp. 28-33. ISSN 1811-0770.
192. Tănase, A.. Infracțiunea de trafic de ființe umane (art.165 C.pen. RM): Obiectul juridic, obiectul material, victima . In: Revista Națională de Drept, 2010, nr. 9-10(120), pp. 42-55. ISSN 1811-0770 p. 52
193. The Counter Trafficking Data Collaborative Data-driven Solutions Against Trafficking and Exploitation <https://www.ctdatacollaborative.org/>
194. Trafic de ființe umane în „ scopul exploatării sexuale „, Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei la 19 mai 2000, Chișinău, 2001, ediție - Biroul de informatică al consiliului Europei în Moldova, pp. 22-23.
195. Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (versiune consolidată). In: Jurnalul Oficial al Uniunii Europene C 202/49
196. Treaty of Amsterdam amending the Treaty on European Union, the Treaties establishing the European Communities and certain related acts, 1997. In: Official Journal C 340 , 10/11/1997 P. 0001 - 0144
197. Treaty on European Union, 1992. In: Official Journal C 191 , 29/07/1992 P. 0001 - 0110
198. Udriou M., Constantinescu V. Noul Cod penal. Codul penal anterior. Prezentare comparativă. Observații. București: Hamangiu. 2014. 541 p.
199. Ulianovschi, Gh., Curmei, I., Subiectul și latura subiectivă a infracțiunii de constrângere de a face declarații. In: Revista Națională de Drept Nr. 2, 2016 p. 28
200. UN Convention against Transnational Organized Crime and the Protocols thereto <https://www.unodc.org/unodc/en/organized-crime/intro/UNTOC.html>
201. Vidaicu M., Dolea I., Combaterea traficului de ființe umane (Drept material și Drept procesual). Nova Imprim. Chișinău, 2009. ISBN 978-9975-9792-4-5 187 p. p. 8
202. Voicu A., Uzlău A. S., Moroșanu R., Ghigheci Cr., Noul Cod penal. Ghid de aplicare pentru practicieni. București: Hamangiu. 2014. 610 p.
203. Zaharia G.-C. Traficul de persoane. București: C. H. Beck. 2012, 343 p.
204. Ziegler, J., Seniorii crimei organizate, Editura „Antet”, 1998, pp. 90-91.
205. Руководство для следователей. // Под редакцией Н. А. Селиванова и В. А. Снеткова. Изд. ИНФРА-М. М., 1997, с. 561-562.

## **Analiză succintă privind traficul de persoane în 2020 în România**

### **Preambul**

În conformitate cu obiectivele stabilite prin Strategia Națională împotriva Traficului de Persoane 2018-2022, precum și în baza atribuțiilor din HG 460/2011, ANITP a desfășurat în anul 2020 o serie de activități de evaluare și monitorizare a fenomenului a traficului de persoane.

Prezenta analiză are ca referință cronologică anul 2020 și utilizează datele centralizate la nivel național aferente acestei perioade.

Particularitatea prezentei analize a fost generată de situația fără precedent a anului 2020, care pe plan global, a stat sub semnul primei pandemii din ultima sută de ani. Acest fapt a condus spre anumite dezechilibre ori sincope, generate de lockdown-ul prelungit, de închiderea granițelor și prin urmare la o serie de efecte directe: reducerea călătoriilor, presiuni economice și sociale rezultate din diminuarea drastică a activității unor întregi sectoare economice și implicit creșterea șomajului. Acești factori au avut o influență directă asupra traficului de persoane, la care ne vom referi în continuare, în cadrul prezentei analize.

Datele prelucrate de ANITP în anul 2020 utilizează, la fel ca și în anii anteriori, aceeași indicatori calitativi, care facilitează înțelegerea și, deopotrivă, creionarea profilului victimelor traficului de persoane din România. Astfel, au fost analizați indicatori precum: genul, vârsta, educația, arealul geografic, tipul de exploatare.

### **Dinamica traficului de persoane**

În anul 2020 numărul victimelor identificate a scăzut cu aproximativ 15% în raport cu cele identificate în anul 2019 de la **698** la **596**. Victimele identificate sunt de cetățenie română, cu excepția unei victime din Republica Moldova.

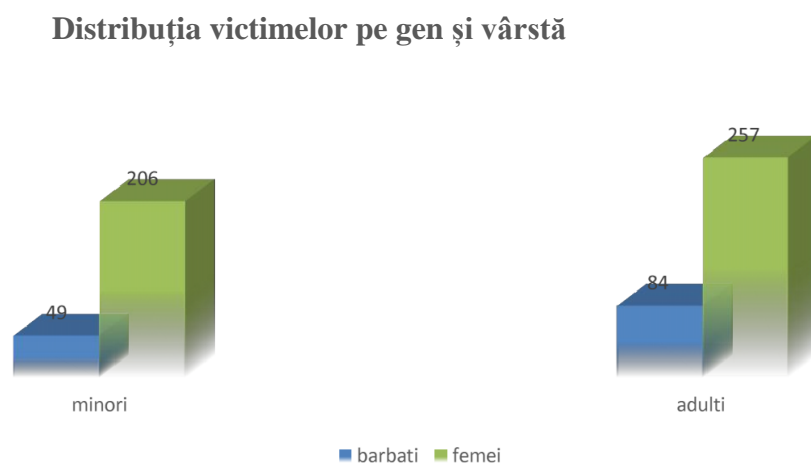




**Figura 1. Dinamica anuală a populației victimelor în perioada 2016-2020**

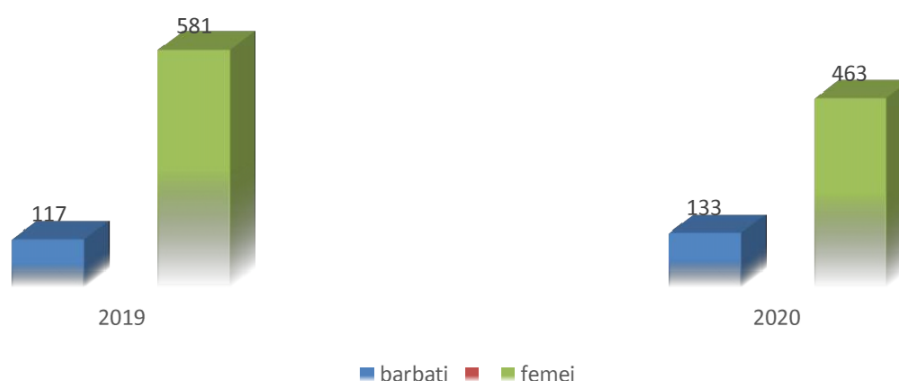
### Gen și vârstă

În anul 2020 numărul victimelor de gen feminin este de aproximativ 3,5 ori mai mare comparativ cu victimele de gen masculin astfel că, din numărul total de victime, 463 sunt femei și 133 bărbați. În ceea ce privește vârsta victimelor se constată o ușoară scădere procentuală a numărului de minori identificați, comparativ cu anul 2019.



**Figura 2. Distribuția victimelor pe gen și vârstă pentru anul 2020**

### Reprezentarea pe gen a victimelor traficului de persoane 2019 vs 2020

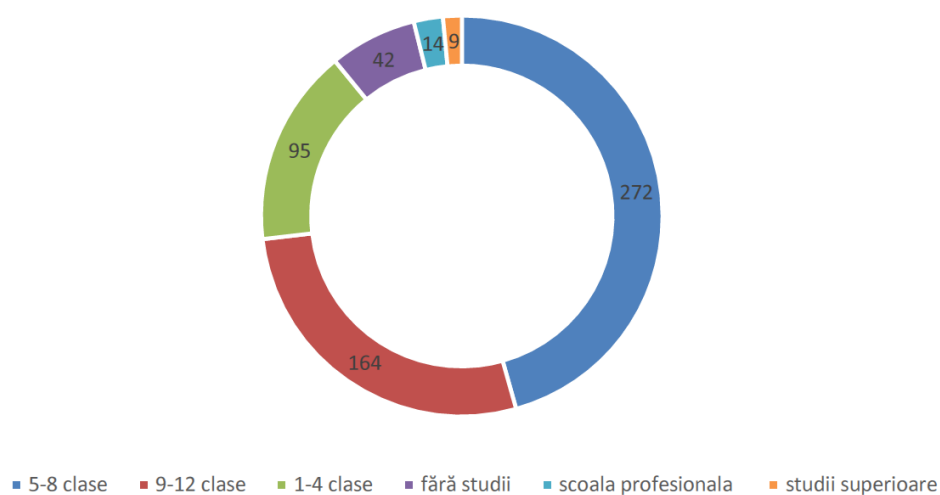


**Figura 3. Evoluția pe gen a victimelor comparativ anul 2019 cu anul 2020**

### Educație și alți indicatori socio-demografici

Nivelul de educație al victimelor traficului de persoane se menține în continuare scăzut, 68,5% dintre acestea fiind neșcolarizate sau având cel mult studii gimnaziale, 29,8% liceu/școală profesională și 1,5% studii superioare.

### Nivelul educației victimelor



**Figura 4. Nivelul de educație în rândul victimelor identificate în 2020**

## Zone și județe de proveniență

În anul 2020, ca și în anul anterior, se observă că arealul geografic al zonelor de est și sud ale României (județele Galați, Iași, Bacău, Dolj) reprezintă un bazin de recrutare a victimelor traficului de persoane. Constatăm, în același timp, dublarea numărului de victime identificate provenind din județul Timiș, față de anul 2019.

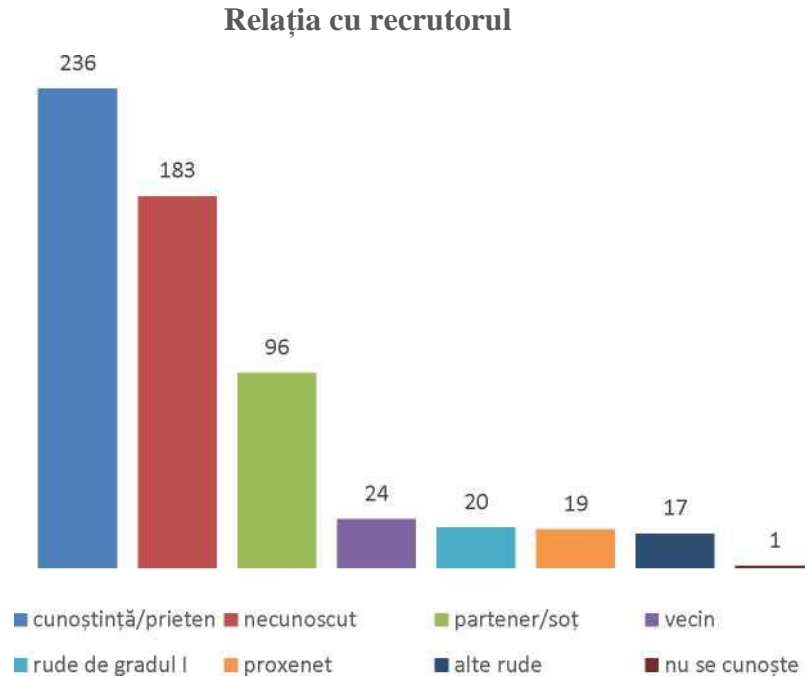
Frecvența	Județ de proveniență
45	Galați
34	Iași
33	Bacău
30	Dolj
29	Timiș
26	București
24	Argeș

În anul 2020, peste 50% dintre victimele identificate provin din mediul rural (52,5%), restul provenind din mediul urban.



**Figura 5. Mediul de proveniență**

## Recrutare și relația cu recrutorul



**Figura 6. Relația victimei cu recrutorul**

Modalitatea de recrutare a victimelor în anul 2020 respectă tiparul anului anterior, acela al încrederii în cunoștințe, prieteni, familie. Astfel, peste 80% dintre victime au fost recrutate în mod direct. Ca o consecință a măsurilor de restricție impuse de pandemie, internetul a fost cel mai utilizat instrument de socializare, acest fapt conducând la creșterea numărului de victime recrutate prin acest mijloc de comunicare și informare.

### Mod de recrutare

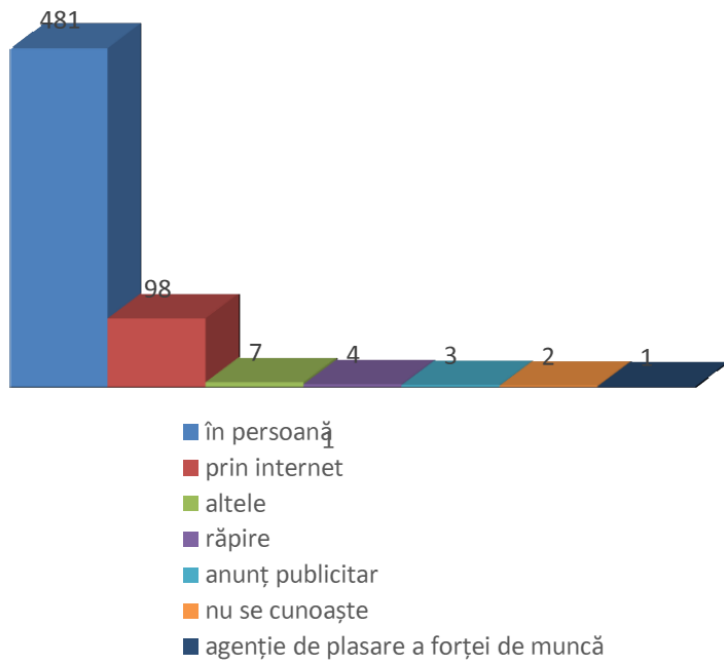


Figura 7. Modalități de recrutare a victimelor

### Condiții și promisiuni în momentul recrutării

#### Condiții de recrutare

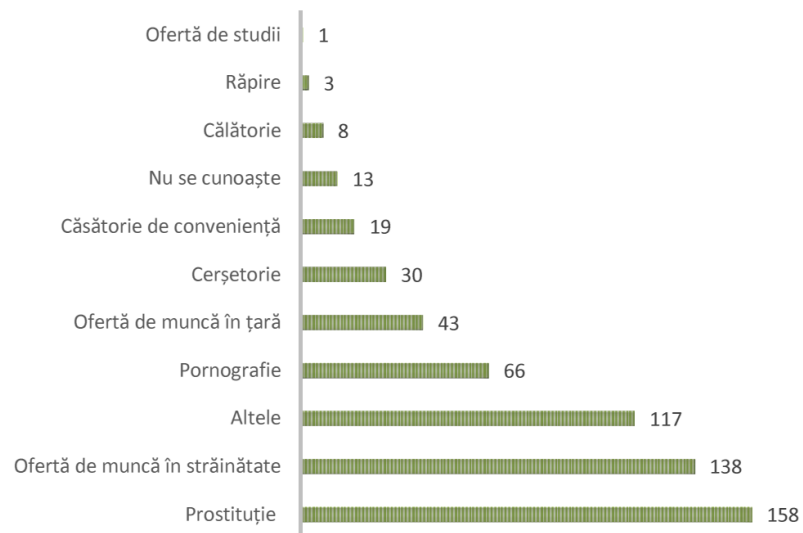


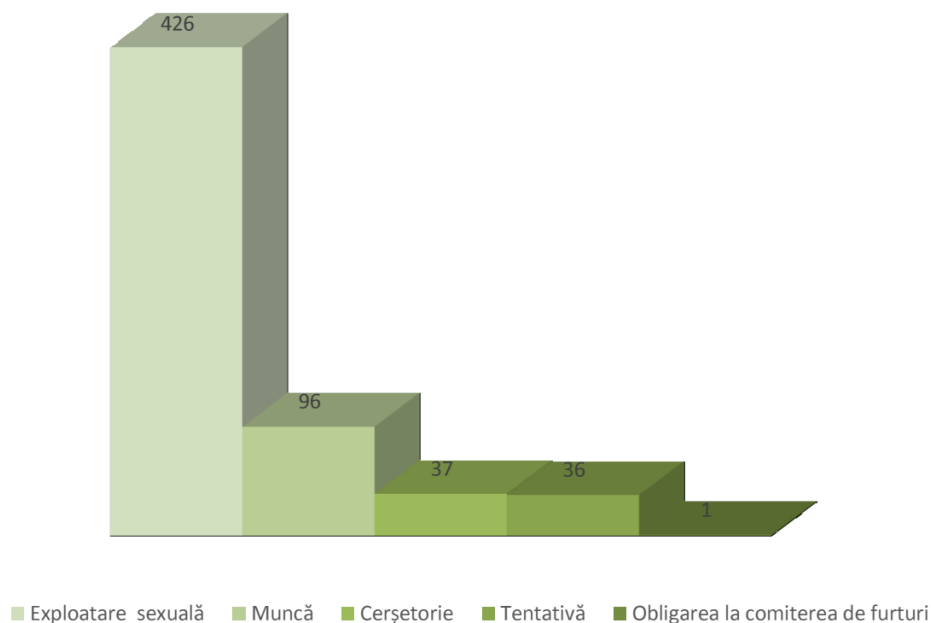
Figura 8. Condiții de recrutare în rândul victimelor

Condițiile de recrutare pentru anul 2020 sunt asemănătoare celor din anii anteriori, astfel încât 27,1% dintre victime au fost recrutate în scopul practicării prostituției și 23,7% pentru oferte de muncă în străinătate.

## Exploatare

Ca o continuare a condițiilor de recrutare în scopul practicării prostituției și a nevoii de locuri de muncă „bine plătite”, exploatarea sexuală este cea mai frecventă, urmată de exploatarea prin muncă precum și de cerșetorie.

### Mod de exploatare



**Figura 9. Forme de exploatare în rândul victimelor identificate în 2020**

## Destinație<sup>268</sup>

Traficul intern a avut o pondere de 53,8 % dintre toate situațiile de trafic. Chiar dacă perioada de referință a cuprins și lunile în care România s-a aflat în stare de urgență, numărul

---

<sup>268</sup> Aproximativ 13% din victime au fost traficate în mai multe destinații

victimelor exploatare externe este comparabil cu cel din anul anterior. În ceea ce privește destinațiile externe, se constată că Marea Britanie, Germania, Italia, Spania rămân în continuare țări de referință ale plasării victimelor în scopul exploatare.

ROMÂNIA	321
UK	75
GERMANIA	57
ITALIA	42
SPANIA	33
SUEDIA	25
FRANȚA	18
ELVEȚIA	16
AUSTRIA	14
IRLANDA	13
BELGIA	10
CEHIA	9
OLANDA	8
NORVEGIA	5
CIPRU	4
GRECIA,	3
FINLANDA	2

## Concluzii

Analiza datelor privind victimele traficului de persoane pentru anul 2020 care se referă la cetățeni români ori străini exploatați, ne conduce către următoarele concluzii:

- În anul 2020 s-a constatat o scădere a numărului de victime raportate și înregistrate în Mecanismul Național de Identificare și Referire, față de anul anterior;
- Este prematur să conchidem că această scădere a apărut doar ca urmare a închiderii granițelor și a restricțiilor de circulație a populației;
- Observăm, în continuare, persistența unui anume profil al victimelor (gen feminin, nivel precar de educație, provenite din familii dezorganizate și zone defavorizate);
- Este de așteptat ca efectele pandemiei, inclusiv în plan economic, să conducă la modificări ale dinamicii traficului de persoane, în perioada următoare.

## Raport Anual privind fenomenul traficului de persoane în anul 2021 (în România)

### 1. Introducere

Analize privind probabilitatea de manifestare a unui fenomen infracțional, dimensiunea și efectele acestuia la nivel economic, social sau de altă natură pot fi realizate într-un timp îndelungat și necesită rigori specifice de ordin metodologic și științific. Traficul de persoane este un fenomen infracțional transnațional și multifactorial generat de factori prezenți atât în statele de origine cât și în statele de destinație:

1) Factorii de vulnerabilitate prezenți în statul de origine precum sărăcia și lipsa resurselor de trai, educația precară, instabilitatea politică sau tranziția, delincvența juvenilă și devianța, lipsa oportunităților de muncă, educație formală și informală precară, dependența de sistemul social de ajutorare precum și alți factori de natură individuală (percepția câștigurilor ridicate în afara țării, teribilism, proveniență din familii dezorganizate, minorat, lipsa experienței de viață, lipsa unui comportament responsabil sau conștient în utilizarea noilor soluții de comunicare etc, alcătuiesc **oferta** traficului de persoane;

2) Factorii de atragere prezenți în statele de destinație precum percepția câștigurilor ridicate, calitatea vieții ridicată, existența locurilor de muncă, discrepanțe economice între statele dezvoltate și statele mai puțin dezvoltate, cereri ridicate de servicii, oportunități de orice fel și altele alcătuiesc **cererea** traficului de persoane. Dacă în țările de origine oferta de forță de muncă și servicii sexuale, creată de vulnerabilitățile universale ale victimelor, trebuie limitată sau demontată prin politici sociale operante, anti-sărăcie, anti-marginalizare, prin educație și informare, adresarea în statele de destinație a problematicii cererii este o provocare ce trebuie să vizeze cu precădere potențialii clienți/utilizatori ai serviciilor “oferite” de către victimele traficului.

Traficantul sau grupările de criminalitate organizată sunt cei care preiau controlul acestei relații economice de ofertă și cerere și care exploatează victimele cu scopul de a genera profituri uriașe. Traficanții sunt oportuniști și inventivi, pot opera și se pot reorienta în condiții de competitivitate, sunt versatili și flexibili, capabili să se adapteze la noi situații sau noi tehnologii.

Pe fondul pandemiei COVID, accesarea educației, exercitarea unor profesii, îndeplinirea unor servicii/sarcini pentru acoperirea nevoilor de subzistență sau chiar activitățile de petrecere a timpului liber au fost îndeplinite exclusiv prin utilizarea tehnologiei și a internetului. În acest context, expansiunea tehnologiei și a noilor mijloace de comunicare au contribuit la o creștere a



vulnerabilității persoanelor prin contactul cu diferite platforme virtuale și conținut online îndoielnic. În egală măsură, utilizarea tehnologiei a crescut și în rândul traficantilor, mediul online oferind condițiile propice traficantilor adaptați acestor schimbări socio-tehnologice. Astfel asistăm la o schimbare a profilului traficantilor în relație cu tehnologia și utilizarea internetului, aceștia fiind din ce în ce mai tineri, cu o prezență ridicată în online, cu mulți urmăritori pe platformele de socializare și divertisment și buni cunoscători în exploatarea resurselor tehnologice.

Tehnologia și noile mijloace de comunicare aduc cu sine și reducerea sau chiar eliminarea costurilor de transport, comunicare și al mijloacelor de supraveghere specifice acestui domeniu infracțional. Traficanții nu mai au nevoie să acopere costurile deplasării pentru contactarea victimelor sau a cazării lor, a transportării sau supravegherii victimelor în anumite locații, tehnologia oferind resursele și devenind mediul propice pentru desfășurarea tuturor etapelor infracționale cu o simplă apăsare de tastă. În această situație, cu un cost scăzut al investițiilor și cu un efort redus, profiturile generate sunt ridicate și nu presupun nici ”reinvestire”.

## **2. Descrierea populației victimelor**

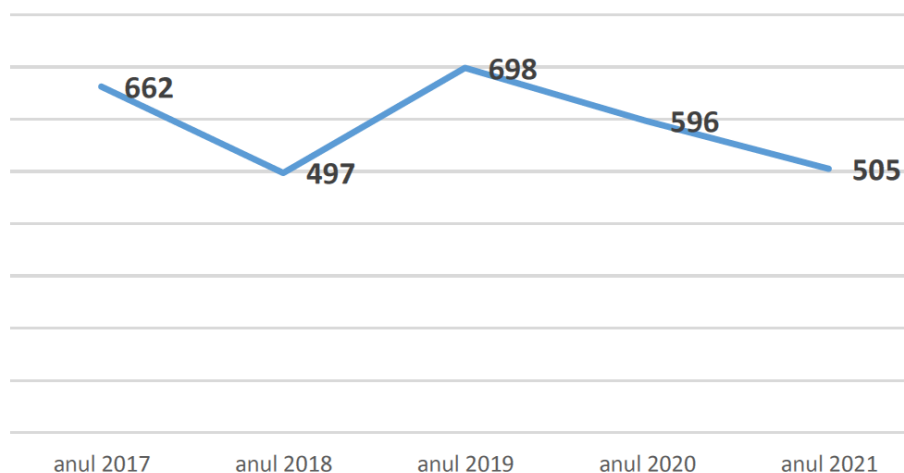
### **2.1. Dimensiunea traficului de persoane**

Prevenirea și combaterea traficului de persoane, activitățile specifice de depistare a grupărilor de criminalitate organizată cu activitate infracțională pe această linie, de detectare, identificare, eliberare și protecție a victimelor acestor infracțiuni rămâne o constantă prioritate a autorităților publice și private responsabile.

Anul 2021, la fel ca cel anterior, a fost caracterizat de măsuri specifice de distanțare și măsuri de prevenire a răspândirii virusului SARS-COV-2, măsuri care însă, ori nu au mai fost atât de restrictive ori au reușit să intre în normalul de acceptanță socială. Astfel, în anul 2021, deși au existat anumite restricții mai degrabă punctuale, bazate pe focare, activitatea instituțiilor și organizațiilor non-guvernamentale din domeniu sa desfășurat în parametri normali, existând numai în anumite momente, fracțiuni de resursă umană, din cauza incidenței cazurilor.

Astfel în anul 2021, au fost identificate și notificate sistemului românesc anti-trafic 505 victime ale traficului de persoane, această valoare măsurând atât dimensiunea traficului intern cât și a celui internațional ale cărui victime au fost cetățeni români. În 2021 se păstrează tendința de scădere a numărului victimelor observată încă din anii anteriori, fiind notificate cu 15% mai puține victime decât în anul 2020.

### Distribuția multianuală a victimelor identificate



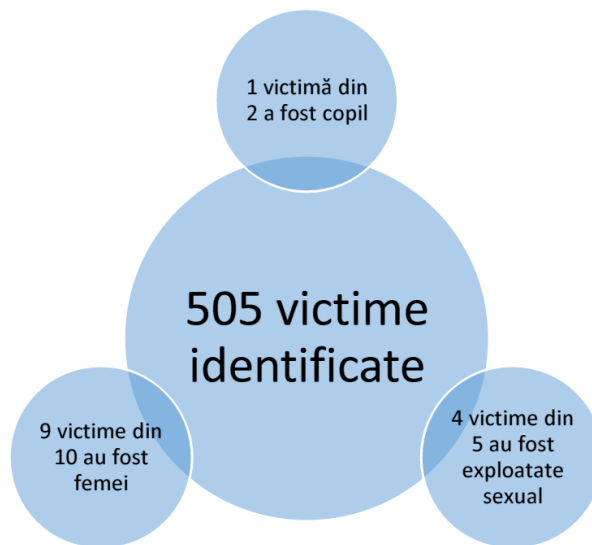
**Figura 1. Distribuția longitudinală a populației victimelor traficului de persoane pentru perioada 2017-2021**

#### 2.2. Profilul victimelor

Traficului de persoane și exploatarea de orice fel îi cad pradă persoane cu particularități specifice sexului sau vârstei. Dacă persoanele de sex masculin sunt exploatate în domeniul construcțiilor în cazul adulților și prin obligarea la cerșetorie sau furturi în cazul minorilor, persoanele de sex feminin, cu o frecvență ridicată în populația totală a victimelor identificate, sunt exploatate cu predilecție sexual, prin multiplele forme asociate obligării la exploatarea sexuală.

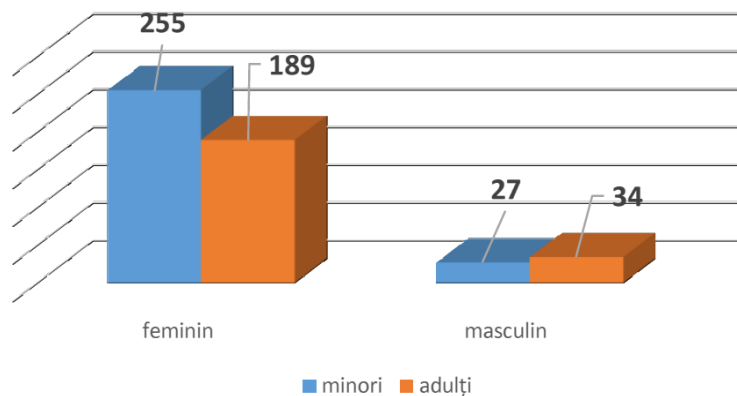
Din datele colectate se observă că interesul infracțional din domeniul traficului de persoane din ultimii ani este orientat mai degrabă pentru exploatarea femeilor, în sfera prostituției și pornografiei, datele statistice naționale oferind o pondere de 88% din victimele identificate ca fiind de sex feminin.

În acest an o victimă cetățean din stat terț a fost identificată și exploatată pe teritoriul țării noastre. Aceasta a fost inclusă într-un program de asistență specific nevoilor, ca urmare a exploatarea și traficului. În contextul expansiunii utilizării internetului, inclusiv în scopul săvârșirii de infracțiuni, populația minorilor exploatați prin diferite forme a ajuns la 56% din totalul victimelor înregistrate și pe fondul intensificării consumului de pornografie pe internet.



**Figura 2. Diferite dimensiuni ale populației victimelor traficului de persoane înregistrate în 2021**

**Distribuția pe sex și vârstă a victimelor notificate în anul 2021**



**Figura 3. Distribuția victimelor înregistrate în 2021 în funcție de sex și vârstă**

Analizând distribuția victimelor traficului de persoane în funcție de sex se observă dinamica sau orientarea acestei forme de criminalitate cu preponderență către persoanele de sex feminin, pentru exploatarea prin prostituție sau pornografie, atât în trafic intern cât și extern. În această situație, fără a aprofunda aspectul cauzalității și preponderenței persoanelor de sex feminin în rândul victimelor traficului de persoane putem totuși aprecia necesitatea de conștientizare la nivel național a politicilor de emancipare a femeilor din România, de promovare intensă a egalității de gen, a combaterii discriminării în rândul femeilor și alte măsuri specifice de creștere a rezilienței și independenței femeilor.

## Piramida vârstelor-victimele înregistrate în 2021

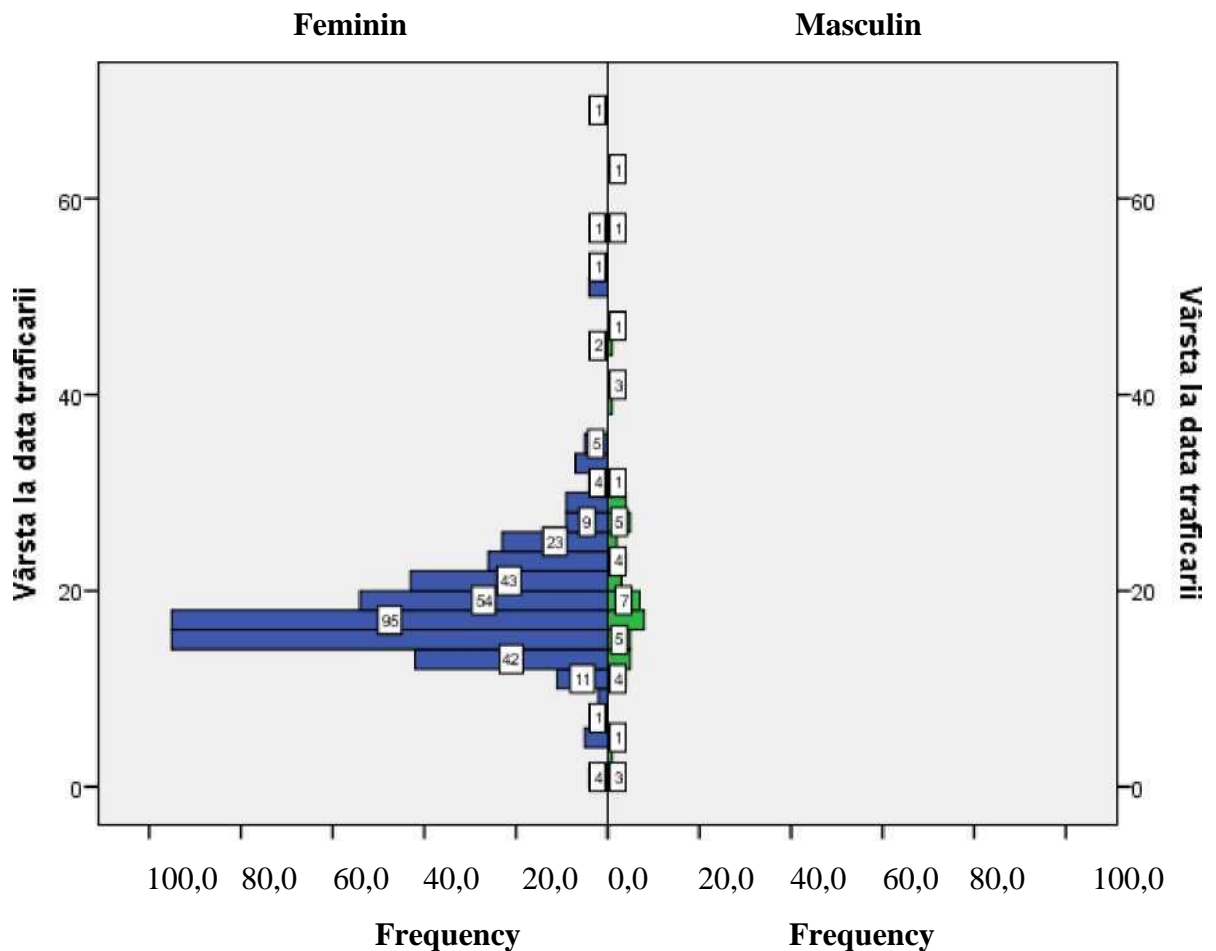
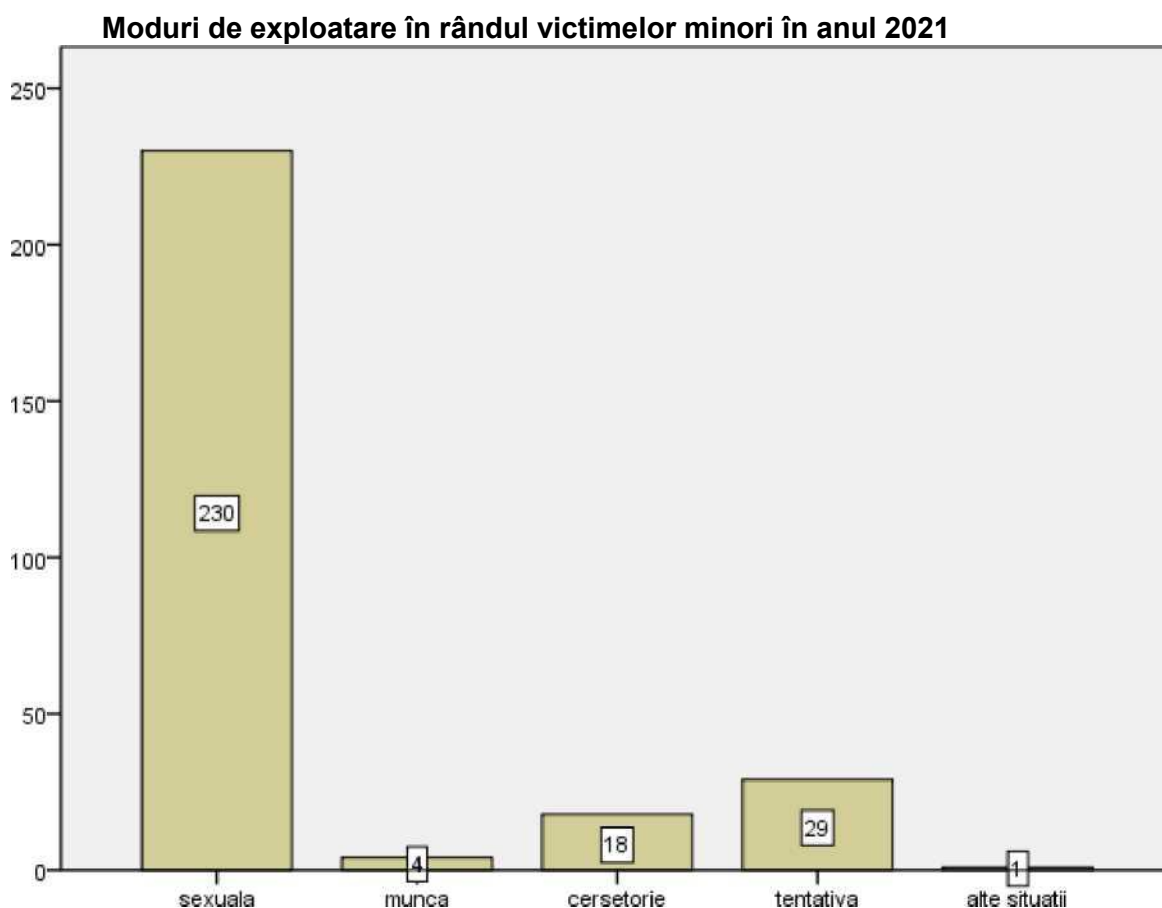


Figura 4. Piramida vârstelor pentru victimele înregistrate în 2021

### 2.2.1. Victimele copii

Atragerea minorilor în trafic și exploatarea acestora prin diferitele forme este în continuare o activitate infracțională ”profitabilă” și care poate fi realizată cu ușurință prin manipularea și înșelarea copiilor. În 2021, un număr total de 282 de persoane sub 18 ani au fost identificate sau notificate sistemului românesc anti-trafic ca victime ale traficului de minori. Cele mai multe victime minore au fost exploatate pe teritoriul României, prin diferite forme de exploatare sexuală, inclusiv obligarea la producerea de imagini/conținut cu caracter sexual explicit. 230 de minori au fost exploatați sexual în 2021, dintre care cel puțin 105 au fost obligați la reprezentări pornografice.



**Figura 5. Distribuția principalelor formelor de exploatare în rândul victimelor minori în 2021**

Dimensiunea crescută a minorilor din totalul populației de victime poate fi explicată și prin creșterea interesului infracțional al exploatării în mediul online și prin obligarea acestora la producerea de conținut (foto-video) cu caracter sexual explicit și diseminarea conținutului în mediul online.

Cei mai mulți minori identificați au vârstele cuprinse între 12 și 17 ani (89%) iar cele mai multe victime minore sunt de sex feminin, ponderea acestora ajungând la 90% dintre minorii înregistrați ca victime ale traficului de persoane. Alte forme de exploatare cunoscute și înregistrate în rândul victimelor minori de cetățenie română au fost obligarea la munci agricole sau la creșterea și îngrijirea animalelor.

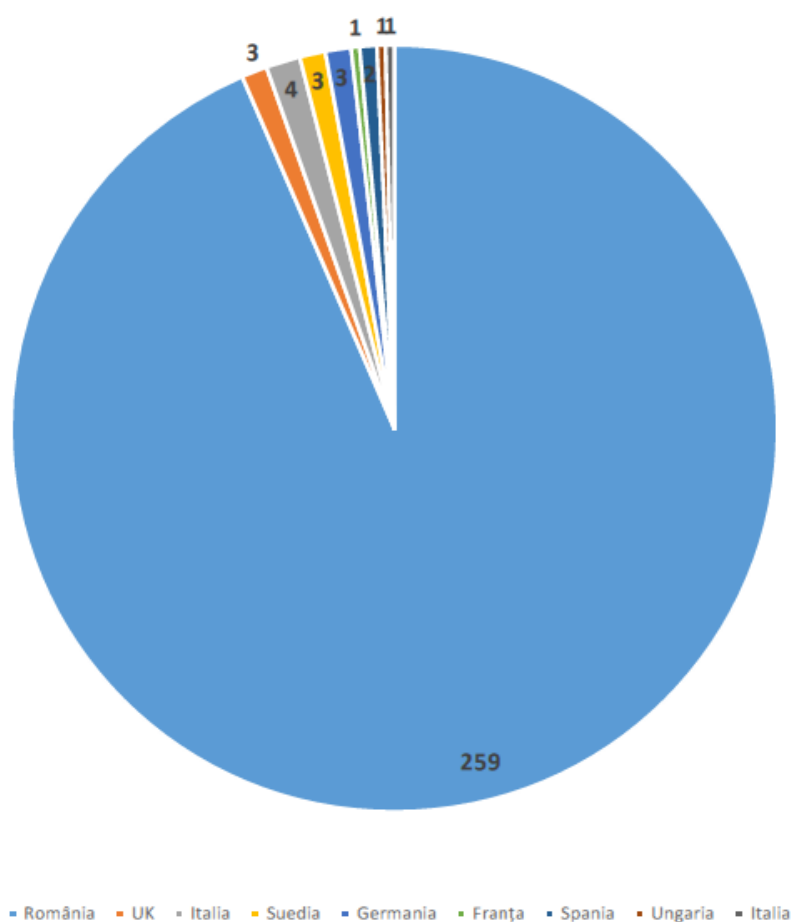
*Origine și destinație*

63% dintre minori au provenit din mediul rural în special din județe precum Bacău (24 de victime), Mureș (22 de victime), Dolj (18 victime), Brașov (18 victime), București (17 victime),

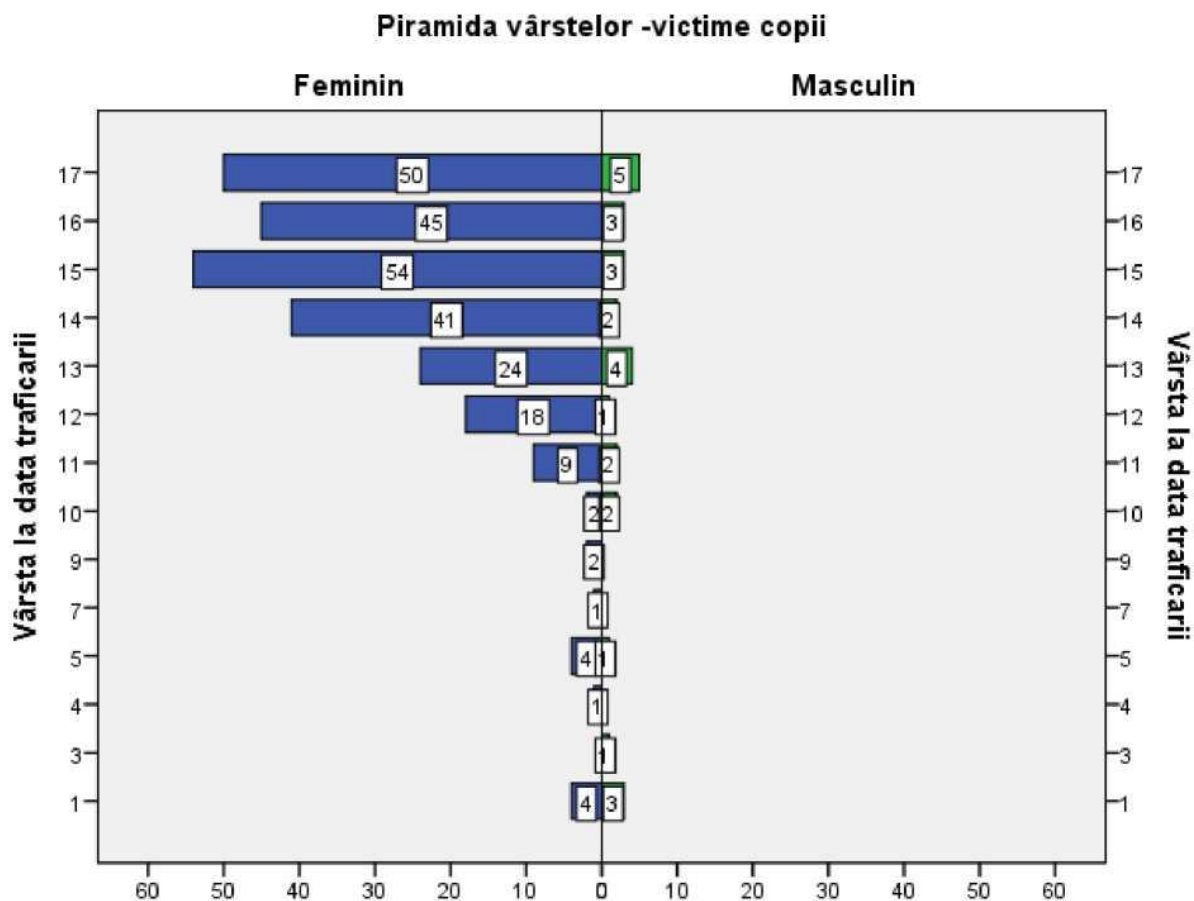
Constanța (15 victime), Caraș-Severin (14 victime), Sibiu (13 victime), Galați (11 victime) și Alba (10 victime).

Traficul intern este principala destinație a traficului de minori în anul 2021, copiii fiind transferați dintr-un oraș în altul de către traficanți în special în situațiile de exploatare prin obligarea la cerșetorie sau la muncă ori exploatarea având loc în interiorul aceleiași oraș de proveniență, în unele situații minorii fiind manipulați, șantajați și exploatați prin intermediul mijloacelor tehnologice fără a fi nevoie de deplasarea acestora din locuința de rezidență.

### Statele de destinație ale victimelor copii în 2021



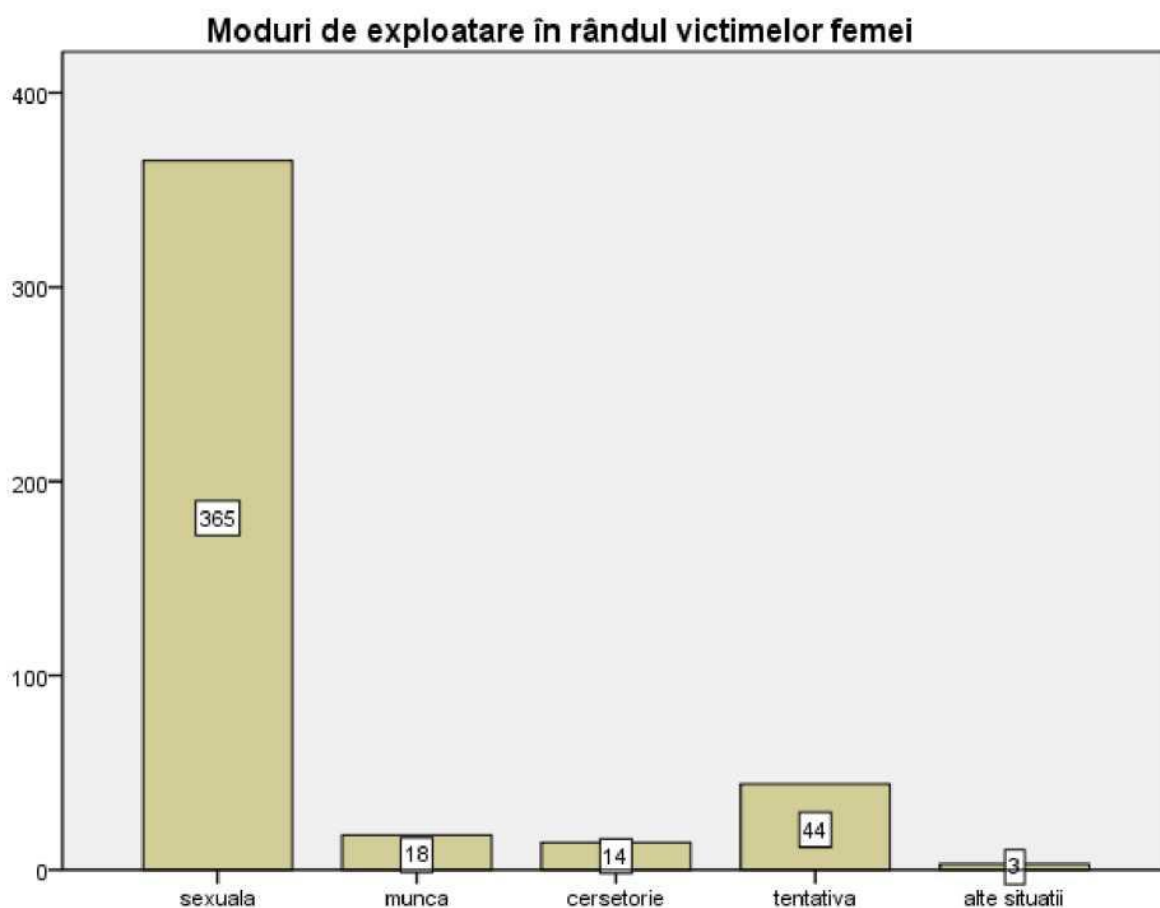
**Figura 6. Distribuția principalelor state de destinație în cazurile victimelor traficului de minori**



**Figura 7. Piramida vârstelor pentru victimele minori**

### 2.2.2. Victimele femei

Ponderea victimelor de sex feminin în totalul populației victimelor înregistrate în anul 2021 a ajuns la 88% (444 victime). Ponderea este cu atât mai îngrijorătoare cu cât mai mult de jumătate sunt sub 18 ani. În rândul victimelor de sex feminin predomină obligarea la practicarea de servicii sexuale (82%), acestea fiind obligate la practicarea prostituției (în special în locuințe private sau prostituție stradală) sau la producerea și/sau distribuirea de materiale/conținut cu caracter sexual explicit.



**Figura 8. Distribuția principalelor forme de exploatare în rândul victimelor de sex feminin**

#### *Origine și Destinație*

Principalele județe de proveniență ale victimelor femei în 2021 au fost Galați (33), Dolj (32), București (32), Bacău (26), Brașov (22) și Constanța (20), mediul rural fiind predominant. Având în vedere vârsta scăzută a victimelor femei, multe dintre acestea fiind minore, nivelul de educație și starea civilă a acestora este în conformitate. Astfel, majoritatea victimelor femei au studiile primare sau cel mult gimnaziale la momentul intrării în trafic și majoritatea (86%) sunt necăsătorite. În multe situații, exploatarea victimelor femei a avut loc chiar în limitele administrative ale județelor de proveniență/domiciliu, astfel că principalele județe de proveniență sau și principalele destinații ale exploatării victimelor de sex feminin în 2021.

Traficul intern este majoritar în rândul victimelor de sex feminin, 57% fiind traficate către destinații aflate în interiorul granițelor țării noastre.

Principalele state de destinație pentru exploatarea femeilor în 2021 au fost Germania, Italia,



Marea Britanie, Spania și Elveția. Pentru acest an, Italia și Elveția se conturează ca fiind destinații exclusive pentru exploatarea victimelor de sex feminin (excepție o singură victimă).

### 2.2.3. Victimele bărbați

Ponderea de sex masculin a victimelor înregistrate periodic este în continuă scădere. Astfel 12% din victime înregistrate în 2021 au fost bărbați, atât minori cât și adulți, exploatați prin obligarea la cerșetorie sau la prestarea de servicii în domeniul construcțiilor sau în domeniul agriculturii sau al creșterii animalelor dar și prin exploatare sexuală.

45% dintre victimele de sex masculin au fost exploatare sexual (pornografie) sau prin obligarea la cerșetorie și muncă în interiorul granițelor țării noastre.



**Figura 9. Distribuția formelor de exploatare în rândul victimelor de sex masculin**

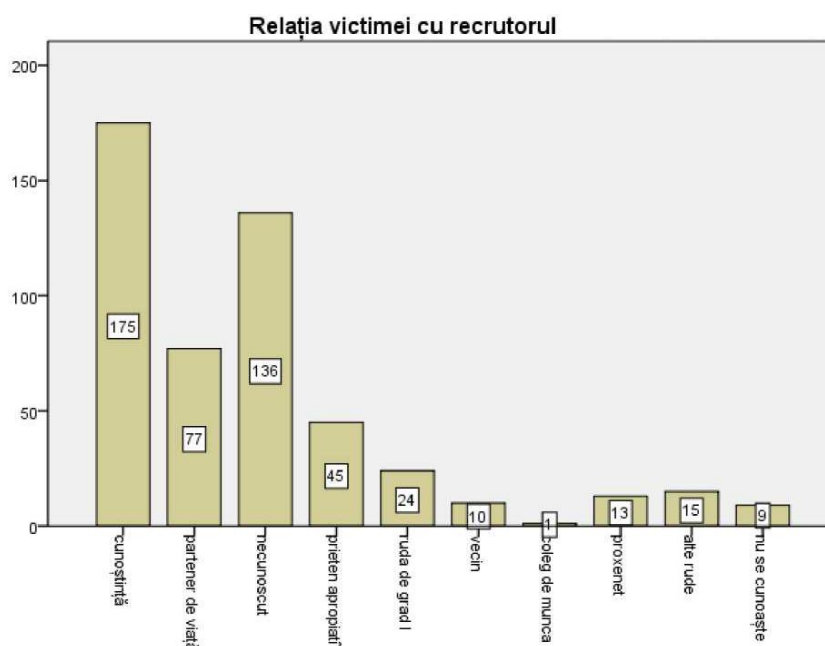
## Origine și destinație

Principalele destinații externe pentru victimele de sex masculin în 2021 au fost **Marea Britanie** (19 victime), Spania (5 victime), Germania (4 victime) și Belgia (3 victime), exploatarea prin muncă fiind preponderentă.

În ceea ce privește mediul de proveniență, cel rural este preponderent pentru victimele de sex masculin (70%) iar județe precum Brașov (12 victime), Iași (10 victime), Mureș (7 victime) sau Caraș-Severin (6 victime) au înregistrat în 2021 o frecvență mai ridicată a acestor victime.

### 2.3. Recrutarea și exploatarea

Metoda loverboy și abordarea victimelor prin intermediul internetului, a rețelelor de socializare sunt utilizate din ce în ce mai frecvent ca tehnici și instrumente pentru contactul inițial și ulterior manipularea viitoarelor victime. Ca și în anii anteriori cele mai multe victime primesc oferte de muncă sau de colaborare mincinoase de la persoane cunoscute acestora (*73% din victime au fost recrutate de către persoane aflate în cercul de cunoștințe, colegi de muncă sau de școală, prieteni apropiați, vecini sau chiar rude*) în timp ce numai 27% dintre victime au fost recrutate de către persoane necunoscute. În acest an, numai 6 victime au fost recrutate prin intermediul unei agenții de plasare a forței de muncă ori prin intermediul unor anunțuri publicitare cu locuri de muncă.

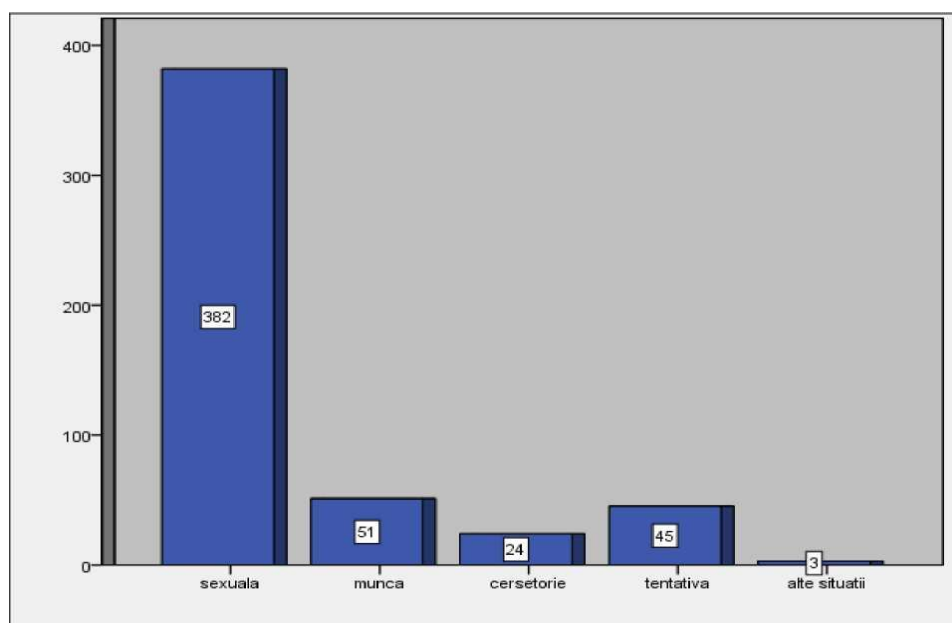


**Figura 10. Relația victimelor înregistrate în 2021 în funcție de relația acestora cu recrutorul**

Exploatarea sexuală a victimelor identificate și înregistrate în sistemul românesc anti-trafic, cetățeni români traficați intern sau extern precum și cetățeni străini traficați intern este de departe cea mai recunoscută și depistată. Ponderea victimelor exploatare sexual a ajuns în 2021 la 76%, acestea fiind obligate la practicarea prostituției și la reprezentări pornografice.

Noile instrumente de monitorizare și evaluare a situației victimelor traficului de persoane ne permit să observăm și să afirmăm că utilizarea inadecvată a rețelelor sociale contribuie la o creștere a vulnerabilității la trafic. Pentru cel puțin o proporție de 21% dintre victime este confirmată asocierea mediului online cu intrarea în trafic, recrutarea acestora având loc prin rețele de socializare sau alte instrumente de interconectare online.

### Mod succint de exploatare



**Figura 11. Distribuția victimelor în funcție de principalele forme de exploatare**

#### 2.4. Origine și destinație

Principalele județe de proveniență pentru victimele traficului de persoane identificate în 2021 au fost Dolj, Brașov, Galați, București, Iași și Bacău, județe care deja putem spune că sunt în mod tradițional sursă a traficului de persoane.



Ponderea victimelor exploatare intern rămâne una crescută, fiind identificate 322 de victime exploatare în diferite regiuni ale țării, în special prin exploatare sexuală.

### 3. Traficul de persoane în sistemul judiciar și punitiv

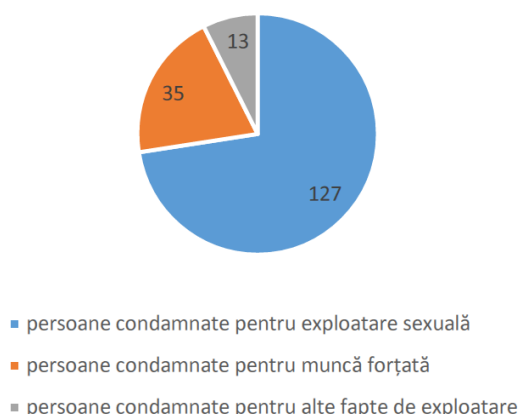
#### 3.1. Sistemul judiciar anti-trafic văzut în cifre

Cele mai multe anchete penale desfășurate de către polițiști și procurori specializați în combaterea traficului de persoane în România anului 2021 au vizat infracțiunea de trafic de persoane în scopul exploatării sexuale.

Activitatea judiciară vizând traficul de persoane și infracțiunile conexe acestuia au condus în anul 2021 la 1467 de anchete penale desfășurate pe parcursul anului cu privire la un număr total de 3655 de persoane la nivel național. Urmărirea penală pentru infracțiuni de trafic de persoane a fost dispusă pentru un total de 1242 de persoane, cele mai multe pentru infracțiuni de trafic de persoane în scopul exploatării sexuale. Condamnarea definitivă a traficantilor de persoane de către autoritățile române și acordarea de pedepse comensurabile faptelor comise de către aceștia este constant în atenția personalului judiciar specializat.

Astfel, **în anul 2021, 175 de persoane au fost condamnate definitiv pentru infracțiuni de trafic de persoane**, cele mai multe pentru fapte de trafic de persoane în scopul exploatării sexuale.

Distribuția persoanelor condamnate definitiv în 2021  
pentru fapte de trafic de persoane în funcție de formele de exploatare



**Figura 13. Distribuția persoanelor condamnate pentru infracțiuni de trafic de persoane/ minori în funcție de principalele forme de exploatare**

### 3.2. Cooperare internațională judiciară

În cursul anului 2021 DIICOT a cooperat cu autorități judiciare și autorități de aplicare a legii din 23 de țări, atât în mod direct, cât și prin intermediul EUROJUST, fiind transmise **150** de cereri de comisie rogatorie și ordine europene de anchetă active și 9 cereri privind transferul procedurii penale formulate de procurorii DIICOT. În perioada de referință au fost primite **55 de cereri de comisie rogatorie și ordine europene de anchetă pasive și 10 cereri de preluare a urmăririi penale**<sup>269</sup>.

În urma acțiunilor operative desfășurate la nivelul DCCO în anul 2021 au fost obținute rezultate pe linia combaterii traficului de persoane sau minori și a infracțiunilor conexe acestora, numărul persoanelor cercetate, reținute sau arestate fiind mai mare comparativ cu anul anterior. Și în ceea ce privește investigarea pornografiei infantile pe internet au fost înregistrate creșteri ale răspunsului judiciar (689 de persoane cercetate, reținute și arestate în 2021 comparativ cu 649 în 2020)<sup>270</sup>. În total au fost desfășurate 269 de acțiuni operative, cu 11% mai multe decât în anul anterior.

Pe parcursul anului 2021, la nivel național structurile specializate în combaterea traficului de persoane au desfășurat activități într-un număr de **723 de dosare cu caracter transfrontalier**, din care **215** înregistrate în 2021. Se constată menținerea mobilității grupărilor criminale ce acționează în țările de destinație/de exploatare prin reorientarea grupărilor infracționale către destinații noi unde există o cerere mai mare pe piața sexuală, pentru cerșetorie și prin muncă. (**48** de dosare penale din cele înregistrate în perioada de referință au avut **destinații multiple ale exploatării**).

Eforturile și experiența autorităților române în activitatea de cooperare internațională sunt subliniate și exemplificate inclusiv în **Raportul EUROJUST**<sup>271</sup> ce a fost publicat în **anul 2021** ca răspuns la îngrijorările Comisiei Europene cu privire la dificultăți întâmpinate de statele membre în cooperarea judiciară (*Progress Report on THB - octombrie 2020*). Raportul EUROJUST se axează pe experiența practică, prin analizarea investigațiilor sprijinite în perioada 2017-2020, în care România apare ca partener în numeroase echipe comune de anchetă de succes. Deși raportul nu acoperă și anul 2021, precizăm că eforturile de cooperare au continuat, autoritățile române fiind

---

269 Sursa DIICOT;

270 Sursa DCCO;

<sup>159</sup> [https://www.eurojust.europa.eu/sites/default/files/assets/2021\\_02\\_16\\_thb\\_casework\\_report.pdf](https://www.eurojust.europa.eu/sites/default/files/assets/2021_02_16_thb_casework_report.pdf) accesat la 01.11.2022, p.5

deja de peste 10 ani partener de încredere în relație cu Europol și Eurojust și numărându-se printre principalii contribuitori de informații pe linia TFU, atât cantitativ dar și calitativ, aspect deosebit de important în consolidarea încrederii între autorități naționale și asigurarea unei baze solide pentru cooperarea viitoare.

În cursul anului **2021** au fost încheiate **6 noi Acorduri de constituire a unor echipe comune de anchetă** cu autoritățile din Marea Britanie (4), Franța (1) și Norvegia (1), având ca obiect infracțiuni de trafic de persoane în scopul exploatării sexuale. De asemenea, în cursul anului 2021 a continuat cooperarea cu autoritățile judiciare din Suedia, Marea Britanie, Franța, Republica Moldova, Germania și Ungaria în cadrul altor 8 Acorduri de echipă comună de anchetă constituite în cursul anilor precedenți<sup>272</sup>.

În condițiile în care fenomenul traficului de persoane are un caracter pregnant transfrontalier, România fiind predominant țară de origine a victimelor traficului care sunt exploatate, în general, în țări din vestul Europei (Germania, Spania, Franța, Marea Britanie etc) este evidentă necesitatea unei cooperări judiciare internaționale susținute pentru combaterea acestuia<sup>273</sup>.

#### **4. Politici publice și măsuri anti-trafic la nivel național și european**

##### **4.1. Strategia Națională Împotriva Traficului de Persoane 2018-2022**

În luna mai a anului 2021 a fost elaborat cel de-al doilea **Raport privind implementarea Planului național de acțiune (PNA) 2018 - 2020**, aferent anului 2020. În scopul elaborării *Raportului de evaluare*, au fost analizate datele puse la dispoziție de către următoarele instituții publice care au calitatea de responsabil sau partener în implementarea PNA: Ministerul Justiției, Ministerul Afacerilor Externe, Ministerul Finanțelor Publice, Ministerul Muncii și Solidarității Sociale, Ministerul Culturii, Ministerul Educației, Ministerul Tineretului și Sportului, Ministerul Economiei, Antreprenoriatului și Turismului, Departamentul pentru Românii de Pretutindeni, IGPR, IGPF, Agenția Națională pentru Romi, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, Consiliul Superior al Magistraturii, DIICOT, Inspectoratul General pentru Imigrări. Evaluarea rezultatelor implementării PNA s-a realizat în baza indicatorilor stabiliți pentru fiecare activitate în parte, vizând următoarele segmente:

---

272 Sursa DIICOT;

273 Sursa DIICOT;

- I. Prevenirea traficului de persoane,
- II. Protecția, asistența și reintegrarea socială a victimelor traficului de persoane,
- III. Combaterea traficului de persoane,
- IV. Monitorizarea și evaluarea traficului de persoane și a implementării politicilor,
- V. Cooperarea interinstituțională și internațională.

Pe parcursul anului 2021 au fost efectuate demersurile necesare în vederea continuării procesului de aprobare a proiectului Hotărârii Guvernului pentru modificarea și completarea HG nr. 861/2018 pentru aprobarea SNITP pentru perioada 2018 - 2022 și a Planului național de acțiune 2018-2020.

În acest sens, au fost parcurse etapele de consultare interinstituțională și avizare, în cadrul cărora au fost formulate comentarii și observații de către instituțiile abilitate, acestea fiind apoi analizate de către instituția inițiatore și preluate-integrate în documentele analizate sau nepreluate și argumentate motivele nepreluării acestora. Demersurile s-au finalizat prin adoptarea HG nr. 1.064/02.10.2021 prin care s-au operat modificările la Strategie și a fost aprobat noul Plan Național de Acțiune 2021-2022.

Pe parcursul anului 2021 au fost organizate 3 reuniuni ale Comitetului de Monitorizare a implementării SNITP 2018-2022. La aceste reuniuni au fost discutate, aspecte referitoare la demersurile pentru modificarea SNITP pentru perioada 2018 - 2022 și aprobarea Planului Național de Acțiune 2021-2022, la stadiul implementării recomandărilor adresate Guvernului României de către Departamentul de Stat al SUA în cadrul TIP Report 2020 și 2021, precum și a recomandărilor OSCE.

#### **4.2. Strategia Uniunii Europene de combatere a traficului de persoane 2021-2025**

Legislația este unul dintre cele mai puternice instrumente pe care comunitatea europeană și națională le are la dispoziție pentru că permite definirea infracțiunii, stabilirea de sancțiuni și de obiective comune pentru urmărirea penală a infractorilor și protejarea victimelor. Astfel, în 2021, Comisia Europeană<sup>274</sup> pune în aplicare Strategia UE de combatere a traficului de persoane 2021-2025 în relație cu Strategia de combatere a criminalității organizate 2020-2025. Această Strategie este structurată pe 5 dimensiuni importante:

- prevenirea și protecția victimelor, pedepsirea și condamnarea traficantilor
- reducerea cererii care favorizează traficul de persoane

---

274 [http://www.cdep.ro/eu/docs/F1095541998/PO\\_munca\\_COM\(2021\)\\_171.PDF](http://www.cdep.ro/eu/docs/F1095541998/PO_munca_COM(2021)_171.PDF)



- contracararea modelului infracțional al traficului de persoane, inclusiv formele digitale
- protejarea, sprijinirea și consolidarea capacității de acțiune a victimelor, în special a femeilor și a copiilor

- dimensiunea de cooperare

Printre măsurile luate în considerare în această nouă Strategie europeană, enumerăm:

- Angajatorii pot contribui la reducerea cererii de servicii obținute prin exploatarea victimelor traficului de persoane. Găsirea unui loc de muncă în UE fără a avea statutul juridic necesar este unul dintre principalii factori determinanți ai traficului de persoane și ai introducerii ilegale de emigranți în UE.

- Întreprinderile din anumite sectoare, cum sunt sectorul ospitalității, confecțiile, pescuitul, agricultura și construcțiile, se pot baza pe forța de muncă asigurată de persoanele aflate într-o situație vulnerabilă. Prin urmare, ele joacă un rol important și ar trebui să ia măsuri împotriva încălcării drepturilor omului. Printre acestea se numără descurajarea cererii prin integrarea în politicile lor a obiectivelor de combatere a traficului de persoane, lucru ce poate fi realizat prin gestionarea responsabilă a lanțurilor globale de aprovizionare pentru produse și prin obligația de diligență în materie de drepturi ale omului.

Prioritățile și acțiunile stabilite în prezenta strategie vor fi puse în aplicare în perioada 2021-2025. Între timp, Comisia va fi pregătită să reacționeze rapid la orice noi evoluții sau tendințe prin monitorizarea și analiza continuă a evoluției traficului de persoane în UE și în afara acesteia. Împreună, UE și statele sale membre, trebuie să fie mereu cu un pas înaintea infractorilor, a celor care se folosesc de victime și le exploatează.

Provocările create de era digitală pentru autoritățile de aplicare a legii și cele judiciare în lupta împotriva traficului de persoane ar trebui abordate în conformitate cu prioritatea orizontală a Strategiei UE de combatere a criminalității organizate pentru perioada 2021-2025 referitoare la modernizarea răspunsului autorităților de aplicare a legii la evoluțiile tehnologice.

### **4.3. Strategia Uniunii Europene privind drepturile copiilor**

Strategia prezentată la 24.03.2021, a fost elaborată pentru copii și împreună cu copiii. Opiniile și sugestiile a peste 10 000 de copii au fost luate în considerare în pregătirea strategiei. Copiii au fost, de asemenea, implicați în pregătirea versiunii adaptate pentru copii<sup>275</sup>.

---

<sup>275</sup><https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021DC0142&from=en>, accesat la 15.10.2022;

Dimensiunile abordate în prezenta Strategie:

1. Participarea la viața politică și democratică: o Uniune care le oferă copiilor mijloacele de a fi cetățeni activi și membri ai societății democratice;
2. Incluziunea socioeconomică, sănătatea și educația: o Uniune care combate sărăcia în rândul copiilor și promovează societății sisteme de sănătate și sisteme de educație adaptate copiilor și favorabile incluziunii.
3. Combaterea violenței împotriva copiilor și asigurarea protecției copiilor: o Uniune Europeană care îi ajută pe copii să se dezvolte fără a fi expuși la violență.
4. Justiția în interesul copilului: o Uniune Europeană în care sistemul judiciar apără drepturile și nevoile copiilor.
5. Sectorul digital și societatea informațională: o Uniune Europeană în care copiii să poată naviga în condiții de siguranță în mediul digital și să poată profita de oportunitățile pe care le oferă acest mediu.
6. Dimensiunea mondială: o Uniune care sprijină, protejează și stimulează implicarea copiilor la nivel mondial, inclusiv în timpul crizelor și al conflictelor.
7. Integrarea perspectivei copilului în toate acțiunile UE<sup>276</sup>.

#### **4.4. Strategia Uniunii Europene de combatere a criminalității organizate pentru perioada 2021-2025**

Criminalitatea organizată reprezintă o amenințare majoră pentru cetățenii, întreprinderile și instituțiile europene, precum și pentru economia europeană. În 2019, veniturile provenite din săvârșirea de infracțiuni pe principalele piețe infracționale s-au ridicat la 1% din PIB-ul UE, adică 139 de miliarde EURO<sup>277</sup>. Principalele activități infracționale din Europa sunt traficul de droguri, criminalitatea informatică, fraudă cu produse accizabile, introducerea ilegală de emigranți și traficul de ființe umane. În mai 2021, UE și-a adoptat prioritățile pentru următorii patru ani privind combaterea criminalității grave și organizate. Prioritățile vor fi puse în aplicare între 2022 și 2025 în cadrul „Platformei multidisciplinare europene împotriva amenințărilor infracționale” (EMPACT). În februarie 2021, țările UE au decis să transforme EMPACT într-un instrument permanent de combatere a criminalității grave și organizate. În cadrul EMPACT, statele membre

---

<sup>276</sup><https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021DC0142&from=en>, accesat la 15.10.2022;

<sup>277</sup> <https://www.consilium.europa.eu/ro/policies/eu-fight-against-crime/> accesat la 15.10.2022;

ale UE, agențiile UE și alți parteneri colaborează strâns pentru a aborda amenințările infracționale majore prin acțiuni operaționale comune menite să dezmembreze rețelele infracționale, structurile și modelele de afaceri ale acestora<sup>278</sup>.

Cele 10 priorități ale UE în materie de criminalitate adoptate de Consiliu se bazează pe recomandările identificate în „Evaluarea amenințării pe care o reprezintă formele grave de criminalitate și criminalitatea organizată în UE” (SOCTA UE), elaborată de Europol:

- Rețele infracționale cu grad ridicat de risc
- Atacurile cibernetice
- Traficul de ființe umane
- Exploatarea sexuală a copiilor
- Introducerea ilegală de emigranți
- Traficul de droguri
- Infracțiuni de fraudă, economice și financiare
- Criminalitatea organizată contra patrimoniului
- Infracțiunile împotriva mediului
- Traficul cu arme de foc

Strategia, prezentată de Comisie la 14.04.2021, se concentrează pe întărirea capacității de investigare a organelor de aplicare a legii și pe cooperarea judiciară, pentru destructurarea grupărilor de criminalitate organizată, confiscarea profiturilor și asigurarea unui răspuns modern la dezvoltările tehnologice<sup>279</sup>.

#### **4.5. Evaluări europene și internaționale în materie de trafic de persoane**

> procesul de evaluare a Directivei Anti-trafic (*Directiva 2011/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului privind prevenirea și combaterea traficului de persoane și protejarea victimelor acestuia, precum și de înlocuire a Deciziei-cadru 2002/629/JAI a Consiliului*). Spre finalul anului 2021, a fost declanșat procesul de evaluare mai sus menționat, în România evaluarea fiind realizată prin intermediul aportului ANITP și al celorlalți parteneri instituționali.

Acest demers stă la baza unui studiu mult mai complex, concentrat pe o evaluare de impact a Directivei, care va reprezenta un pas extrem de important și cuprinzător, fiind primul proces de evaluare a Directivei, bazat pe contribuțiile tuturor SM și prin care *Comisia evaluează modalitățile*

---

278 <https://www.consilium.europa.eu/ro/policies/eu-fight-against-crime/> accesat la 15.10.2022;

279 [https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip\\_21\\_1662](https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_21_1662), accesat la 15.10.2022;

*de consolidare a eficacității directivei și necesitatea unor acțiuni suplimentare.*

> exercițiul de colectare a datelor privind traficul de persoane, finalizat la 31 decembrie 2021 (Raportul Eurostat), care sta la baza celui de-al 4-lea raport de progres al COM prin Biroul Coordonatorului European Anti-Trafic și la care au contribuit toate instituțiile de prevenire și combatere a traficului de persoane sub coordonarea Institutului Național de Statistică.

> *evaluarea implementării, la nivel național, a Convenției Consiliului Europei privind acțiunea împotriva traficului de persoane (CETS 197)*

Ca urmare a demersului Consiliului Europei, început în anul 2019, de evaluare a măsurilor luate de România pentru implementarea Convenției Consiliului Europei de acțiune împotriva traficului de ființe umane, în decursul anului 2021, autoritățile române au răspuns (comentarii și observații) atât cu privire la proiectul raportului de evaluare privind implementarea Convenției, cât și cu privire la raportul final de evaluare.

## **5. Pregătirea specialiștilor**

Totalul activităților de instruire (cursuri, webinarii, workshop-uri) care au avut loc în 2021 a fost de aproximativ - 190 la care au participat aproximativ 5000 de lucrători.

### **Categoriile profesionale instruite:**

- Procurori: 53
- Polițiști: 106 (DCCO și frontieră)
- Judecători: 21
- Inspectori de muncă: 17
- Specialiști DGASPC: 21
- Alte categorii/servicii specializate: 4745

### **Tematica abordată în cadrul sesiunilor:**

- „Multidisciplinary Training Combatting Trafficking in Persons” (5 procurori);
- „Specialized training on THB victims interview techniques” (15 ofițeri de poliție specializați în combaterea traficului de persoane din cadrul DCCO - structuri teritoriale, 15 procurori DIICOT, 4 judecători);
- „Tehnici de audiere a victimelor minore ale traficului de persoane și protecția victimelor minore în cursul procedurii” (11 procurori);
- „Traficul de persoane - curs de perfecționare” (2 procurori, 4 ofițeri de poliție DCCO);
- Gender & Transnational Crime Virtual Programme: Policing with a gender perspective (polițiști, procurori, 2 specialiști ANITP);

- Atelierul de formare destinat inspectorilor de muncă (17 inspectori de muncă);
- Asistența psihologică a victimelor traficului de persoane (ANDPDCA - 1, ANITP - 1, DGASPC - 8, societatea civilă - 4);
- Formare de formatori pe tema investigațiilor proactive și a intervențiilor centrate pe victime în combaterea traficului de persoane (ofițeri de poliție DCCO - 12, procurori DIICOT - 11, reprezentanți ANITP - 2);
- “Relația și alianța de lucru cu supraviețuitorii traficului de persoane: Crearea unui spațiu de siguranță care să permită intervenția psihologică eficientă” (Specialiști DGASPC - 12);
- Sesiunea de formare adresată ofițerilor de poliție și procurorilor (ofițeri de poliție DCCO - 12, procurori DIICOT - 5);
- Sesiuni de instruire a operatorilor SNUAU 112 (Sistemul Național Unic pentru Apeluri de Urgență) din cadrul Serviciului de Telecomunicații Speciale cu privire la formele de manifestare ale traficului de persoane, indicatorii de trafic, efectele traumei asupra victimelor, precum și modul de gestionare a conversației cu apelantul, fie că acesta este chiar victima sau un aparținător;
- Child Trafficking (2 ofițeri de poliție DCCO);
- Joint Investigation Team - Leadership” (1 ofițer de poliție DCCO);
- ”Hotlines & their roles in combating child sexual exploitation”;
- ”*THB for the purpose of sexual exploitation and victim engagement*”
- Combaterea traficului de persoane și a traficului de migranți (1 ofițer de poliție DCCO);
- „Traffic of human being and migrant smuggling” (2 ofițeri de poliție DCCO);
- Combaterea infracțiunilor cu documente contrafăcute - Introductory Webinar on ProfID System (3 ofițeri de poliție DCCO);
- Exploatarea surselor deschise OSINT în activitatea operativă, cu respectarea protecției datelor cu caracter personal (1 ofițer de poliție);
- Relevant theoretical and practical aspects, particularities of investigating THB offences, issues related to the hearing and protection of victims, highlighting the existing best practices (17 judecători, 14 procurori);
- Identificarea timpurie a potențialelor victime ale traficului și referirea acestora (51 polițiști de frontieră);
- Aspecte transfrontaliere ale traficului de persoane, detectarea potențialelor victime și referirea acestora conform MNIR (1510 ofițeri de poliție din structurile poliției de proximitate, investigații criminale, economic, ordine publică, poliție transporturi, analiza informațiilor, rutier, posturi de poliție, operațiuni speciale, combaterea criminalității organizate, ONPM din toate județele);

- Cadrul legislativ incident fenomenului traficului de persoane; prioritățile Strategiei Naționale Împotriva Traficului de Persoane pentru perioada 2018-2022; identificarea, referirea, asistența și protecția victimelor traficului; gestionarea cazurilor de trafic în baza unei abordări centrate pe victimă; înțelegerea traumei victimelor (473 de polițiști din cadrul Poliției Române, Poliției de Frontieră Române și Inspectoratului General pentru Imigrări; 65 de polițiști locali; 74 de asistenți maternali; 50 de asistenți medicali comunitari; 50 de mediatori sanitari; 306 reprezentanți ai autorităților publice locale; 680 de cadre didactice, 50 de specialiști din cadrul comisiilor de dialog social, 56 de asistenți sociali și psihologi, 1.396 de reprezentanți ai altor categorii profesionale (preoți, personal din centrele de plasament, consilieri educaționali, cadre militare, inspectori de muncă, polițiști de penitenciare etc).

Alte activități de informare: 72 instructaje, beneficiari fiind cca 500 lucrători care, prin natura atribuțiilor de serviciu, pot intra în contact cu potențiale victime ale traficului și, astfel, pot contribui la detectarea acestora în comunitățile de pe raza de competență - siguranță școlară, poliție rutieră, ordine publică, criminalistică, investigații criminale, poliție rurală, poliție transporturi.

## **6. Protecția și asistența oferită victimelor traficului de persoane**

### **6.1. Referirea transnațională a victimelor**

Referirea transnațională a cetățenilor români identificați în străinătate, ca victime sau potențiale victime ale traficului de persoane este un proces complex, de durată, etapizat și procedurat, pus în practică pentru a asigura repatrierea asistată voluntară a victimelor în condiții de siguranță pentru recuperarea și reintegrarea socială a acestora. Demersurile realizate de reprezentanții ANTIP în vederea repatrierii au avut în vedere, în primul rând, respectarea principiului interesului superior al victimei și, în general, au constat în:

- corespondența cu partenerii pentru clarificarea aspectelor legate de situația de trafic, precum și a detaliilor tehnice privind repatrierea;
- sprijin și îndrumare pentru victimele repatriate asigurând preluarea victimelor de la punctul de trecere a frontierei;
- însoțirea către punctul de transfer spre domiciliu sau la domiciliu;
- informare cu privire la drepturile pe care le au în calitate de victime ale traficului de persoane și serviciile de care pot beneficia;
- identificarea de servicii specializate conform nevoilor și referirea victimelor către acestea.

În perioada de referință, **au fost repatriate 39 victime**, dintre care 23 femei și 16 bărbați. Țările de destinație, din care au fost repatriate victimele traficului sunt, după cum urmează: Marea Britanie- 15, Spania - 9, Suedia- 5, Germania- 2, Italia - 2, Austria-1, Elvetia-1, Franta-1, Irlanda-1, Portugalia-1, Ungaria- 1. Dintre cele 39 victime repatriate, 3 au fost minore.

În ceea ce privește formele de exploatare, 23 dintre victimele repatriate au fost exploatare prin muncă, 13 exploatare sexual, iar 4 victime au fost exploatare prin cerșetorie.

## **6.2. Programul de coordonare a victimelor în procesele penale**

În scopul facilitării participării victimelor traficului de persoane în cadrul procedurilor penale ANITP, în parteneriat cu IGPR, DIICOT, IGJR, IGI, IGPF implementează **Programul de coordonare a victimelor în procesul penal**.

Victimele traficului de persoane, martor sau persoană vătămată, care și-au exprimat acordul de a fi incluse în program, beneficiază de măsuri de sprijin specifice, acordate în funcție de evoluția cazului, nevoile și riscurile identificate, precum:

- > informare și consiliere cu privire la aspectele legate de participarea la procesul penal și desfășurarea cauzei;
- > asigurarea transportului;
- > protecție fizică;
- > pregătirea participării la audiere;
- > evitarea contactului vizual și/sau fizic cu autorii infracțiunii;
- > însoțire și sprijin emoțional pe parcursul audierii;
- > prevenirea victimizării secundare.

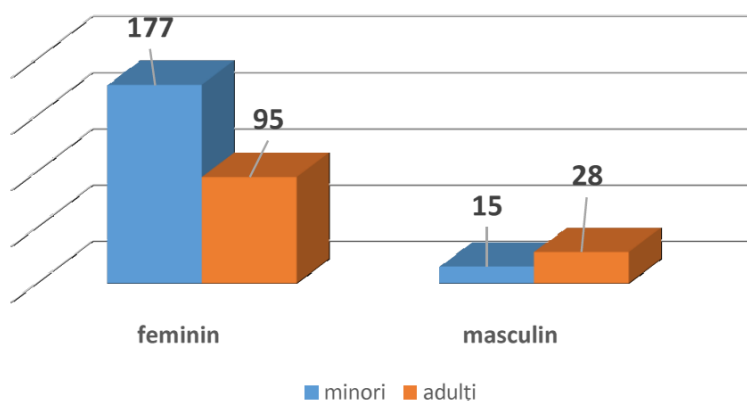
**358 DE VICTIME, DIN CELE 505 IDENTIFICATE ÎN 2021 AU ALES SĂ FIE SPRIJINITE PRIN INTERMEDIUL PROGRAMULUI.**

Majoritatea victimelor notificate sistemului românesc anti-trafic au fost identificate de către autorități din România, acestea fiind urmate de autorități din Marea Britanie și Italia. Un număr mare de victime au ales în acest an să participe în procesele penale intentate autorilor pentru comiterea de fapte de trafic de persoane și infracțiuni asociate. Astfel, ponderea victimelor care au ales calitatea de persoană vătămată în procesele penale, se ridică la 89% din totalul victimelor identificate în 2021. Pentru mai multe date referitoare la rezultatele programului, a se vedea Anexa nr 3 a Raportului.

### 6.3. Asistența oferită victimelor traficului de persoane înregistrate în 2021

Prin procesul de monitorizare a datelor privind protecția și asistența victimelor traficului de persoane identificate și înregistrate în 2021 de autoritățile române competente, au fost comunicate ANITP un număr de 315 victime beneficiare de asistență în sistem public sau privat cu 9% mai multe decât în anul anterior. Ponderea victimelor beneficiare de asistență în 2021 este de 62% din cele identificate pe parcursul aceluiași an. În conținutul acestui subcapitol sunt prezentate numai date privind victimele identificate în 2021 și care au fost incluse într-un program de asistență socială. Există și situația în care o victimă poate fi beneficiară a unui serviciu social în 2021, însă identificarea a survenit anterior anului 2021. Numărul total al victimelor traficului de persoane beneficiare ale diferitelor programe de asistență în 2021 a fost de 576, cu 8% mai multe decât în anul anterior.

#### Distribuția pe sex și vârstă a victimelor incluse în programe de asistență



**Figura 14. Distribuția pe sex și vârstă a victimelor beneficiare de cel puțin un serviciu de asistență, identificate în 2021**

Toate datele mai sus prezentate trebuie înțelese în context și anume prin faptul că includerea persoanelor în diferite programe de sprijin este un proces bazat atât pe evaluarea nevoilor, elaborată de către specialiști, cât și pe decizia victimei de a accepta serviciile respective. Astfel, de-a lungul anului, există situații în care victimele refuză orice formă de colaborare sau contact cu autoritățile, inclusiv cu cele din domeniul protecției sociale. În același timp, au existat și situații în care victimele, au refuzat inițial orice formă de asistență, însă, după o perioadă de timp



au reluat legătura cu lucrători din cadrul Centrelor Regionale ale ANITP și au fost de acord cu referirea, ulterior având loc includerea acestora în anumite programe de asistență.

Printre cele mai accesate servicii de asistență ale victimelor se numără consilierea psihologică, sprijinul financiar și material, asigurarea unui adăpost și asistența medicală.

## **7. Prevenirea traficului de persoane**

### **7.1. Campanii de informare cu privire la riscurile asociate traficului de persoane**

În anul 2021, activitățile desfășurate de ANITP în vederea informării, conștientizării și sensibilizării cu privire la traficul de persoane au fost dezvoltate utilizând bunele practici și experiența dobândite în primul an al pandemiei COVID-19, precum și în anii anteriori, urmărindu-se maximizarea rezultatelor obținute și creșterea substanțială a laturii calitative a demersurilor de prevenire. Diversificarea modului de transmitere a mesajelor anti-trafic prin intermediul rețelelor sociale și organizarea de acțiuni preventive adresate cetățenilor români care locuiesc/muncesc în afara granițelor țării au reprezentat elementele cheie ale strategiei ANITP în domeniul prevenirii traficului de persoane.

Ca și în anii anteriori, abordarea dimensiunii informativ-preventive a traficului a fost una complexă, vizând deopotrivă reducerea vulnerabilității la traficul de persoane, cât și problematica descurajării cererii care favorizează acest fenomen.

Campaniile și proiectele de prevenire a traficului de persoane, derulate de ANITP atât la nivel național cât și local, au vizat principalele forme de exploatare (exploatare sexuală, exploatare prin muncă și exploatare prin cerșetorie), adresându-se publicului atât din mediul fizic precum și din mediul online, utilizator de rețele sociale (Facebook, Instagram, Twitter, Youtube și TikTok).

Finanțarea aferentă demersurilor preventive implementate de către ANITP în cursul anului 2021 a provenit atât de la bugetul de stat, cât și din fonduri externe nerambursabile. De asemenea, în anul 2021, în cadrul diferitelor inițiative ale organizațiilor neguvernamentale și ale Organizației Internaționale pentru Migrație, care au vizat inclusiv sprijinul reciproc, dar și mobilizarea și completarea resurselor (ex. campanii/proiecte în parteneriat), ANITP a contribuit atât în etapele de inițiere și organizare, cât și în cele de implementare a demersurilor preventive comune, participând cu expertiză și resurse umane.

Totodată, în anul 2021, ANITP a desfășurat, în colaborare cu organizații neguvernamentale, campanii a căror finanțare a fost asigurată exclusiv de la bugetul de stat, organizațiile neguvernamentale contribuind cu resurse umane și expertiză (ex. campania „Munca

fără forme legale - un pas mai aproape de traficul de persoane”).

Printre cele mai importante acțiuni antitrafic de informare, conștientizare și sensibilizare, implementate de ANITP, pot fi menționate următoarele:

- campania „Pentru că oamenii contează - pune tu barieră traficului!” care a fost derulată în perioada octombrie 2020 - martie 2021, în parteneriat cu Inspectoratul General al Poliției de Frontieră Române. Campania a avut ca obiectiv prevenirea traficului de persoane prin îmbunătățirea nivelului de informare cu privire la acest fenomen, activitățile de implementare adresându-se călătorilor din principalele puncte de trecere a frontierei și cetățenilor români care doresc să plece la muncă în străinătate. Pentru promovarea mesajului antitrafic al campaniei au fost realizate și distribuite 32.000 de materiale informativ-preventive.

- campania „Prețuiește femeile! Nu tolera exploatarea lor!” care a fost implementată de ANITP în parteneriat cu Compania Națională Aeroporturi București, în perioada martie-aprilie 2021, și a avut drept obiectiv creșterea gradului de informare și sensibilizare a populației cu privire la traficul de persoane în scopul exploatării sexuale a femeilor. Prin mesajul „Pentru victimele traficului de persoane libertatea este cel mai de preț dar!” s-a dorit atragerea atenției publicului larg asupra nevoilor reale ale femeilor aflate în situații de exploatare și de a îndemna, la întreprinderea unor acțiuni care să prevină atragerea acestora într-o situație periculoasă și transformarea lor în victime ale traficului de persoane. Pe lângă rolul informativ-preventiv, campania a vizat totodată și latura emoțională a grupurilor țintă, prin transmiterea unui număr cât mai mare de mesaje pozitive și de încurajare adresate fetelor și femeilor vulnerabile, victime sau potențiale victime ale traficului de persoane. În aceeași măsură, mesajele campaniei transmise prin intermediul rețelelor de socializare ale ANITP (Facebook - Central și Regional, Instagram, Twitter) și CNAB (Facebook) au fost adresate și celor ce reprezintă cererea în lanțul traficului de persoane, mai exact consumatorilor de servicii sexuale, precum și publicului general. Activitățile campaniei au înregistrat la nivelul ANITP Central un număr de 36 de postări, 5.230 de aprecieri, 2.438 distribuiri și un impact de 46.800 de utilizatori unici pe rețeaua Facebook, 35 aprecieri ale postările de pe Instagram, 642 de impresii pe LinkedIn și 911 impresii pe Twitter.

- campania „Munca fără forme legale - un pas mai aproape de traficul de persoane”, desfășurată în parteneriat cu Asociația INCA România, a debutat în luna aprilie 2021, aflându-se în implementare și în prezent. Scopul inițiativei vizează prevenirea traficului de persoane prin creșterea gradului de informare a cetățenilor români care muncesc sau doresc să muncească în străinătate, în special pe teritoriul Italiei, cu privire la riscurile asociate muncii fără forme legale și traficul de persoane. Inițiativa se alătură Blue Heart Campaign, o campanie internațională coordonată de Biroul Organizației Națiunilor Unite pentru Droguri și Criminalitate (UNODC), la

care România să raliat prin ANITP. Mesajul campaniei este „Munca fără forme legale presupune expunerea la riscuri majore și pierderea unor drepturi fundamentale” și reprezintă o atenționare cu privire la riscurile și implicațiile acceptării unei oferte de muncă fără forme legale, unul dintre riscuri fiind acela de a deveni victimă a traficului de persoane în scopul exploatării prin muncă forțată. Totodată, acceptând o ofertă nereglementată legal de clauzele unui contract de muncă, cetățenii pot risca să nu beneficieze de prestațiile oferite de sistemul de securitate socială și pot fi lipsiți de măsuri de protecție și securitate a muncii, în cazul producerii unor grave accidente de muncă. Campania se desfășoară la nivel național, pe teritoriul României, prin intermediul ANITP Central și al celor 15 Centre Regionale și pe teritoriul Italiei, prin intermediul birourilor INCA Cgil din Italia (Emilia Romagna, Lombardia, Veneto, Toscana, Sardinia, Trentino Alto Adige, Lazio, Campania, Val d’Aosta, Piemonte, Liguria și Umbria). Pentru promovarea mesajului antitrafic al campaniei au fost realizate peste 70.000 de materiale informativ- preventive.

- campania ”Pariuri Oarbe” a fost lansată în luna septembrie 2021 și a avut drept scop prevenirea traficului de persoane în vederea exploatării sexuale prin informarea și conștientizarea publicului țintă cu privire la riscurile și implicațiile traficului, precum și despre rolul cererii în mecanismul traficului de persoane. Inițiativa a fost derulată în cadrul forumului EMPACT, în cadrul ciclului de politici 2018 - 2021 al Uniunii Europene, România implicându-se prin ANITP în derularea acestei campanii europene alături de Franța, Germania, Spania, Austria, Belgia, Ungaria, Norvegia, Portugalia, Slovacia, Slovenia, Lituania, Letonia, Cipru, Luxemburg, Cehia, Islanda, precum și Comisia Europeană, Europol și Frontex. Campania s-a adresat fetelor și femeilor aflate în situații de risc, precum și potențialilor consumatori de servicii sexuale plătite, în scopul conștientizării acestora cu privire la realitatea femeilor victime ale traficului de persoane. Totodată, a vizat și publicul larg. Mesajul campaniei ”În fiecare an, sute de femei riscă totul pe o singură carte”, a ilustrat ușurința cu care poate cădea în capcana traficantilor și poate deveni o victimă a traficului de persoane. Sloganul campaniei ”Nu pune în joc destinul tău!”, a constituit un îndemn adresat potențialelor victime, evidențiind impactul și consecințele implicării într-o situație de risc. Campania și-a propus să ajungă la un număr cât mai mare de persoane, folosindu-se de avantajele de transmitere a informației specifice mediului online, utilizând tehnica propagării organice, prin intermediul rețelelor de socializare ale A.N.I.T.P. (Facebook - Central și Regional, Instagram, Twitter, LinkedIn - Central). Astfel, în anul 2021, au fost realizate 52 de postări pe pagina de Facebook a ANITP, care au obținut 1.129 de aprecieri și un impact total de 73.928 utilizatori unici. De asemenea, au fost realizate 43 de postări pe rețeaua Instagram. În cadrul campaniei de prevenire au fost realizate 2 spoturi video, atât în scopul utilizării de sine stătătoare (în cadrul activităților de prevenire, în social-media etc), cât și în scopul difuzării la posturile de

televiziune, în mijloace de transport în comun sau în incinta aeroporturilor. Astfel, în perioada 19.11 - 31.12.2021, cele două spoturi au fost difuzate în mijloacele de transport în comun din municipiul Iași, prin intermediul rețelei Wink, înregistrând un număr total de 365.055 de difuzări.

- campania „Săptămâna Prevenirii Traficului de Persoane 2021”, derulată în luna octombrie, a fost organizată în scopul marcării zilei de 18 octombrie - Ziua Europeană de Luptă Împotriva Traficului de Persoane, și a presupus desfășurarea de către ANITP a unui număr de 228 de acțiuni preventive, atât în mediul fizic, cât și online. Prin realizarea activităților de implementare s-a urmărit sensibilizarea opiniei publice cu privire la traficul de persoane și punerea la dispoziția populației a informațiilor necesare evitării situațiilor periculoase, precum și a unor recomandări utile pentru cazurile în care traficul propriu-zis și exploatarea au avut deja loc. Pentru promovarea mesajului antitrafic al campaniei au fost realizate peste 10.500 de materiale informativ-preventive.

- campania „Victimele traficului de persoane sunt ascunse sub ochii noștri” (perioadă de implementare octombrie 2021 - martie 2022) este derulată de către Asociația eLiberare, ANITP și Primăria Municipiului București, cu sprijinul Societății de Transport București S.A. și al Companiei Metrorex. Campania urmărește informarea publicului cu privire la fenomenul traficului de persoane, indicatorii de recunoaștere a unui posibil caz de trafic și modul de notificare a acestuia către autoritățile competente. Printre activitățile campaniei s-a regăsit și realizarea unor spoturi video conținând indicatorii de detectare a posibilelor situații de victimizare prin trafic, acestea fiind difuzate pe ecranele amplasate în stațiile de metrou din capitală. De asemenea, mesajul antitrafic al campaniei este promovat și prin intermediul posterelor afișate în mijloacele de transport în comun de suprafață din municipiul București. Campania este derulată în cadrul proiectului „Proactiv - Detectarea și notificarea cazurilor de trafic de persoane în comunitate”, proiect finanțat prin Granturile SEE 2014-2021 de Islanda, Liechtenstein și Norvegia (Active Citizens Fund România).

- campania „SUPPORT - S(suștinere), U(umanitate), P(prețuire), O(opțiune), R(reziliență), T(toleranță)”, derulată în parteneriat cu Asociația LOGS Grup de Inițiative Sociale Timișoara, a fost lansată în data de 30 iulie 2021, în vederea marcării Zilei Mondiale Împotriva Traficului de Persoane. Campania se derulează timp de un an, sub sloganul „Cere ajutor! Fii un ajutor!”, și urmărește informarea publicului cu privire la traficul de persoane, precum și îmbunătățirea procesului de identificare a potențialelor victime și reducerea cererii serviciilor prestate de către acestea. În vederea implementării demersului preventiv sunt organizate activități în teren, care se adresează persoanelor care practică prostituția în stradă, persoanelor fără adăpost și solicitanților de azil care locuiesc în stradă, precum și activități de informare a populației cu privire la riscurile și implicațiile traficului.

- în cel de-al doilea semestru al anului 2021, ANITP a inițiat demersurile pentru achiziția publică a serviciilor necesare implementării campaniei naționale prevăzute în cadrul proiectului „WESTEROS 2 - Continuarea consolidării luptei împotriva traficului de ființe umane, concentrându-se pe prevenirea, cooperarea și recuperarea produselor infracționale”. Campania este prevăzută a fi derulată atât în mediul online, prin intermediul rețelelor Facebook, Instagram și YouTube, cât și outdoor prin realizarea de activități de diseminare a materialelor informativ-preventive elaborate. Campania vizează prevenirea traficului de persoane prin abordarea culturii impunității și descurajarea cererii de servicii prestate de victimele acestui fenomen, fiind adresată în special potențialilor consumatori de servicii prestate de victime ale traficului de persoane exploatate sexual sau prin muncă forțată, cât și publicului larg. Proiectul este finanțat de către Comisia Europeană prin Fondul de Securitate Internă ISF-Police 2019.

- în ultimul trimestru al anului 2021, ANITP a întreprins activitățile necesare achiziției publice a serviciilor necesare implementării campaniei naționale prevăzute în cadrul proiectului „PDP2 - Întărirea capacităților naționale în domeniul cooperării polițienești internaționale și combaterea infracționalității”, finanțat din Mecanismul Financiar Norvegian 2014-2021. Activitățile campaniei sunt prevăzute a fi derulate prin intermediul rețelelor de socializare Facebook, Instagram și TikTok, în scopul informării, sensibilizării și conștientizării cetățenilor români expuși riscului de a deveni victime ale traficului de persoane cu privire la implicațiile fenomenului, precum și la riscurile acceptării unor oferte care i-ar putea conduce într-o situație de trafic. Mesajele antitrafic vor fi adresate deopotrivă adulților și minorilor aflați în situație de risc/vulnerabilitate la traficul de persoane, precum și publicului larg.

- campania „Informează-te corect pentru a fi în siguranță pe teritoriul României!” (perioadă de implementare 2021 și 2022) este derulată de către Agenția Națională Împotriva Traficului de Persoane, Inspectoratul General al Poliției Române, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră Române și Inspectoratul General pentru Imigrări și este destinată emigranților și solicitanților de azil de pe teritoriul României. Pentru susținerea activităților campaniei și pentru eficientizarea demersului preventiv în raport cu grupul țintă căruia îi este adresat mesajul campaniei, au fost realizate 1.000 de afișe și 20.000 de pliante, materiale ce au fost traduse, pornind de la informațiile deținute de IGI cu privire la numărul și naționalitatea emigranților și solicitanților de azil aflați în România, în limbile paștună, arabă și engleză.

- campania „Informare și cooperare în lupta împotriva traficului de persoane” (perioadă de implementare 2021 și 2022). Campania își propune să acopere atât dimensiunea prevenirii traficului de persoane, prin reducerea vulnerabilității la trafic și descurajarea cererii care favorizează acest fenomen, cât și dimensiunea eficientizării procesului de cooperare

interinstituțională cu actorii implicați în lupta antitrafic. Pentru susținerea activităților campaniei au fost elaborate 33.000 de materiale informativ- preventive și de promovare, prevăzute a fi distribuite cu ocazia activităților de implementare.

- campania „Uniți, oferim libertate!” (perioadă de implementare 2021 și 2022) și este, derulată în cadrul parteneriatului dintre ANITP și Biserica Ortodoxă Română. Obiectivul principal al campaniei este acela de a preveni traficul de persoane în principalele sale forme de manifestare, prin realizarea unor activități preventive adresate categoriilor aflate în situație de vulnerabilitate, precum și prin organizarea unor acțiuni de diseminare a materialelor de campanie elaborate, atât de către reprezentanții ANITP, cât și de către preoții din parohiile Bisericii Ortodoxe Române. Pentru susținerea activităților campaniei au fost elaborate 200.000 de materiale informativ- preventive.

Campaniile enumerate anterior au fost completate de cele peste 150 de proiecte educaționale, precum și de alte campanii naționale și locale de prevenire a traficului de persoane, dezvoltate de ANITP în parteneriat cu diferite organizații guvernamentale, organizații neguvernamentale și reprezentanți ai sectorului privat, respectiv:

- campania „Lumea virtuală, pericole reale!”
- campania „EIP - Educăm, Împuternicim, Prevenim”
- campania „Fii stăpân pe viața ta!”
- campania „Lanțul tăcerii”
- campania „Fii ambasador al nonviolentei”
- campania „Ziua Siguranței pe Internet”
- campania „Spune NU cerșetoriei! Nu da bani cerșetorilor!”
- campania „Prevenirea victimizării minorilor”
- campania „MAI aproape de cetățeni”
- campania „#suntprezent”
- campania „Siguranța în vacanță”
- campania „O vară M.A.I. în siguranță”
- campania „Siguranță în școli”
- campania „REACT - Antitrafic de minori Suceava”
- campania „16 zile de activism împotriva violentei de gen”

Un alt demers consistent cu efecte pozitive în sfera prevenirii și combaterii traficului de persoane este reprezentat de proiectul „LUPTA - Leading a United Pathway to anti-Trafficking Action”, derulat de Organizația Internațională pentru Migrație - Biroul pentru România, în cooperare cu Ambasada SUA în România, Agenția Națională împotriva Traficului de Persoane și

Direcția de Investigare a Criminalității Organizate și Terorismului. Proiectul își propune să contribuie la eforturile Guvernului României în lupta împotriva traficului de persoane, iar printre activitățile acestuia sunt incluse, fără a se rezuma la acestea, organizarea de întâlniri regionale pentru schimbul de bune practici în prevenirea și combaterea traficului de persoane, precum și în domeniul asistenței victimelor. Proiectul este finanțat de către Departamentul de Stat al SUA prin intermediul Biroului pentru Combaterea Traficului Internațional cu Narcotice și Aplicarea Legii (INL), ANITP contribuind în etapele de inițiere, organizare și implementare a proiectului, participând cu expertiză și resurse umane.

Ca și în anii anteriori, cooperarea interinstituțională a reprezentat și în anul 2021 principalul instrument de realizare a demersurilor de informare, conștientizare și sensibilizare. În ciuda restricțiilor generate de criza sanitară, s-a reușit consolidarea cooperării cu partenerii tradiționali, dar și atragerea de noi parteneri, sens în care au fost încheiate 10 protocoale de colaborare (ex. Compania Națională de Transporturi Aeriene Române - TAROM, Fundația Justice and Care România, Organizația Salvați Copiii etc), 20 de acorduri de parteneriat, precum și 33 de planuri comune de acțiune.

Tot în sfera cooperării active cu actorii implicați în lupta împotriva traficului de persoane, ANITP a organizat și în cursul anului 2021 două mese rotunde cu tema „Dezvoltarea colaborării în domeniul traficului de persoane între societatea civilă și reprezentanții sectorului public și privat”. Evenimentele sa înscris în concepția strategică a ANITP de consolidare a dialogului și cooperării între ONG-urile care activează în domeniul traficului de persoane și reprezentanții sectorului public și privat, prin promovarea schimbului de experiență și de bune practici. Ca și în cazul meselor rotunde organizate în anii anteriori, evenimentele au beneficiat de interes și participare crescute (reprezentanți din partea a 38 de organizații și instituții publice și private participând la prima reuniune, respectiv din 35 de organizații și instituții la cea de-a doua). În desfășurarea celor două evenimente, o implicare foarte crescută a fost asigurată de platforma de organizații neguvernamentale ProTECT, o rețea constituită din 21 de organizații specializate în prevenirea, protecția, asistența victimelor, proceduri penale, civile, lobby și advocacy pentru inițiative cu un impact mai mare în lupta împotriva traficului de persoane<sup>280</sup>.

➤ IGI și Inspekția Muncii au încheiat un protocol de cooperare, în scopul prevenirii și combaterii muncii nedeclarate a străinilor, care este adaptat permanent necesităților celor două instituții. De asemenea, între IGI și Inspekția Muncii, anual, este încheiat un Plan de cooperare operativă pentru depistarea angajaților străini ilegali și combaterea muncii nedeclarate a străinilor,

---

280 Sursă: ANITP;

adaptat provocărilor actuale.

Totodată, pentru a preveni abuzuri la aplicarea prevederilor legale și pentru a preîntâmpina utilizarea facilităților în acest domeniu pentru favorizarea traficului de persoane, Inspectoratul General pentru Imigrări derulează campanii de informare a angajatorilor și angajaților străini cu privire la regimul străinilor în România, încadrarea în muncă și detașarea acestora pe teritoriul României<sup>281</sup>.

➤ Materiale informative adresate cetățenilor români care își desfășoară activitatea în state membre ale Uniunii Europene. Aceste documente, împreună cu actele legislative care reglementează mobilitatea forței de muncă, strategiile și planurile de acțiune, alte materiale relevante în domeniul mobilității în scop de muncă sunt disponibile pe site-ul Ministerului Muncii și Solidarității Sociale. În vederea protecției drepturilor cetățenilor români care muncesc sau doresc să muncească într-un alt stat și sprijinirea demersului de adaptare și integrare în țara gazdă, autoritățile române au elaborat Ghidul lucrătorului român pentru următoarele state: Austria, Belgia, Cehia, Cipru, Croația, Danemarca, Estonia, Franța, Finlanda, Germania, Grecia, Irlanda, Italia, Luxemburg, Malta, Olanda, Marea Britanie, Portugalia, Spania, Suedia și Ungaria, Emiratele Arabe Unite, cu informații utile lucrătorului sau potențialului lucrător român care își exercită opțiunea de mobilitate. Acestea au fost publicate pe site-ul MMSS și al instituțiilor relevante<sup>282</sup>.

La nivelul Inspecției Muncii, au fost realizate acțiuni de informare:

- în vederea conștientizării cetățenilor români cu privire la drepturile, obligațiile și riscurile la care se expun atunci când optează pentru un loc de muncă în străinătate, prin: publicarea de materiale informative pe site-ul MMSS, al Inspecției Muncii și pe site-urile inspectoratelor teritoriale de muncă și pe pagina de Facebook a Inspecției Muncii - informații cu privire la intermedierea și plasarea forței de muncă în străinătate, atenționare cu privire la riscurile la care aceștia se expun, informații privind condițiile de muncă în străinătate; informațiile incluse pe site sunt actualizate permanent;

- în vederea conștientizării persoanelor juridice care desfășoară activități de mediere și plasare a forței de muncă în străinătate cu privire la obligațiile pe care le au și la cadrul legal în care pot desfășura această activitate, prin publicarea de materiale informative pe site-ul Inspecției Muncii și pe site-urile inspectoratelor teritoriale de muncă și pe pagina de Facebook a Inspecției Muncii - informații cu privire la condițiile în care se poate desfășura legal activitatea de

---

281 Sursă IGI;

282 Sursă MMSS;



intermediere și plasare a forței de muncă în străinătate, atenționare cu privire la consecințele desfășurării acestei activități în afara cadrului legal.

Având în vedere numărul mare de lucrători români care se deplasează în diverse state membre pentru a participa la activități sezoniere, autoritățile române au elaborat, încă de la începutul anului 2021, un Plan de acțiune pentru informarea și protecția lucrătorilor sezonieri.

Planul cuprinde două obiective specifice:

I. Creșterea gradului de informare a lucrătorilor sezonieri în vederea diminuării riscurilor și vulnerabilităților determinate de munca desfășurată în condiții ilegale

II. Asigurarea unei protecții sporite a lucrătorilor sezonieri prin acțiuni de verificare și control a agenților de plasare a forței de muncă și a agenților de muncă temporară.

Obiectivul de informare a fost implementat prin:

➤ Un pilon esențial al acestui Plan de acțiune vizează derularea campaniei de informare sub motto-ul “Ești lucrător sezonier în străinătate?- Informează-te, lucrează legal și cunoaște-ți drepturile pentru a fi protejat!”.

➤ Crearea pe website-ul MMSS a unor secțiuni sub motto-ul de mai sus, ce cuprinde informații menite să contribuie la: informarea lucrătorilor sezonieri anterior deplasării în statele membre UE cu privire la aspectele pe care aceștia ar trebui să le cunoască în prealabil (condițiile de călătorie în context COVID-19, verificarea existenței unor condiții-cadru specifice pentru munca sezonieră, precum și cunoașterea aspectelor esențiale privind semnarea contractelor de muncă (*forma contractului, clauzele obligatorii, remunerare, locuință etc*).

➤ Tot pe website-ul MMSS a fost creată o altă secțiune - Condiții de intrare în țări UE în Context Covid-19, în care sunt prezentate și actualizate în timp real condițiile de intrare în state membre UE, cu link-uri către website-ul MAE pentru consultarea condițiilor de intrare și tranzitare a diferitelor SM UE.

➤ Au fost realizate și distribuite pliante de informare destinate lucrătorilor sezonieri care se deplasează în scop de muncă în statele membre UE - pliantele conțin informații generale despre contractul de muncă, agențiile de recrutare, condițiile de muncă, locuința, precum și necesitatea raportării abuzurilor, precum și link-uri cu informații și date de contact ale ambasadei și consulatelor generale din aceste state. Pe parcursul anului 2021 au fost tipărite 212.000 pliante în valoare de 117.453 lei cu TVA, costurile fiind suportate din bugetul MMSS, pentru informarea lucrătorilor români care s-au deplasat să lucreze în următoarele State Membre: Germania, Olanda, Ungaria, Spania, Franța, Cipru, Italia, Grecia, Suedia.

➤ A fost realizat un spot publicitar de informare a lucrătorilor sezonieri, care a fost difuzat gratuit, zilnic, pe canalele de informare în masă video și audio pentru conștientizarea importanței

informării privind munca sezonieră înaintea plecării.

➤ MMSS a organizat săptămânal ședințe de coordonare cu atașatii de muncă acreditați în unele state membre, în cadrul cărora au fost analizate evoluțiile din statele de reședință cu relevanță pentru situația lucrătorilor sezonieri.

➤ La nivelul Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă au fost întreprinse următoarele demersuri pentru informarea lucrătorilor sezonieri:

➤ pe website-ul ANOFM și EURES național au fost publicate informații referitoare la drepturile și obligațiile lucrătorilor mobili; informațiile au fost diseminate și pe rețelele sociale pentru o informare cât mai extinsă a celor interesați;

➤ personalul EURES a demarat acțiunile de informare la nivel național și local a tuturor persoanelor în căutarea unui loc de muncă în afara granițelor țării despre drepturi și obligații, atunci când aceștia solicită servicii EURES<sup>283</sup>;

➤ Departamentul pentru Români de Pretutindeni (DRP) a implementat în parteneriat și cu IGPF proiectul ”Campania de informare în punctele de trecere a frontierei”, având ca *scop* transmiterea de informații utile prin intermediul materialelor informative românilor de pretutindeni care se întorc acasă cu prilejul sărbătorilor de iarnă. Informarea corectă îi ajută pe de o parte pe cetățenii români să anticipeze și să prevină potențialele probleme (legate de criza și măsurile legate de situația pandemică, de prevenirea traficului de persoane și a muncii *la negru*), iar pe de altă parte le oferă posibilitatea de a acționa, în situația în care aceste probleme apar (măsuri oportune și la îndemână, date de contact ale instituțiilor relevante ș.a.m.d.). Materialele promovate conțin coduri QR, cu trimitere către site-ul DRP, respectiv către alte site-uri oficiale unde informațiile sunt actualizate constant.

**Obiectivele** specifice ale proiectului au urmărit printre altele, și informarea cu privire la riscurile privind traficul de persoane. Proiectul s-a adresat românilor de pretutindeni care s-au întors în țară în perioada sărbătorilor de iarnă având ca perioadă de implementare noiembrie - decembrie 2021. Campania s-a desfășurat pe tot teritoriul României, în special în punctele de trecere a frontierei și a avut un buget de 17.748,85 lei (aproximativ 3.550 euro)

În cadrul proiectului au fost distribuite cu sprijinul Inspectoratului General al Poliției de Frontieră Române 157.000 de pliante, în aeroporturi și punctele terestre de trecere a frontierei.

**Cu referire la domeniul traficului de persoane**, materialele distribuite au inclus informații cu caracter preventiv esențiale pentru evitarea contextelor care pot genera trafic de persoane precum și informații privind munca legală în străinătate cu pași utili pentru găsirea unui

---

283 Sursă IM;

loc de muncă în condiții legale, măsurile de urmat pentru evitarea muncii la negru cât și date utile odată ajunși în situații periculoase sau aflați în stare de vulnerabilitate ori chiar trafic: date de contact ale instituțiilor relevante din țară și străinătate, Tilverde ANITP, legături utile către paginile oficiale din România și din țările în care trăiesc însemnate comunități de români,

Pliantul este disponibil în format electronic pe pagina de internet a DRP<sup>284</sup>.

➤ Ministerul Afacerilor Externe, prin Departamentul Consular, a continuat demersurile de informare a cetățenilor români care intenționează să se deplaseze în străinătate, în diverse scopuri. În acest context, informații cu privire la condițiile de călătorie în străinătate au fost postate pe pagina de internet a MAE și a misiunilor diplomatice și oficiilor consulare informații, ghiduri și materiale video, acestea fiind aduse la cunoștința publicului prin intermediul unor comunicate de presă (după caz), precum și prin intermediul rețelelor de socializare.

De asemenea, MAE prin Departamentul Consular a continuat demersurile de informare a cetățenilor români aflați în străinătate, prin transmiterea unor materiale de informare realizate în cadrul proiectului *”Reducerea amplitudinii traficului de persoane, printr-o mai bună informare a cetățenilor”*<sup>285</sup> cu sprijinul misiunilor diplomatice și oficiilor consulare din Regatul Spaniei, Republica Italiană, Republica Federală Germania, Republica Franceză și Marea Britanie. În același timp, Ministerul Afacerilor Externe, prin Departamentul Consular, a continuat informarea începută în cadrul unei campanii de conștientizare pentru cetățenii români care călătoresc sau lucrează în străinătate, intitulată - *„Informare acasă! Siguranță în lume!”*. Scopul campaniei este de a informa cetățenii români care trăiesc în străinătate, simultan cu procesul lor de integrare în țările / comunitățile în care trăiesc, studiază sau lucrează, despre riscurile traficului de persoane. În acest sens, Ministerul Afacerilor Externe, prin Departamentul Consular, a distribuit materiale informative, pentru a fi diseminate între comunitățile românești din străinătate și a dezvoltat două instrumente inteligente de comunicare: *„Un SMS vă poate salva viața”* și aplicația *„Călătorește în siguranță”*<sup>286</sup>.

## **7.2. Linia TELVERDE antitrafic 0800.800.678**

Prin intermediul Liniei Tilverde a ANITP le sunt furnizate apelanților informații cu privire la rolul și atribuțiile Agenției, la fenomenul traficului de persoane în toate formele sale de

---

284 Sursă DRP;

285 Proiectul s-a derulat pe parcursul a trei ani: 2018, 2019 și 2020 a urmărit reducerea amplitudinii traficului de persoane, prin întărirea capacității de autoprotecție a societății și a cetățenilor față de amenințările acestui fenomen prin intermediul a trei campanii: E Campania pentru prevenirea exploatării prin muncă, E Campania pentru prevenirea exploatării sexuale, BCampania pentru prevenirea exploatării prin cerșetorie;

286 Sursă MAE;

manifestare, precum și sfaturi și recomandări de siguranță pentru dezvoltarea și adoptarea unei conduite preventive în fața potențialelor pericole și situații care pot conduce la această infracțiune.

Pe lângă rolul informativ-preventiv pe care linia telefonică îl deține, aceasta presupune și derularea unor activități ce se subscriu mecanismului de identificare și referire a victimelor traficului de persoane către sistemul de asistență și protecție. Astfel, apelanților le sunt oferite informații cu privire la dreptul victimelor de a beneficia de servicii de asistență și modalitatea în care le pot obține sau, în funcție de caz, solicitările sunt referite către ONG-urile și instituțiile cu responsabilități în domeniu, pentru acordarea efectivă a serviciilor de asistență menționate, în baza unei evaluări inițiale a situației fiecărei victime.

Tot în această sferă, un obiectiv extrem de important al TelVerde este identificarea, analizarea și preluarea potențialelor cazuri de trafic de persoane. Întrucât ANITP nu deține atribuții legale de investigare a criminalității, toate sesizările sunt înregistrate și transmise spre verificare către organele competente, cel mai frecvent către Direcția de Combatere a Criminalității Organizate.

Linia TelVerde este operațională 24 de ore din 24, șapte zile pe săptămână, cu mențiunea că, după ora 16.00 în zilele lucrătoare (luni-vineri), sâmbăta, duminica și în sărbătorile legale, solicitările apelanților sunt preluate prin intermediul mesageriei vocale, urmând ca, în funcție de natura sesizărilor transmise, aceștia să fie contactați de operatorul TelVerde pentru informații sau detalii suplimentare.

#### *Analiza apelurilor recepționate la nivelul TelVerde în anul 2021*

În perioada 01 ianuarie - 31 decembrie 2021, la nivelul liniei TelVerde a fost înregistrat un număr de **1.945** apeluri. Numărul apelurilor înregistrate în perioada analizată au oscilat de la o lună la alta, media fiind de **162** de apeluri primite/lună. Astfel, au fost înregistrate **150** (7,8%) de apeluri efectuate în scopul solicitării de informații din domeniul de activitate al ANITP, după cum urmează:

- **112** de apeluri prin intermediul cărora au fost solicitate *informații despre infracțiunea de trafic de persoane în diferitele ei forme de exploatare, despre atribuțiile Agenției Naționale Împotriva Traficului de Persoane, sfaturi și recomandări privind siguranța în mediul online și modalități de recunoaștere a metodei Loverboy, informații privind campaniile de prevenire ale ANITP.*
- **33** de apeluri prin care au fost solicitate *informații din domeniul recrutării și plasării forței de muncă atât în țară, cât și în străinătate și totodată verificarea unor agenții intermediare de plasare a forței de muncă sau a unor firme/companii private din diferite domenii de activitate*
- **5** apeluri prin care au fost solicitate *informații despre serviciile de asistență acordate*

victimelor traficului de persoane.

În anul 2021, **16 apeluri** au reprezentat **posibile cazuri de trafic de persoane** și au fost referite spre investigare și soluționare către autoritățile competente. Astfel, toate sesizările vizând potențiale cazuri de trafic de persoane au fost transmise către Direcția de Combatere a Criminalității Organizate. Cu privire la forma de exploatare, 12 sesizări au făcut referire la exploatarea sexuală, 3 cazuri la exploatarea prin muncă și unul la exploatarea prin cerșetorie. Dintre potențialele victime, 14 persoane au fost de sex feminin, iar 2 persoane de sex masculin.

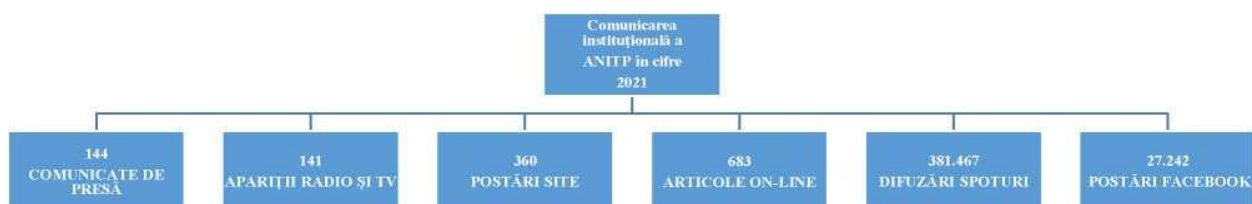
Un mare procent al apelurilor a constat în apeluri test și solicitări privind alte tipuri de probleme care nu se încadrau în domeniul de activitate al ANITP, al Ministerului Afacerilor Interne sau al altor instituții de stat. În majoritatea cazurilor, conform înregistrărilor, apelanții au revenit frecvent (uneori chiar zilnic sau de câteva ori pe zi) cu aceleași probleme de ordin personal.

### 7.3. Reflectarea traficului de persoane în mass media (inclusiv new-media)

Activitatea de informare și relații publice a fost influențată și a cunoscut și ea adaptări specifice contextului pandemic. Pe fondul consolidării și maturizării mecanismelor de comunicare instituțională din mediul online, din anii anteriori, Agenția a reușit să se adapteze acestei provocări prin dezvoltarea instrumentelor de comunicare în new-media, foarte necesară în contextul epidemiologic generat de răspândirea noului coronavirus Sars-Cov-2.

În contextul responsabilităților de conștientizare și informare cu privire la traficul de persoane, ANITP a continuat difuzarea unui volum ridicat de conținut anti-trafic în rețelele Facebook, LinkedIn, Instagram, Twitter și Tik-Tok. Astfel, Agenția a continuat creșterea numărului de articole publicate în mediul Facebook prin centralizarea conținutului la nivel central și difuzarea în cascadă a mesajelor anti-trafic pe pagina centrală a instituției [www.anitp.mai.gov.ro](http://www.anitp.mai.gov.ro)

Agenția a reușit transmiterea de spoturi audio-video cu mesaje anti-trafic către publicul larg, prin posturile de televiziune și radiodifuziune, precum și prin intermediul mijloacelor de transport municipale.



Vizibilitatea Agenției a fost și ea influențată de contextul pandemiei, însă a reușit să se adapteze acestei mari provocări prin continuarea eforturilor de dezvoltare a instrumentelor de

comunicare în new-media. Astfel, comparativ cu anul 2020, constatăm o scădere a indicatorilor din mass-media clasică compensată de o creștere a indicatorilor new-media.

ANITP a transmis o serie de informații și mesaje anti-trafic către publicul larg, sub următoarele forme:

Comunicate - 144 (121 CR + 23 la nivel central)

Difuzări spoturi TV - 334 (Regional)

Difuzări spoturi audio - 2.780 (Regional)

Difuzări spoturi în mijloace de transport - 365.055 (Regional)

Difuzări spoturi mall - 12.960 (Regional)

Difuzări spoturi TIFF - 338 (Regional)

Difuzări spoturi TOTAL - 381.467 (Regional)

Articole Facebook - 27242 (1953 Central + 25289 Regional)

Articole Youtube - 2; a fost constatată continuarea unei creșteri importante a vizualizărilor pentru cele 3 materiale video, realizate cu sprijinul a trei vloggeri cunoscuți și postate pe canalele acestora în anul 2020.

Articole Instagram - 1233 (Central)

Articole Twitter - 452 (Central)

Articole LinkedIn - 93 (Central)

Articole TikTok - 6 (Central)

Articole online - 683 (Central 366 + Regional 317)

Postări site - 360 (Central)

Conferințe - 3 (Central)

Ca urmare a utilizării acestor instrumente, au fost primite solicitări și au fost dezvoltate relații de colaborare cu jurnaliști precum:

o **nivel internațional:** BBC, Televiziunea publică germană - ARD/SWR, DonArt Film LTD - S-E Europei Netflix, Russian Netflix;

o **nivel național:**

> TV - DIGI 24, TVR, Pro TV, Antena 3, Metropola TV, România TV, Speranța TV;

> PRESĂ - Aleph Media, Gândul;

> RADIO - Radio Antena Satelor, Radio România Internațional;

> Jurnaliști Independenți.

## **8. Relații internaționale și afaceri europene**

România și-a continuat politica de consolidare a parteneriatelor cu statele de destinație, pentru a garanta respectarea drepturilor victimelor pe parcursul tuturor etapelor procesului de repatriere și pentru a se asigura că acestea beneficiază de asistență și protecție specifică. Totodată, a vizat consolidarea capacităților și schimbul de bune practici pentru identificarea victimelor traficului de persoane, în special în rândul categoriilor vulnerabile, inclusiv prin formarea polițiștilor, procurorilor, a asistenților sociali, a inspectorilor de muncă, psihologilor etc.

În anul 2021, s-a remarcat o creștere a numărului de evenimente internaționale dedicate luptei anti-trafic, organizate în sistem de videoconferință, ANITP primind un număr ridicat de invitații de participare la reuniuni de profil, în care să prezinte experiența națională în domeniu.

ANITP și-a continuat politica de cooperare cu principalele state de destinație pentru victimele traficului de persoane, cetățeni români, majoritatea state membre UE, atât prin activități punctuale (primiri de delegații și participări la diverse reuniuni în sistem de videoconferință - Spania, Franța, Germania, Portugalia, etc.), dar și în cadrul diverselor formate de cooperare (întâlniri ale Raportorilor Naționali sub egida OSCE sau rețeaua informală a Coordonatorilor Naționali din Sud-Estul Europei), cu scopul de a sublinia și promova obiectivul ANITP de reducere a cererii pentru traficul de persoane.

În perioada de referință a avut loc o nouă reuniune a Comisiei Mixte Româno-Spaniole, al cărei obiectiv aferent domeniul traficului de persoane a fost de a promova un dialog proactiv în prevenirea și combaterea acestui tip de activitate infracțională, inclusiv prin monitorizarea și măsurarea comună a dimensiunii traficului de persoane și corelarea măsurilor de reducere a cererii și ofertei. S-a considerat oportun crearea unui grup de lucru format din experți ai celor două părți care să analizeze diferențele între numărul victimelor traficului de persoane identificate în Spania și România și să realizeze un set minim de indicatori, pe baza acestor date și informații putându-se dezvolta o campanie de informare comună cu privire la riscurile asociate traficului de persoane, în așa fel încât să fie conștientizați atât cetățenii români care doresc să plece în Spania, cei aflați pe teritoriul Spaniei, cât și cetățenii spanioli care apelează la serviciile unei victime a traficului de persoane. În continuarea aceste reuniuni, a fost organizată o întâlnire de lucru, în sistem de videoconferință, cu reprezentanți ai Poliției Naționale Spaniole, pentru a stabili, concret, primele etape în pregătirea campaniei comune româno-spaniole.

De asemenea, un element important al activității de relații internaționale pentru anul 2021 îl constituie, organizarea, de către ANITP a unei Mese rotunde pe tema colectării datelor privind victimele traficului de persoane. Această activitate a fost dezvoltată în concordanță cu obiectivele

noii Strategii Europene pentru Combaterea Traficului de Persoane 2021-2025, care invită SM să-și îmbunătățească procesul de colectare de date privind traficul de ființe umane și a avut ca scop o mai bună cunoaștere a modelelor naționale de colectare din principalele țări de destinație pentru victimele traficului de persoane, cetățeni români, precum și identificarea unor potențiale soluții de reducere a discrepanțelor între numărul de victime raportat de țările de destinație și cel identificat în țările de origine. La reuniune au participat reprezentanți ai Biroului Reprezentantului Special al OSCE și Coordonator pentru Combaterea Traficului de Persoane, ai Biroului Coordonatorului UE Anti-traffic, Raportori Naționali/ Mecanisme Echivalente/ experți din Italia, Marea Britanie, Spania, Franța (principale țări de destinație pentru victimele traficului de persoane, cetățeni români) și Bulgaria (țări de origine, ca și România), precum și Atașatii de Afaceri Interne români din țările mai sus menționate.

Ulterior acestei activități, Italia și-a manifestat interesul de continuare a dialogului cu România pe această temă, sens în care, se are în vedere organizarea unei activități bilaterale RO-IT pe tema colectării datelor privind traficul de persoane.

Ca în fiecare an, o atenție deosebită este acordată relației cu Statele Unite ale Americii, în contextul elaborării de către Departamentul de Stat a **TIP Report**. În anul 2021, România s-a clasat în *Tier 2 Watch List*, sens în care au fost intensificate discuțiile cu partenerii americani în vederea dezvoltării de activități care să răspundă recomandărilor TIP Report 2021 și să sublinieze angajamentul susținut al părții române în lupta traficului de persoane.

Astfel, pe parcursul anului, atât înaintea, cât și ulterior publicării TIP Report 2021, ANITP a participat la mai multe întâlniri cu reprezentanții Ambasadei SUA și diverși oficiali americani, printre care și directorul adjunct al Biroului Departamentului de Stat pentru monitorizarea și combaterea traficului de persoane, în cadrul cărora a fost prezentată abordarea generală, din punct de vedere conceptual, a luptei împotriva traficului de persoane în România, cadrul legal și instituțional național anti-traffic, accentuându-se faptul că toate acestea au cunoscut o evoluție și o îmbunătățire continuă, în ultimii ani. Acest demers susținut a fost acela de a sprijini România astfel încât să se evite retrogradarea în TIER 3.

În continuarea cooperării pe linia România-Marea Britanie, în primul trimestru al anului 2021 a fost semnat Protocolul de colaborare dintre organizația Justice and Care - filiala din România și ANITP. Obiectul protocolului este de a realiza un parteneriat activ și eficient între cele două părți, în vederea facilitării unor activități de prevenire a fenomenului traficului de persoane și în scopul înlesnirii asistenței victimelor acestui fenomen. Astfel, vor fi derulate acțiuni comune cu scopul conștientizării pericolului traficului de persoane (în mediul fizic și online), sprijinirii repatrierii victimelor cetățeni români din Marea Britanie, facilitării accesului victimelor la



serviciile de asistență. Totodată, ANITP a primit, la sediul său, vizita organizației-mamă din Marea Britanie, scopul aceste reuniuni fiind de a realiza o documentare despre România și instituțiile relevante implicate în prevenirea și combaterea traficului de persoane, dar și al celor care activează în domeniul protecției și asistenței victimelor traficului de persoane, precum și de a discuta aspectele tehnice legate de desfășurarea proiectului pilot dezvoltat de către Justice & Care, filiala din Romania, în parteneriat cu ANITP.

De asemenea, experți români au participat la reuniuni de lucru cu autorități din Marea Britanie cât și la o operațiune amplă de combatere a traficului de persoane desfășurată de Border Force din Marea Britanie, în colaborare cu Home Office, care a avut ca scop întărirea cooperării bilaterale româno-britanice pe teme de combatere a traficului de persoane și a sclaviei moderne, având în vedere că Marea Britanie reprezintă una din principalele state de destinație pentru victime, cetățeni români.

S-a continuat cooperarea tradițională cu principalele organizații internaționale în domeniu, ANITP găzduind, în regim online, *Conferința care a marcat cea de-a 20-a aniversare a Protocolului de la Palermo și 10 ani de la înființarea Rețelei Coordonatorilor Naționali Anti-Trafic din Sud-Estul Europei (NATC SEE)*, organizată, în marja Rețelei, de către UNODC, ICMPD și Biroul Reprezentanței Permanente a Franței pe lângă Organizația Națiunilor Unite și alte organizații internaționale din Viena. Inițial, evenimentul trebuia să aibă loc la București, la solicitarea Biroului Reprezentanței Permanente a Franței, în baza colaborării tradiționale între cele două state, însă pandemia a determinat mutarea activității în mediul online. Ținând cont de acest lucru, organizatorii au solicitat prezența directorului ANITP, în calitate de gazdă, iar toate aspectele logistice și de organizare au fost gestionate de UNODC și ICMPD. La această conferință au participat coordonatorii anti-traffic din sud-estul Europei, reprezentanți ai structurilor de aplicare a legii (polițiști, procurori, judecători) din statele membre ale Rețelei, reprezentanți ai organizațiilor internaționale și neguvernamentale de profil.

Experți români au participat de asemenea și la alte reuniuni organizate sub egida ONU - UNODC, Consiliului Europei, OSCE și ICMPD, după cum urmează:

- ❖ întâlnirea Grupului de Experți la nivel regional: "Soluții eficiente pentru victimele traficului de persoane din Europa de Sud-Est", organizată de UNODC;

- ❖ întâlnirea Grupului de Experți UNODC privind "Noul set de instrumente pentru investigarea și urmărirea penală a cazurilor de trafic de persoane în scopul prelevării de organe";

- ❖ seminarul privind noua Strategie Globală de Combatere a Traficului de Persoane - ICAT - UNODC;

- ❖ întâlnirea Grupului Regional de experți cu tema ”Traficul de persoane în scopul exploatării prin muncă, în special a copiilor din Sud-Estul Europei”, organizată de UNODC;
- ❖ masa rotundă privind combaterea traficului de persoane facilitat de tehnologie în Asia Centrală, organizată de OSCE;
- ❖ conferința “Ending trafficking in children and young persons”, în cadrul proiectului THB LIBERI, finanțat de Uniunea Europeană și GRETA;
- ❖ întâlnirea regională a Grupului Regional de Experți privind traficul de persoane pentru exploatare sexuală, organizată de UNODC;
- ❖ întâlnirea Comitetului Părților - GRETA, (Consiliul Europei);
- ❖ întâlnirea regională a Grupului de experți ”Combaterea traficului de persoane în scopul exploatării sexuale prin intermediul cooperării internaționale”, organizată de UNODC;
- ❖ conferința Alianței Împotriva Traficului de Persoane, organizată de către OSCE;
- ❖ conferința ”Traficul de persoane și toate formele de exploatare sexuală - tendințe și strategii pe termen lung”, organizată de către ODIHR;
- ❖ întâlnirea Grupului Regional de Experți ”Addressing Trafficking in Children, particularly for the purpose of forced criminality in South Eastern Europe”, organizată de către UNODC;
- ❖ evenimentul de nivel înalt privind problematica traficului de persoane - ”Preventing trafficking in persons: The role of public procurement”, organizat de ICAT-UNODC;
- ❖ prima reuniune a DH-TET (CoE);
- ❖ lansarea documentului Compendium of Promising Practices on Fostering Public-Private Partnerships (PPPs) to Prevent and Counter Trafficking in Persons, activitate organizată de UNODC;
- ❖ cea de-a 11-a reuniune a Grupului de Lucru privind traficul de persoane, organizat de UNODC;
- ❖ Grupul de Lucru privind traficul de migranți, organizat de UNODC;
- ❖ Reuniunea anuală a raportorilor naționali sau a mecanismelor echivalente, organizată de OSCE;
- ❖ side-eventul Preventing trafficking in persons through public-private partnerships: Promising practices, organizat în marja Întâlnirii la Nivel Înalt a Adunării Generale a ONU pentru evaluarea Planului Global al ONU pentru Combaterea Traficului de Persoane;
- ❖ side-event-ul Leveraging the Power of Partnerships in the Fight against Human

Trafficking, How Can Traditional and Unlikely Allies Help?, organizat de e-Liberare, în marja Întâlnirii la Nivel Înalt a Adunării Generale a ONU pentru evaluarea Planului Global al ONU pentru Combaterea Traficului de Persoane;

❖ reuniunea comună a Raportorilor Naționali UE sau a Mecanismelor Echivalente - Rețeaua Coordonatorilor Naționali Anti-traffic din Europa de Sud-Est, organizată de ICMPD, sub egida PRES SL;

❖ cea de-a 29-a reuniune a Comitetului Părților (CP) la Convenția Consiliului Europei privind Acțiunea împotriva Traficului de Ființe Umane/ GRETA.

Și în anul 2021, profesioniști din România au participat la activități de pregătire profesională derulate sub egida CEPOL (Agenția Uniunii Europene pentru Formare în Materie de Aplicare a Legii), inclusiv în calitate de lectori (în contextul proiectului CEPOL "TOPCOP" cu tema "Racolarea victimelor traficului de persoane pe Internet", în cadrul căruia au fost instruiți reprezentanți ai statelor din Parteneriatul estic - Republica Moldova, Georgia, Uzbekistan, Ucraina).

Reprezentanții ANITP au participat și la o sesiune de formare (Gender & Transnational Crime Virtual Programme: Policing with a gender perspective), din cadrul proiectul THB BALKANS 2021-2023 al INTERPOL, sub egida SEPCA. Acesta are ca obiectiv consolidarea capacității de investigare a structurilor de aplicare a legii din țările SEPCA, de a combate traficul de persoane (THB) prin pregătire, sprijin investigativ și operațional dedicat, [INTERPOL](#) în vederea identificării cazurilor de trafic de persoane și a destructurării grupărilor infracționale organizate.

## **9. Fonduri externe nerambursabile**

Eforturile au fost concentrate pe derularea de proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile, în cadrul cărora să dezvolte campanii de informare în mediul online prin diferite rețele de socializare (Facebook, Youtube, Twitter etc.), cu accent pe descurajarea cererii care favorizează traficul de persoane.

În scopul consolidării cooperării interinstituționale și internaționale, dinamizării activităților în lupta împotriva traficului de persoane, respectiv aducerii în mentalitatea colectivă a realității problematice a acestui fenomen, ANITP a implementat pe parcursul anului 2021 o serie de proiecte din fonduri externe nerambursabile, în calitate de partener, astfel:

**I. Proiectul "WESTEROS 2 - "Continuarea consolidării capacității de combatere a traficului de persoane cu accent pe prevenire, cooperare și recuperarea produselor infracțiunii"** a fost depus în cadrul apelului de proiecte Joint Action against Trafficking in Human Beings addressing the Culture of Impunity - ISFP- 2019-AG-THB. Perioada de implementare a acestuia

este ianuarie 2021 - decembrie 2022, având ca aplicant Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție prin Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism. Partenerii proiectului sunt: ANITP, ANABI - Agenția Națională de Administrare a Bunurilor Indisponibilizate, Poliția Federală din Belgia și KSSIP - Krajowa szkoła sadownictwa i prokuratury din Polonia.

Proiectul își propune să faciliteze și să consolideze schimbul de cunoștințe la nivel strategic, operațional și la nivel de politici între parteneri, urmând cele mai recente tendințe din zona traficului de persoane. Rolul ANITP, în calitate de partener, vizează implementarea unei campanii de prevenire a traficului de persoane, ce se va desfășura atât în mediul online, cât și outdoor. Mesajele anti-traffic ale campaniei vor fi adresate în special potențialilor consumatori/utilizatori de servicii prestate de victime ale traficului de persoane (exploatate sexual sau prin muncă forțată), cât și populației în ansamblu, având scopul de a informa, sensibiliza și conștientiza opinia publică cu privire la implicațiile traficului de persoane și la rolul ocupat de cererea de servicii în cadrul fenomenului.

## **II. Proiectul ”PDP2 - Întărirea capacității naționale în domeniul cooperării polițienești internaționale și combaterea infracționalității”**

Proiectul este finanțat **prin Mecanismul Financiar Norvegian, Programul Afaceri Interne - cooperare polițienească internațională și combaterea criminalității** având drept scop consolidarea cooperării polițienești dintre Norvegia și România, odată cu consolidarea capacităților naționale în lupta criminalității itinerante, a traficului de persoane și a infracțiunilor economice și identificarea indivizilor.

Obiectivele strategice atinse prin proiect vizează consolidarea și diversificarea demersurilor de prevenire a traficului de persoane, dar și creșterea calității informațiilor diseminate privind fenomenul traficului de persoane. Rolul ANITP, în calitate de partener, este de a implementa o campanie de prevenire în domeniul traficului de persoane, care se va desfășura în mediul online și vizează cetățenii români cu risc de a fi victime ale traficului de persoane.

## **III. Proiectul “Consolidarea răspunsului proactiv al justiției penale la traficul de persoane”**

Pentru abordarea priorităților de programare pentru România din Raportul anual privind traficul de persoane al Departamentului de Stat al SUA (TIP Report), International Justice Mission (IJM) alături de ANITP, DCCO și DIICOT implementează proiectul “Consolidarea răspunsului proactiv al justiției penale față de traficul de persoane din România”.

Proiectul este finanțat de către Departamentul de Stat al SUA, pe o perioadă de implementare de 24 de luni și își propune să sprijine actorii instituționali în abordarea cazurilor de

trafic într-o manieră multidisciplinară, centrată pe victimă; să ajute la consolidarea politicilor pentru protecția și compensarea victimelor și să contribuie la creșterea coordonării între furnizorii de servicii din prima linie și îmbunătățirea abordărilor informate despre traumă, în ceea ce privește furnizarea de servicii.

#### **IV. Proiect *SISPOL2***

Proiectul *ROFSIP2016OS6A15P01 „SISPOL 2”* este implementat de către Inspectoratul General al Poliției Române și finanțat prin *Fondul pentru Securitate Internă*, Componenta pentru Cooperare Polițienească, iar obiectivul general al acestuia vizează asigurarea securității, performanței și disponibilității sistemului informatic al Poliției Române în scopul creșterii capacității de stocare și de transmitere a datelor, concomitent cu asigurarea disponibilității sistemelor care gestionează informații de interes polițienesc. Prin acest proiect ANITP a reconfigurat Sistemului Integrat de Monitorizare și Evidență a victimelor traficului de persoane (SIMEV).

#### **V. Proiect *“ProActiv: Detectarea și notificarea cazurilor de trafic de persoane în comunitate”***

Prin implementarea proiectului mai sus-menționat în cadrul Mecanismului Financiar Norvegian, este vizată creșterea gradului de informare și conștientizare față de fenomenul traficului de persoane în rândul cetățenilor, precum și a capacității de detectare și notificare a cazurilor de trafic de persoane și identificarea proactivă în rândul autorităților și actorilor cheie din comunitate.

#### **VI. Proiectul *”EoM - Comunități solidare și incluzive pentru imigranți în România”***

Proiectul este finanțat prin Programul Active Citizens Fund România- Granturile SEE 2014-2021 și are ca scop promovarea implicării active și a unei atitudini de acceptare, solidaritate și toleranță în protejarea drepturilor omului și a tratamentului egal al imigranților, în special solicitanți de azil și refugiați, prin conlucrarea atât la nivelul comunităților locale, cât și prin campanii de informare și conștientizare privind imigrația în rândul copiilor și tinerilor.

## **10. Concluzii și recomandări**

### **10.1. Concluzii**

Vulnerabilitățile expun oamenii unor riscuri mai mari de a deveni victime ale traficului de ființe umane, dar nu constituie în sine cauze ale traficului. Traficul are loc deoarece există o cerere pentru servicii și bunuri furnizate prin exploatare și pentru că este o formă extrem de profitabilă a crimei organizate. Este foarte important de menționat faptul că abuzurile și violențele exercitate de traficanți asupra victimelor nu reprezintă un scop în sine, ci un mijloc care înlesnește

exploatarea. Traficantul nu urmărește în mod direct agresarea fizică și/sau psihică a victimei, aspecte ce reprezintă alte tipuri de infracțiuni. Traficantul urmărește banii clienților, acesta nefiind motivat de ”vulnerabilitatea” victimei, ci de ”generozitatea” clienților. Violențele exercitate asupra victimelor și care șochează opinia publică, se petrec pentru că în rândul aceluia public există persoane care solicită și plătesc pentru ”serviciile” victimelor. Acest aspect nu înlătură cu nimic vinovăția traficantului și obligația autorităților de a-l aduce în fața justiției, dar arată necesitatea de aduce la lumină și pe cel de-al treilea actor al acestei drame numite trafic de persoane, respectiv CLIENTUL.

La nivel european și internațional se constată un interes sporit al partenerilor din statele de destinație către dezvoltarea de politici orientate către tragerea la răspundere a utilizatorilor care, cu bună știință, utilizează serviciile unei victime a traficului de persoane. Reducerea cererii este esențială în privirea traficantilor de profiturile uriașe și asigurarea că societatea nu plătește pentru serviciile victimelor traficului de persoane.

Digitalizarea ca evoluție rapidă a societății a creat noi vulnerabilități care sunt exploatate de către infractori prin utilizarea din ce în ce mai frecventă a soluțiilor tehnologice pentru facilitarea sau comiterea activității infracționale. Traficanții au adoptat modelul ”phygital” de acțiune și anume recrutarea, uneori chiar și exploatarea victimelor atât în mediul online cât și în cel fizic. Asistăm astfel la demonstrații de versatilitate ale traficantilor capabili să exploateze persoane atât în mediul virtual, prin diferitele soluții disponibile de video-chat, live streaming și altele dar și menținerea modului clasic de operare, exploatarea în mediul fizic prin obligarea victimelor la practicarea prostituției.

Din cazuistică au fost observate situații în care sistemul creat pentru ajutorarea și reintegrarea socială a victimelor traficului de persoane, implementat de diferite ONG-uri străine sau Organizații Internaționale este eludat sau poate fi folosit în mod abuziv de unele persoane, pretinse victime. Bugetul de reintegrare presupune un sprijin financiar pentru care, cetățeni români aflați pe teritoriul altui stat european, au fost dispuși să se auto-eticheteze drept victime ale exploatării și traficului de persoane.

Totodată, atragerea de fonduri externe nerambursabile prin dezvoltarea de noi proiecte în domeniul traficului de persoane, cu implicarea partenerilor interni și internaționali a reprezentat o prioritate, fiind astfel inițiate o serie de propuneri pentru prevenirea fenomenului traficului de persoane, vizând în special combaterea impunității tuturor actorilor implicați în lanțul de trafic.

## **10.2. Recomandări**

Ca o primă observație de ansamblu, ”oferta” pentru traficul de persoane și exploatarea va

exista continuu. Întotdeauna vor fi decalaje sociale, economice, educaționale între statele lumii și implicit vor exista mereu persoane mai vulnerabile decât altele. Prin urmare, mijloacele și metodele de reducere a “ofertei” nu vor fi eficiente fără implementarea unor acțiuni comune susținute de reducere și descurajare a “cererii” pentru traficul de persoane. În acest context, ținând cont de specificul acestei forme de infraționalitate, care implică adesea o dimensiune internațională, elementul cheie al luptei împotriva traficului este reprezentat de coordonarea și cooperarea între actorii relevanți din statele de origine și cei din țările de destinație.

Prevenirea și combaterea traficului intern și exploatării minorilor trebuie să rămână o preocupare constantă a autorităților și organizațiilor românești atunci când observăm o creștere a valorilor acestor fenomene.

În aceeași măsură, trebuie amplificate măsurile de reducere a vulnerabilităților copiilor prin accesibilizarea educației formale și informale, a programelor de prevenire a abandonului școlar și a delincvenței juvenile în special în rândul copiilor din mediul rural.

Programele de promovare a egalității de gen și de incluziune profesională a persoanelor vulnerabile la trafic, femeii sau persoane cu un nivel de educație scăzut sau persoane provenite din comunități defavorizate trebuie integrate în conceptul general al prevenirii traficului de persoane. Reușita acestor programe contribuie la creșterea rezilienței persoanelor la trafic și astfel la reducerea dimensiunilor traficului de persoane, de ordin victimologic.

Se constată nevoia din ce în ce mai ridicată de informare a publicului larg, copiii, părinți, cadre didactice a riscurilor asociate utilizării necorespunzătoare a resurselor tehnologice și disponibile în mediul online. În acest sens, ar trebui gândite soluții de monitorizare a aplicațiilor și platformelor cunoscute pentru utilizarea în relație cu exploatarea și traficul de persoane dar și de promovare a apelării la soluții de filtrare a conținutului media pe internet.

Una dintre cele mai bune metode de prevenire a traficului de persoane în scopul muncii forțate este eliminarea acelor piețe de servicii și bunuri care ar putea fi produse de către persoane exploatare. Deși România se află la început de drum în implementarea unei astfel de viziuni, autoritățile ar trebui să ia în considerare la modul cel mai serios de a implementa acele măsuri de informare a cetățenilor pentru un consum etic al cumpărăturilor. În aceeași măsură, antreprenorii care garantează pentru serviciile și bunurile lor ca fiind realizate de către angajați ale căror drepturi le sunt respectate și care garantează pentru eliminarea oricăror condiții de vulnerabilitate la exploatare ale angajaților, ar trebui recompensați. Din acest punct de vedere, combaterea traficului de persoane este în responsabilitatea tuturor. Este o cerință imperativă, de ordin uman, social și de securitate. Combaterea traficului de persoane presupune un efort de echipă, interinstituțional, atât al statelor de origine cât și al statelor de destinație.

Informarea, sensibilizarea și conștientizarea privind traficul de persoane reprezintă un pilon esențial al eforturilor destinate prevenirii acestui fenomen și îmbracă forma unei nevoi continue și permanente a populației.

Ținând cont de eficiența prevenirii sociale asupra fenomenului criminogen, în general, respectiv asupra traficului de persoane, în particular, se impune intensificarea eforturilor depuse în direcția prevenirii infraționalității prin ameliorare socială. Efectele benefice, pe termen lung, ale creșterii bunăstării și gradului de educație a populației contribuie decisiv la scăderea infraționalității și a victimizării, având potențialul de a genera un nivel de trai mai bun, de a reduce inegalitățile sociale și fluxul migrațional, de a păstra și valorifica forța de muncă existentă, precum și de a diminua sentimentul de instabilitate și insecuritate.

Investiția continuă în creșterea calității educației cetățenești, fără a fi redusă doar la procesul de învățământ, determină o creștere a solidarității și a civismului, precum și o toleranță scăzută față de cei care încalcă regulile de conviețuire, care vor să abuzeze sau să agrezeze. Necesitatea dezvoltării unei asemenea atitudini este esențială, lupta împotriva impunității reprezentând unul dintre elementele cheie ale luptei împotriva traficului de persoane, o infracțiune extrem de profitabilă care se bazează pe toleranța crescută a societății.



## Date privind rezultatele cantitative ale efortului judiciar anti-trafic în 2021 (România)

2021	2021
Categorie aplicare a legii	Număr
Anchete	
Total persoane anchetate	3655
Total anchete	1467
Număr de persoane față de care s-au inițiat anchete legate de trafic în vederea exploatării sexuale în 2021	794
Număr de anchete legate de trafic în vederea exploatării sexuale inițiate în 2021	571
Număr de persoane față de care s-au continuat în 2021 anchetele legate de trafic în vederea exploatării sexuale inițiate în anii	1965
Număr de anchete legate de trafic în vederea exploatării sexuale inițiate în anii anteriori și continuate în 2021	768
Număr de persoane față de care s-au inițiat anchete legate de muncă forțată în 2021	64
Număr de anchete legate de muncă forțată inițiate în 2021	35
Număr de persoane față de care s-au continuat în 2021 anchetele legate de muncă forțată inițiate în anii anteriori	99
Număr de anchete legate de muncă forțată inițiate în anii anteriori și continuate în 2021	41
Număr de persoane față de care s-au inițiat anchete legate de trafic în alte scopuri / în scop nespecificat în 2021	44
Număr de anchete legate de trafic în alte scopuri / în scop nespecificat inițiate în 2021	22
Număr de persoane față de care s-au continuat în 2021 anchete legate de trafic în alte scopuri / în scop nespecificat inițiate în anii	61
Număr de anchete legate de trafic în alte scopuri/în scop nespecificat, inițiate în anii anteriori și continuate în 2021	26
<b>Urmăriri penale</b>	
Total persoane față de care s-a dispus începerea urmăririi penale	1242
Număr de persoane față de care s-a dispus începerea urmăririi penale pentru TP în vederea exploatării sexuale în 2021	506

Număr de persoane față de care s-a continuat în 2021 urmărirea penală pentru TP în scopul exploatării sexuale dispusă în anii	695
Număr de persoane față de care s-a dispus începerea urmăririi penale în 2021 pentru muncă forțată	6
Număr de persoane față de care s-a continuat în 2021 urmărirea penală pentru muncă forțată dispusă în anii anteriori	17
Număr de persoane față de care s-a dispus începerea urmăririi penale în 2021 pentru exploatare în alte scopuri / în scop	10
Număr de persoane față de care s-a continuat în 2021 urmărirea penală pentru exploatare în alte scopuri / în scop nespecificat dispusă în anii anteriori	8
Din totalurile specificate mai sus, numărul de persoane față de care s-a dispus urmărirea penală în raport cu legislația TP (+ care	1242
Din totalurile specificate mai sus, numărul de persoane față de care s-a dispus urmărirea penală în raport cu alte legi decât legislația TP (+ care legi?)	0
Număr de persoane în detenție în timpul procedurilor în 2021 (dacă se cunoaște)	174
Număr de persoane eliberate pe cauțiune / sub supraveghere judiciară în timpul procedurilor în 2021 (dacă se cunoaște)	32
Număr de persoane urmărite penal în absență în 2021 (dacă se cunoaște)	15
<b>Condamnări</b>	
Total persoane condamnate	175
Număr de persoane condamnate pentru TP în scopul exploatării sexuale	127
Număr de persoane condamnate pentru muncă forțată	35
Din numărul specificat mai sus, numărul de persoane condamnate în raport cu legislația TP (+ care legi?)	175
Din numărul specificat mai sus, numărul de persoane condamnate în raport cu alte legi decât legislația TP (+ care legi?)	0
Număr de condamnări confirmate în 2021 la apel	121
Număr de condamnări anulate în 2021 la apel	4
Număr de persoane achitate în 2021	13

### **Analiză statistică a victimelor traficului de persoane identificate în perioada 01.01.2022-30.06.2022 (România)**

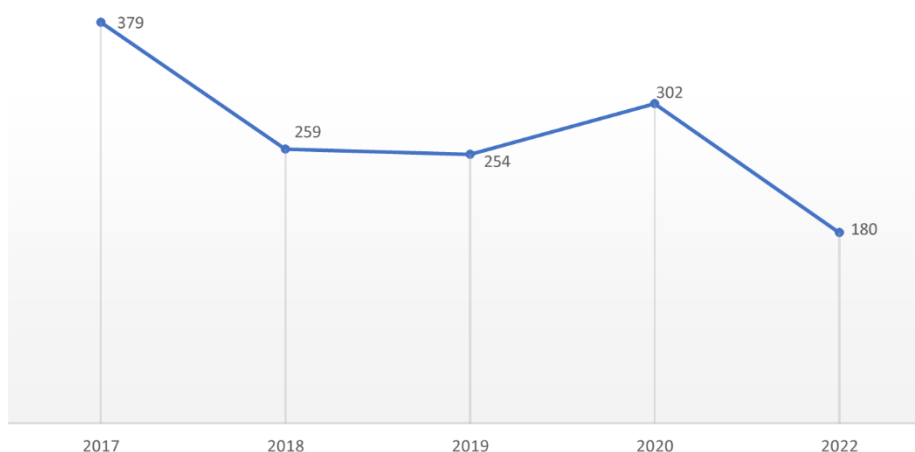
În perioada menționată, prin Sistemul Integrat de Monitorizare și Evaluare a Victimelor Traficului de Persoane (SIMEV) - gestionat de ANITP, **au fost înregistrate 180 de victime**. Acestea sunt persoane care au fost exploatate pe teritoriul României sau pe teritoriul altor state și pentru care sistemul românesc a fost notificat sau s-a autosesizat cu privire la faptele de exploatare și trafic.

Prima jumătate a anului 2022 a adus în prim plan criza refugiaților din Ucraina și necesitatea luării tuturor măsurilor în vederea protecției acestora, inclusiv a eliminării riscului de a deveni victime ale traficului de persoane. Conform datelor existente la nivel național, nu a existat niciun caz de trafic de persoane în rândul emigranților cu măsuri de protecție pe teritoriul României sau aflați în tranzit. Au fost sesizate suspiciuni de trafic de persoane dar care, în urma investigării de către organismele competente, nu s-au confirmat.

#### **Dinamica traficului de persoane**

Traficul de persoane nu poate fi redus doar la dimensiunea infrațională a acestuia, fiind în realitate mult mai mult decât atât, respectiv un fenomen social deosebit de complex, rezultatul emergenței unor *realități și dinamici multiple* (factori sociali, economici, migrația forței de muncă, globalizare, factori educaționali, gradul de impunitate socială, gradul de informare etc). Astfel, dinamica traficului de persoane poate varia în funcție de toți acești factori, așa cum se poate observa și în graficul reprezentat în Figura 1.

#### **Număr de victime identificate în primul semestru în intervalul 2017-2022**

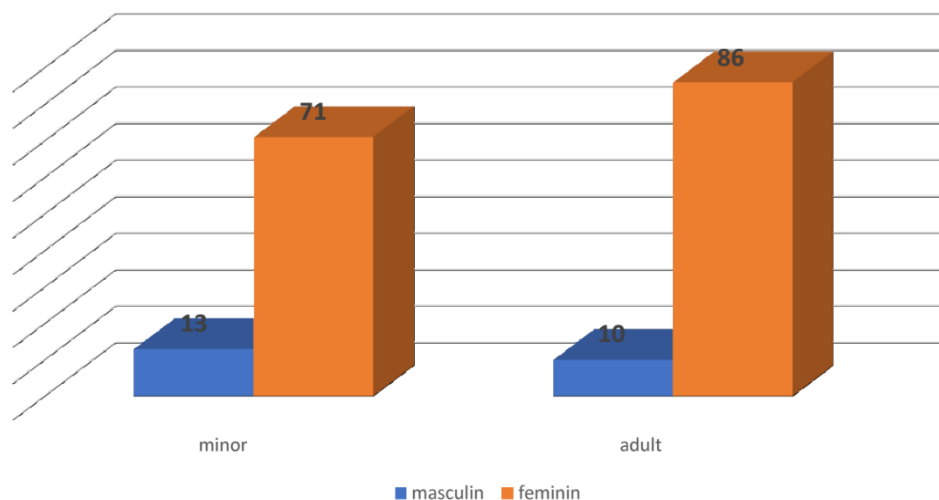


**Figura 1. Dinamica traficului de persoane în primul semestru în intervalul 2017-2022**

## Gen și vârstă

Dimensiunea victimelor de **gen feminin este covârșitoare, reprezentând 87%** din totalul victimelor înregistrate. În același timp, **victimele minore** sunt în continuare prezente în dimensiuni considerabile cu **47% din total**.

Distribuția pe gen și vârstă a victimelor înregistrate în primul semestru 2022

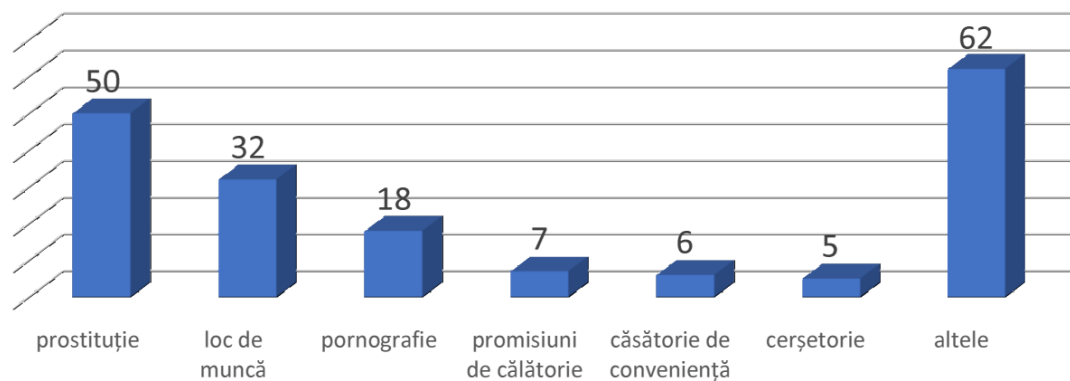


**Figura 2. Distribuția pe gen și vârstă a victimelor înregistrate în primul semestru al anului 2022**

## Recrutare și exploatare

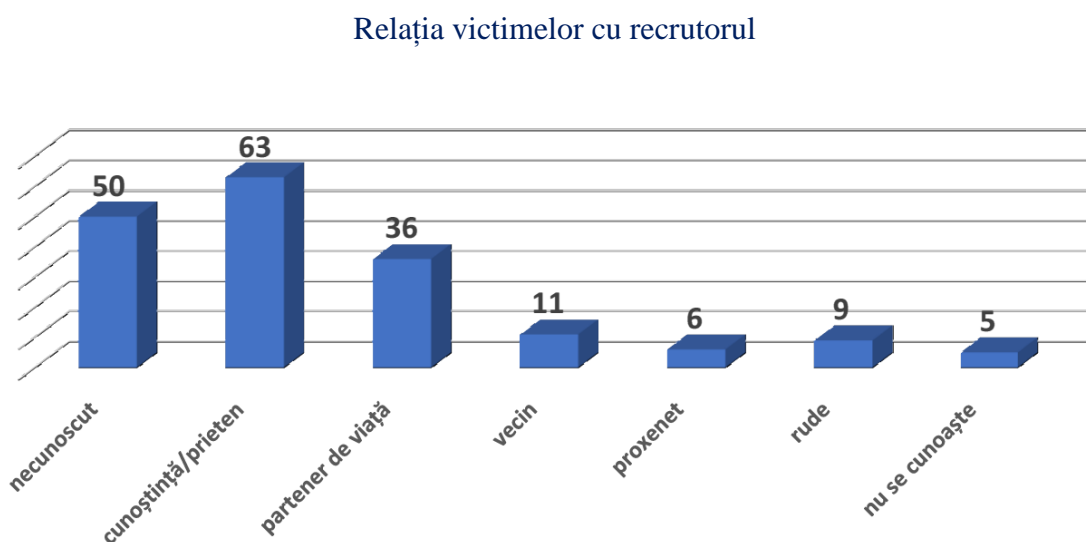
Viitoarea victimă a traficului de persoane este manipulată cu diverse promisiuni și oferte pentru a accepta oferta recrutorului. Oferta este una irezistibilă și răspunde nevoilor victimei, fie că vorbim de condiții mai bune de practicare a prostituției sau pornografiei ori de locuri de muncă în țară și în străinătate sau de promisiuni de călătorie ori căsătorii de conveniență.

Condițiile de recrutare sau promisiunile oferite victimelor la recrutare



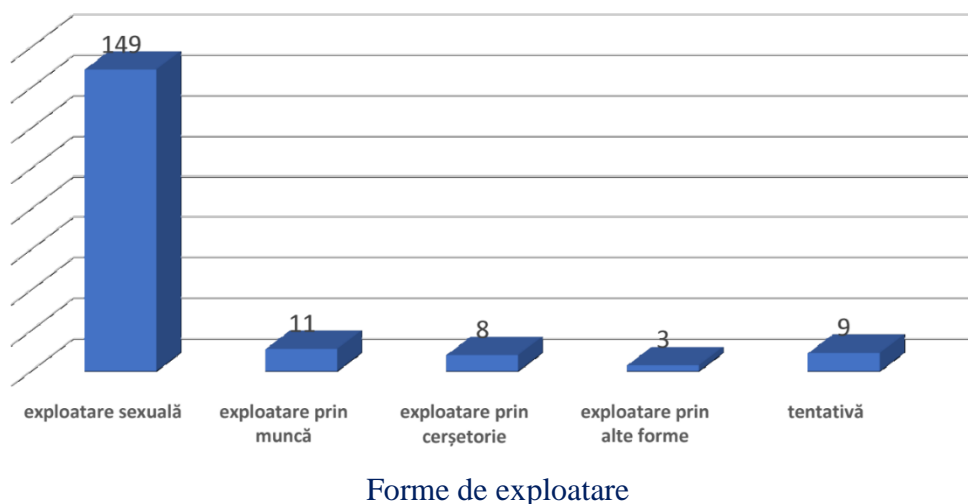
**Figura 3. Ofertele/promisiunile oferite victimelor în momentul recrutării**

Propunerea venită din partea recrutorului îmbracă o formă elegantă, este subtilă și vine însoțită de un comportament specific în sensul acceptării ofertei. Mai mult decât atât, este foarte greu să disceri veridicitatea unei promisiuni sau oferte venite din partea unor persoane apropiate sau chiar a partenerului de viață. Așa se întâmplă în cazul multor victime, care ajung să fie recrutate de persoane relativ apropiate din punct de vedere social (a se vedea figura de mai jos):



**Figura 4 Relația victimei cu recrutorul**

Victimele înregistrate în perioada de referință au suferit exploatări multiple, însă cea mai frecventă **formă de exploatare este cea sexuală, înregistrată în 83% dintre cazuri**, cu o creștere substanțială a numărului victimelor care au fost exploatare prin obligarea la acte pornografice. Exploatarea prin muncă a victimelor traficului de persoane scade în această perioadă de referință, 11 victime fiind exploatare în special prin obligarea la muncă în agricultură sau în gospodărie. Distribuția cantitativă a principalelor forme de exploatare înregistrate în rândul victimelor se regăsește în graficul de mai jos:



**Figura 5. Distribuția formelor de exploatare**

### *Origine și destinație*

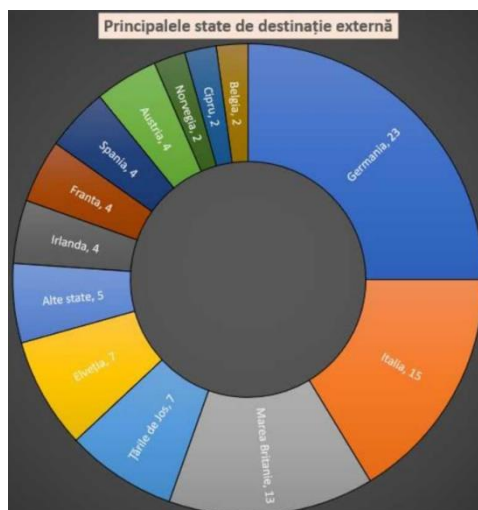
Mediul de proveniență a fost cel **rural pentru 57% dintre victimele înregistrate**. Județe precum Bacău, Dolj, Sibiu, Brașov, Galați sau Ilfov se clasează printre primele în topul județelor de proveniență, înregistrând o pondere de 45% din total.



**Figură 6. Harta județelor de proveniență**

**Principalele țări de destinație** pentru exploatarea victimelor provenite din România sunt țări vest-europene, precum **Germania, Italia, Marea Britanie, Elveția, Olanda**, Austria, Franța, Spania, Irlanda dar și altele nord-europene sau baltice, însă cu o frecvență mai scăzută.

Traficul intern rămâne la cote ridicate. Astfel, **53% dintre victimele înregistrate au fost exploatare în interiorul țării noastre**, în special prin exploatare sexuală și acte pornografice.



**Figura 7. Țările de destinație externă pentru victimele provenite din România.**

## CONCLUZII

Prezentăm mai jos o serie de concluzii descriptive bazate pe datele colectate prin intermediul SIMEV, concluziile analitice și explicative ale fenomenului traficului de persoane și ale populației victimelor traficului de persoane fiind de resortul analizelor dedicate unor perioade mai îndelungate de timp:

- în perioada supusă atenției se constată o **scădere a numărului de victime** raportate și înregistrate în SIMEV în conformitate cu prevederile Mecanismului Național de Identificare și Referire;
- observăm, în continuare, **ponderea crescută a victimelor exploatate sexual** precum și **menținerea unui profil** al victimelor: gen feminin, nivel redus de educație, vârstă scăzută, proveniență din familii dezorganizate, monoparentale sau de plasament;
- se menține **distribuția geografică eterogenă a județelor de proveniență**; doar 5 județe în această perioadă nu au înregistrat victime ale traficului de persoane;
- **traficul intern rămâne principala destinație** a victimelor traficului de persoane, **în special pentru victimele minore** care sunt exploatate sexual;
- nu sunt înregistrate noi destinații externe ale traficului de persoane provenit din România, **victimele fiind exploatate în continuare în statele-destinații tradiționale precum Marea Britanie, Germania, Italia și altele**;
- este de așteptat ca atât **efectele pandemiei, conflictul armat din Ucraina cât și criza energetică, să ducă la modificări ale dinamicii** traficului de persoane în perioada următoare;
- în același timp, vulnerabilitatea crescută a **copiilor** proveniți din familii dezorganizate.

ROMÂNIA  
MINISTERUL AFACERILOR INTERNE



AGENȚIA NAȚIONALĂ ÎMPOTRIVA TRAFICULUI DE PERSOANE  
CENTRUL REGIONAL SUCEAVA

NESECRET  
SUCEAVA

Nr. 4355735 din 24.10.2022  
Ex. unic

### SCRISOARE DE CONFIRMARE A COLABORĂRII ÎN VEDEREA CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

Prin prezenta, se confirmă faptul că în perioada noiembrie 2020 - noiembrie 2022, doamna CORSEI ANDREEA a efectuat alături de instituția noastră o cercetare în privește traficul de ființe umane.

În această perioadă a participat alături de noi la seminariile și activitățile noastre de informare a populației și a potențialelor victime ale traficului de ființe umane.

Tematica cercetării dumneaei a constituit-o aspectul juridic-penal în ceea ce privește infracțiunile de trafic de persoane.

Eliberăm prezenta scrisoare de confirmare a faptului că, doamna CORSEI ANDREEA a efectuat o cercetare în vederea susținerii tezei de doctor în domeniul dreptului penal cu tema de doctorat “ **Traficul de ființe umane – compatibilizarea și armonizarea prevederilor penale la nivel național și internațional** “, fapt reieșit și din anexele tezei de doctorat unde se regăsesc rapoartele publice ale instituției noastre în perioada 2019-2022.

Coordonator Centrul Regional Suceava,

Inspector de specialitate

STADLER LAURA





## ORDINUL CONSILIERILOR JURIDICI DIN ROMÂNIA

### COLEGIUL CONSILIERILOR JURIDICI SUCEAVA

Sediul: România, jud. Suceava, Mun. Suceava, Str. Mihai Viteazul, nr. 27, Camera 5  
 Tel: 0230/523588; Fax: 0230/523588; Mobil: 0743/810091  
 Email: officeccjsv@yahoo.ro



#### ADEVERINȚĂ

Asociația „COLEGIUL CONSILIERILOR JURIDICI SUCEAVA”, cu sediul în Municipiul Suceava, strada Mihai Viteazul nr. 27, camera 5, județul Suceava, telefon 0230/523588, fax 0230/523588, mobil 0743/810091, e-mail – officeccjsv@yahoo.ro, prin decan Tănăsescu Mihai și Federația „Ordinul Consilierilor Juridici din România”, cu sediul în Mun. Oradea, Str. Gen. Ghe. Magheru nr. 13, ap. 5, jud. Bihor, reprezentată prin președinte Sasu-Sbârciog Ioana Gabriela – Comisia Metodologică și de Îndrumare Profesională,

Eliberează prezenta **adeverință** prin care atestă faptul că doamna **CORSEI ANDREEA**,

În calitate de **prodecan al Asociației „Colegiul Consilierilor Juridici Suceava” și secretar general al Federației „Ordinul Consilierilor Juridici din România”** a participat în perioada **noiembrie 2020 - noiembrie 2023** – la Proiectul intitulat „Educația Juridică în școli”, prin intermediul căruia a prezentat școlilor din mediul rural și urban metodele și măsurile de prevenție a traficului de persoane și implicit a traficului de minori. Implicarea doamnei Corsei Andreea s-a desfășurat atât la nivelul județului Suceava, cât și la nivel național (în cele 42 de județe ale României).

În această perioadă – **noiembrie 2020 – noiembrie 2023**, doamna Corsei Andreea a participat la seminariile și activitățile de informare a populației cu privire la fenomenul traficului de ființe umane. Totodată, aceasta a realizat și dezbateri on-line cu consilierii juridici ai Asociației „Colegiul Consilierilor Juridici Suceava” privind fenomenul traficului de persoane, ființe umane, dezbateri care au fost interactive prin participarea persoanelor doritoare să afle și să se informeze cu privire la măsurile de prevenire a traficului de ființe umane.

Doamna Corsei Andreea s-a implicat și dedicat informării publice asupra traficului de ființe umane motivat de faptul că aceasta urmează cursurile Școlii doctorale de la Universitatea de Studii Europene din Moldova, cu aplicabilitate asupra aspectelor juridice referitoare la infracțiunile de trafic de persoane.

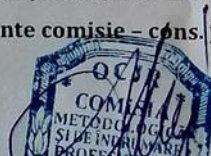
Eliberăm prezenta pentru a confirma faptul că doamna CORSEI Andreea s-a implicat în activitățile de prevenire a traficului de ființe umane întrucât cercetarea aprofundată a acestui fenomen îi este necesară în vederea susținerii tezei de doctor în domeniul dreptului penal cu tema „Traficul de ființe umane - compatibilizarea și armonizarea prevederilor penale la nivel național și internațional”.

Se eliberează prezenta adeverință spre a-i servi doamnei Corsei Andreea la Universitatea de Studii Europene din Moldova – susținerea tezei de doctorat „Traficul de ființe umane - compatibilizarea și armonizarea prevederilor penale la nivel național și internațional”.

Decan  
 Cons. jr. Tănăsescu Mihai

Comisia Metodologică și de Îndrumare Profesională - OCJR

Președinte comisie – cons. jr. Tănăsescu Mihai



## **Declarația privind asumarea răspunderii**

Subsemnata CORSEI Andreea, declar pe răspundere personală că materialele prezentate în teza de doctorat sunt rezultatul propriilor cercetări și realizări științifice. Conștientizez că, în caz contrar, urmează să suport consecințele în conformitate cu legislația în vigoare.

Numele,

**CORSEI**

prenumele

**Andreea**

Semnătura

Data

## CURRICULUM VITAE



### Informații personale

Nume / Prenume	<b>Corsei, Andreea</b>
Adresă(e)	str. Viena, nr. 60, Cartier Europa, Suceava, județul Suceava
E-mail(uri)	office.corsei@yahoo.co.uk
Naționalitate(-tăți)	română, britanică
Data nașterii	23.09.1986
Sex	feminin

### Locul de muncă vizat / Domeniul ocupațional

#### Experiența profesională

Perioada	Noiembrie 2022 - prezent
Funcția sau postul ocupat	SECRETAR GENERAL
Activități și responsabilități principale	<ul style="list-style-type: none"><li>▪ Reprezentarea în instanțe civile, penale, sindice și comerciale a societății angajatoare. Întocmire și verificare a documentelor juridice. Consiliere în diverse probleme juridice (litigii de muncă) ale angajaților.</li><li>▪ Consiliere juridică a persoanelor fizice și juridice</li><li>▪ Desfășurarea de activități complementare, participarea în cadrul comisiilor și consiliilor în interesul învățământului;</li><li>▪ Realizarea de activități științifice;</li><li>▪ Aplicarea normelor de etică și deontologie profesională în întreaga activitate.</li><li>▪ Organizări manifestări științifice atât în cadrul organizației cât și cu terții parteneri.</li><li>▪ Coordonează lucrările Congresului, Comitetului coordonator și Consiliului OCJR</li><li>▪ Ține legătura cu organizațiile profesionale din țară și din străinătate</li><li>▪ Reprezintă OCJR în relația cu instituțiile statului și cu terții atât din țară cât și de peste granițe.</li></ul>
Numele și adresa angajatorului	București, România, Ordinul Consilierilor Juridici din România
Tipul activității sau sectorul de activitate	Juridic
Perioada	Aprilie 2022 - prezent
Funcția sau postul ocupat	PRODECAN

Activități și responsabilități principale	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Reprezentarea în instanțe civile, penale, sindice și comerciale a societății angajatoare. Întocmire și verificare a documentelor juridice. Consiliere în diverse probleme juridice (litigii de muncă) ale angajaților.</li> <li>▪ Consiliere juridică a persoanelor fizice și juridice</li> <li>▪ Desfășurarea de activități complementare, participarea în cadrul comisiilor și consiliilor în interesul învățământului;</li> <li>▪ Realizarea de activități științifice;</li> <li>▪ Aplicarea normelor de etică și deontologie profesională în întreaga activitate.</li> </ul>
Numele și adresa angajatorului	Suceava, România, Colegiul Consilierilor Juridici Suceava
Tipul activității sau sectorul de activitate	Juridic
Perioada	Septembrie 2021 - prezent
Funcția sau postul ocupat	Asistent universitar
Activități și responsabilități principale	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Desfășurarea activităților de predare și de seminar, a lucrărilor practice sau de laborator, îndrumarea de proiecte la finalizarea anilor de studii.</li> <li>▪ Desfășurarea de activități complementare, participarea în cadrul comisiilor și consiliilor în interesul învățământului;</li> <li>▪ Realizarea de activități științifice;</li> <li>▪ Aplicarea normelor de etică și deontologie profesională în întreaga activitate.</li> </ul>
Numele și adresa angajatorului	Iași, România, Universitatea "Petre ANDREI" din Iași
Tipul activității sau sectorul de activitate	Cadru didactic universitar
Perioada	Februarie 2022 - prezent
Funcția sau postul ocupat	Consilier juridic
Activități și responsabilități principale	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Procedura insolvenței (dosare)</li> <li>▪ Reprezentarea în instanțe civile, penale, falimente, sindice și comerciale a societății angajatoare.</li> <li>▪ Întocmire și verificare a documentelor juridice.</li> <li>▪ Consiliere în diverse probleme juridice (litigii de muncă) ale angajaților.</li> <li>▪ Consiliere juridică a persoanelor fizice și juridice</li> </ul>
Numele și adresa angajatorului	Suceava, România, Lex Expert IPURL
Tipul activității sau sectorul de activitate	Insolvență, faliment, reorganizare judiciară
Perioada	2012-prezent
Funcția sau postul ocupat	Consilier juridic definitiv
Activități și responsabilități principale	<p>Reprezentarea în instanțe civile, penale, sindice și comerciale a societății angajatoare. Întocmire și verificare a documentelor juridice. Consiliere în diverse probleme juridice (litigii de muncă) ale angajaților.</p> <p>Consiliere juridică a persoanelor fizice și juridice.</p>
Numele și adresa angajatorului	Londra, Marea Britanie
Tipul activității sau sectorul de activitate	Juridic
Perioada	2009-2012

Funcția sau postul ocupat	Coordonator PR (specialist Relații Publice și referent juridic)
Activități și responsabilități principale	Inițierea de relații cu persoane care ocupa funcții de conducere pentru a veni în sprijinul și întâmpinarea angajaților din companiile acestora cu produsele promovate. Promovarea ofertei educaționale a Universității "Petre ANDREI" în județul Suceava, cu prezentări în licee a ofertei educaționale de licență și de master în instituțiile publice.
Numele și adresa angajatorului	Universitatea „Petre ANDREI” din Iași
Tipul activității sau sectorul de activitate	Universitar
Perioada	Decembrie 2006-Iunie 2008
Funcția sau postul ocupat	UNIT MANAGER
Activități și responsabilități principale	Fiind la un magazin de credite CITIFINANCIAL, ca și consilier de vânzări directe trebuia să am abilități de comunicare atât cu clienții cât și cu colegii dar și cu agenții ce i-am coordonat, să fiu persuasivă, să îi fac să înțeleagă cât mai bine produsele vândute de noi. Pentru mine cel mai important lucru este ca cei cu care discut, fie clienți, fie agenți, să înțeleagă cât mai clar și mai corect produsele promovate și vândute, ca apoi să poată prezenta mai departe la cunoscuți produsele companiei, mulțumirea și satisfacția serviciilor oferite de compania noastră, servicii la care pot apela cu încredere de fiecare dată când au nevoie. telefoane la clienții din portofoliu cu diverse ocazii (pentru ai felicita de sărbători, zile de naștere, etc.) iar cu aceasta ocazie să păstrăm legătura cu aceștia și să le cerem referințe despre potențiali clienți. Marketing pentru promovarea produselor: Vizite la diferite companii și instituții. Încheierea contractelor de credite și consilierea pe toată durata contractuală a clientului devenit activ. Inițierea de relații cu persoane ce ocupa funcții de conducere pentru a veni în sprijinul și întâmpinarea angajaților din companiile acestora cu produsele promovate de noi.
Numele și adresa angajatorului	City Bank Romania Iași
Tipul activității sau sectorul de activitate	Bancar
<b>Educație și formare</b>	
Perioada	Ianuarie- martie 2022
Disciplinele principale studiate / competențe profesionale dobândite	Program de perfecționare în domeniul securității în muncă Inspector în domeniul securității în muncă
Numele și tipul instituției de învățământ / furnizorului de formare	Centrul de pregătire și formare profesională al inspecției muncii Botoșani
Perioada	Octombrie 2018
Disciplinele principale studiate / competențe profesionale dobândite	Grade 5 Graded Examination in Spoken English (GESE) Entry Level Certificate in ESOL International Speaking and Listening (Entry 3) CEFR Level B1.1 with Merit; nr. 58506 din 08.10.2018
Numele și tipul instituției de învățământ / furnizorului de formare	Trinity College London
Perioada	19 Octombrie 2016

Disciplinele principale studiate / competențe profesionale dobândite	Certificate of Continuing Professional Development – LEGAL SECRETARY – level 3
Numele și tipul instituției de învățământ / furnizorului de formare	New Skills Academy Londra
Perioada	21 Aprilie 2016
Disciplinele principale studiate / competențe profesionale dobândite	Certificate of Continuing Professional Development
Numele și tipul instituției de învățământ / furnizorului de formare	CPD Provider Organisation
Perioada	Noiembrie 2011
Disciplinele principale studiate / competențe profesionale dobândite	Seminar pe probleme de finanțare europeană-coordonatori-Aida Catană și deputat Petru LUHAN
Numele și tipul instituției de învățământ / furnizorului de formare	UAT Pojorâta
Perioada	Septembrie 2010
Disciplinele principale studiate / competențe profesionale dobândite	Cursuri
Numele și tipul instituției de învățământ / furnizorului de formare	CREEA
Perioada	21-22 Mai 2010
Disciplinele principale studiate / competențe profesionale dobândite	Perspective ale intervenției psihosociale în mediul penitenciar
Numele și tipul instituției de învățământ / furnizorului de formare	Universitatea „Petre ANDREI” din Iași
Perioada	5-8 Septembrie 2008
Disciplinele principale studiate / competențe profesionale dobândite	Școala Română de Metodologie
Numele și tipul instituției de învățământ / furnizorului de formare	Universitatea Al. I. Cuza din Iași și Universitatea Lille din Franța
Perioada	3-4 Octombrie 2007
Disciplinele principale studiate / competențe profesionale dobândite	Comunicare și relații publice

Numele și tipul instituției de învățământ / furnizorului de formare	Fundația Pro Women din Iași
Perioada	1-2 Octombrie 2007
Disciplinele principale studiate / competențe profesionale dobândite	Identitatea organizațională
Numele și tipul instituției de învățământ / furnizorului de formare	Fundația Pro Women din Iași
Perioada	Aprilie 2007
Disciplinele principale studiate / competențe profesionale dobândite	Public Speaking
Numele și tipul instituției de învățământ / furnizorului de formare	AIESEC Iași
Perioada	2006-2007
Disciplinele principale studiate / competențe profesionale dobândite	Cursuri de pregătire psihopedagogică și metodică a personalului din învățământ Diplomă de psihopedagogie și metodică. Nr. 107 din 24.09.2008
Numele și tipul instituției de învățământ / furnizorului de formare	Universitatea „Petre ANDREI” din Iași
Perioada	Februarie 2006
Disciplinele principale studiate / competențe profesionale dobândite	Proiecte cu finanțare SAPARD pentru administrație publică Agenția Națională SAPARD
Numele și tipul instituției de învățământ / furnizorului de formare	
Perioada	2020-prezent
Calificarea / diploma obținută	Diplomă de doctor
Disciplinele principale studiate / competențe profesionale dobândite	Drept penal, Procedură penală și drept execuțional
Numele și tipul instituției de învățământ / furnizorului de formare	Universitatea de Studii Europene din Chișinău, Moldova
Nivelul în clasificarea națională sau internațională	Doctor

Perioada	2021- prezent
Calificarea / diploma obținută	Diplomă de master (Drept administrație publică) Drept
Disciplinele principale studiate / competențe profesionale dobândite	Universitatea „Petre ANDREI” din Iași, Facultatea de Drept
Numele și tipul instituției de învățământ / furnizorului de formare	Master
Nivelul în clasificarea națională sau internațională	2016-2018
Perioada	Diplomă de master (Business, Management and Computing; H634178 din 27.01.2018)
Calificarea / diploma obținută	HND Diploma
Disciplinele principale studiate / competențe profesionale dobândite	UK College of Business and Computing, Londra, UK
Numele și tipul instituției de învățământ / furnizorului de formare	Master
Nivelul în clasificarea națională sau internațională	2010-2012
Perioada	Diplomă de master (Științe penale; seria A; nr. 0139074; nr. 549 din 10.03.2014)
Calificarea / diploma obținută	Drept
Disciplinele principale studiate / competențe profesionale dobândite	Universitatea „Petre ANDREI” din Iași, Facultatea de Drept
Numele și tipul instituției de învățământ / furnizorului de formare	Master
Nivelul în clasificarea națională sau internațională	
Perioada	Septembrie 2021-iunie 2023
Calificarea / diploma obținută	Modulul Psihopedagogic nivel I și nivel II Departamentul pentru Pregătirea Personalului Didactic
Disciplinele principale studiate / competențe profesionale dobândite	Universitatea „Ștefan cel Mare” Suceava
Numele și tipul instituției de învățământ / furnizorului de formare	Ianuarie 2016-Octombrie 2016
Perioada	
Calificarea / diploma obținută	Legal Secretary Level 3; nr. 8m7u4114 din 19.10.2016
Disciplinele principale studiate / competențe profesionale dobândite	Level 3 Legal Secretary Diploma Course



Numele și tipul instituției de învățământ / furnizorului de formare	New Skills Academy, Londra, UK
Perioada	2005-2009
Calificarea / diploma obținută	Licențiată în drept; Diploma seria B; nr. 0148863; nr. 14630 din 10.06.2011
Disciplinele principale studiate / competențe profesionale dobândite	Drept
Numele și tipul instituției de învățământ / furnizorului de formare	Universitatea „Petre ANDREI” din Iași, Facultatea de Drept
Nivelul în clasificarea națională sau internațională	
Perioada	2001-2005
Calificarea / diploma obținută	Diplomă de Bacalaureat; seria U; nr. 0063649 din 20.07.2005
Disciplinele principale studiate / competențe profesionale dobândite	Filologie
Numele și tipul instituției de învățământ / furnizorului de formare	Colegiul Național „Ștefan cel Mare” Suceava

**Aptitudini și competențe personale**

Limba(i) maternă(e) **Limba română**

Limba(i) străină(e) cunoscută(e)

Autoevaluare  
*Nivel european (\*)*

**Limba engleză**

Înțelegere				Vorbire				Scriere	
Ascultare		Citire		Participare la conversație		Discurs oral		Exprimare scrisă	
C1		C1	Foarte bine	C1	Foarte bine	C1		C1	Foarte bine

(\*) Nivelul Cadrului European Comun de Referință Pentru Limbi Străine

<b>Limba spaniolă</b>	<b>Înțelegere</b>				<b>Vorbire</b>				<b>Scriere</b>	
	Ascultare		Citire		Participare la conversație		Discurs oral		Exprimare scrisă	
	C1		C1	Satisfăcător	C1	Satisfăcător	C1		C1	Satisfăcător
(*) Nivelul Cadrului European Comun de Referință Pentru Limbi Străine										
<b>Limba germană</b>	<b>Înțelegere</b>				<b>Vorbire</b>				<b>Scriere</b>	
	Ascultare		Citire		Participare la conversație		Discurs oral		Exprimare scrisă	
	C1		C1	Satisfăcător	C1	Satisfăcător	C1		C1	Satisfăcător
(*) Nivelul Cadrului European Comun de Referință Pentru Limbi Străine										
Competențe și abilități sociale										
Competențe și aptitudini organizatorice	Conducere și coordonare activități specifice unei instituții bancare; susținere instruirii și asigurare suport continuu pentru formarea echipei de consilieri bancari; prospectarea permanentă a pieții și informarea corectă a consilierilor din subordine; soluții și analize în operativele periodice; soluții adecvate pentru situații financiare și plâți de cazistică.									

### Activitate de cercetare relevantă

- **Cărți în edituri**

1. CORSEI Andreea, Agresivitatea între știință și contemporan, Editura George Tofan, ISBN: 978-606-625-054-2, Suceava, 2012, 112 pagini
2. CORSEI Andreea, ȘTEFĂNOAIA Mariana-Alina, Teste-grilă pentru examene de an, licență și intrare în profesiile juridice. Drept penal. Partea generală, Editura Universul Juridic, ISBN 978-606-39-1247-4, București, 2023, 240 pagini

- **Articole și participații în publicații și conferințe**

1. Simpozion Internațional „Perspective ale intervenției psihosociale în mediul penitenciar” 21-22 mai 2010
2. CORSEI Andreea, *Continuing Professional Development*, Conference and Workshop, Londra, 21 aprilie 2016
3. CORSEI Andreea, Paralegal; *The Fourth Arm of the Legal Profession*: Conference 2016, Professional Paralegal Register, aprilie 2016
4. Conferința „Buna Credință în Dreptul Procesual”, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, 2020
5. Conferința „Arbitrajul metodă rapidă de soluționare a litigiilor comerciale”, Iași, 3 noiembrie 2020
6. Conferința „Anatomia unei crime”, Asociația studenților în drept și societatea studenților în medicină, București, noiembrie 2020
7. Conferința „Promovarea valorilor social-economice în contextul integrării europene”, Chișinău, decembrie 2020

8. Conferința „Drept și morală: pedofilia la intersecția dintre drept și terapie”, ELSA, Cluj-Napoca, 10 decembrie, 2020
9. Conferința Națională de Drept Civil. Familia, ediția a III-a, Editura Universul Juridic, decembrie 2020
10. Conferința „Locul Faptei – de la autor la particularități”, Asociația Studenților de Psihologie și Sociologie, Timișoara, 14 ianuarie 2021
11. International Stiintific Conference „Etical and Social Dimensions in Public Administration and Law”, Universitatea „Ștefan cel Mare” Suceava, 17-19 iunie 2021
12. **CORSEI Andreea**, GROPA Maxim, *Colaborarea făptuitorului cu organele de urmărire penală în descoperirea întregii rețele criminale în Republica Moldova*, Conferință organizată de Universitatea de Vest din Timișoara, 25 iunie 2021
13. **CORSEI Andreea**, *Lezarea onoarei și demnității: noțiuni fundamentale*, International Stiintific and Practic Conference – Stiintific Community: Interdisciplinary Research, Hamburg, Germania, 26-28 august 2021
14. **CORSEI Andreea**, *Defending professional honor, dignity and reputation through criminal courts*, Modern Stiintific Research: Achievements, Inovation and Development Prospects, Berlin, Germania, 9-31 august 2021
15. **CORSEI Andreea**, *Crime in the European Context/Преступность в европейском контексте*, Pereiaslav, Ucraina, ISSN 2524-0986, 26-27 august 2021
16. **CORSEI Andreea**, *European standards of defense the right to honor, dignity and professional reputation*, Modern Direction of Stiintific Research Development, Chicago, U.S.A., 1-3 septembrie 2021
17. **CORSEI Andreea** - *Interpreting Offence of Violence Terminology and Procedure*, ISBN 978-0-19-922928-4, Londra 22.10,2021.
18. **CORSEI Andreea**, *Material damages for moral injury and material causes by injury of honor, dignity and reputation – în conferința “Promotion of social and economic values in the context of European integration”*-3-4 decembrie 2021 , Republica Moldova
19. **CORSEI Andreea**, *Speaker/Chairs – în conferința “Promotion of social and economic values in the context of European integration”*, 3-4 decembrie 2021 , Republica Moldova
20. **CORSEI Andreea** in organizing committee– în conferința “Promotion of social and economic values in the context of European integration”, 3-4 decembrie 2021 , Republica Moldova
21. **CORSEI Andreea** – “ Abordarea multidisciplinară a infractorului”- 13,14 și 17 Decembrie 2021- Iași
22. **CORSEI ANDREEA** – « Traficul de persoane » - articol în Simpoziunul internațional – “Economic and legal aspects of digitalization in context of globalization”, 4-5 martie 2022- CHIȘINĂU
23. **CORSEI ANDREEA** – KEY SPEAKER în Simpoziunul internațional – “Economic and legal aspects of digitalization in context of globalization”, 4-5 martie 2022- CHIȘINĂU

24. **CORSEI Andreea** Training event organised by AIT and Police Approved Interpreter & Translator, 22 martie 2022 – LONDRA,UK
25. **CORSEI Andreea**, Conferința Legal Innovation Day, organizată de Wolters Kluwer Romania, București, 20 octombrie 2022.
26. **CORSEI Andreea**, AIRAPETEAN Artur, ȘTEFĂNOAIA Mariana-Alina – „Romania and Human Rights according to the European Regulations” – articol la International scientific conference. Dortmund. Germany. 03-04.11.2022 – Development of science in the XXI century”, 08.11.2022, pp. 20-27, ISBN 978-92-44513-35-4
27. **CORSEI Andreea**, AIRAPETEAN Artur, „Provisional Applications of Criminal Safety Measures” – articol la International Scientific and Practical Conference – Innovative Areas of Solving Problems of Science and Practice, November 08-11.11.2022, Oslo, Norway, pp. 186-194, ISBN 979-8-88831-925-3
28. **CORSEI Andreea**, members of the organizing committee, Conferința științifică internațională PROMOVAREA VALORILOR SOCIAL-ECONOMICE ÎN CONTEXTUL INTEGRĂRII EUROPENE, ediția a 5-a, Chișinău, Republica Moldova, 02-03 decembrie 2022, ISBN 978-9975-3527-8-9
29. **CORSEI Andreea**, ȘTEFĂNOAIA Mariana-Alina, „Profesia de consilier juridic - Consiliere și orientare în carieră” – articol la Simpozionul Național cu participare internațională – KREATIKON : Creativitate-Formare-Performanță, ediția a XVIII-a, 30 martie – 01 aprilie 2023, Iași, pp. 138-178, ISSN 2068-1372
30. **CORSEI Andreea**, „Juvenile Delinquency” – articol la International Scientific Conference – Exploration, Education and Progress in the Third Millennium, The moral, Religious and Legal Values – The Necessary Liaison of the Rule of Law, ediția a 15-a, 12-13. Mai 2023, Galați, pp. 9-16, ISSN 2668-4810
31. **CORSEI Andreea**, „International Judicial Cooperation in Criminal Matters – General Aspects” – articol la International Conference European Integration – Realities and Perspectives, 18 th edition, 19-20 may 2023, Galați, pp. 32-38, ISSN 2069-9344
32. **CORSEI Andreea**, „Legislative Aspects Regarding Trafficking in Human Ova and Embryos” – articol publicat în Anuarul Universității „Petre Andrei” din Iași, Fascicula Drept, Științe Economice, Științe Politice, 24.05.2023, pp. 118-127, ISSN –L 2601-7008
33. **CORSEI Andreea**, ȘTEFĂNOAIA Mariana-Alina, „Respect for the Right to a Fair Trial in the Light of the Case Law of the Court of Justice of the European Union” – articol publicat în Anuarul Universității „Petre Andrei” din Iași, Fascicula Drept, Științe Economice. Științe Politice, 24.05.2023, pp. 97-106, ISSN-L 2601-7008
34. **CORSEI Andreea**, ȘTEFĂNOAIA Mariana-Alina, „The Plea Agreement – in the Light of the Code of Criminal Procedure” – articol publicat în Anuarul Universității „Petre Andrei” din Iași, Fascicula Drept, Științe Economice. Științe Politice, 24.05.2023, pp. 107-117, ISSN-L 2601-7008

35. **CORSEI Andreea**, ȘTEFĂNOAIA Mariana-Alina, „European Monetary Policy”, articol la Sesiunea națională de comunicări științifice, ediția a XXXI-a, Dimensiuni contemporane ale dezvoltării. Fundalul românesc al sincronizării europene, în curs de publicare în Anuarul Universității „Petre Andrei” Iași.
36. **CORSEI Andreea** 17 – 18 mai 2024 – International Conference European Integration – Realities and Perspectives Global Challenges and Opportunities in the Multiple Crises Context – 19<sup>th</sup> edition – *Research of Road Traffic Accidents*” organizată de Universitatea „Dunărea de Jos”, Galați – în parteneriat.
37. **CORSEI Andreea** 17 mai 2024 - *International Conference „European Union s History, Culture and Citizenship” - 16th edition – Human traffïcking in Romania* - organizată de Politehnica Bucharest, Faculty of Economic Sciences and Law - Pitești.
38. **CORSEI Andreea** 25 aprilie 2024 - International Scientific Conference Exploration, Education and Progress in the Third Millennium - 16 edition - „*International Business Environment - theoretical approach*” - organizată de Universitatea „Dunărea de Jos”, Galați – în parteneriat.
39. **CORSEI Andreea** 25 ianuarie 2024 – **Colocviul anual la disciplina organizarea justiției**, organizată de Universitatea „Ștefan cel Mare”, Facultatea de Drept și Științe Administrative, Suceava.
40. **CORSEI Andreea** -decembrie 2023 – **Conferința națională „Arc peste timp: 2003-2023”** – 20 de ani de la reglementarea profesiei de consilier juridic prin apariția Legii nr. 514/2003 privind organizarea și exercitarea profesiei de consilier juridic”, organizată de Federația „Ordinul Consilierilor Juridici din România” în parteneriat cu Asociația „Colegiul Consilierilor Juridici București”, București.
41. **CORSEI Andreea** - 01-02 decembrie 2023 – **International Scientific Conference – Abuse of Rights Committed on the occasion of the execution, modification and suspension of the individual employment contract**, organizată de University of European Studies of Moldova, Republica Moldova.
42. **CORSEI Andreea** - 22-23 noiembrie 2023 - **Proceedings of the Hybrid International Scientific Conference (online & in person): Affirming Freedom and Human Rights in the Context of Global Crises – Education and Digitalisation - Digitalization of the education system**, organizată de Asociația Conștiință și Libertate în colaborare cu Comisia Juridică, de disciplină și imunități & Comisia de învățământ a Camerei Deputaților, București.
43. **CORSEI Andreea** - 16-17 noiembrie 2023 – **International Conference Social Assistance in the Context of Accelerated Social Changes** – „Asistența și Protecția Socială a Drepturilor Copilului”, organizată de Universitatea „Petre Andrei” din Iași.
44. **CORSEI Andreea** - 20-21 octombrie 2023 - **Conferința Internațională de Științe Criminalistice cu tema „Criminalistica - Pilonul principal al probațiunii judiciare în procesul penal și civil”**, organizată de Asociația Criminaliștilor din România, București

45. CORSEI Andreea - 18 octombrie 2023 - **Conferința „Explorând universul Inteligenței artificiale: beneficii și pericole”**, organizată de Universitatea „Petre Andrei” din Iași.
46. CORSEI Andreea - 29 septembrie 2023 - **Conferința Națională OFA UGIR: Economia României încotro? Cum este influențat mediul antreprenorial privat de evoluțiile economice europene și naționale?**, organizată la Suceava.
47. CORSEI Andreea - **9-10 noiembrie 2023**, Universitatea de Stat din Moldova organizează **Conferința științifică națională cu participare internațională „Integrare prin Cercetare și Inovare”**
48. CORSEI Andreea - **Conferința internațională inovare și adaptare în formarea continuă a cadrelor didactice - ediția I Iași, 23-24 noiembrie 2023**
49. CORSEI Andreea - **Conferința Profesia de consilier juridic- Perspective și realități actuale- Parlamentul României- Camera Senat- 13 martie 2024**
50. CORSEI Andreea - **Conferința Codul administrativ- Modificarea codului administrativ- Parlamentul României- Camera Senat- 19 martie 2024**
51. CORSEI Andreea - **Conferința Comisia pentru drepturile omului,egalitate de șanse culte și minorități Femeii în politică pentru o societate mai bună- Parlamentul României- Camera Senat- 25 martie 2024**
52. CORSEI, Andreea, -**Cauzele care determină apariția și proliferarea traficului de ființe umane- Revista Lege și viață Moldova,ISSN 2587-4365,indexată Copernicus**
- 53 CORSEI Andreea **Romania and Human Rights art.în- Biennial international Conference – The Family institution Tradition, Reform, Uniformity and perspectives, ediția a III, 4-5 decembrie 2023**
- 54 CORSEI,Andreea, - **The Right to Liberty and Security in accordance with European Legislation**, editura AGIR, Buletinul AGIR (ISSN L 1224- 7928, editat de Editura Asociației Generale a Inginerilor din România – AGIR și indexat în bazele de date internaționale INDEX COPERNICUS și EBSCO).
- 55 CORSEI,Andreea, ZISU Mariana- Alina - **Human Trafficking**, editura AGIR, Buletinul AGIR (ISSN L 1224- 7928, editat de Editura Asociației Generale a Inginerilor din România – AGIR și indexat în bazele de date internaționale INDEX COPERNICUS și EBSCO).
- 56 CORSEI,Andreea, ZISU Mariana- Alina - **Organizator eveniment EDDU FORTRESS Childhood Festival 1-2 iunie 2024**
- 57 CORSEI,Andreea, ZISU Mariana - Alina - **HUMAN TRAFFICKING IN ROMANIA- International Scientific Conference EUROPEAN UNION’S HISTORY,CULTURE AND CITIZENSHIP 16th edition May 17, 2024, Pitești**
- 58 Corsei, Andreea, Zisu, Mariana-Alina, **Research of Road Traffic Accidents** – articol publicat în **EIRP Proceedings - International Conference European Integration - Realities and Perspectives 19<sup>th</sup> edition** – „Dunarea de Jos” University of Galati, Vol. 19 nr. 1/23.08.2024, Online ISSN: 2069-9344

<https://dp.univ-danubius.ro/index.php/EIRP/article/view/599>

**EIRP Proceedings** este indexat în bazele de date internaționale (BDI), precum: [EBSCO Publishing](#); [Doaj Directory of Open Access Journals](#); [Vlex](#); [Genamica](#); [CEEOL: Biblioteca online din Europa Centrală și de Est](#); [ErihPlus](#)

59 ZISU, Mariana-Alina, **CORSEI, Andreea** - ***International Business Environment - Theoretical Approach***, articol publicat - The Annals of “Dunarea de Jos” University of Galati. Legal Sciences. Fascicle XXVI, vol. 7 nr. 1/30.06.2024. Copyright Universitatea Dunărea de Jos 2023. Print ISSN: 2601-9779; E-ISSN: 2668-4810. Articolele care sunt publicate în revistă sunt distribuite sub [licență CC: Atribuire 4.0 Internațional \(CC BY 4.0\)](#).

<https://www.gup.ugal.ro/ugaljournals/index.php/als/article/view/6906>

**Detalii revistă** - este indexată în bazele de date internaționale (BDI), precum: **CEEOL, EBSCO & HeinOnline**

60 **CORSEI, Andreea**, ZISU, Mariana-Alina – ***Technique of Preparation of Normative Acts***, articol publicat în Journal Legal and Administrative Studies, year XXII, no. 2(29) – 2023, coordonat de The National University of Science and Technology Politehnica Bucharest, Pitești University Centre, Faculty Economic Sciences and Law, editat sub editura C.H.Beck, Bucharest, **decembrie 2023**, pp. 188-199.

[https://www.upit.ro/\\_document/300780/jlas\\_2\\_2023\\_final.pdf](https://www.upit.ro/_document/300780/jlas_2_2023_final.pdf)

**JOURNAL LEGAL AND ADMINISTRATIVE STUDIES** este indexat în bazele de date internaționale **SSRN, CEEOL și WORLDCAT** – e-ISSN: 2344-6900, ISSN-L: 1583-0772.

61 **CORSEI, Andreea**, ZISU, Mariana-Alina – ***Abuse of Rights Committed on the occasion of the execution, modification and suspension of the individual employment contract***, articol publicat în Culegerea de lucrări a Conferinței științifice Internaționale PROMOVAREA VALORILOR SOCIAL-ECONOMICE ÎN CONTEXTUL INTEGRĂRII EUROPENE, Ediția a 6-a, organizată de Universitatea de Studii Europene din Moldova, **02-03.12.2023**, volumul 2, Chișinău, Republica Moldova, **ISBN 978-9975-3611-2-5 (PDF)**, pp. 148-155.

62 **CORSEI, Andreea**, ZISU, Mariana-Alina – ***Digitalization of the education system***, articol publicat în **Jurnalul Libertății de Conștiință (Journal for Freedom of Conscience)**, vol. 11, nr. 2, 2023, volumul cuprinde lucrările *Proceedings of the Hybrid International Scientific Conference (online & in person): Affirming Freedom and Human Rights in the Context of Global Crises – Education and Digitalisation, November 22-23, 2023*, București, pp. 512-522, ISSN 2495-1757 (print) și ISSN 2966-7011 (online). **JOURNAL FOR FREEDOM OF CONSCIENCE** este indexat în: **The European Reference Index for the Humanities and the Social Sciences (ERIH PLUS)**, **Central and Eastern European Online Library (CEEOL)**, **Academic Resource Index**, **Directory of Research Journals Indexing (partner with World Cat)**, **SSRN**, **Zenodo**.

63 **CORSEI, Andreea**, ZISU, Mariana-Alina, Țoncu, Sanda, ***Uniunea Europeană și Drepturile fundamentale ale omului*** – volumul cuprinde Lucrările ediției a XVII-a a simpozionului științific „Progresul tehnologic – rezultat al cercetării”, organizată de Asociația Generală a Inginerilor din

România (AGIR) la 27 aprilie 2023, publicat în Buletinul AGIR nr. 4/2023 – octombrie-decembrie, pp. 52-60.

64 **CORSEI, Andreea, ȘTEFĂNOAIA, Mariana-Alina, The Plea Agreement - in the Light of the Code of Criminal Procedure**, articol publicat în Anuarul Universității “Petre Andrei” din Iași Fascicula: Drept, Științe Economice, Științe Politice, vol. 30/24.05.2023, ISSN: 2248-1079| ISSN-L: 2601-7008

<https://lumenpublishing.com/journals/index.php/upa-sw/article/view/6243/4355>

**Detalii anuar** - Covered in EconPapers, RePEc, CEEOL, ErihPlus, INDEX COPERNICUS, CrossRef, CrossCheck, Google Scholar, WorldCat, KVK, SOCIONET 2022, Issue 30, pages: 107-117 | doi: <https://doi.org/10.18662/upalaw/93>

65 **CORSEI, Andreea, ȘTEFĂNOAIA, Mariana-Alina, Respectarea dreptului la un proces echitabil în lumina jurisprudenței Curții de Justiție a Uniunii Europene**, articol publicat în Anuarul Universității „Petre Andrei” din Iași Fascicula: Drept, Științe Economice, Științe Politice, vol. 30/24.05.2023, ISSN: 2248-1079| ISSN-L: 2601-7008

<https://lumenpublishing.com/journals/index.php/upa-sw/article/view/6242>

**Detalii Anuar** - Covered in EconPapers, RePEc, CEEOL, ErihPlus, INDEX COPERNICUS, CrossRef, CrossCheck, Google Scholar, WorldCat, KVK, SOCIONET 2022, Issue 30, pages: 97-106 | doi: <https://doi.org/10.18662/upalaw/92>

66 **CORSEI, Andreea, ȘTEFĂNOAIA MARIANA-ALINA - Profesia de consilier juridic - consiliere și orientare în carieră** - articol publicat în volumul *Simpozionului Național cu Participare Internațională Kreatikon: Creativitate-Formare-Performanță „Creativitate Și Inovare - premise ale excelenței în educație”*, Ediția a XVIII-a, **30 martie - 1 aprilie 2023**, Iași, pp. **138-148**, ISSN 2068 - 1372

<http://www.upa.ro/wp-content/uploads/2023/08/Volum-lucrari-in-extenso-Kreatikon-31.03.-1.04.2023-2.pdf>

67 **CORSEI, Andreea** - Keynote Speaker la evenimentul – Protejăm viitorul! Împreună împotriva traficului de persoane, pentru drepturile și demnitatea fiecărei persoane- 4-6 septembrie 2024 Voroneț- Suceava

68. Catan A., Antoci A., Lîsîi C., Popescu P., **CORSEI A. The Role of the European Court of Human Rights in the formation of the Procedures of Criminal Prosecution in Moldova**. În: Pakistan Journal of Criminology, Vol. 16, No. 03, July—September 2024, p. 805-820. (0,97 c.a.), <https://doi.org/10.62271/pjc.16.3.805.820>; indexată SCOPUS



## **APARTENENȚA LA ORGANIZAȚII ȘI ASOCIAȚII PROFESIONALE**

- 1) Consilier juridic definitiv sub nr. 33D-1385, Ordinul Consilierilor Juridici din România, Filiala Suceava.
- 2) Membru fondator al Departamentului Juridic în MYROMANIA Group Londra Marea Britanie.
- 3) Legal Adviser (cu drept de practică ca și avocat internațional), recunoscut de Soliciter Regulation Authority și HM Revenue and Customs UK.
- 4) Membru AIT UK- Association of Interpreters and Translators LONDON UK.
- 5) Membru al ASOCIAȚIEI CRIMINALIȘTILOR DIN ROMÂNIA
- 6) Secretar General al OCJR- Ordinul consilierilor juridici din România
- 7) Arbitru/judecător în cadrul Tribunalului de arbitraj instituționalizat și conciliere intern și internațional

## **VOLUNTARIAT**

- 1) 2001: voluntar în termen la Fundația Serviciilor Sociale Bethany, Iași;
- 2) Martie 2006 - iunie 2007: voluntar în cadrul Centrului de Evaluare, Prevenire și Consiliere droguri Iași;
- 3) Martie 2008 - mai 2009: voluntar în termen la Penitenciarul de maximă securitate Iași;
- 4) Iulie 2008 - octombrie 2008 voluntar în cadrul Fundației "Solidaritate și Speranță";
- 5) 2007 - 2009 - voluntar în cadrul Asociației Pro Democrația, Club Iași;
- 6) 29 octombrie 2006 - organizator al Zilei Mondiale de luptă împotriva manifestărilor SIDA - Universitatea "Petre Andrei" din Iași;
- 7) 14 decembrie 2006 - participarea la "violența domestică", seminar organizat de Universitatea "Petre Andrei" din Iași;
- 8) 11 iunie 2007 - participarea la seminarul "Fenomenul traficului de ființe umane în România", organizat de Universitatea "Petre Andrei" din Iași;
- 9) Decembrie 2007 - coordonator de Crăciun la acțiunea socială de la Școala specială Holban din Iași;
- 10) 11 iunie 2008 – organizator la a doua ediție a Conferinței Internaționale "Agresorul și victima violenței în cultură", Iași;
- 11) 20 iunie 2008 - organizator al workshop-ului "Modalități de reintegrare socială prin artă", Universitatea "Petre Andrei" din Iași;
- 12) 26 aprilie 2008 - coordonator de acțiune socială în Penitenciarul Iași;
- 13) 29 iunie 2008 - coordonator de acțiune socială în Penitenciarul Iași;
- 14) 16 septembrie-17 octombrie 2008 - coordonator "Escapadă prin artă", expoziție, organizată în parteneriat cu Penitenciarul Iași.

05.10.2024

Semnătura,